

ISABEL
ALLENDE

Grad zvijeri

IZVJEŠĆE O PISANJU I O PISANJU

Isabel Allende

Grad zvjeri

La Ciudad de las Bestias

Alejandru, Andrei i Nicoli, koji su tražili ovu priču

PRVO POGLAVLJE

Noćna mora

Alexander Cold se probudio u svitanje, isprepadan noćnom morom. Sanjao je da se golema crna ptica zaletjela o prozor ušla u kuću uz tresak smrskanih stakala i odnijela njegovu majku Lisu Cold. U snu je nemoćno promatrao kako ju je divovski lešinar uhvatio za odjeću svojim žutim pandžama, izišao kroz isti razbijeni prozor i izgubio se na nebu prepunom gustih, tmastih oblaka. Probudili su ga olujna buka, vjetar koji šiba drveće, kiša na krovu, munje i gromovi.

Upalio je svjetlo i činilo mu se da je na brodu nošenom nevremenom te se stisnuo uz spodobu velikoga psa koji je spavao uz njega. Zamišljao je kako tek nekoliko blokova od njegove kuće Tihi ocean riče, prelijevajući se u bijesnim valovima preko litice. Slušao je oluju i mislio na crnu pticu i na svoju majku, čekajući da se umiri bubnjanje koje je osjećao u prsima. Još je bio upetljan u slike iz lošega sna.

Dječak pogleda na sat: šest i pol, vrijeme za ustajanje. Vani je tek počelo svanjivati. Odlučio je da će ovo biti poguban dan, jedan od onih dana kad bi bolje bilo ostati u krevetu, jer će sve ispasti loše. Bilo je mnogo takvih dana otkako mu se majka razboljela; katkad je zrak u kući bio težak kao da si na dnu mora. Tih su mu dana jedino olakšanje pružali bijeg, izlazak i trčanje žalom s Ponchom sve dok ne bi ostao bez daha. Ali padalo je i padalo već tjedan dana, pravi potop, a osim toga Poncha je ugrizao jelen i nije se htio ni pomaknuti. Alex je bio uvjeren da ima najbudalastijeg psa u povijesti, jedini je četrdeset kilograma težak labrador kojega je ugrizao jelen. U četiri godine života Poncha su napali rakuni, susjedov mačak i sad jelen, ne ubrajajući tu one slučajeve kad su ga poprskali američki smrdljivci pa gaje morao okupati u umaku od rajčice kako bi ublažio miris. Životinja je bila neizlječivo glupa. Nije mogao razabrati prozirnost stakla i udarao je u prozore; također nije slušao ni najosnovnije

naredbe. Bio je od onih loše odgojenih pasa koji dočekuju posjetitelje stavljajući im šape na ramena i lajući im u lice. Alex je izišao iz kreveta ne ometajući Poncha i odjenuo se drhtureći; grijanje se palilo u šest, ali još nije stiglo smlaćiti sobu, posljednju u hodniku.

Za doručkom je Alex bio loše raspoložen i nije mu bilo do toga da pozdravi očev trud da napravi palačinke. John Cold nije bio baš dobar kuhar: znao je prirediti samo palačinke, koje bi ispale kao meksičke tortilje od kaučuka. Kako ga ne bi uvrijedila, njegova su ih djeca trpala u usta, ali bi iskoristila svaku nepažnju i ispljunula ih u smeće. Uzalud su pokušavali izvježbati Poncha da ih pojede: pas je bio glup, ali ne toliko.

– Kad će mami biti bolje? – upitala je Nicole pokušavajući nabosti gumastu palačinku vilicom.

– Ušuti, glupačo! – odvratio je Alex, sit slušanja istog pitanja svoje mlađe sestre nekoliko puta tjedno.

– Mama će umrijeti, primijetila je Andrea.

– Lažljivice! Neće umrijeti! – zacičala je Nicole.

– Vi ste balavice, ne znate što govorite! – uzviknuo je Alex.

– Hajde, djeco, smirite se. Mami će biti dobro..., prekinuo ih je John Cold neuvjerljivo.

Alex je osjetio ljutnju prema svom ocu, sestrama, Ponchu, životu općenito pa čak i svojoj majci jer se razboljela. Izišao je iz kuhinje velikim koracima, spreman otići bez doručka, ali se u hodniku spotaknuo na psa i pao potrbuške.

– Miči mi se s puta, tupane! – podviknuo je, a Poncho ga je, veseo, zvučno liznuo po licu ostavljajući mu naočale pune sline.

Da, uistinu je to bio jedan od onih zlosretnih dana. Nekoliko minuta poslije njegov je otac otkrio da mu je jedna guma na kamionetu probušena i morao mu je pomoći daje promijeni, ali su ionako izgubili dragocjene minute i troje djece zakasnilo je na nastavu. Izlazeći u žurbi, Alex je kod kuće ostavio zadaću iz matematike, stoje pogoršalo njegov odnos s profesorom. Smatrao ga je jadnim čovječuljkom koji mu je nakanio uništiti život. Kao vrhunac, ostavio je i flautu, a popodne je imao probu sa školskim orkestrom; bio je solist i nije mogao izostati.

Flauta je bila razlog što je Alex morao izići tijekom podnevnog odmora i otići kući. Oluja je prošla, ali je more još bilo nemirno i nije

mogao skratiti put preko žala, jer su se valovi razbijali preko litice poplavljujući ulicu. Krenuo je trčeći dužim putem jer je imao na raspolaganju četrdeset minuta.

Posljednjih tjedana, otkako mu se majka razboljela, neka je žena dolazila čistiti, ali tog je dana obavijestila da neće doći zbog nevremena. Bilo kako bilo, nije baš bila od koristi, jer je kuća bila prljava. Čak se i izvana zamjećivalo propadanje, kao daje i samo mjesto tužno. Zračak zapuštenosti počinjao je u vrtu i širio se sobama sve do posljednjega kuta.

Alex je predosjećao da se njegova obitelj raspada. Njegova sestra Andrea, koja je uvijek bila drugačija od ostalih djevojčica, sad je hodala zakrabiljena i satima se gubila u svijetu mašte gdje je bilo vještica što vrebaju iz zrcala i vanzemaljaca koji plivaju u juhi. Više nije bila u dobi za to, s dvanaest godina trebala bi se zanimati za dečke ili da si izbuši uši, pretpostavljao je. Nicole pak, najmlađa u obitelji, skupljala je u kući zoološki vrt, kao da je željela nadoknaditi pažnju koju joj majka nije mogla dati. Hranila je nekoliko rakuna i američkih smrdljivaca koji su se vrzmali oko kuće; posvojila je šest mačića siročića i držala ih je skrivene u garaži; spasila je život ptičurini polomljena krila i čuvala jedan metar dugu zmiju u kutiji. Da ju je majka pronašla, umrla bi smjesta od straha, premda nije bilo vjerojatno da se to dogodi jer bi, kad nije bila u bolnici, Lisa Cold provodila dan u krevetu.

Osim očevih palačinki i Andrejina specijaliteta, sendviča od tune s majonezom, u obitelji već mjesecima nitko nije kuhao. U hladnjaku su bili samo sok od naranče, mlijeko i sladoledi; navečer su telefonom naručivali pizzu ili kinesku hranu. U početku je to bilo gotovo kao slavlje, jer je svatko u bilo koje doba jeo što bi god htio, uglavnom slatko, ali je već svima nedostajala zdrava prehrana iz normalnih vremena. Alex je tih mjeseci mogao odvagnuti koliko je mnogo značila majčina nazočnost i koliko je sada teška njezina odsutnost. Nedostajali su mu njezin prpošni smijeh i njezina nježnost, baš kao i njezina strogost. Bila je oštrija od oca i lukavija: bilo ju je nemoguće prevariti jer je imala treće oko kojim vidi nevidljivo. Više se nije čuo njezin glas kako pjevucka na talijanskom, nije bilo glazbe, ni cvijeća, ni onog osebnog mirisa netom ispečenih kolačića i slika. Prije je njegova majka nekoliko sati radila u ateljeu, održavala kuću

besprije kornom i dočekivala djecu s kolačićima; sada bi se jedva na koji čas dizala i obilazila sobe smetene izraza lica, kao da ne prepoznaje okolinu, ispijena, upalih očiju obrubljenih sjenama. Njezina platna koja su se prije činila pravim eksplozijama boja sad su stajala zaboravljena na stalcima, a uljene su se boje sušile u tubama. Lisa Cold doimala se kao da se stisnula, bila je tek nijema sablast.

Alex više nije imao koga moliti da ga počese po leđima ili mu podigne duh kad bi svanulo, a on se osjećao kao kukac. Njegov otac nije bio čovjek za maženje. Zajedno su odlazili u planine, ali su malo pričali; osim toga John Cold se promijenio kao i svi u obitelji. Više nije bio smirena osoba kao prije, često bi se razljutio, ne samo na djecu, nego i na svoju ženu. Katkad bi vičući predbacivao Liši da ne jede dovoljno ili ne uzima lijekove, ali bi se smjesta pokajao zbog provale bijesa i ojađen je molio za oprostaj. Od tih bi prizora Alex drhtao: nije podnosio gledati majku bez snage, a oca očiju punih suza.

Kad je tog podneva došao kući, začudilo ga je što vidi očev kamionet, jer je u to doba uvijek radio u klinici. Ušao je na kuhinjska vrata, uvijek nezaključana, namjeravajući nešto pojesti, pokupiti svoju flautu i odjuriti natrag u školu. Bacio je pogled uokolo i vidio samo fosilizirane ostatke pizze od prethodne večeri. Pomirivši se da će ostati gladan, uputio se do hladnjaka u potrazi za čašom mlijeka. U tom je trenutku začuo plač. U početku je pomislio da su to Nicoleini mačići u garaži, ali je smjesta shvatio da buka dopire iz roditeljske sobe. Ne želeći uhoditi, gotovo se automatski približio i blago gurnuo pritvorena vrata. Ostao je paraliziran onim stoje vidio.

Na sredini sobe na tabureu je plačući sjedila njegova majka u noćnoj košulji i bosa, s licem u rukama. Otac je stajao iza nje, čvrsto držeći staru britvu za brijanje koja je pripadala djedu. Dugi pramenovi crne kose pokrivali su pod i krhka majčina ramena, dok je njezina ogoljela lubanja sjala poput mramora na blijedom svjetlu koje se provlačilo kroz prozor.

Nekoliko sekunda dječak je ostao sleđen, zatupljen, ne shvaćajući prizor, ne znajući što znače kosa na podu, obrijana glava ili ta britva u ruci njegova oca koja blista na milimetar od nagnutog vrata njegove majke. Kad se uspio pribрати strašan se krik prolomio sve od njegovih stopala i val mahnitosti potpuno ga je preplavio. Zaletio se silovito na oca srušivši ga na pod. Britva je napravila luk u zraku, okrznila mu

čelo i zabila se u pod. Majka ga je počela zvati, vukući ga za odjeću kako bi ga odvojila, a on je naslijepo dijelio udarce.

– Dobro je, sine, smiri se, ništa se nije dogodilo, preklinjala je Lisa Cold onako slaba, jedva ga držeći dok je otac štitio glavu rukama.

Napokon mu se majčin glas probio do svijesti i njegova se srdžba ispuhala u trenu, prepuštajući mjesto smućenosti i užasu zbog onoga što je napravio. Stao je na noge i ustuknuo teturajući; onda je potrčao i zatvorio se u sobu. Povukao je pisaći stol i zakračunao vrata, začepivši uši kako ne bi čuo roditelje koji su ga zvali. Dugo je ostao naslonjen na zid, zatvorenih očiju, pokušavajući svladati uragan osjećaja koji ga je potresao do kostiju. Zatim je stao sustavno tamaniti sve što je bilo u sobi. Skinuo je plakate sa zidova i razderao ih jednog po jednog; zgrabio je bejzbolsku palicu i nasrnuo na slike i video; samljeo je svoju zbirku starih auta i aviona iz Prvog svjetskog rata; iščupao je stranice iz knjiga; rasporio švicarskim nožem madrac i jastuke; škarama je izrezao odjeću i pokrivače, a na kraju nogama izgazio lampu dok ju nije smrvio u komadiće. Uništavanje je okončao bez žurbe, metodično, u tišini, kao onaj koji obavlja važnu zadaću, i zastao je samo kad mu je ponestalo snage i više nije bilo ničega što bi mogao razbiti. Pod je ostao prekriven perjem i punjenjem iz madraca, staklom, papirima, krpama i komadima igračaka. Slomljen od emocija i napora, bacio se usred tog brodoloma, skvrčivši se poput puža, s glavom na koljenima, i plakao je dok nije usnuo.

Alexander Cold se probudio satima poslije od glasova svojih sestara i trebalo mu je nekoliko minuta da se sjeti što se dogodilo. Želio je upaliti svjetlo, ali je lampa bila razbijena. Nesigurno se primaknuo vratima, spotaknuo se i ispustio psovku osjetivši kako je rukom pao na komad stakla. Nije se sjećao da je pomaknuo pisaći stol i morao gaje odgurati cijelim tijelom kako bi otvorio vrata. Svjetlo iz hodnika osvijetlilo je bojno polje u koje je bila pretvorena njegova soba i zapanjena lica njegovih sestara na pragu.

– Preuređuješ sobu, Alexe? – narugala se Andrea, dok je Nicole pokrivala lice prigušujući smijeh.

Zatvorio im je vrata pred nosom i sjeo na pod da promisli, pritišćući prstima porezotinu na ruci. Pomisao da će iskrvariti i umrijeti pričinila mu se zamamnom, barem bi se spasio od suočavanja s roditeljima nakon onoga što je učinio, ali je smjesta promijenio

mišljenje. Morao je oprati ranu prije nego se inficira, odluči. Osim toga već ga je počela boljeti, zacijelo je to bila duboka porezotina, mogao bi dobiti tetanus... Izišao je teturajući, pipajući, jer se jedva vidjelo; njegove su naočale izgubljene u katastrofi, a oči su mu natekle od plakanja. Pojavio se u kuhinji gdje je bio ostatak obitelji, uključujući majku s pamučnim rupcem povezanim oko glave, što joj je davalo izgled izbjeglice.

– Žao mi je..., promućao je Alex pogleda prikovana za pod.

Lisa je prigušila uzvik vidjevši sinovu majicu umrljanu krvlju, ali kad joj je muž dao znak, primila je obje djevojčice za ruke i odvela ih ne rekavši ni riječ. John Cold se približio Alexu kako bi se pobrinuo za ozlijeđenu ruku.

– Ne znam što me spopalo, tata..., promrmljao je dječak, ne usuđujući se podignuti pogled. I mene je strah, sine.

– Hoće li mama umrijeti? – upitao je Alex jedva čujnim glasom.

– Ne znam, Alexandere. Stavi ruku pod mlaz hladne vode, naredi mu otac.

John Cold je oprao krv, pregledao porezotinu i odlučio ubrizgati anestetik kako bi izvukao staklo te napraviti nekoliko šavova. Alex, kojega bi obično od pogleda na krv spopadala muka, ovoga je puta podnio liječenje bez ijednog jedinog pokreta, zahvalan što ima liječnika u obitelji. Njegov je otac stavio dezinfekcijsku kremu i povezao mu ruku.

– Mami će svakako otpasti kosa, zar ne? – upitao je dječak.

– Da, od kemoterapije. Bolje ju je odrezati odjednom nego gledati kako otpada u pregrštima. To je najmanji problem, sine, opet će narasti. Sjedni, moramo razgovarati.

– Oprosti mi, tata... Radit ću kako bih nadoknadio sve što sam razbio.

– Dobro, pretpostavljam da si se trebao ispuhati. Ne govorimo više o tome, ima nešto važnije što ti trebam reći. Morat ću odvesti Lisu u bolnicu u Texasu, gdje će napraviti dugu i složenu liječničku obradu. To je jedino mjesto gdje to mogu napraviti.

– I od toga će ozdraviti? – žudno upita dječak.

– Nadam se, Alexandere. Ići ću s njom, dakako. Kuću ćemo morati na neko vrijeme zatvoriti.

– Što će biti sa sestrama i sa mnom?

– Andrea i Nicole će otići živjeti k baki Carli. Ti ćeš ići k mojoj majci, objasnio mu je otac.

– Kate? Ne želim ići k njoj, tata! Zašto ne mogu ići sa sestrama? Baka Carla barem zna kuhati...:

– Troje djece puno je posla za moju punicu.

– Imam petnaest godina, tata, nisam više dijete, prigovori Alex.

– Katkad se vladaš kao da jesi, nasmiješio se John Cold pokazujući na porezotinu na ruci.

– Lijepo ću se ponašati, stari, obećavam ti, preklinjao je dječak, pomislivši kako s obzirom na njegovu provalu ludosti nije bilo nikakva razloga da otac povjeruje u to obećanje.

– To nema nikakve veze s uništavanjem sobe. Uređeno je već prije s bakom i majkom. Vas tri morat ćete ići k bakama, nema drugog rješenja. Ti ćeš otputovati za nekoliko dana, reče otac.

– Sam?

– Sam. Bojim se da ćeš odsad morati mnogo toga raditi sam. Ponijet ćeš putovnicu, jer mislim da ćeš se otputiti u pustolovinu s mojom majkom.

– Kamo?

– U Amazonu...

– Amazonu! – uskliknuo je zaprepašteno Alex. Vidio sam dokumentarac o Amazoni, to je mjesto puno komaraca, kajmana i razbojnika. Tamo ima sva sila bolesti, čak i lepre!

– Pretpostavljam da moja majka zna što radi, ne bi te, Alexandere, pavela onamo gdje bi ti bio ugrožen život.

– Kate je kadra gurnuti me u rijeku punu pirana, tata. S bakom kao što je moja ne trebaju mi neprijatelji, promumljao je dječak.

– Žao mi je, sine, ali bilo kako bilo, morat ćeš poći.

– A škola? Sad je razdoblje ispita. Uz to ne mogu napustiti orkestar od danas na sutra...

– Treba biti fleksibilan, Alexandere. Naša obitelj proživljava krizu. Znaš li koji su kineski znakovi za pisanje Krize? Opasnost + Prilika. Možda ti opasna Lisina bolest nudi izvanrednu priliku. Sad pođi pakirati svoje stvari.

– Nije puno toga ostalo za pakiranje..., priznao je Alex posramljen.

– Onda ćeš morati ponijeti ono što imaš. Sad idi poljubiti majku, potresena je zbog ovoga što se događa. Za nju je to mnogo teže nego

za bilo koga od nas, Alexandere. Moramo biti jaki kao stoje ona, reče John Cold tužno.

Do prije nekoliko mjeseci Alex je bio sretan. Nikad nije bio odveć znatiželjan da bi istraživao dalje od pouzdanih granica svoje egzistencije; vjerovao je da će, ako ne čini gluposti, sve ispasti dobro. Imao je jednostavne planove za budućnost, mislio je biti slavan glazbenik, poput svog djeda Josepha Colda, oženiti se Cecilijom Burns ako bi ga ona prihvatila, imati dvoje djece i živjeti u blizini planina. Bio je zadovoljan svojim životom, bio je dobar, premda ne odličan učenik i sportaš, bio je ljubazan i nije se uplitao u ozbiljne probleme. Smatrao se prilično normalnom osobom, barem u usporedbi s čudovištima prirode kakvih je bilo na ovome svijetu, poput onih dečkiju koji su ušli s mitraljezima u školu u Coloradu i masakrirali svoje školske drugove. Nije trebalo ići tako daleko, i u njegovoj je školi bilo nekoliko odbojnih tipova. Ne, on nije bio od tih. Zapravo, jedino je želio da mu život bude kakav je bio prije nekoliko mjeseci kad je njegova majka bila zdrava. Nije željela ići u Amazonu s Kate Cold. Ta ga je baka pomalo nervirala.

Dva dana poslije Alex se oprostio od mjesta u kojemu je proteklo petnaest godina njegova života. Ponio je sa sobom sliku majke na vratima kuće, s kapom koja pokriva njezinu obrijanu glavu, kako se smiješi i maše mu dok joj suze teku niz obraze. Izgledala je sićušna, ranjiva i lijepa, unatoč svemu. Dječak se uspeo u avion misleći na nju i na zastrašujuću mogućnost daje izgubi. Ne, ne mogu pomišljati na to, moram imati pozitivne misli, moja će mama ozdraviti, promrmljao je opet i opet tijekom dugog putovanja.

DRUGO POGLAVLJE

Ekscentrična baka

Alexander Cold se nalazio na njujorškom aerodromu usred mnoštva koje je žurilo prolazeći pokraj njega vukući kovčege i zavežljaje, gurajući se, sudarajući se. Doimali su se kao automati, polovica njih s mobilnim telefonom prilijepljenim za uho, govoreći u zrak poput umobolnika. Bio je sam sa svojom naprtnjačom na leđima i zgužvanom novčanicom u ruci. Preostale tri nosio je presavinute u čizmama. Otac mu je savjetovao da bude oprezan, jer u tom golemom gradu nije bilo kao u mjestašcu na kalifornijskoj obali gdje su oni živjeli i gdje se nikad nije ništa događalo. Troje djece Cold raslo je igrajući se na ulici s drugom djecom, poznavali su svakoga i ulazili u kuće svojih susjeda kao u vlastite.

Dječak je putovao šest sati prešavši s jednoga kraja kontinenta na drugi, sjedeći pokraj znojnog debeljka čije se salo prelijevalo preko sjedišta smanjujući njegov prostor na polovicu. Svako toliko čovjek bi se s mukom sagnuo, uvlačio ruku u torbu sa zalihama i stao žvakati neku poslasticu, ne dopuštajući mu da spava ili u miru pogleda film. Alex je bio vrlo umoran i brojao je koliko još sati nedostaje da završi to mučenje, sve dok napokon nisu prizemljili i on je konačno mogao istegnuti noge. Spustio se iz zrakoplova s olakšanjem, tražeći baku pogledom, no nije je vidio na izlazu kako je očekivao.

Sat poslije Kate Cold još nije dolazila i Alex se počinjao ozbiljno zabrinjavati. Dao je daju dvaput pozovu na zvučnik, ali nije bilo odgovora, i sad će morati usitniti novčanicu u novčiće kako bi se poslužio telefonom. Čestitao sije na dobru pamćenju: mogao se bez oklijevanja sjetiti broja, kao što se sjećao i njezine adrese iako nikad nije bio ondje, samo preko razglednica koje bi mu kadikad napisala. Telefon njegove bake zvonio je uzalud, a on je naprezao svoje moždane vijuge ne bi li tako prisilio nekoga da podigne slušalicu. Što da sad radim, promućao je zbunjen. Palo mu je na pamet da pozove

oca međumjesnom linijom i zamoli ga za upute, ali bi za to mogao potrošiti sav svoj novac. A i nije se želio ponijeti kao balavac. Što bi mogao napraviti njegov otac iz takve daljine? Ne, odlučio je, ne može izgubiti glavu samo zato što njegova baka malo kasni; možda je zapela u prometu ili kruži aerodromom tražeći ga pa su se mimoišli ni ne zamijetivši jedno drugo.

Proveo je još sat i pol i već je osjećao toliki bijes prema Kate Cold da bije, daje bila pred njim, svakako uvrijedio. Prisjetio se uvredljivih šala koje mu je priređivala godinama, poput kutije s čokoladicama punjenim pikantnom salsom koju mu je poslala za rođendan. Nijedna se normalna baka ne bi potrudila izvući štrcaljkom sadržaj iz svakog čokoladnog bombona, nadomjestiti ga tabascom, umotati čokoladice u srebrnkast papir i složiti ih natrag u kutiju samo kako bi ismijala svoje unuke.

Prisjetio se također jezivih priča kojima ih je strašila kad je dolazila u posjet i kako je zahtijevala da to radi uz ugašeno svjetlo. Sad te pripovijesti više nisu bile tako učinkovite, ali u djetinjstvu je gotovo umro od straha. Njegove su sestre još uvijek patile od noćnih mora s vampirima i zombijima koji su pobjegli iz svojih grobnica, a koje je ta zločesta baka prizivala iz mraka. No nije mogao zaniijekati da su bili ovisni o tim bezdušnim pripovijestima. Također se nisu umorili od slušanja priča o opasnostima, stvarnima ili izmišljenima, s kojima se suočavala na svojim putovanjima svijetom. Omiljena je bila ona o osam metara dugom pitonu u Maleziji koji je progutao fotografski aparat. Šteta što nije progutao tebe, bako, primijetio je prvi put Alex kad je čuo anegdotu, ali se ona nije uvrijedila. Ta ga je ista žena naučila plivati u manje od pet minuta, gurnuvši ga u bazen kad su mu bile četiri godine. Isplivao je na drugu stranu iz pukog očajanja, ali se mogao utopiti. S razlogom bi Lisa Cold postajala nervozna kad bi njezina svekrva dolazila u posjet: morala je udvostručiti budnost kako bi sačuvala zdravlje svoje djece.

Nakon sat i pol čekanja na aerodromu Alex nije znao što da radi. Mogao je zamisliti koliko bi Kate Cold uživala da ga vidi tako zabrinuta i odlučio je da joj neće priuštiti to zadovoljstvo; morao je postupiti kao muškarac. Navukao je jaknu, posložio naprtnjaču na leđima i izišao na ulicu. Suprotnost između zagrijanosti, vreve i bijele svjetlosti u zgradi te hladnoće, tišine i noćnoga mraka vani gotovo ga

je oborila. Nije imao pojma da je zima u New Yorku tako neugodna. Mirisalo je na benzin, na pločniku je bilo prljava snijega, a ledena je mećava udarala po licu poput iglica. Shvatio je da je zbog ganutosti opraštanjem od obitelji zaboravio rukavice i kapu koje nikad nije imao prilike nositi u Kaliforniji i čuvao ih je u sanduku u garaži, s ostatkom skijaške opreme. Osjetio je kako mu kucka u rani na lijevoj ruci koja ga dotad nije gnjavila, zaključivši da bi trebao promijeniti zavoj čim stigne k baki. Nije ni slutio koliko je daleko njezin stan ni koliko će stajati vožnja taksijem. Trebao je plan grada, ali nije znao gdje da ga nabavi. Ledenih ušiju i s rukama u džepovima, pješao je do autobusne stanice.

– Bok, sam si? – približivši se reče mu neka djevojka.

Cura je nosila platnenu torbu preko ramena, šešir navučen do obrva, nokte obojene plavo i srebrni kolut u nosu. Alex je stajao gledajući je zadivljen, bila je gotovo onako zgodna kao njegova tajna ljubav, Cecilia Burns, unatoč odrpanim hlačama, vojničkim čizmama i prilično prljavu i izglednjelu izgledu. Jedini ogrtač bila joj je kratka jakna od umjetnoga krzna boje naranče koja joj je jedva pokrivala struk. Nije nosila rukavice. Alex je promumljao neodređeni dogovor. Otac ga je upozorio da ne razgovara sa strancima, ali ova cura nije mogla predstavljati nikakvu opasnost, bila je tek nekoliko godina starija, gotovo jednako mršava i niska kao njegova majka. Zapravo, pokraj nje se Alex osjetio snažnim.

– Kamo ideš? – pitala je neznanka paleći cigaretu.

– Baki, živi u Četrnaestoj ulici na uglu s Drugom avenijom. Znaš kako bih mogao stići onamo? – zapitkivao je Alex.

– Jasno, i ja idem na tu stranu. Možemo ići busom. Ja sam Morgana, predstavila se djevojka.

– Nikad nisam čuo za takvo ime, primijeti Alex.

– Sama sam ga odabrala. Ona blentača od moje majke dala mi je isto onako obično ime kao što je njezino. A ti, kako se ti zoveš? – upitala je izbacujući dim kroz nosnice.

– Alexander Cold. Zovu me Alex, odvratio je, ponešto sablažnjen kad je čuo da se tako izražava o svojoj obitelji.

Čekali su na ulici deset minuta, tapkajući u snijegu kako bi ugrijali stopala, što je Morgana iskoristila da ponudi skraćeni sažetak svoga života: godinama ne ide u školu – to je za glupane – a pobjegla je od

kuće jer ne podnosi očuha koji je gadljivi prasac.

– Bit ću član rock-banda, to je moj san, dodala je. Jedino što trebam jest električna gitara. Što je u ovoj kutiji koju nosiš privezanu za naprtnjaču?

– Flauta.

– Električna?

– Ne, na baterije, narugao se Alex.

Upravo kad su im se uši stale pretvarati u kockice leda, pojavio se autobus i oni su ušli. Dječak je platio putnu kartu za sebe i uzeo ostatak novca, dok je Morgana kopala tražeći nešto u jednom pa u drugom džepu svoje narančaste jakne.

– Moj novčanik! Mislim da su mi ga ukrali..., promucala je.

– Žao mi je, djevojčice. Morat ćeš sići, naredio joj je vozač.

– Nisam ja kriva ako su me okrali! – uzviknula je gotovo vičući, pred zbunjenim Alexom koji se užasavao od prizivanja pažnje.

– Ni ja nisam kriv. Pođi na policiju, odvratio je suho vozač.

Djevojka je otvorila platnenu torbu i usred prolaza ispraznila cijeli sadržaj: odjeća, kozmetika, prženi krumpirići, nekoliko kutija i paketa različitih veličina te cipele s visokim potpeticama koje su, činilo se, pripadale nekomu drugom, jer ju je bilo teško zamisliti u njima. Pretražila je svaki komad odjeće zapanjujuće sporo, preokrećući odjeću, otvorivši svaku kutiju i svaki zamotuljak, pred svima protresavši unutrašnjost odjeće. Alex je, sve uznemireniji, svrnuo pogled. Nije želio da ljudi pomisle da su ta cura i on zajedno.

– Ne mogu čekati cijelu noć, djevojčice. Moraš sići, ponovio je vozač, ovog puta prijetećim tonom.

Morgana ga je ignorirala. Dotad je skinula narančastu jaknu i pretraživala podstavu, dok su drugi putnici u autobusu počeli prigovarati zbog kašnjenja u polasku.

– Posudi mi nešto! – zahtijevala je napokon, obraćajući se Alexu.

Dječak je osjetio kako se led otapa s njegovih ušiju i pretpostavio da postaju crvene, kao što bi mu se događalo u odsudnim trenucima. Bile su njegov križ: te su ga uši uvijek izdavale, osobito pred Cecilijom Burns, djevojčicom u koju je od vrtića bio zaljubljen, bez ikakve nade da će mu uzvratiti. Alex je zaključio da ne postoji nikakav razlog da se Cecilia zagleda u njega kad može birati među najboljim sportašima škole. Ni u čemu se nije isticao, njegovi su jedini talenti bili penjanje

po planinama i sviranje flaute, ali nijedna cura sa zrncom soli u glavi ne zanima se za brda ili flautu. Bio je osuđen voljeti je u tišini do kraja života, osim ako se ne dogodi čudo.

– Posudi mi za kartu! – ponovila je Morgana.

U uobičajenim okolnostima Alex ne bi mario što će izgubiti novac, ali u ovom času nije bio u položaju ponijeti se velikodušno. No, zaključio je da nijedan muškarac ne može napustiti ženu u ovakvoj situaciji. Dostajalo mu je točno da joj pomogne, a da ne posegne za presavijenim novčanicama iz čizama. Platilo je i drugu kartu. Morgana mu je poslala podrugljivi poljubac vrškom prstiju, isplazila jezik vozaču koji ju je ljutito gledao, pokupila brzo svoje stvari i pratila Alexa do posljednjeg reda u vozilu, gdje su zajedno sjeli.

– Spasio si mi kožu. Čim budem mogla, platit ću ti, uvjerala ga je.

Alex nije odgovorio. Njegovo je načelo bilo: ako nekomu posuđiš novac i nikad ga više ne vidiš, to je dobro utrošen novac. Morgana je u njemu izazivala mješavinu ushita i odbojnosti, bila je potpuno drugačija od bilo koje cure iz njegova mjesta, uključujući i one najodvažnije. Kako bi izbjegao da je gleda otvorenih usta, kao tupan, veći dio dugog puta proveo je u tišini, pogleda uprta u tamno prozorsko staklo na kojemu su se odražavali Morgana i njegovo tanko lice s okruglim naočalama i kosom tamnom poput majčine. Kad bi se mogao početi brijati? Nije bio razvijen kao nekoliko njegovih prijatelja; još je bio golobradi dečkić, jedan od najnižih u razredu. Čak je i Cecilia Burns bila viša od njega. Njegova je jedina prednost bilo to što, nasuprot drugim adolescentima iz svoje škole, ima zdravu kožu, jer bi mu otac tek što bi mu se pojavio prištić, ubrizgao kortizon. Majka ga je uvjerala da se ne treba brinuti, neki se izduže prije, a drugi poslije, u obitelji Cold svi su muškarci bili visoki; no on je znao da je genetsko naslijeđe hirovito i da bi se lako mogao uvrnuti i na obitelj svoje majke. Lisa Cold je bila niska čak i za ženu; kad ju se gledalo odostraga, doimala se poput četrnaestogodišnje curice, osobito otkako se od bolesti smanjila do kostura. Kad je mislio o njoj, osjetio bi kako mu se steže u prsima i ostaje bez zraka, kao da gaje neka divovska šaka šćepala za vrat.

Morgana je skinula jaknu od narančastog krzna. Ispod nje je nosila kratku bluzu od crne čipke, koja joj je ostavljala goli trbuh, te kožnu ogrlicu s metalnim šiljcima, kao za oštroga psa.

– Umirem za pljugom, reče.

Alex joj pokaže upozorenje o zabrani pušenja u autobusu. Osvrnula se oko sebe. Nitko nije mario za njih; oko nje je bilo nekoliko praznih sjedala, a ostali su putnici čitali ili dremuckali. Uvjerivši se da ih nitko ne promatra, uvukla je ruku u bluzu i izvukla iz njedara prljavu vrećicu. Kratko ga je gurnula laktom protresavši vrećicom pred njegovim nosnicama.

– Trava, promrmljala je.

Alexander Cold je odmahnuo. Nije se držao puritancem, nipošto, kušao je marihuanu i alkohol nekoliko puta, kao gotovo svi njegovi drugovi u gimnaziji, ali nije uspio shvatiti što je u tome privlačno, osim što je zabranjeno. Nije mu se sviđalo kad bi izgubio kontrolu. Penjući se po planinama, uživao je u uzbuđenju što može nadzirati tijelo i duh. Vraćao se s tih izleta s ocem iscrpljen, boljelo ga je, bio je gladan, ali posve sretan, pun energije, ponosan što je još jednom pobijedio svoje strahove i planinske prepreke. Osjećao se naelektriziranim, snažnim, gotovo nepobjedivim. U tim bi ga prigodama otac prijateljski lupnuo po leđima, to bi bilo nešto poput nagrade za pothvat, ali nije govorio ništa kako ne bi pothranjivao njegovu taštinu. John Cold nije bio prijatelj ulagivanja, trebalo je puno da bi se zaslužila neka njegova riječ pohvale, ali njegov sin nije ni očekivao da će je čuti, bilo mu je dovoljno muško tapšanje.

Oponašajući svoga oca, Alex je naučio izvršavati obveze najbolje što je mogao, nimalo se ne razmećući, ali potajno se hvalio trima vrlinama koje, smatrao je, posjeduje: smionost pri penjanju planinama, nadarenost za sviranje flaute i jasnoću razmišljanja. Zato ga nije privlačila Morganina ponuda. U onih nekoliko prilika kad je kušao drogu nije osjetio da leti u raj, kao što su govorili neki njegovi prijatelji, nego kao da mu se glava puni dimom, a noge postaju kao od vune. Za njega nije bilo većeg poticaja od balansiranja na užetu u zraku na sto metara visine, jer je točno znao koji sljedeći korak mora napraviti. Ne, droge nisu bile za njega. Ni cigareta, jer su mu trebala zdrava pluća za penjanje i sviranje flaute. Nije mogao odoljeti kratkom smiješku kad se sjetio načina kojim se poslužila njegova baka Kate da u korijenu presiječe njegovo prepuštanje duhanskom iskušanju. Imao je tada jedanaest godina i unatoč tomu što mu je otac održao propovijed o raku pluća i drugim posljedicama nikotina,

običavao je pušiti u potaji sa svojim prijateljima iza gimnazije. Kate Cold je došla s njima provesti Božić i njezinu nosu psa tragača nije dugo trebalo da otkrije miris, unatoč žvakaćoj gumi i kolonjskoj vodi kojima je to pokušao prikriti.

– Pušiti tako mlad, Alexandere!?! – upitala ga je raspoloženo. Nastojao je zanijekati, ali mu nije dala vremena. Prati me, idemo se provozati, reče.

Dječak se popeo u kola, dobro pričvrstio sigurnosni pojas i promrmljao kroz zube neki urok za sreću, jer je njegova baka bila terorist za volanom. Uz ispriku da u New Yorku nitko nema auto, upravljala je kao da ju proganjaju. Odvezla gaje uz krčanje i kočenje do supermarketa, gdje je kupila četiri velike cigare od crnog duhana, potom ga je odvela u mirnu ulicu, parkirala se daleko od indiskretnih pogleda i zapalila za svakoga jednu cigaru. Pušili su i pušili uz zatvorena vrata i prozore dok im dim nije zapriječio da vide kroz prozore. Alex je osjećao kako mu se vrti u glavi, a želudac diže i spušta. Ubrzo više nije mogao izdržati, otvorio je vrata i svalio se poput vreće na ulicu, bolestan do dna duše. Baka je, smiješeci se, pričekala da završi pražnjenje želuca, ne nudeći se da mu pridrži čelo ili ga utješi, kao što bi napravila njegova majka, a potom je zapalila drugu cigaru i pružila mu je.

– Ajde, Alexandere, dokaži mi da si muškarac i popuši još jednu, izazvala gaje, silno se zabavljajući.

Tijekom sljedeća dva dana dječak je morao ostati u krevetu, bio je zelen kao gušter i uvjeren da će ga mučnine i glavobolja ubiti. Otac je povjerovao da je riječ o virusu, a majka je smjesta posumnjala na svekrvu, ali se nije usudila izravno je optužiti da je otrovala unuka. Otad se od pušačke navike, koja je imala toliko uspjeha među nekim njegovim prijateljima, Alexu preokretala utroba.

– Ovo je jedna od najboljih trava, ustrajala je Morgana pokazujući na sadržaj vrećice. Imam i ovo, ako ti je draže, doda pokazujući mu dvije bijele tablete na dlanu.

Alex je opet uperio pogled kroz prozor autobusa, ne odgovorivši. Znao je iz iskustva da je najbolje zašutjeti ili promijeniti temu. Što god da kaže, zvučalo bi glupo i cura bi pomislila da je balavac ili ima vjerski fundamentalističke ideje. Morgana je slegnula ramenima i sačuvala svoja blaga u očekivanju prikladnije prigode. Stizali su na

autobusni kolodvor u samom središtu grada i morali su sići.

U taj sat promet se još nije smanjio, a ni broj ljudi na ulicama, i premda su uredi i trgovine bili zatvoreni, bilo je otvorenih barova, kazališta, kavana i restorana. Alex se mimoilazio s ljudima ne razabirući njihova lica, tek njihove zgrbljene pojave umotane u tamne kapute koje brzo koračaju. Vidio je spodobе ispružene na tlu, po pločnicima uz rešetke kroz koje su izbijali stupovi pare. Shvatio je da su to skitnice koje spavaju sklupčavši se uz otvore za grijanje zgrada, jedinog izvora topline u zimskoj noći.

Gruba svjetla neona i svjetala vozila davala su mokrim i prljavim ulicama nestvaran izgled. Na uglovima su bila brda crnih vreća, neke od njih pokidane, s rasutim smećem. Prosjakinja umotana u prnjavi kaput čeprkala je kolcem po vrećama recitirajući vječnu litaniju na izmišljenom jeziku. Alex je morao odskočiti da se izmakne štakoru izgrizena i krvava repa koji je stajao nasred pločnika i nije se pomaknuo kad su prošli. Trubljenje automobila, policijske sirene i s vremena na vrijeme zavijanje ambulantnih kola presijecali su zrak. Mlad, vrlo visok i neotesan čovjek prošao je vičući da dolazi kraj svijeta i gurnuo mu u ruku list izgužvana papira, na kojem se vidjela plavuša debelih usana i napola gola kako nudi masažu. Netko na koturaljkama ta slušalicama na ušima zaletio se u njega odbacivši ga na zid. Gledaj kamo ideš, glupane! – povikao je nasrtljivac.

Osjetio je kako mu rana na ruci opet počinje kuckati. Pomisli da je uronjen u noćnu moru iz znanstvene fantastike, u groznom megapolisu od cementa, željeza, stakla, zagađenosti i osamljenosti. Spopao ga je val nostalgije za mjestom uz more u kojemu je proveo život. To mirno i dosadno mjestašće, odakle je tako često želio pobjeći, sada mu se činilo divnim. Morgana prekine njegove mračne misli.

– Umirem od gladi... Možemo li nešto pojesti? – predložila je.

– Već je kasno, moram ići k baki, ispričao se on.

– Smiri se, čovječe, odvest ću te k tvojoj baki. Blizu smo, ali bi nam dobro došlo da ubacimo nešto u želudac, ustrajala je.

Ne dajući mu priliku da odbije, povukla ga je za ruku u unutrašnjost bučnog lokala koji je zaudarao na pivo, užeglu kavu i prženu hranu. Iza dugog Formica šanka bio je par azijskih namještenika koji su posluživali masna jela. Morgana se smjestila na

visoki stolac pred šankom i stala proučavati jelovnik ispisan kredom na ploči na zidu. Alex je shvatio da će ga dopasti da plati jelo i uputio se u kupaonicu kako bi izvadio novčanice koje je nosio skrivene u čizmama.

Zidovi toaleta bili su prekriveni prostim riječima i opscenim crtežima, po podu je bilo zgužvanih papira i lokava vode koja je kapala iz zahrđalih vodovodnih cijevi. Ušao je u pregradu, zatvorio vrata zasunom, ostavio naprtnjaču na podu i, unatoč gađenju, morao je sjesti na zahodsku školjku kako bi skinuo čizme što nije bila nimalo laka zadaća u skučenu prostoru i s povezanom rukom. Pomislio je na bacile i brojne bolesti koje se mogu pokupiti u javnom zahodu, kao što je govorio njegov otac. Morao je paziti na svoj smanjeni kapital.

Izbrojao je novac s uzdahom; on neće jesti i nadat će se da će se Morgana zadovoljiti jeftinim jelom, nije se činilo daje od onih koje jedu mnogo. Dok ne bude na sigurnomu u stanu Kate Cold, ove tri nekoliko puta presavijene novčanice bit će sve što ima na ovome svijetu; one su predstavljale razliku između spasa i umiranja od gladi i hladnoće na ulici poput prosjaka koje je vidio prije nekoliko trenutaka. Ako ne nade bakinu adresu, uvijek se može vratiti na aerodrom, provesti noć u nekom kutu i odletjeti sutradan natrag kući, za to je imao povratnu kartu. Navukao je ponovno čizme, spremio novac u odjeljak u naprtnjači i izišao iz pregratka. Više nije bilo nikoga u zahodu. Prošavši ispred praonika, spustio je naprtnjaču na pod, posložio zavoj na lijevoj ruci, oprao brižljivo desnu ruku sapunom, isplahnuo s dosta vode lice kako bi otresao umor i potom se obrisao papirom. Nagnuvši se da pokupi naprtnjaču, užasnut je shvatio daje nestala.

Kao iz topa izjurio je iz zahoda dok mu je srce galopiralo. Krađa se dogodila u nepunoj minuti, lopov nije mogao biti daleko, ako požuri, mogao bi ga stići prije no što se izgubi među mnoštvom na ulici. U lokalu je sve bilo isto, isti znojni namještenici iza šanka, iste ravnodušne mušterije, isto masno jelo, ista buka tanjura i glasne rock-glazbe. Nitko nije primijetio njegov nemir, nitko se nije okrenuo da ga pogleda kad je viknuo da je okraden. Jedina je razlika bilo to što Morgana više nije sjedila za stolom gdje ju je ostavio. Od nje nije bilo ni traga.

Alex je u hipu pogodio tko gaje neupadljivo slijedio, tko je,

ugledavši svoju priliku, čekao s druge strane vrata kupaonice, tko je odnio njegovu naprtnjaču dok si trepnuo okom. Lupio se po čelu. Kako je mogao biti tako naivan! Morgana gaje prevarila kao bebu opljačkavši mu sve osim odjeće koju je imao na sebi. Izgubio je svoj novac, povratnu avionsku kartu pa čak i svoju dragocjenu flautu. Jedino mu je ostala putovnica koju je slučajno nosio u džepu jakne. Morao je napraviti strašan napor da svlada želju da se rasplače kao dečkić.

TREĆE POGLAVLJE

Gadni prašumski čovjek

Tko ima usta, stići će u Rim, bila je jedna od uzrečica Kate Cold. Posao ju je prisiljavao da putuje dalekim krajevima, gdje se zacijelo tom poslovicom poslužila mnogo puta. Alex je bio stidljiviji, bilo mu je teško pristupiti neznancu da bi nešto doznao, ali nije bilo drugog rješenja. Čim se uspio smiriti i povratiti moć govora, približio se čovjeku koji je žvakao hamburger i upitao ga kako može doći do ugla Četrnaeste ulice i Druge avenije. Tip je slegnuo ramenima ne odgovorivši mu. Osjetivši se uvrijeđenim, dečko je pocrvenio. Oklijevao je nekoliko minuta i napokon pristupio jednom od namještenika za šankom. Čovjek je nožem koji je držao u ruci pokazao u neodređenom smjeru i dao nekoliko uputa vičući kroz vrevu restorana, s tako jakim naglaskom da nije razumio nijedne riječi. Odlučio je upotrijebiti logiku: morao je istražiti na kojoj je strani Druga avenija i izbrojiti ulice. Vrlo jednostavno, ali nije se činilo tako jednostavnim kad je doznao da je na uglu Četrdeset druge ulice i Osme avenije i izračunao koliko treba prijeći po toj polarnoj hladnoći. Zahvalio je svojoj uvježbanosti u penjanju planinama: ako je mogao provesti šest sati verući se kao muha po stijenama, jednako tako mogao je propješačiti i nekoliko blokova po ravnome terenu. Povukao je zatvarač jakne, uvukao glavu među ramena, gurnuo ruke u džepove i stao hodati.

Bila je prošla ponoć i počelo je sniježiti kad je dječak došao do bakine ulice. Četvrt mu se učinila oronulom, prljavom i ružnom, nije bilo nijednoga stabla, a već neko vrijeme nije bilo ljudi. Pomislio je da samo očajnik poput njega u taj sat može hodati opasnim njujorškim ulicama. Jedino ga je spašavalo da ne postane žrtvom prepada to što se nijednom razbojniku ne da izići na takvu hladnoću. Zgrada je bila sivi toranj usred mnogih drugih istovjetnih tornjeva, okružena sigurnosnim rešetkama. Pozvonio je i smjesta je hrapavi i oštri glas

Kate Cold pitao tko se usuđuje gnjaviti u taj noćni sat. Alex je pretpostavio da ga je čekala, premda to, dakako, nikad ne bi priznala. Bio je sleđen do kostiju i nikad mu u životu nije toliko trebalo da se baci u nečije naručje, ali kad su se napokon otvorila vrata dizala na jedanaestome katu i on se našao pred svojom bakom, odlučio je da joj neće dopustiti da vidi kako posustaje.

– Zdravo, bako, pozdravio je što je jasnije mogao, uzevši u obzir da su mu cvokotali zubi.

– Rekla sam ti da me ne zoveš bakom! – oštro ga je ukorila.

– Zdravo, Kate.

– Prilično kasniš, Alexandere.

– Nije li bilo dogovoreno da ćeš me pokupiti na aerodromu? – odvratio je, trudeći se da mu ne izbiju suze.

– Ništa nije dogovoreno. Ako nisi kadar doći od aerodroma do moje kuće, nećeš pogotovu biti kadar poći sa mnom u prašumu, reče Kate Cold. Svući jaknu i čizme, dat ću ti šalicu čokolade i pripremiti vruću kupku, ali znaj da to činim samo da izbjegnemo upalu pluća. Moraš biti zdrav za putovanje. Ne očekuj da te tetošim u budućnosti, shvaćaš?

– Nikad nisam ni očekivao da bi me tetošila, odvratio je Alex.

– Što ti se dogodilo s rukom? – upitala je vidjevši mokri zavoj.

– Veoma duga priča.

Mali stan Kate Cold bio je mračan, natrpan i kaotičan. Dva prozora – s prljavim staklima – gledala su na svjetlarnik, a treći na zid od opeka s požarnim stubištem. Ugledao je kovčege, naprtnjače, zavežljaje i kutije pobacane po kutovima, knjige, novine i časopise nagomilane na stolovima. Bio je tu par ljudskih kostura donesenih s Tibeta, lukovi i strijele Pigmejaca iz Afrike, pogrebni ćupovi iz pustinje Atacame, okamenjeni skarabeji iz Egipta i još tisuću drugih predmeta. Duga zmijska koža pružala se uzduž cijelog jednog zida. Pripadala je slavnom pitonu koji je progutao fotografski aparat u Maleziji.

Dotad Alex nije vidio svoju baku u njezinu okolišu i morao je priznati da je sad, kad ju je vidio okruženu svojim stvarima, mnogo zanimljivija. Kate Cold je imala šezdeset i četiri godine, bila je mršava i mišićava, same strune i koža otvrdnula od boravka na otvorenom; njezine plave oči koje su vidjele mnogo svijeta bile su oštre kao

bodeži. Siva kosa koju je sama rezala škarama ne gledajući se u ogledalu stršila je u svim smjerovima kao da je nikad nije češljala. Hvalila se svojim zubima, velikim i jakim, kadrim da slome orah i odčepe bocu; također je bila ponosna što nikad nije slomila kost, nikad nije otišla liječniku, i što je preživjela sve, od napada malarije do uboda škorpiona. Pila je jedino votku i pušila crni duhan iz mornarske lule. Zimi i ljeti odijevala se u iste vrećaste hlače i prsluk bez rukava posvuda prekriven džepovima, u kojima je nosila ono nužno za preživljavanje u slučaju kataklizme. U nekim prigodama, kad se trebalo odjenuti elegantno, skidala bi prsluk i stavljala ogrlicu od medvjedih očnjaka, poklon poglavice Apača.

Lisa, Alexova majka, užasavala je se, ali su djeca žudno iščekivala njezine posjete. Ta ekscentrična baka, glavni lik nevjerojatnih pustolovina, donosila im je novosti iz tako egzotičnih mjesta da ih je bilo teško i zamisliti. Troje unuka skupljalo je pripovijesti s putovanja koje su se pojavljivale u različitim časopisima i novinama te razglednice i fotografije koje im je slala s četiri strane svijeta. Iako bi ih katkad bilo sram predstaviti je prijateljima, duboko u sebi osjećali su ponos što je jedan član njihove obitelji bio gotovo slavna ličnost.

Pola je sata poslije Alex, ugrijan toplom kupkom i umotan u ogrtač, s vunanim čarapama, gutao kosano meso s pireom od krumpira, jedno od rijetkih jela koja je jeo s užitkom i jedino stoje Kate znala skuhati.

– To su ostaci od jučer, reče ona, ali je Alex pretpostavio da je to priredila posebno za njega. Nije joj želio ispričati svoju pustolovinu s Morganom kako ne bi ispao blesan, ali je morao priznati da su mu ukrali sve što je nosio sa sobom.

– Pretpostavljam da ćeš mi reći kako moram naučiti da ni u koga ne smijem imati povjerenja, procijedio je dječak crveneći se.

– Naprotiv, reći ću ti da moraš naučiti imati povjerenja u sebe. Vidiš, Alexandere, unatoč svemu uspio si doći do moga stana bez problema.

– Bez problema? Gotovo sam se smrznuo putem. Bili bi otkrili moj leš u proljeće kad okopni, odvrati.

– Putovanje od tisuću milja uvijek počinje spoticanjem. A putovnica? – ispitivala je Kate.

– Spašena je jer sam je nosio u džepu.

– Prilijepi je selotejpom za prsa, ako je izgubiš, frigan si.

– Najviše mi je žao flaute, primijeti Alex.

– Morat ću ti dati djedovu flautu. Mislila sam je sačuvati dok ne dokažeš nadarenost, ali pretpostavljam da joj je bolje u tvojim rukama nego da stoji ovdje odbačena, ponudi Kate.

Pretražila je police koje su prekrivale zidove stana od poda do stropa i pružila mu prasnu navlaku od crne kože.

– Uzmi, Alexandere. Tvoj ju je djed upotrebljavao četrdeset godina, pazi na nju.

U navlaci je bila flauta Josepha Colda, najslavnijeg flautista stoljeća, kako su rekli kritičari kad je umro. Bilo bi bolje da su to rekli dok je jadni Joseph bio živ, primijetila je Kate kad je to pročitala u tisku. Bili su razvedeni trideset godina, ali u svojoj je oporuci Joseph Cold ostavio pola svojih dobara bivšoj supruzi, uključujući svoju najbolju flautu, koju je sada njegov unuk imao u rukama. Alex je otvorio s poštovanjem istrošenu kožnu navlaku i pomilovao flautu: bila je prekrasna. Nježno ju je primio i prinio usnama. Kad je puhnuo, note su pobjegle iz glazbala s toliko ljepote da se sam iznenadio. Zvučala je posve drugačije od flaute koju mu je Morgana ukrala.

Kate Cold je dala vremena unuku da pregleda glazbalo i obilno joj zahvali, kao što je očekivala, a zatim mu je predala žućkastu knjižurinu s mekanim koricama: Zdravstveni vodič za hrabre putnike. Dječak ju je nasumce otvorio i pročitao simptome smrtonosne bolesti koja se dobije jede li se mozak predaka.

– Ne jedem iznutrice, reče.

– Nikad se ne zna što stavljaju u kosano meso, odvrati baka.

Preneražen, Alex je nepovjerljivo promotrio ostatke svoga jela. S Kate Cold trebalo je biti itekako oprezan. Bilo je opasno imati pretka poput nje.

– Sutra ćeš se morati cijepiti protiv nekoliko tropskih bolesti. Daj mi da vidim tu ruku, ne možeš putovati s infekcijom! – naredi mu Kate.

Pregledala ju je grubo, prosudila da je njezin sin John napravio dobar posao, istresla pola bočice dezinfekcijskog sredstva na ranu, za svaki slučaj, te mu obznanila da će mu sljedećeg dana sama izvaditi šavove. Bilo je to veoma lako, reče, svatko bi to mogao napraviti. Alex se stresao. Njegova je baka loše vidjela i nosila je izgrebene polovne naočale koje je kupila na tržnici u Gvatemali. Dok mu je stavljala novi

zavoj, Kate mu je objasnila da časopis International Geographic financira ekspediciju u srce amazonske prašume, između Brazila i Venezuele, potragu za divovskim stvorenjem, moguće humanoidom, koji su u nekoliko prilika vidjeli. Bili su pronađeni golemi tragovi. Oni koji su bili u njegovoj blizini govorili su da je ta životinja – ili to primitivno ljudsko biće – viša od medvjeda, da ima vrlo duge ruke i sva je pokrivena crnim krznom. Bila je nešto poput Jetija s Himalaje, samo usred prašume.

– Možda je majmun..., predloži kao mogućnost Alex.

– Ne misliš li da su mnogi pomislili na tu mogućnost? – presiječe ga baka.

– Ali nema dokaza da zaista postoji..., usudio se reći Alex.

– Nemamo krsni list za Zvijer, Alexandere. Ah, važna pojedinost: kažu da širi tako prodoran miris da onesvješćuje ili paralizira životinje i ljude u svojoj blizini.

– Ako se ljudi onesvješćuju, onda ga nitko nije vidio.

– Točno, ali po tragovima se zna da hoda na dvije šape. I ne nosi cipele, ako bi to slučajno bilo tvoje sljedeće pitanje.

– Ne, Kate, moje je sljedeće pitanje nosi li šešir! – prasne njezin unuk.

– Ne vjerujem.

– Opasan je?

– Ne, Alexandere. Spada u one ljubazne. Ne krade, ne otima djecu i ne uništava privatno vlasništvo. Samo ubija. Čini to čisto, bez buke, lomeći kosti i vadeći utrobu svojim žrtvama, s istinskom elegancijom, kao profesionalac, naruga se baka.

– Koliko je ljudi ubio? – ispitivao je sve nespokojniji Alex.

– Ne mnogo, uzmemo li u obzir pretjeran broj ljudi na svijetu.

– Koliko, Kate?

– Nekoliko tragača za zlatom, par vojnika, nekoliko trgovaca... Ukratko, ne zna se točan broj.

– Ubio je Indijance? Koliko? – upita Alex.

– Ne zna se, zaista. Indijanci znaju brojiti samo do dva. Osim toga, za njih je smrt relativna. Ako vjeruju da im je netko ukrao dušu ili koračao njihovim tragovima, ili prisvojio njihove snove, na primjer, to je gore nego biti mrtav. Netko tko je umro, naprotiv, može nastaviti živjeti u duhu.

– To je složeno.

– Tko ti je rekao daje život jednostavan?

Kate Cold mu je objasnila da ekspedicijom zapovijeda slavni antropolog, profesor Ludovic Leblanc, koji je proveo godine istražujući tragove takozvanog Jetija, ili gadnog snježnog čovjeka, na granici između Kine i Tibeta, ne pronašavši ga. Također je boravio s nekim indijanskim plemenom u Amazoni i držao ih je najdivljijim plemenom na planetu: pri prvoj nesmotrenosti pojeli bi svoje zatvorenike. Ta informacija nije bila umirujuća, priznala je Kate. Vodič će biti Brazilac imenom Cesar Santos, koji je proveo život u tom području i održavao dobre veze s Indijancima. Čovjek je posjedovao prilično raskliman aviončić, no još je bio u dobrom stanju, kojim će moći ući na teritorij domorodačkih plemena.

– U školi smo učili o Amazoni na satu ekologije, primijetio je Alex, čije su se oči sklapale.

– Dosta je bio ovaj sat nastave, ništa više ne trebaš znati, napomene Kate. I doda: Pretpostavljam da si umoran. Možeš spavati na kauču, a sutra rano počinješ raditi za mene.

– Što trebam raditi?

– Ono što ti naredim. Zasad ti naređujem da spavaš.

– Laku noć, Kate..., promrmljao je Alex sklupčavši se na jastucima kauča.

– Bah! – zagunđa baka. Pričekala je da zaspi i pokrila ga s nekoliko prekrivača.

ČETVRTO POGLAVLJE

Rijeka

Kate i Alexander Cold putničkim su avionom prelijetali sjevernim dijelom Brazila. Satima su iz zraka gledali šumu koja se protezala u beskonačnost, svu jednolično i intenzivno zelenu, ispresijecanu rijekama koje su krivudale poput sjajnih zmija. Najjezovitija je od svega bila boja bijele kave.

Amazona je najšira i najdulja rijeka na Zemlji, pet puta veća od ijedne druge. Samo su je astronauti na putu na Mjesec mogli vidjeti cijelu izdaleka, pročitao je Alex u turističkom vodiču koji mu je baka kupila u Rio de Janeiru. Nije pisalo da je to neizmjereno područje, posljednji raj na planetu, sustavno uništavano zbog pohlepe poduzetnika i pustolova, kako je naučio u školi. Izgradili su cestu, usjek usred prašume, kojim su masovno dolazili naseljenici, a odlazile tone drva i ruda.

Kate je obavijestila svog unuka da će se popeti po Rio Negru do gornjeg Orinoca, gotovo neistraženog trokuta u kojemu se smjestio veći broj plemena. Pretpostavljalo se da odande potječe Zvijer.

– U ovoj knjizi piše da ti Indijanci žive kao u kamenom dobu. Još nisu izmislili kotač, primijeti Alex.

– Ne trebaju ga. Nema koristi na tom zemljištu, nemaju ništa što bi prevozili i nikamo ne žure, odvratila Kate Cold, kojoj se nije sviđalo kad je prekidaju dok piše. Provela je dobar dio putovanja praveći bilješke u svojim majušnim bilježnicama, zakučastim slovima nalik tragovima muha.

– Ne poznaju pismo, doda Alex.

– Zacijelo imaju dobro pamćenje, reče Kate.

– Nema umjetničkog izražavanja među njima, samo oslikavaju tijelo i kite se perjem, objasnio je Alex.

– Slabo mare za potomstvo ili isticanje među ostalima. Većina naših takozvanih umjetnika trebala bi slijediti njihov primjer,

odgovori njegova baka.

Išli su u Manaus, najnaseljeniji grad na amazonskom području, koji je procvao u doba kaučuka, potkraj devetnaestoga stoljeća.

– Upoznat ćeš najtajanstveniju prašumu na svijetu, Alexandere. Ondje postoje mjesta na kojima se pojavljuju duhovi u pol bijela dana, objasnila je Kate.

– Jasno, kao gadni prašumski čovjek kojega tražimo, nasmiješio se unuk sarkastično.

– Zovu ga Zvijer. Možda ne postoji samo jedan primjerak, nego nekoliko njih, obitelj ili pleme Zvijeri.

– Vrlo si lakovjerna za svoju dob, Kate, primijeti dječak.

– S godinama čovjek poprima stanovitu poniznost, Alexandere. Što dulje živim, to se osjećam većom nezalicom. Samo mladi imaju objašnjenje za sve. U tvojoj dobi može se biti arogantan pa baš i nije važno ako se činiš smiješnim, suho odvrati baka.

Kad su izišli iz aviona u Manausu, osjetili su na koži vlažno podneblje, poput ručnika natopljenog vrućom vodom. Ondje su se sastali s drugim članovima ekspedicije International Geographica. Osim Kate Cold i njezina unuka Alexandera, išli su još Timothy Bruce, engleski fotograf s dugim konjskim licem i zubima žutim od nikotina, sa svojim meksičkim pomoćnikom, Joelom Gonzalezom, te slavni antropolog Ludovic Leblanc. Alex je zamišljao Leblanca kao mudraca s bijelom bradom i impozantne pojave, no ispostavilo se daje to čovječuljak od pedesetak godina, nizak, mršav, nervozan, s neprestanim izrazom prezira ili okrutnosti na usnama i upalim mišjim očima. Bio je prerušen kao lovac na divlje zvijeri iz filmova, s oružjem oko pasa, teškim čizmama i australskim šeširom okićenim raznobojnim percima. Kate je primijetila kroz zube da Leblancu nedostaje samo mrtav tigar da na njega nasloni stopalo. U mladosti je Leblanc proveo kratko razdoblje u Amazoni i napisao opsežan traktat o Indijancima, koji je prouzročio senzaciju u akademskim krugovima. Brazilski vodič, Cesar Santos, koji ih je trebao potražiti u Manausu, nije mogao doći jer mu je aviončić bio pokvaren, tako da će ih pričekati u Santa Mariji de la Lluviji, kamo se skupina trebala prebaciti čamcem.

Alex se uvjerio da je Manaus, smješten na stjecištu rijeka Amazone i Rio Negra, bio velik i moderan grad s visokim zgradama i gustim

prometom, ali mu je baka pojasnila daje ondje priroda neukročena i u doba poplava pojavljuju se kajmani i zmije u dvorištima kuća i u udubljenjima za dizala. Bio je to i trgovački grad u kojemu je zakon bio krhak i lako se kršio: droge, dijamanti, zlato, skupocjeno drvo, oružje. Prije nepuna dva tjedna pronašli su čamac natovaren ribom... a svaka je riba bila puna kokaina.

Za američkoga dječaka koji je iz svoje zemlje otišao tek da upozna Italiju, zemlju predaka svoje majke, iznenađujuće su bile suprotnosti između bogatstva jednih i krajnjeg siromaštva drugih, sve pomiješano. Seljaci bez zemlje i radnici bez zaposlenja masovno su dolazili tragajući za novim obzorima, ali su mnogi završili živeći u potleušicama, bez sredstava za život i bez nade. Tog se dana proslavljala neka svetkovina i pučanstvo je bilo veselo, kao za poklada: ulicama su prolazili glazbeni sastavi, ljudi su plesali i pili, mnogi prerušeni. Odsjeli su u modernu hotelu, ali nisu mogli spavati od graje glazbe, petardi i raketa. Idućeg je dana profesor Leblanc osvanuo vrlo loše raspoložen, zbog loše prospavane noći, i zahtijevao je da se ukrcaju što je prije moguće, jer nije želio provesti ni minute više no stoje nužno u tom besramnom gradu, kako ga je prozvao.

Skupina iz International Geographica došla je do Rio Negra, Crne rijeke, koja je bila takve boje zbog sedimenata što su ih za sobom povlačile njezine vode, da bi se uputili u Santa Mariju de la Lluviju, selo usred domorodačkog teritorija. Plovilo je bilo prilično veliko, sa starim motorom koji je galamio i dimio se, te improviziranim plastičnim krovom, kako bi ih zaštitio od sunca i kiše koja je padala topla kao tuš nekoliko puta na dan. Brod je bio natrpan ljudima, zavežljajima, vrećama, grozdovima banana i nekim domaćim životinjama u kavezima ili jednostavno privezanima za šape. Bilo je nekoliko stolova, nekoliko dugih klupica za sjedenje i niz mreža obješenih na kolce, jedne iznad drugih.

Posada i većina putnika bili su caboclos, kako se nazivaju ljudi iz Amazone, mješavina nekoliko rasa: bijele, indijanske i crne. Išlo je i nekoliko vojnika, par mladih Amerikanaca – mormonskih misionara – i jedna liječnica, Omayra Torres, čiji je cilj bilo cijepljenje Indijanaca. Bila je to lijepa mulatkinja od kakvih trideset i pet godina, crne kose, kože boje jantara i bademastih, mačje zelenih očiju. Kretala se ljupko, kao da pleše na zvuke tajnoga ritma. Muškarci su je slijedili pogledom,

ali se činilo da nije svjesna dojma što ga izaziva njezina ljepota.

– Moramo biti dobro pripremljeni, reče Leblanc pokazujući na svoje oružje. Govorio je općenito, no bilo je očito da se obraća samo doktorici Torres. Pronaći Zvijer najmanja je briga. Najgore će biti s Indijancima. Oni su surovi ratnici, okrutni i prijetvorni. Kao što opisujem u svojoj knjizi, ubijaju kako bi potvrdili svoju smionost, a što više ubojstava počine, na višem su položaju u plemenskoj hijerarhiji.

– Možete li to objasniti, profesore? – pitala je Kate Cold ne prikrivajući ironičan ton.

– To je vrlo jednostavno, gospodo... kako ste mi rekli da vam je ime?

– Kate Cold, pojasni ona treći ili četvrti put; čini se da je profesor Leblanc loše pamtio ženska imena.

– Ponavljam: vrlo jednostavno. Riječ je o smrtnom natjecanju kakvo postoji u prirodi. Najnasilniji muškarci dominiraju u primitivnim društvima. Pretpostavljam da ste čuli za termin mužjak alfa. Među vukovima, na primjer, najagresivniji mužjak kontrolira sve ostale i prisvaja najbolje ženke. Među ljudskim je bićima jednako: najnasilniji muškarci zapovijedaju, posjeduju najviše žena i prenose svoje gene na najviše djece. Drugi se moraju zadovoljiti onim što preostane, shvaćate? To je preživljavanje najjačih, objasni Leblanc.

– Želite reći daje surovost prirodna?

– Točno. Suosjećanje je suvremen izum. Naša civilizacija štiti slabe, siromašne, bolesne. S genetskog stajališta to je strašna pogreška. Zbog toga se ljudska rasa degenerira.

– Što biste vi napravili sa slabima u društvu, profesore? – zapitala je ona.

– Ono što čini priroda: pustio ih neka izginu. U tom su smislu Indijanci mudriji no mi, odvratila Leblanc.

Doktorica Omayra Torres, koja je pažljivo slušala razgovor, morala je iznijeti svoje mišljenje.

– Uza sve poštovanje, profesore, ne čini mi se da su Indijanci tako divlji kao što ih vi opisujete, naprotiv, za njih je rat prije obred: ritual kojim se potvrđuje smionost. Oslikavaju tijelo, pripremaju svoje oružje, pjevaju, plešu i provaljuju u shabono drugoga plemena. Prijete i zadaju jedan drugomu nekoliko udaraca toljagom, ali rijetko kad bude više od jedan ili dva mrtva. U našoj je civilizaciji obratno; nema

obreda, samo masakr, reče.

– Poklonit ću vam primjerak svoje knjige, gospođice. Bilo koji ozbiljan znanstvenik reći će vam da je Ludovic Leblanc autoritet za tu temu..., prekine je profesor.

– Nisam tako učena kao vi, nasmiješila se doktorica Torres. Samo sam seoski liječnik koji više od deset godina radi u ovim krajevima. – Vjerujte mi, moja cijenjena doktorice. Ti su Indijanci dokaz da čovjek nije ništa drugo nego majmunoliki ubojica, odvrati Leblanc.

– A žena? – upala je Kate Cold.

– Žao mi je što vam moram reći da žene ništa ne znače u primitivnim društvima. One su samo ratni plijen.

Doktorica Torres i Kate Cold razmijenile su poglede i nasmiješile se zabavljajući se.

Početni dio putovanja po Rio Negru bio je prije svega vježba strpljenja. Napredovali su kornjačinim korakom i čim bi zapalo sunce, morali su se zaustaviti kako bi izbjegli da ih izudaraju debla što ih je vukla struja. Vrućina je bila silna, ali bi u predvečerje osvježilo i za spavanje se trebalo pokriti prekrivačem. Katkad, ondje gdje bi rijeka bila čista i mirna, iskoristili bi je za pecanje ili da malo plivaju. Prva su se dva dana mimoilazili s raznovrsnim plovilima, od motornih čamaca i plovećih kuća do jednostavnih kanua izdjeljanih iz debala, ali su poslije ostali sami u beskrajnom krajoliku. Bio je to vodeni planet: život je protjecao polagano ploveći, u ritmu rijeke, plima i oseka, kiša, poplava. Voda, voda posvuda. Postojale su stotine obitelji koje su se rađale i umirale na svojim plovilima a da nisu provele ni jednu noć na kopnu; drugi su živjeli u kućama na balvanima na obalama rijeke. Prijevoz je tekao rijekom i jedini je način za slanje ili primanje poruka bilo radiom. Američkom se dječaku činilo nevjerojatnim da se može živjeti bez telefona. Stanica u Manaosu prenosila je neprekidno osobne poruke, tako su ljudi doznavali novosti o poslu i obitelji. Uz gornji tok rijeke u optjecaju je bilo malo novca, vladalo je gospodarstvo razmjene, trampili su ribu za šećer ili benzin za kokoši, ili usluge za sanduk piva.

Uz obje riječne obale prijeteći se uzdizala prašuma. Satnikove su naredbe bile jasne: ne udaljavati se ni iz kojeg razloga, jer se u šumi gubi osjećaj orijentacije. Pričalo se da su neki stranci, udaljeni samo nekoliko metara od rijeke, umrli očajni nikad je ne pronašavši. U

svitanje su ugledali ružičaste dupine kako skaču kroz vodu i stotine ptica kako prelijeću u zraku. Također su vidjeli voden-krave, velike vodene sisavce čije su ženke začetak legendi o sirenama. Noću bi se u grmlju pojavile obojene točke: bile su to oči kajmana koji zure u mraku. Caboclo je podučio Alexa kako će izračunati veličinu životinje prema razmaku između očiju. Kad je posrijedi bio malen primjerak, caboclo bi ga zabljesnuo fenjerom, potom skočio u vodu i zgrabio ga stegnuvši mu čeljusti jednom rukom, a rep drugom. Ako je razmak između očiju bio znatan, izbjegavao gaje kao kugu.

Vrijeme je sporo protjecalo, sati su se vukli kao vječnost, no Alex se nije dosađivao. Sjeo bi na pramac čamca kako bi promatrao prirodu, čitao i svirao djedovu flautu. Pričinjalo se kao da prašuma oživljava i odgovara na zvuk glazbala, čak su i bučni članovi posade i putnici na brodu ušutjeli kako bi ga slušali; bile su to jedine prigode kad mu je Kate Cold obraćala pozornost. Spisateljica je bila od malo riječi, provodila je dan čitajući ili pišući u svoje bilježnice i uglavnom ga je ignorirala ili se ophodila prema njemu kao i prema bilo kojem drugom članu ekspedicije. Bilo je uzaludno pohrliti k njoj s problemom koji se tiče pukog preživljavanja, poput jela, zdravlja ili sigurnosti, na primjer. Gledala bi ga gore-dolje s očitim prezirom i odgovarala da postoje dvije vrste problema, oni koji se sređuju sami i oni koji nemaju rješenja, pa neka je ne gnjavi glupostima. Barem mu je ruka bila ozdravila brzo, jer bi ona to bila kadra riješiti, predlažući da mu je amputiraju. Bila je žena ekstremnih mjera. Posudila mu je zemljovide i knjige o Amazoni kako bi sam potražio podatak koji gaje zanimao. Ako bi Alex komentirao štivo o Indijancima ili postavljao svoje teorije o Zvijeri, odvrćala bi ne podižući pogled sa stranice pred sobom: Nikad ne propuštaj dobru prigodu da začepiš usta, Alexandere.

Sve je na tom putovanju bilo toliko drugačije od svijeta u kojemu je dječak rastao tako da se osjećao kao posjetitelj iz druge galaksije. Više nije mogao računati na udobnosti kojima se prije koristio bez razmišljanja, poput kreveta, kupaonice, tekuće vode, elektrike. Posvetio se fotografiranju bakinim fotografskim aparatom kako bi donio dokaze nakon povratka u Kaliforniju. Njegovi mu prijatelji nikad neće povjerovati da je u rukama držao gotovo metar dugačkog kajmana!

Najveći mu je problem bila prehrana. Uvijek je bio ćudljiv s jelom, a sada su ga posluživali namirnicama kojima ćak nije znao ni imena. Jedino je na brodu mogao prepoznati grah iz limenke, sušeno slano meso i kavu, a ništa od toga nije mu prijalo. Ćlanovi posade ustrijelili su dva majmuna i te su ih večeri, kad je ćamac pristao uz obalu, ispekli. Imali su tako ljudski izgled da se osjetio bolesnim ugledavši ih: doimali su se kao dvoje spaljene djece. Sljedećeg su jutra upecali pirarucu, golemu ribu ćije je meso bilo slasno svima osim njemu, jer ga je odbio kušati. S tri je godine odlučio da mu se ne sviđa riba. Njegova majka, umorna od vođenja bitke kako bi ga prisilila da jede, pomirila se otad da mu poslužuje hranu koja mu se sviđa. Nije je bilo mnogo. Zbog tog ogranićenja na putovanju je bio gladan; imao je na raspolaganju samo banane, limenku kondenziranog mlijeka i nekoliko kutija keksa. Ćinilo se da njegova baka, a ni ostali, ne mare što je on gladan. Nitko nije na to obraćao pažnju.

Nekoliko puta na dan pao bi kratak pljusak; trebalo se naviknuti na neprekidnu vlagu, na ćinjenicu da se odjeća nikad posve ne osuši. Kad bi zašlo sunce napadali bi ih oblaci komaraca. Stranci su se branili natapajući se insekticidom, osobito Ludovic Leblanc, koji nije gubio priliku da izrecitira popis bolesti što ih prenose insekti, od tifusa do malarije. Prićvrstio je gusti veo oko svog australskog šešira kako bi zaštitio lice i provodio je dobar dio dana sklonivši se pod mrežu protiv komaraca koju je dao objesiti na krmi broda. Naprotiv, caboclosi su se doimali imunima na ubode.

Trećega dana, za blještavoga jutra, plovilo se zaustavilo jer je bilo poteškoća s motorom. Dok je satnik pokušavao srediti oštećenje, ostali su se izvalili pod krovom kako bi se odmorili. Bila je prevelika vrućina za kretanje, no Alex je odlučio da je mjesto savršeno za osvježenje. Skoćio je u vodu koja se ćinila plitkom i mirnom kao tanjur juhe i potonuo je kao kamen.

– Samo glupan provjerava dubinu objema nogama, primijetila je baka kad je pomaljao glavu na površinu izbacujući vodu ćak i kroz uši.

Dječak se plivajući udaljio od ćamca – rekli su mu da je kajmanima draža obala – i dugo je plutao na leđima u mlaćnoj vodi, raširenih ruku i nogu, gledajući nebo i misleći na austronaute koji su poznavali neizmjernost te rijeke. Osjetio se tako sigurnim daje potrajao ćasak prije no što je reagirao kad je nešto hitro prošlo okrznuvši mu ruku.

Nemajući pojma kakva vrsta opasnosti vreba – možda se, naposljetku, kajmani ne drže samo obale – počeo je plivati prsno svom snagom natrag do plovila, ali ga je naglo zaustavio bakin glas, koji mu je povikao da se ne miče. Poslušao je iz navike, unatoč tomu što gaje instinkt upozoravao suprotno. Održavao se na površini što je mogao mirnije i tada je ugledao pokraj sebe golemu ribu. Pomislio je da je to morski pas i srce mu je stalo, no riba je napravila kratak zaokret i vratila se znatizeljna, došavši tako blizu da je mogao vidjeti njezin osmijeh. Tada mu je puta srce poskočilo i morao se suzdržati kako ne bi viknuo od radosti. Plivao je s dupinom!

Dvadeset sljedećih minuta, igrajući se s njim kao što je činio sa svojim psom Ponchom, bile su najsretnije u njegovu životu. Veličanstvena životinja kružila je oko njega velikom brzinom, skakala preko njega, zaustavljala se na tek nekoliko centimetara od njegova lica, promatrajući ga sa simpatičnim izrazom. Katkad bi prošao vrlo blizu i mogao mu je dotaknuti kožu, koja nije bila meka kako je zamišljao, nego hrapava. Alex je želio da taj trenutak nikad ne prestane, bio je spreman ostati zauvijek u rijeci, ali je odjednom dupin lupnuo repom za oproštaj i nestao.

– Jesi li vidjela, bako? Nitko mi neće povjerovati! – povikao je na povratku u čamac, tako uzbuđen da je jedva mogao govoriti.

– Ovdje su dokazi, nasmiješila se ona, pokazujući mu fotoaparatus. I fotografiju ekspedicije, Bruce i Gonzalez, ulovili su taj prizor.

Kako su prodirali poviše Rio Negra, vegetacija je postajala bujnija, zrak gušći i mirisniji, vrijeme sporije, a razdaljine neprocjenjivije. Napredovali su kao u snu halucinantnim teritorijem. Pokatkad bi se plovilo ispraznilo, putnici bi silazili sa svojim zavežljajima i životinjama do kućeraka ili malih sela na obali. Radio na brodu više nije primao osobne poruke iz Manausa niti zaglušivao popularnim ritmovima, muškarci su šutjeli dok je priroda treperila uz orkestar ptica i majmuna. Samo je buka motora odavala ljudsko prisustvo u beskrajnoj samoći prašume. Napokon, kad su stigli u Santa Mariju de la Lluviju, na brodu je ostala samo posada, skupina International Geographica, doktorica Omayra Torres i dva vojnika. Bila su tu i dva mlada mormona koje je napala neka crijevna bakterija. Unatoč antibioticima koje im je davala doktorica bili su tako bolesni da su jedva mogli otvoriti oči i na mahove su brkali užarenu prašumu sa

snježnim planinama Utaha.

– Santa Mana de la Lluvia posljednja je enklava civilizacije, reče satnik čamca kad se na zavoju rijeke pojavilo seoce.

– Odavde pa nadalje čarobni je teritorij, Alexandere, upozorila je Kate Cold svog unuka.

– Ondje su ostali Indijanci koji nisu imali nikakav doticaj s civilizacijom? – pitao je.

– Procjenjuje se da ih ima kakve dvije ili tri tisuće, ali zapravo nitko ne zna pouzdano, odgovorila je doktorica Omayra Torres.

Santa Man'a de la Lluvia uzdizala se poput ljudske pogreške usred magličaste prirode koja je prijetila da će je svakoga časa progutati. Sastojala se od dvadesetak kuća, suše koja je katkad služila kao hotel i druge manje u kojoj je smještena bolnica što su je držale dvije redovnice, nekoliko malih dućana, katoličke crkve i vojarnice. Vojnici su nadzirali granicu i promet između Venezuele i Brazila. U skladu sa zakonom trebali su štititi i domoroce od nasilja naseljenika i pustolova, no zapravo to nisu činili. Stranci su zauzeli područje a da ih nitko nije spriječio, odguravši Indijance sve više i više prema neosvojenim predjelima ili ih nekažnjeno ubijajući. Na pristaništu Santa Marije de la Lluvije čekao ih je visok muškarac šiljata ptičjeg profila, muževnih crta i žustra izraza lica, kože ogrubjele od boravka na otvorenom i tamne duge kose pričvršćene u rep na vratu.

– Dobro došli. Ja sam Cesar Santos, a ovo je moja kći Nadia, predstavio se.

Alex je procijenio da je djevojčica vršnjakinja njegove sestre Andree, od nekih dvanaest ili trinaest godina. Imala je kovrčavu i razbarušenu kosu, izbljedjelu od sunca, oči i kožu boje meda; bila je odjevena u kratke hlačice, majicu i plastične natikače. Nosila je nekoliko raznobojnih vrpca privezanih oko zapešća, žuti cvijet iznad jednog uha, a dugo zeleno pero preko resice drugog. Alex je pomislio da bi Andrea, da ih vidi, te ukrase smjesta prekopirala, a da bi Nicole, njegova mlađa sestra, kad bi ugledala crnog majmunčića što ga je curica nosila na ramenu, umrla od zavisti.

Dok je doktorica Torres, uz pomoć dviju redovnica koje su je došle dočekati, vodila mormonske misionare u majušnu bolnicu, Cesar Santos je nadgledao iskrcavanje brojne prtljage ekspedicije. Ispričao se što ih nije dočekao u Manausu, kako su se dogovorili. Objasnio je da

je svojim aviončićem preletio cijelu Amazonu, no vrlo je star i u posljednjih nekoliko tjedana poispadali su mu dijelovi motora. Kad je vidio da samo što se neće rasprsnuti, odlučio je naručiti drugi motor, koji je trebao stići ovih dana, i sa smiješkom dodao da ne može svoju kćer Nadiu ostaviti siročetom. Potom ih je odveo u hotel, koji je zapravo bio drvena građevina na stupcima uz obalu rijeke, nalik ostalim rasklimanim kućercima u selu. Sanduci piva gomilali su se posvuda, a na stolu se redale boce likera. Alex je tijekom putovanja zamijetio da muškarci unatoč vrućini, ispijaju litre i litre alkohola u bilo koje doba dana. Ta primitivna zgrada poslužit će kao baza za operacije i smještaj, te kao restoran i bar za goste. Kate Cold i profesoru Ludovicu Leblancu dodijeljeni su pregraci odvojeni od ostalih plahtama obješenim o užad. Ostali će spavati u visećim mrežama zaštićenim mrežama protiv komaraca.

Santa Mana de la Lluvia bila je pospano seoce, tako udaljeno da se jedva isticalo na zemljovidima. Nekolicina naseljenika uzgajala je krave vrlo duga rogovlja; ostatak je eksploatirao zlato s dna rijeke ili drvo i kaučuk iz šuma; tek malo onih odvažnih odlazilo je samo u prašumu u potragu za dijamantima, no većina je vegetirala očekujući da će neka prilika kao čudom pasti s neba. To su bile vidljive aktivnosti. One tajne sastojale su se od trgovanja egzotičnim pticama, drogama i oružjem. Skupine vojnika s puškama na ramenu i košulja natopljenih znojem kartale su ili pušile sjedeći u hladu. Rijetko je pučanstvo venulo, zatupljeno vrućinom i dosadom. Alex je vidio nekoliko tipova bez kose i zubi, napola slijepih, s osipom na koži, koji su gestikulirali i govorili sami sa sobom; bili su to rudari poremećeni zbog utjecaja žive, koji su polako umirali. Zaranjali su na dno rijeke udišući kroz moćne cijevi pijesak zasićen zlatnim prahom. Neki bi se podavili; drugi su umirali jer bi im suparnici prerezali dovod kisika; većina je umirala sporo, otrovana živom kojom su se koristili da izdvoje pijesak od zlata.

Djeca iz sela, naprotiv, igrala su se sretna u blatu, u pratnji nekoliko domaćih majmuna i mršavih pasa. Bilo je i nekoliko Indijanaca, nekolicina u majici ili kratkim hlačama, drugi goli kao i djeca. U početku se Alex, smeten, nije usuđivao pogledati u njedra žena, ali mu se ubrzo sviknulo oko i nakon pet minuta prestali su mu prizivati pažnju. Ti su Indijanci proveli više godina u doticaju s

civilizacijom i izgubili su mnoge svoje tradicije i običaje, kao stoje objasnio Cesar Santos. Nadia, vodičeva kći, govorila je s njima na njihovu jeziku, a zauzvrat su se oni prema njoj ophodili kao daje iz istog plemena.

Ako su to bili surovi domoroci koje je Leblanc opisao, nisu bili odveć impresivni: bili su mali, muškarci niži od metar i pedeset, a djeca su se doimala kao minijturni ljudi. Prvi put u svom životu Alex se osjetio visokim. Imali su kožu boje bronce i visoke jagodice; muškarci su nosili do visine ušiju uokrug odrezanu kosu, poput tanjura, što je naglašavalo njihov azijski izgled. Potjecali su od žitelja sa sjevera Kine koji su došli preko Aljaske prije deset do dvadeset tisuća godina. Spasili su se od porobljavanja tijekom osvajanja u šesnaestom stoljeću jer su ostali izolirani. Španjolski i portugalski vojnici nisu mogli svladati močvare, komarce, raslinje, beskrajne rijeke i slapove amazonske regije.

Kad su se jednom smjestili u hotelu, Cesar Santos se pozabavio prtljagom ekspedicije i planiranjem ostatka putovanja sa spisateljicom Kate Cold i fotografima, jer se profesor Leblanc odlučio odmoriti dok se vrijeme malo ne rashladi. Nije dobro podnosio vrućinu. U međuvremenu je Nadia, vodičeva kći, pozvala Alexa da obiđu okolicu.

– Nakon zalaska sunca nipošto ne lutajte izvan granica sela, opasno je, upozorio ih je Cesar Santos.

Slijedeći Leblancove savjete, koji je govorio kao stručnjak za opasnosti prašume, Alex je uvukao hlače u čarape i čizme kako bi spriječio da mu proždrljive pijavice isišu krv. Nadia, koja je hodala gotovo bosa, nasmijala se.

– Već ćeš se priviknuti na kukce i vrućinu, reče mu. Govorila je vrlo dobro engleski jer joj je majka bila Kanađanka.

– Moja je mama otišla prije tri godine, dodala je djevojčica.

– Zastoje otišla?

– Nije se mogla priučiti na ovo, bila je lošeg zdravlja, koje se pogoršalo kad je Zvijer počela tumarati. Osjećala je njezin miris, željela je otići daleko, nije mogla biti sama, vikala je... Na koncu ju je doktorica Torres odvezla helikopterom. Sad je u Kanadi, reče Nadia.

– Tvoj otac nije otišao s njom?

– Što bi moj tata radio u Kanadi?

– A zašto te nije povel sa sobom? – ustrajao je Alex, koji nikad

nije čuo za majku koja napušta djecu.

– Jer je u sanatoriju. No, i ne želim se odvajati od tate.

– Ne bojiš se Zvijeri?

– Svi je se boje. No ako dođe, Boroba će me na vrijeme upozoriti, odvrátila je djevojčica milujući crnog majmunčića koji se nikad nije od nje odvajao.

Nadia je povelala svog novog prijatelja da upozna selo, za što im je trebalo jedva pola sata jer se nije imalo mnogo toga vidjeti. Odjednom je buknila oluja s munjama što su presijecale nebo u svim smjerovima i počelo je obilno kišiti. Bila je to poput juhe topla kiša, koja je uske uličice pretvorila u kaljužu. Ljudi su uglavnom tražili zaklon pod nekim krovom, ali djeca i Indijanci su nastavljali svoje aktivnosti, potpuno ravnodušni na pljusak. Alex je shvatio da je njegova baka imala pravo kad mu je predložila da traperice zamijeni laganom pamučnom odjećom, tanjom i lakšom za sušenje. Kako bi umaknuli kiši, dvoje se djece uvuklo u crkvu, gdje su naišli na visokog i koščatog čovjeka golemih leđa kao u drvosječe i bijele kose, kojega je Nadia predstavila kao Oca Valdomera. Potpuno mu je manjkalo dostojanstvo kakvo se očekuje od svećenika: bio je na ljestvama jer je krečio zidove, u gaćama i obnažena trupa. Boca ruma stajala je na podu.

– Otac Valdomero živi ovdje još otprije najezde mravi, predstavila gaje Nadia.

– Došao sam kad je utemeljeno ovo mjesto, prije gotovo četrdeset godina, i bio sam ovdje kad su stigli mravi. Morali smo sve napustiti i pobjeći nizvodno. Došli su poput goleme tamne mrlje, neumoljivo napredujući, uništavajući sve na svome putu, ispričovijedao je svećenik.

– Što se onda dogodilo? – zapitao je Alex, koji nije mogao zamisliti mjesto kao žrtvu kukaca.

– Potpalili smo vatru u kućama prije no što smo otišli. Požar je odvratio mrave i nekoliko mjeseci poslije mogli smo se vratiti. Nijedna od kuća koje vidiš ovdje nije starija od petnaest godina, objasnio je.

Svećenik je imao čudnu maskotu, vodozemnog psa, koji je, kako je rekao, bio rodnom iz Amazone, ali je njegova vrsta gotovo izumrla. Provodio je dobar dio života na rijeci i mogao je nekoliko minuta držati glavu u vjedru vode. Dočekao je djecu na razboritoj udaljenosti, nepovjerljiv. Njegov je lavež bio poput ptičje zviždaljke i činilo se da

pjeva.

– Oca Valdomera su oteli Indijanci. Što bih ja dala da sam takve sreće! – uskliknula je zadivljena Nadia.

– Nisu me oteli, djevojčice. Izgubio sam se u prašumi i oni su mi spasili život. Živio sam s njima nekoliko mjeseci. To su dobri i slobodni ljudi, za njih je sloboda važnija od samoga života, ne mogu živjeti bez nje. Zatočeni je Indijanac mrtav Indijanac: uvuče se u sebe, prestane jesti i disati, i umire, ispričovijedao je Otac Valdomero.

– Neke priče govore da su miroljubivi, a druge da su potpuno divlji i nasilni, reče Alex.

– Najopasniji muškarci koje sam ondje vidio nisu Indijanci, nego trgovci oružjem, drogama i dijamantima, radnici na plantažama kaučuka, tragači za zlatom, vojnici i trgovci drvom koji onečišćuju i eksploatiraju ovo područje, ispravi ga svećenik i doda da su Indijanci primitivni kad je riječ o materijalnome, ali vrlo napredni na mentalnom polju, da su vezani za prirodu kao dijete za svoju majku.

– Ispričajte nam o Zvijeri. Je li točno da ste ju vidjeli vlastitim očima, Oče? – upitala je Nadia.

– Mislim da sam je vidio, no bila je noć, a moje oči više nisu tako dobre kao prije, odgovorio je Otac Valdomero, ubacivši dobar gutljaj ruma u grlo.

– Kad je to bilo? – pitao je Alex misleći kako će baka biti zahvalna za tu obavijest.

– Prije nekoliko godina...

– Što ste točno vidjeli?

– To sam mnogo puta ispričovijedao: diva višeg od tri metra koji se kretao vrlo sporo i rasprostirao strašan miris. Bio sam paraliziran od užasa.

– Nije vas napao, Oče?

– Ne. Rekao je nešto, potom se okrenuo i nestao u šumi.

– Rekao je nešto? Pretpostavljam da želite reći da je ispustio neku buku, poput roktanja, točno? – ustrajao je Alex.

– Ne, sine. Stvorenje je jasno progovorilo. Nisam razumio nijedne riječi, ali je to nesumnjivo bio artikulirani jezik. Onesvijestio sam se... Kad sam se probudio, nisam bio siguran što se dogodilo, ali je taj prodorni miris bio pripijen za moju odjeću, kosu, kožu. Tako sam znao da to nisam sanjao.

PETO POGLAVLJE

Šaman

Nevrijeme je prestalo jednako naglo kako je i započelo i noć je bila vedra. Alex i Nadia su se vratili u hotel dok su se članovi ekspedicije skupili oko Cesara Santosa i doktorice Omayre Torres proučavajući zemljovid područja i raspravljajući o pripremama za putovanje. Profesor Leblanc, ponešto se oporavivši od umora, bio je s njima. Prekrio se insekticidom od glave do pete i zaposlio je Indijanca imenom Karakawe da ga hladi lepezom od bananina lista. Leblanc je zahtijevao da ekspedicija sutradan krene prema gornjem Orinocu, jer on nije mogao gubiti vrijeme u tom beznačajnom selu. Na raspolaganju je imao samo tri tjedna da uhvati čudno stvorenje iz prašume, rekao je.

– Nitko to nije uspio godinama, profesore..., napomenuo je Cesar Santos.

– Morat će se ubrzo pojaviti, jer trebam održati seriju konferencija po Europi, odvrati on.

– Nadam se da Zvijer shvaća vaše razloge, reče vodič, ali profesor nije pokazao da razumije ironiju.

Kate Cold je ispriповijedala unuku da je Amazona opasno mjesto za antropologe, jer bi običavali gubiti razum. Izmišljali su proturječne teorije i borili se među sobom mečima i noževima; drugi su tiranizirali plemena i na kraju povjerovali da su oni sami bogovi. Jednoga od njih, poludjelog, morali su vezanog odvesti natrag u njegovu domovinu.

– Pretpostavljam da ste upućeni kako sam i ja dio ekspedicije, profesore Leblanc, reče doktorica Omayra Torres, u koju je antropolog svaki čas zirkao, zadivljen njezinom izvanrednom ljepotom.

– Ništa ne bih volio više od toga, gospođice, ali...

– Doktorica Torres, prekine ga liječnica.

– Možete me zvati Ludovico, odvaži se Leblanc koketno.

– Zovite me 'doktorica Torres', odvrati ona suho.

– Neću vas moći povesti, moja poštovana doktorice. Jedva ima mjesta za nas koji smo pod ugovorom International Geographica. Proračun je velikodušan, ali ne i neograničen, odvrati Leblanc.

– Onda ni vi nećete ići, profesore. Pripadam Nacionalnoj zdravstvenoj službi. Ovdje sam kako bih zaštitila Indijance. Nijedan stranac ne može kontaktirati s njima bez potrebnih preventivnih mjera. Vrlo su ranjivi na bolesti, osobito bjelačke, reče liječnica.

– Obična prehlada za njih je smrtonosna. Cijelo je pleme umrlo od dišne infekcije prije tri godine kad su neki novinari došli snimati dokumentarac. Jedan je od njih kašljao, dao je jednom Indijancu dim iz svoje cigarete i tako zarazio cijelo pleme, dodao je Cesar Santos.

U tom su trenutku stigli satnik Ariosto, zapovjednik vojarne, i Mauro Carias, najbogatiji poduzetnik u okolici. Šapćući, Nadia je objasnila Alexu daje Carias vrlo moćan, sklapao je poslove s predsjednicima i generalima iz nekoliko južnoameričkih zemalja. Dodala je da mu srce nije u tijelu, nego da ga nosi u torbi, i pokazala na kožni kovčežić što ga je držao u ruci. Ludovic Leblanc bio je pak veoma impresioniran Maurom Cariasom, jer je ekspedicija organizirana zahvaljujući međunarodnim vezama toga čovjeka. On je zainteresirao časopis International Geographic za legendu o Zvijeri.

– To čudno stvorenje drži u strahu dobre ljude gornjeg Orinoca. Nitko ne želi ući u trokut gdje, pretpostavlja se, on obitava, reče Carias.

– Koliko sam shvatila, ta zona nije istražena, reče Kate Cold.

– Tako je.

– Pretpostavljam da mora biti vrlo bogata mineralima i dragim kamenjem, doda spisateljica.

– Bogatstvo Amazone prije svega je u zemlji i drvu, odgovori on.

– I u biljkama, uplete se doktorica Omayra Torres. Ne poznajemo ni desetinu medicinskih svojstava koje one sadrže. Budući da nestaju šamani i domorodački nadri-liječnici, zauvijek gubimo ta znanja.

– Pretpostavljam da se i Zvijer upliće ovdje u vaše poslove, gospodine Carias, kao što se upliću i plemena, nastavila je Kate Cold koja ne popušta kad se za nešto zainteresira.

– Zvijer je svima problem. Čak je se i vojnici boje, priznao je Mauro Carias.

– Ako Zvijer postoji, naći ću je. Još se nije rodio čovjek, a još manje životinja, koja može izigrati Ludovica Leblanca, odvrati profesor, koji je običavao o sebi govoriti u trećem licu.

– Računajte na moje vojnike, profesore. Suprotno od onoga što nas uvjerava moj dobar prijatelj Carias, to su hrabri muškarci, ponudi se satnik Ariosto.

– Računajte i na sva moja sredstva, poštovani profesore Leblanc. Imam na raspolaganju motorni čamac i dobru radio-opremu, doda Mauro Carias.

– I računajte na mene za zdravstvene probleme ili nesreće koje mogu iskrsnuti, pridružila se blago doktorica Omayra Torres, kao da se ne sjeća Leblancova odbijanja da je uključi u ekspediciju.

– Kao što sam rekao, gospođice...

– Doktorica, ispravi ga ona opet.

– Kao što sam rekao, proračun je za ovu ekspediciju ograničen, ne možemo voditi turiste, reče Leblanc u zanosu.

– Nisam turist. Ekspedicija ne može nastaviti bez ovlaštenog liječnika i potrebnih cjepiva.

– Doktorica ima pravo. Satnik Ariosto će vam objasniti zakon, upleo se Cesar Santos, koji je poznao doktoricu i očito je osjećao da ga privlači.

– Hm, no... točno je da..., profufljao je vojnik gledajući Maura Carias, zbunjen.

– Neće biti problem uključiti Omayru. Sam ću snositi troškove, nasmiješio se poduzetnik obgrlivši ramena mlade liječnice.

– Hvala, Mauro, ali neće biti potrebno, moje troškove plaća vlada, reče ona blago se odmaknuvši.

– Dobro. Ako je tako, nema se što više reći. Nadam se da ćemo pronaći Zvijer, jer će inače ovo putovanje biti uzaludno, primijetio je Timothy Bruce, fotograf.

– Imajte povjerenja u mene, mladiću. Imam iskustva s tom vrstom životinja i sam sam napravio nacrt za nekoliko pouzdanih zamki. Možete vidjeti modele mojih zamki u traktatu o gadnom čovjeku s Himalaje, pojasnio je profesor s grimasom zadovoljstva dok je upućivao Karakaweu neka ga poletnije hladi lepezom.

– Mogli ste ga uhvatiti? – zapitao je Alex s hinjenom naivnošću, jer je predobro poznao odgovor.

– Ne postoji, mladiću. To je navodno stvorenje s Himalaje izmišljotina. Možda je to i slavna Zvijer.

– Postoje ljudi koji su je vidjeli, izjavi Nadia.

– Neznalice, bez dvojbe, djevojčice, prijekorno će profesor.

– Otac Valdomero nije neznalica, ustrajala je Nadia.

– Tko je on?

– Katolički misionar kojega su oteli divljaci i otada je lud, upleo se satnik Ariosto. Govorio je engleski s jakim venezuelanskim naglaskom, a kako je uvijek imao cigaru među zubima, nije ga se baš moglo razumjeti.

– Nije bio otet, a nije ni lud! – usklikne Nadia.

– Smiri se, ljepotice, nasmiješio se Mauro Carias gladeći Nadijinu kosu, a ona se smjesta povukla izvan njegova dohvata.

– Zapravo je Otac Valdomero vrlo uman čovjek. Govori nekoliko indijanskih jezika, poznaje floru i faunu Amazone bolje od ikoga; spaja slomljene kosti, vadi umnjake, a u nekoliko prigoda operirao je očne mrežne skalpelom što gaje sam napravio, dodao je Cesar Santos.

– Da, ali nije imao uspjeha u suzbijanju poroka u Santa Mariji de la Lluviji ili pokrštavanju Indijanaca, vidite da još hodaju naokolo goli, narugao se Mauro Carias.

– Nisam uvjeren da bi Indijance trebalo pokrstiti, pobije ga Cesar Santos.

Objasnio je kako su oni vrlo duhovni ljudi, koji vjeruju da sve ima dušu: drveće, životinje, rijeke, oblaci. Za njih duh i materija nisu odvojeni. Ne shvaćaju jednostavnost religije stranaca, govore da je to samo jedna te ista pripovijest koja se ponavlja, a oni, naprotiv, imaju mnogo pripovijesti o bogovima, demonima, duhovima neba i zemlje. Otac Valdomero odustao je od objašnjavanja da je Krist umro na križu kako bi spasio čovječanstvo od grijeha jer ideja o takvoj žrtvi ostavlja Indijance zabezeknutima. Ne poznaju krivnju. Također ne shvaćaju potrebu da nose odjeću u ovom podneblju ili gomilaju dobra, kad ništa ne mogu ponijeti na drugi svijet kad umru.

– Šteta je što su osuđeni na iščezavanje, oni su san svakog antropologa, zar ne, profesore Leblanc? – napomenuo je Mauro Carias rugajući se.

– Tako je. Na sreću, mogao sam o njima pisati prije nego su podlegli napretku. Zahvaljujući Ludovicu Leblancu, naći će mjesto u

povijesti, odvratio je profesor, potpuno nesvjestan njegova sarkazma.

Večera se te večeri sastojala od komada pečenog tapira, graha i tortille od manioke; nije bilo ničega što bi Alex htio okusiti iako gaje morila vučja glad.

Nakon večere, dok je njegova baka pila votku i pušila svoju lulu u društvu muškaraca iz skupine, Alex je s Nadijom pošao do pristaništa. Mjesec je sjao poput žute svjetiljke na nebu. Okruživala ih je buka prašume, kao glazba u pozadini: krici ptica, cicanje majmuna, kreketanje žaba i cvrčaka. Tisuće krijesnica prolazile su nepostojano pokraj njih, okrznuvši im lice. Nadia je jednu uhvatila rukom i uplela je među uvojke kose, gdje je ostala svjetlucajući poput svjetiljčice. Djevojčica je sjedila na molu s nogama u mrkoj vodi rijeke. Alex ju je pitao za pirane koje je vidio preparirane u turističkim dućanima u Manausu, poput minijaturnih morskih pasa: bile su veličine dlana, sa strahovitim čeljustima i zubima zašiljenim poput noževa.

– Pirane su vrlo korisne, čiste vodu od leševa i smeća. Moj tata kaže da napadaju samo ako namirišu krv i kad su izgladnjele, objasnila je.

Isprispovijedala mu je da je jednom vidjela kako se kajman kojega je teško ranio jaguar, odvukao do vode, gdje su mu se pirane uvukle kroz ranu i iznutra ga proždrlle za nekoliko minuta, ostavivši kožu netaknutom.

U tom je trenutku djevojčica postala oprezna i pokretom ruke pokazala mu da bude tiho. Majmunčić Boroba počeo je skakati i cičati, vrlo uzbuđen, ali ga Nadia umiri u trenu šapćući mu na uho. Alexu se činilo da je životinja savršeno razumjela gospodaričine riječi. Vidio je tek sjene vegetacije i crno zrcalo vode, ali je bilo očito da je nešto prizvalo Nadijinu pažnju jer je ustala. Izdaleka je do njega dopirao prigušen zvuk nekoga tko u selu prebire po žicama gitare. Ako bi se okrenuo, mogao bi vidjeti za leđima nekoliko svjetala iz kuća, no ovdje su bili sami.

Nadia je ispustila dug i oštar krik koji je u dječakovim ušima zazvučao baš poput ušare, a trenutak potom drugi sličan krik, odgovorio joj je s druge obale. Ponovila je poziv dva puta i u obje prilike dobila isti odgovor. Tada je uzela Alexa za ruku i pokazala mu da je slijedi. Dječak se sjetio upozorenja Cesara Santosa da nakon sumraka ostanu unutar granica naselja, a i priča koje je bio čuo o

riđovkama, zvijerima, razbojnicima i naoružanim pijancima. A bolje je i ne pomisliti na surove Indijance koje je opisao Leblanc, ili na Zvijer... Ali nije htio u djevojčičinim očima ispasti kukavica i slijedio ju je ne prozborivši ni riječ, držeći svoj švicarski perorez otvorenim.

Ostavili su za sobom posljednje kućerke sela i oprezno prosljedili naprijed, osvjetljeni jedino Mjesecom. Prašuma je bila manje gusta no stoje Alex mislio; uz obale rijeke vegetacija je bila zbijena, ali se poslije prorijedila i moglo se kretati bez velikih teškoća. Nisu bili odveć daleko kad se ušarin zov ponovio. Bili su na šumskoj čistini, gdje se mogao vidjeti Mjesec kako sja na nebeskom svodu. Nadia se zaustavila i pričekala ne mičući se; čak je i Boroba bio miran, kao da je znao što čekaju. Odjednom je Alex poskočio, iznenađen: nepuna tri metra od njih stvorio se lik izronivši iz noći, nenadan i šutljiv poput utvare. Dječak je podignuo svoj nož spreman za obranu, ali je smireno Nadijino držanje zaustavilo njegov pokret u zraku.

– Aia, promrmljala je djevojčica tihim glasom.

– Aia, aia..., odvratio je glas koji se Alexu nije doimao ljudskim, zvučao je poput daška vjetra.

Lik se približio jedan korak i stao vrlo blizu Nadije. Dotad su se Alexove oči pomalo sviknule na polumrak i mogao je na mjesečini vidjeti nevjerojatno stara čovjeka. Činio se kao da je proživio nekoliko stoljeća, unatoč svojem uspravnom držanju i okretnim pokretima. Bio je vrlo malen, Alex je procijenio da je niži od njegove sestre Nicole koja je imala samo devet godina. Nosio je kratku pregaču od biljnih vlakana i desetak ogrlica od školjaka, sjemenki i veprovih zubi koji su mu prekrivali prsa. Koža, naborana kao u tisućljetnog slona, padala je u naborima preko njegova krhkog skeleta. Nosio je kratko koplje, štap s kojega su visjeli nizovi kožnih vrećica i valjak od kvarca koji je zvučao poput zvečke za dojenčad. Nadia je prinijela ruku kosi, izdvojila krijesnicu i ponudila mu je; starina ju je prihvatio, stavivši je među svoje ogrlice. Ona je čučnula i pokazala Alexu da i on tako napravi u znak poštovanja. Smjesta se Indijanac sagnuo i tako su sve troje bili na istoj visini.

Boroba je poskočio i uzverao se na starčeva ramena potežući ga za uši; njegova ga je gospodarica odalamila kako bi se odmaknuo, a starina se veselo nasmijao. Alexu se pričinilo da nema nijedan zub u ustima, ali kako nije bilo mnogo svjetla, nije mogao biti siguran.

Indijanac i Nadia su se predali dugom razgovoru gesta i zvukova na jeziku čije su riječi zvučale nježno poput lahora, voda, ptica. Pretpostavio je da govore o njemu, jer su pokazivali na njega. U jednom je času čovjek ustao, i vrlo ljutit zamahnuo svojim kratkim kopljem, no ona ga je smirila dugim objašnjenjima. Napokon je starac skinuo amulet s vrata, komad izrezbarene kosti, prinio ga usnama i puhnuo u njega. Zvuk je bio onaj isti ušarin pjev koji su čuli prije, a koji je Alex prepoznao jer tih ptica ima u izobilju u blizini njegove kuće na sjeveru Kalifornije. Taj jedinstveni starina objesio je amulet oko Nadijina vrata, stavio ruke na njezina ramena za rastanak i odmah nestao, nečujno kako je došao. Dječak se mogao zakleti da ga nije vidio kako se povlači, jednostavno je ispario.

– To je Walimai, rekla mu je Nadia na uho.

– Walimai? – zapita, pod dojmom tog čudnog susreta.

– Psst! Ne izgovaraj to glasno! Nikad ne treba izgovoriti pravo ime Indijanca u njegovu prisustvu, to je tabu. Pogotovo ne smiješ imenovati mrtve, to je još veći tabu, strašna uvreda, objasnila je Nadia.

– Tko je on?

– To je šaman, vrlo moćan vrač. Govori preko snova i vizija. Može otputovati u svijet duhova kad god poželi. Jedini je koji poznaje put do Eldorada.

– Eldorado? Grad zlata koji su izmislili osvajači? To je apsurdna legenda! – odvratio je Alex.

– Walimai je bio ondje mnogo puta sa svojom ženom. Uvijek je s njom, opovrgne njegov stav djevojčica.

– Nju nisam vidio, priznao je Alex.

– Ona je duh. Ne mogu je svi vidjeti.

– Ti si je vidjela?

– Da. Mlada je i vrlo zgodna.

– Što ti je dao vrač? O čemu ste razgovarali? – zapitao je Alex.

– Dao mi je talisman. S tim ću uvijek biti sigurna, nitko, ni osobe, ni životinje, ni utvare, neće me moći pozlijediti. Služi mi i da ga pozovem, dovoljno je puhnuti i on će doći. Dosad ga nisam mogla zvati, morala sam čekati da dođe. Walimai kaže da će mi to trebati jer postoje mnoge opasnosti, Rahakanariiva, jezivi duh ptice ljudoždera, na slobodi je. Kad se pojavi, nastanu smrt i razaranje, ali ja ću biti zaštićena talismanom.

– Ti si prilično neobična curica..., uzdahnuo je Alex, sve zbunjeniji.

– Walimai kaže da stranci ne bi trebali tražiti Zvijer. Kaže da ih je nekoliko umrlo. Ali ti i ja trebamo ići jer smo pozvani, jer imamo bijelu dušu.

– Tko nas zove?

– Ne znam, ali ako Walimai tako kaže, onda je to točno.

– Doista vjeruješ u sve to, Nadia? Vjeruješ u vračeve, u ptice ljudoždere, u Eldorado, u nevidljive supruge, u Zvijer?

Ne odgovorivši, djevojčica se okrenula, stala hodati prema selu i on ju je slijedio na kratkoj udaljenosti da se ne bi izgubio.

ŠESTO POGLAVLJE

Plan

Te je noći Alexander Cold nemirno spavao. Osjećao se kao da je pod vedrim nebom, kao da su se krhki zidovi koji ga odvajaju od prašume rastavili i on je izložen svim opasnostima tog nepoznatog svijeta. Hotel na stupovima, izgrađen od ploča, s pocinčanim krovom i bez stakala na prozorima, jedva je poslužio da ih zaštiti od kiše. Dreka žaba i drugih životinja izvana spojila se s hrkanjem sudrugova u sobi. Njegova se viseća mreža zanjihala nekoliko puta, izbacivši ga potrbuške na pod prije nego se dosjetio kako se u njoj treba smjestiti dijagonalno kako bi zadržao ravnotežu. Nije bilo vruće, no on se znojio. Dugo je u mraku ležao budan, ispod mreže protiv komaraca natopljene insekticidom, misleći na Zvijer, na tarantule, škorpione, zmije i druge opasnosti koje vrebaju u mraku. U mislima je ponovio čudan prizor koji je vidio između Indijanca i Nadije. Šaman je prorekao da će nekoliko članova ekspedicije umrijeti.

Učinilo mu se nevjerojatnim kako se u tek nekoliko dana njegov život tako napadno preokrenuo i odjednom se našao na nevjerojatnu mjestu, gdje, kao što je i najavila njegova baka, duhovi šecu među živima. Stvarnost se bila iskrenula, više nije znao u što da vjeruje. Osjetio je veliku nostalgiju za svojim domom i obitelji, uključujući i psa Poncha. Bio je vrlo osamljen i vrlo daleko od svega što je poznavao. Kad bi barem mogao doznati kako mu je majka! Ali zvati telefonom iz ovoga sela u bolnicu u Texasu isto je kao da pokuša komunicirati s Marsom. Kate nije bila baš neko društvo ni utjeha. Kao baka baš se nije iskazala, čak se nije potrudila ni da odgovara na njegova pitanja, jer je smatrala da čovjek nauči jedino ono što sam otkrije. Držala je da se iskustvo stekne tek nakon što ti zatreba.

Vrpoljio se u visećoj mreži ne mogavši spavati, kad mu se učinilo da je čuo mrmor glasova. Mogla je to biti samo graja iz prašume, ali je odlučio istražiti što je. Bos i u donjem rublju, tiho se približio visećoj

mreži, u kojoj je, uz svoga oca, spavala Nadia, na drugom kraju zajedničke dvorane. Stavio je ruku na djevojčičina usta i promrmljao njezino ime na uho, pokušavajući ne probuditi ostale. Uplašeno je otvorila oči, no kad ga je prepoznala, umirila se i sišla iz viseće mreže lagano kao mačka, odlučnom gestom pokazavši Borobi da ostane tiho. Majmunčić je odmah poslušao, sklupčavši se u visećoj mreži, a Alex ga je usporedio sa svojim psom Ponchom, kojega nikad nije uspio natjerati da razumije ni najjednostavniju naredbu. Izišli su šutke, kliznuvši uzduž hotelskog zida prema terasi, gdje je Alex začuo glasove. Skrili su se u kutu iza vrata priljubivši se uza zid i odatle su spazili satnika Ariosta i Maura Carfasa kako sjede oko stolića, pušeći, pijući i tiho razgovarajući. Njihova su lica bila potpuno vidljiva na svjetlu cigareta i uz spiralu s insekticidom koja je gorjela na stolu. Alex sije u sebi čestitao stoje pozvao Nadiju, jer su muškarci govorili na španjolskom.

– Dobro znaš što moraš napraviti, Ariosto, reče Carias.

– Neće biti lako.

– Kad bi bilo lako, ne bih te trebao, a ne bih ti ni morao platiti, čovječe, primijetio je Mauro Carias.

– Ne sviđaju mi se fotografije, mogli bismo se uplesti u nevolju. A što se tiče spisateljice, znaš da mi se ta stara čini vrlo prepredenom, reče satnik.

– Antropolog, spisateljica i fotografije nužni su za naš plan. Otići će odavde i ispričati točno onu priču koja nam odgovara, to će ukloniti bilo kakvu sumnju u nas. Tako ćemo izbjeći da Kongres pošalje komisiju da istraži činjenice, kao što se događa kad nestane neko pleme. Ovog puta svjedok će biti skupina iz International Geographica, odvratio je Carias.

– Ne shvaćam zašto vlada štiti tu šačicu divljaka. Zauzimaju tisuće četvornih kilometara, koje bi trebalo raspodijeliti naseljenicima, tako bi napredak došao u ovaj pakao, primijetio je satnik.

– Sve u svoje vrijeme, Ariosto. Na ovom teritoriju ima smaragda i dijamanta. Prije nego dođu naseljenici da sijeku drveće i uzgajaju krave ti i ja bit ćemo bogati. Još ne želim pustolove da se muvaju ovuda.

– Onda ih neće biti. Za to postoji vojska, prijatelju Carias, kako bi natjerala da se poštuje zakon. Ne treba li štititi Indijance? – reče satnik

Ariosto suho se nasmijavši.

– Ne želimo ni Indijance ovdje, ali ih se mora ukloniti ne prizivajući pozornost. Sve je isplanirano, osoba u koju imam povjerenje ići će s ekspedicijom. – Tko?

– Zasad radije ne bih razglasio njezino ime. Zvijer je izlika da glupi Leblanc i novinari odu točno onamo kamo želimo i izvijeste što se događa. Oni će kontaktirati s Indijancima, to je neizbježno. Ne mogu ući u trokut gornjeg Orinoca tražeći Zvijer a da ne nabasaju na Indijance, naglasi poduzetnik.

– Tvoj mi se plan čini vrlo složenim, bilo bi lakše bombardirati shabonose iz helikoptera. Imam vrlo diskretne ljude, možemo to napraviti, a da nitko ne dozna, uvjeravao je satnik Ariosto prinoseći čašu usnama.

– Ne, čovječe! Nisam li ti objasnio da to ne možemo tako napraviti? Treba biti strpljiv, odvрати Carias.

– Objasni mi iznova plan, zahtijevao je Ariosto.

– Ne brini, za plan ću se ja pobrinuti. U manje od tri mjeseca zona će biti iseljena.

U tom je času Alex osjetio nešto na stopalu i prigušio krik: zmija je klizila po njegovoj goloj koži. Nadia je prinijela prst usnama, pokazujući mu da se ne miče. Carias i Ariosto su oprezno ustali i obojica istodobno izvukli oružje. Satnik je upalio baterijsku svjetiljku i uperio je naokolo, prelazeći zrakom svjetla tek nekoliko centimetara od mjesta gdje su se skrivala djeca. Toliki je bio Alexov užas da bi se dobrovoljno suočio s pištoljima samo kako bi se otresao zmije koja mu se sada omotala oko gležnja, no Nadijina ga je ruka primila za nadlakticu i shvatio je da ne može dovesti u opasnost i njezin život.

– Tko je tamo? – promrmljao je satnik, ne podižući glas kako ne bi privukao one koji su spavali u hotelu.

Tišina.

– Idemo, Ariosto, naredio je Carias.

Vojnik je opet uperio svoju baterijsku svjetiljku na isto mjesto, onda su se obojica povukla do stuba koje su vodile na ulicu, svejednako s oružjem u rukama. Prošle su možda dvije minute prije nego su djeca oćutjela da se mogu pokrenuti ne prizivajući pozornost. Dotad se guja omotala oko lista Alexove noge, njezina je glava bila u visini koljena i znoj je tekao u bujici niz dječakovo tijelo. Nadia je

skinula majicu, omotala je oko desne ruke i vrlo oprezno uhvatila zmiju uz glavu. Smjesta je osjetio kako ga reptil jače steže mahnito mašući repom, no curica gaje čvrsto držala i onda ga bez naglih pokreta odvojila od noge svog novog prijatelja dok joj nije ostao visjeti u ruci. Kružila je zatim rukom poput vrtuljka, sve brže i brže, a onda je hitnula zmiju preko ograde terase u mrak. Odmah potom navukla je majicu s najvećim spokojem.

– Bila je otrovna? – zapitao je, drhteći, dječak, koji je jedva mogao istisnuti glas iz sebe.

– Da, mislim da je bila surucucu, ali ne baš velika. Imala je malecna usta i ne može pretjerano otvoriti čeljusti, mogla bi te ugristi samo za prst, ne za nogu, odvratila Nadia. Onda mu je nastavila prevoditi razgovor između Cariasa i Ariosta.

– Kakav bi mogao biti plan tih prokletnika? Što možemo napraviti? – pitala je djevojčica.

– Ne znam. Jedino mi pada na pamet da to ispričamo mojoj baki, ali ne znam bi li mi povjerovala; kaže da sam paranoičan, da posvuda vidim neprijatelje i opasnosti, odgovorio je dječak.

– Zasad, Alexe, možemo samo čekati i držati ih na oku..., predložila Nadia.

Djeca su se vratila u svoje viseće mreže. Alex je, iscrpljen, začas zaspao, a probudio se u svitanje uz zaglušujuće zavijanje majmuna. Njegova je glad bila tako nezasitna da bi rado pojeo očeve palačinke, ali nije bilo ničega da ubaci u usta i morao je čekati dva sata dok njegovi suputnici nisu bili spremni za doručak. Ponudili su mu crnu kavu, mlačno pivo i hladne ostatke tapira od sinoć. Odbio je sve s gađenjem. Nikad nije vidio tapira, ali je zamišljao da je to nešto poput velikog štakora; doživjet će iznenađenje tek nekoliko dana poslije, kad se uvjerio da je riječ o životinji teškoj više od stotinu kila, nalik svinji, čije je meso bilo vrlo cijenjeno. Zgrabio je jednu bananu, no bila je gorka i od nje je osjećao hrapavost na jeziku. Poslije je doznao da tu vrstu treba kuhati. Nadia, koja se rano otišla okupati u rijeci s drugim curicama, vratila se sa svježim cvijetom za uhom i istim zelenim perom za drugim, noseći Borobu, koji ju je zagrlio oko vrata, i pola ananasa u ruci. Alex je pročitao da je jedino sigurno voće na tropskoj klimi ono koje čovjek sam oguli, ali je odlučio da mu je rizik da navuče tifus draži od neuhranjenosti. Progutao je sa zahvalnošću ananas koji

mu je ponudila.

Vodič Cesar Santos pojavio se nakon nekoliko trenutaka, jednako lijepo opran kao i njegova kći, pozivajući ostatak znojnih članova ekspedicije da zarone u rijeku. Svi su ga slijedili osim profesora Leblanca, koji je poslao Karakawea da donese nekoliko kablića vode kako bi se okupao na terasi, jer ga pomisao da se kupa u društvu raže rogatice nije privlačila. Neke su bile poput velikoga saga, a njihovi snažni repovi ne samo da su rezali poput pila nego su i ubrizgavali otrov. Alex je odlučio da nakon sinoćnjeg iskustva sa zmijom neće uzmaknuti ni pred rizikom da nabasa na ribu, koliko god bila na lošem glasu. Bacio se naglavačke u rijeku.

– Ako te napadne raža rogatica, to znači da ove vode nisu za tebe, bila je jedina primjedba njegove bake, koja se sa ženama otputila na kupanje na drugoj strani.

– Raže rogatice su stidljive i žive u riječnom koritu. Uglavnom bježe kad primijete kretanje u vodi, ali svakako je poželjno koračati vukući stopala, kako ne bi nagazio na njih, uputio gaje Cesar Santos.

Kupanje je bilo prekrasno i nakon toga bio je osvježen i čist.

SEDMO POGLAVLJE

Crni jaguar

Prije nego su otputovali, članovi ekspedicije bili su pozvani u logor Maura Carias. Doktorica Omayra Torres se ispričala rekavši da treba poslati mlade mormone natrag u Manaus vojnim helikopterom, jer im se stanje pogoršalo. Logor se sastojao od nekoliko helikopterom prevezenih prikolica, koje su postavljene u krug na šumskoj čistini, milju daleko od Santa Marije de la Lluvije. Uređaji u njima bili su luksuzni u usporedbi s kućercima s pocinčanim krovom u selu. Imali su električni generator, radijsku antenu i ploče za sunčevu energiju.

Carias je imao takva skrovišta na nekoliko strateških točaka Amazone, kako bi nadzirao mnogobrojne poslove, od iskorištavanja drva do rudnika zlata, ali je živio daleko odavde. Govorilo se da u Caracasu, Rio de Janeiru i Miamiu posjeduje prinčevske rezidencije i u svakoj drži po jednu suprugu. Kretao se svojim jetom i sportskim avionom, također se koristio vozilima vojske koja su mu neki prijatelji, generali, davali na raspolaganje. U Santa Mariji de la Lluviji nije bilo aerodroma na koji bi mogao sletjeti njegov jet pa se koristio dvomotornim sportskim avionom, koji je u usporedbi s aviončićem Cesara Santosa, oronulom pticom od zahrđala lima, bio impresivan. Kate Cold je uočila da je logor okružen električnom žicom i pod paskom čuvara.

– Što ovaj čovjek ovdje može imati, a što iziskuje takav nadzor? – primijetio je njezin unuk.

Mauro Carias je bio jedan od rijetkih pustolova koji su se obogatili u Amazoni. Tisuće i tisuće garimpeirosa ulazile su duboko u prašume i rijeke pješice ili kanuom, tražeći rudnike zlata ili ležišta dijamanta, krčeći mačetama prolaz kroz raslinje, dok su ih grizli mravi, pijavice i komarči. Mnogi su umirali od malarije, neki od metaka, drugi od gladi i osamljenosti; njihova su tijela trunula u anonimnim grobovima ili bi ih pojele životinje.

Govorili su da se Carias počeo bogatiti s kokošima: puštao ih je u prašumu i poslije im nožem otvarao gušu kako bi pokupio grumenčice zlata koje su nesretnice progutale. Ali to, a i tolika druga govorkanja o prošlosti tog čovjeka, zacijelo su bili pretjerivanje, jer zapravo zlato nije bilo posijano kao kukuruz na amazonskom tlu. Bilo kako bilo, Carias nikad nije morao riskirati zdravlje poput bijednih garimpeirosa, jer je imao dobre veze i oko za poslove, znao je zapovijedati i natjerati druge da ga poštuju; ono što nije dobivao milom, dobivao je silom. Mnogi su mrmljali iza njegovih leđa da je kriminalac, ali se nitko nije usuđivao reći mu to u lice; nije se moglo dokazati da su mu ruke krvave. Prividno na njemu ništa nije bilo prijeteće ili sumnjivo, bio je simpatičan, pristao, potamnio muškarac njegovanih ruku i prebijelih zubi, odjeven u finu sportsku odjeću. Govorio je melodioznim glasom i gledao izravno u oči, kao da bi htio dokazati svoju iskrenost svakom rečenicom.

Poduzetnik je primio članove ekspedicije International Geographica u jednoj od prikolica uređenih kao salon, sa svim udobnostima kojih nije bilo u mjestu. Pratile su ga dvije mlade i privlačne žene koje su posluživale pića i palile cigare, ali nisu prozborile ni riječi. Alex je pomislio da ne govore engleski. Usporedio ih je s Morganom, curom koja mu je ukrala naprtnjaču u New Yorku, jer su imale jednako drsko držanje. Pocrvenio je pomislivši na Morganu i opet se zapitao kako je mogao biti tako naivan i pustiti da ga na taj način prevari. One su bile jedine žene koje je vidio u logoru, ostatak su bili do zuba naoružani muškarci. Domaćin im je ponudio slastan ručak sa sirevima, hladnim mesom, morskim plodovima, voćem, sladoledima i drugim raskošima donesenim iz Caracasa. Prvi put otkako je otišao iz svoje zemlje, američki je dječak mogao jesti s užitkom.

– Čini se da vrlo dobro poznaješ ovo područje, Santose. Koliko dugo već živiš ovdje? – zapitao je Mauro Carias vodiča.

– Cijeli život. Ne bih mogao živjeti negdje drugdje, odvratio je.

– Rekli su mi da se tvoja žena ovdje razboljela. Veoma mi je žao... Ne čudi me, vrlo malo stranaca preživi u ovoj izolaciji i ovom podneblju. A ova djevojčica, ne ide u školu? – zapitao je Carias i ispružio ruku kako bi dotaknuo Nadiju, ali mu je Boroba pokazao zube.

- Ne moram ići u školu. Znam čitati i pisati, reče Nadia odlučno.
- A to ti je dovoljno, ljepotice, nasmiješivši se reče Carias.
- Nadia također poznaje prirodu, govori engleski, španjolski, portugalski i nekoliko indijanskih jezika, pridoda otac.
- Što to nosiš oko vrata, ljepotice? – pitao je Carias ljubaznim tonom.
- Ja sam Nadia, reče ona.
- Pokaži mi svoju ogrlicu, Nadia, nasmiješeno će poduzetnik, pokazujući savršeno zubalo filmskoga glumca.
- Čarobna je, ne mogu je skinuti.
- Želiš je prodati? Kupit ću je od tebe, zadirkujući će Mauro Carias.
- Ne! – viknula je djevojčica odmičući se.

Cesar Santos se umiješao kako bi se ispričao zbog divljeg ponašanja svoje kćeri. Bio je začuđen što taj tako važan čovjek gubi vrijeme šaleći se s djetetom. Prije nitko nije zapažao Nadiju, ali posljednjih mjeseci njegova je kći počela pobuđivati pozornost i to mu se nije nimalo sviđalo. Mauro Carias primijeti da curica, ako oduvijek živi u Amazoni, nije pripremljena za društvo, kakva li je budućnost onda čeka? Doimala se vrlo okretnom i s dobrom izobrazbom mogla bi daleko dospjeti, reče. Čak se ponudio da je povede sa sobom u grad, gdje bi je mogao poslati u školu i pretvoriti je u gospođicu, kako joj dolikuje.

- Ne mogu se odvajati od kćeri, ali vam ipak zahvaljujem, odvratio je Santos.

- Promislite, čovječe. Bio bih joj kao kum..., dodao je poduzetnik.
- Mogu razgovarati i sa životinjama, prekinula ga je Nadia. Sveopći grohot dočekao je djevojčičine riječi. Jedini koji se nisu nasmijali bili su njezin otac, Alex i Kate Cold.

- Ako možeš razgovarati sa životinjama, možda mi možeš poslužiti kao tumač s nekom od mojih maskota. Dođite sa mnom, pozvao ih je poduzetnik blagim tonom.

Slijedili su Maura Cariasu u dvorište oblikovano od uokrug postavljenih prikolica, u čijem je središtu improvizirana krletka, napravljena od štapova i žičane ograde za kokošinjce. Unutra je šetala velika mačka s luđačkim ponašanjem zvijeri u zatočeništvu. Bio je to crni jaguar, jedan od najkrasnijih primjeraka koji su se mogli vidjeti u tim krajevima, sa sjajnim krznom i hipnotičkim očima boje topaza.

Ugledavši ga, Boroba je oštro zacičao, skočio s Nadijina ramena i pobjegao svom brzinom, a djevojčica ga je slijedila uzaludno ga dozivajući. Alex se iznenadio, jer dotad nije vidio da bi se majmun dobrovoljno odvajao od svoje gospodarice. Fotografi su smjesta izoštrili svoje leće prema zvijeri, a i Kate Cold je izvadila iz torbe mali automatski fotoaparat. Profesor Leblanc se držao na razumnoj udaljenosti.

– Crni jaguari životinje su koje izazivaju najviše straha u Južnoj Americi. Ne ustuknu ni pred čim, hrabri su, reče Carias.

– Ako im se divite, zašto ih ne pustite? Toj bi jadnoj mački bilo bolje mrtvoj nego zatočenoj, napomenuo je Cesar Santos.

– Pustiti je? Nipošto, čovječe! Imam mali zoološki vrt u svojoj kući u Rio de Janeiru. Čekam da stigne prikladan kavez kako bih ga onamo poslao.

Alex se približio kao u transu, fasciniran pogledom na tu golemu mačku. Njegova ga je baka upozorila viknuvši, ali je nije čuo i kretao se naprijed sve dok nije objema rukama dotaknuo žičanu ogradu koja ga je odvajala od životinje. Jaguar se zaustavio, strahovito zarikao i potom uperio svoj žuti pogled u Alexa; bio je nepomičan, napetih mišića, a koža boje jantara mu je drhturila. Dječak je skinuo naočale koje je nosio od sedme godine i pustio da padnu na tlo. Bili su tako blizu da je mogao razabrati svaku zlatnu mrljicu u zjenicama zvijeri, dok su njihove oči zapodijevale šutljivi dijalog. Sve je nestalo: nalazio se sam pred životinjom na prostranoj zlatnoj visoravni, okružen silno visokim crnim tornjevima, pod bijelim nebom na kojemu je lebdjelo šest prozirnih Mjeseca, poput meduze. Vidio je kako mačka otvara čeljusti s velikim bisernim zubima koji su blistali, i ljudskim glasom, koji se doimao da dopire s dna špilje, izgovara njegovo ime: Alexander. A on je odgovarao vlastitim glasom koji je također zvučao potmulo: Jaguar. Životinja i dječak tri su puta ponovili te riječi, Alexander, Jaguar, Alexander, Jaguar, Alexander, Jaguar, i tada je pijesak visoravni postao fosforescentan, nebo se zacrnjelo, a šest je Mjeseca počelo kružiti u svojim orbitama i premještati se poput sporih kometa.

U međuvremenu je Mauro Carias izdao naredbu ijedan je od njegovih namještenika pomoću užeta dovukao majmuna. Vidjevši jaguara majmunova je reakcija bila slična Borobinoj, počeo je cičati,

poskakivati i mahati šapama, ali se nije mogao osloboditi. Carias ga je uhvatio za vrat i prije no što je itko dospio pogoditi njegove namjere, otvorio kavez jednim preciznim pokretom i hitnuo unutra užasnutu životinju.

Fotografi, zatečeni iznenađenjem, uz dosta su se truda prisjetili da imaju fotoaparati u rukama. Leblanc je, opčinjen, pratio svaki pokret nesretnog majmuna koji se penjao po žicanoj ogradi tražeći izlaz i zvijeri koja ga je pratila očima, šćućurena, pripremajući se za skok. Ne misleći što čini, Alex se dao u trk, gazeći i mrveći naočale koje su još uvijek bile na tlu. Zaletio se prema vratima kaveza spreman da spasi obje životinje, majmuna od sigurne smrti, a jaguara od njegova zatvora. Vidjevši da njezin unuk otvara bravu, Kate je također potrčala, ali prije nego gaje dohvatila dva su ga Can'asova namještenika već zgrabila dječaka za nadlaktice pohrvavši se s njime. Sve se dogodilo istodobno i tako brzo da se poslije Alex nije mogao sjetiti slijeda događaja. Jednim udarcem šape jaguar je oborio majmuna i raskomadao ga jednim ugrizom svojih zastrašujućih čeljusti. Krv je prskala na sve strane. U istom trenutku Cesar Santos je izvukao pištolj iz pojasa i ustrijelio zvijer preciznim pogotkom u čelo. Alex je osjetio udar kao daje metak njega pogodio između očiju i bio bi pao na leđa da ga Cariasovi stražari nisu čvrsto držali za nadlaktice.

– Što si napravio, nesretnice? – povikao je poduzetnik, isukavši također svoje oružje i okrećući se prema Cesaru Santosu.

Stražari su ispustili Alexa, koji je izgubio ravnotežu i pao na tlo, kako bi se suočili s vodičem, ali nisu se usudili položiti ruke na njega, jer je još držao pištolj iz kojega se dimilo.

– Pustio sam ga na slobodu – odvratio je Cesar Santos zaprepašćujuće mirno.

Mauro Carias se s naporom svladavao. Shvatio je da ga ne može upucati pred novinarima i Leblancem.

– Mir! – naredio je Mauro Carias stražarima.

– Ubio ga je! Ubio ga je! – ponavljao je Leblanc crven od uzbuđenja. Pomahnitao je nakon pogibije majmuna i potom mačke, ponašao se kao daje pijan.

– Ne brinite se, profesore Leblanc, mogu nabaviti koliko god životinja želite. Oprostite, bojim se da ovo baš nije bio prikladan prizor za slaba srca, reče Carias.

Kate Cold je pomogla unuku da ustane, potom je uzela Cesara Santosa pod ruku i povelala ga do izlaza, prije nego situacija postane nasilnija. Vodič je pustio da ga spisateljica vodi i izišli su, a Alex ih je pratio. Vani su pronašli Nadiju sa zastrašenim Borobćm ovijenim oko njezina struka.

Alex je nastojao objasniti Nadiji što se dogodilo između jaguara i njega prije nego je Mauro Carias uveo majmuna u kavez, ali mu se sve pomiješalo u glavi. Bilo je to tako stvarno iskustvo da se mogao zakleti da je nekoliko minuta bio na drugome svijetu, u svijetu blještavog pijeska i šest Mjeseca koji su kružili na nebeskom svodu, u svijetu gdje su se jaguar i on stopili u jedan jedini glas. Premda mu je nedostajalo riječi da bi svojoj prijateljici ispričao što je osjetio, činilo se da ga ona razumije bez potrebe da čuje pojedinosti.

– Jaguar te prepoznao jer je tvoja totemska životinja, reče. Svi imamo duh životinje koji nas prati. To je kao naša duša. Svi ne pronađu svoju životinju, samo veliki ratnici i šamani, no ti si je otkrio ne tragajući za njom. Tvoje je ime Jaguar, reče Nadia.

– Jaguar?' – Alexander je ime koje su ti dali tvoji roditelji. Jaguar je tvoje pravo ime, ali da bi ga rabio, trebaš imati jaguarovu prirodu.

– A kakva je njegova priroda? Okrutna i krvoločna? – zapitao je Alex pomišljajući na ralje zvijeri kako komadaju majmuna u Cariasovu kavezu.

– Životinje nisu okrutne kao ljudi, ubijaju jedino kako bi se obranile ili kad su gladne.

– I ti imaš totemsku životinju, Nadia?

– Da, ali mi se još nije objavila. Pronalaženje svoje životinje manje je važno za ženu, jer mi primamo svoju snagu iz zemlje. Mi jesmo priroda, reče djevojčica.

– Kako sve to znaš? – pitao je Alex, koji je sad već manje sumnjao u riječi svoje nove prijateljice.

– Podučio me Walimai.

– Šaman je tvoj prijatelj?

– Da, Jaguare, ali nisam nikomu rekla da razgovaram s Walimaijem, čak ni tati.

– Zašto?

– Jer Walimai više voli samoću. Jedino društvo koje podnosi jest duh njegove supruge. Samo se katkad pojavi u nekom shabonu kako

bi izliječio neku bolest ili sudjelovao u obredu mrtvih, ali nikad se ne pojavljuje pred nahab.

– Nahab!

– Strancima.

– Ti si strankinja, Nadia.

– Walimai kaže da ja ne pripadam nikamo, da nisam ni Indijanka ni tuđinka, ni žena ni duh.

– Što si onda? – pitao je Jaguar.

– Samo jesam, ništa više, odvrati djevojčica.

Cesar Santos je objasnio članovima ekspedicije da će prijeći rijeku motornim čamcima, prodirući u domorodačke zemlje do podnožja vodopada na gornjem Orinocu. Ondje će podignuti logor i, ako bude moguće, raskrčiti šumu na rubovima kako bi improvizirali mali teren za slijetanje. On će se vratiti u Santa Mariju de la Lluviju da bi potražio svoj mali avion, koji će poslužiti za brzo povezivanje sa selom. Reče kako je dosad već morao stići novi motor i sad ga samo treba ugraditi. S aviončićem će moći ići do neosvojenog predjela u planinama, gdje bi, prema svjedočanstvu nekih Indijanaca i pustolova, mitološka Zvijer mogla imati svoj brlog.

– Kako se penje i silazi to divovsko stvorenje tim terenom kojom se navodno mi ne možemo penjati? – zapita Kate Cold.

– Istražit ćemo to, odvrati Cesar Santos.

– Kako se kreću Indijanci onuda bez aviončića? – ustrajala je.

– Poznaju teren. Indijanci se mogu uzverati na najvišu palmu čije je deblo bodljikavo od trnja. Također se mogu uspeti po stijenama vodopada koje su glatke poput zrcala, reče vodič.

Proveli su dobar dio jutra tegleći čamce. Profesor Leblanc je nosio sa sobom više prtljage od fotografa, uključujući zalihu sanduka vode u bocama kojom se koristio za brijanje, jer se bojao vode zaražene živom. Uzaludno mu je Cesar Santos ponavljao da će se utaboriti uzvodno, daleko od rudnika zlata. Na prijedlog vodiča Leblanc je kao svog osobnog pomoćnika zaposlio Karakawea, Indijanca koji ga je prethodne noći hladio lepezom, kako bi se o njemu skrbio do kraja putovanja. Objasnio je da pati od bolova u leđima i ne može nositi ni najmanji teret.

Od početka pustolovine Alexander je bio zadužen da pazi na bakine stvari. Za taj dio posla davala mu je vrlo malu naknadu, koja će

mu biti plaćena nakon povratka, ako ga dobro izvrši. Svakoga je dana Kate Cold bilježila u svoju bilježnicu unukove odrađene sate i davala mu da potpiše stranicu, tako su vodili obračun. U trenutku iskrenosti on joj je ispričao kako je razbio sve u svojoj sobi prije odlaska na put. Njoj se to nije učinilo ozbiljnim jer je smatrala da čovjeku na ovome svijetu treba vrlo malo toga, ali mu je ponudila plaću ako želi nadoknaditi počinjenu štetu. Baka je putovala s tri kompleta pamučne odjeće, votkom, duhanom, šamponom, sapunom, sredstvom protiv kukaca, mrežom protiv komaraca, prekrivačem, papirom i kutijom olovaka, sve to noseći u platnenoj torbi. Također je nosila automatski fotoaparat, onaj najobičniji koji je izazvao prezirne grohote profesionalnih fotografa Timothyja Brucea i Joela Gonzaleza. Kate ih je bez riječi pustila da se smiju. Alex je nosio još manje odjeće od svoje bake, uz zemljovid i nekoliko knjiga. Oko pojasa je objesio svoj švicarski perorez, flautu i kompas. Kad je Cesar Santos ugledao tu spravu, objasnio mu je da mu ni za što neće poslužiti u prašumi, gdje se ne može kretati pravocrtno.

– Zaboravi na kompas, dječčače. Najbolje je da me slijediš ne gubeći me nikad iz vida, savjetovao gaje.

Ali Alexu se sviđala pomisao da može odrediti sjever gdje god bio. Njegov sat, naprotiv, nije ničemu služio, jer vrijeme u Amazoni nije bilo kao na ostatku planeta, nije se mjerilo satima, nego svitanjima, plimama i osekama, godišnjim dobima, kišama.

Pet vojnika koje je ustupio satnik Ariosto, i Matuwe, indijanski vodič kojega je zaposlio Cesar Santos, bili su dobro naoružani. Matuwe i Karakawe su preuzeli ta imena kako bi se sporazumijevali sa strancima; samo su ih članovi obitelji i intimni prijatelji mogli zvati pravim imenima. Obojica su još vrlo mladi ostavili svoja plemena kako bi se obrazovali u misionarskim školama, gdje su pokršteni, ali su održavali vezu s Indijancima. Nitko se nije mogao bolje snalaziti u tom području od Matuwea, koji nikad nije zatražio zemljovid kako bi doznao gdje je. Karakawe se smatrao gradskim čovjekom, jer je često putovao u Manaus i Caracas i jer je bio, kao toliki gradski ljudi, sumnjičave ćudi.

Cesar Santos je nosio najnužnije za postavljanje logora: šatorska krila, hranu, kuhinjsko posuđe, svjetla i radio na baterije, oruđe, mreže za pravljenje zamki, mačete, noževe i neke staklene i plastične

tričarije kako bi razmijenili darove s Indijancima. U posljednji čas pojavila se njegova kći sa svojim crnim majmunčićem obješenim o bok, Walimaijevim amuletom oko vrata i bez ikakve druge prtljage osim pamučnog prsluka povezanog oko vrata, objavivši da je spremna za ukrcavanje. Upozorila je oca da ne kani ostati u Santa Mariji de la Lluviji s redovnicama u bolnici, kao inače, jer se Mauro Carias muvao onuda i nije joj se sviđalo kako ju gleda i pokušava dotaknuti. Bojala se čovjeka koji nosi srce u torbi. Profesor Leblanc se razbjesnio. Prije je ozbiljno prigovorio zbog prisutnosti unuka Kate Cold, ali kako ga je bilo nemoguće poslati natrag u SAD, morao ga je podnositi; sada, međutim, nije nipošto bio spreman dopustiti da pođe i vodičeva kći.

– Ovo nije dječji vrtić, ovo je znanstvena ekspedicija visoka rizika, oči svijeta uperene su u Ludovica Leblanca, napomenuo je bijesan.

Kako mu nitko nije obratio pozornost, odbio se ukrcati. Bez njega se nisu mogli otputiti; samo golemi ugled njegova imena služio je kao jamstvo pred International Geographicom, reče. Cesar Santos gaje pokušao uvjeriti kako njegova kći uvijek ide s njim i kako neće nimalo gnjaviti, posve suprotno, mogla bi biti od velike pomoći jer govori nekoliko indijanskih narječja. Leblanc je ostao neumoljiv. Pola sata poslije vrućina se popela na sto stupnjeva, vlaga je kapala sa svih površina, a raspoloženje članova ekspedicije zagrijalo se poput vrućeg podneblja. Tada se umiješala Kate Cold.

– I mene bole leđa, profesore. Trebam osobnog pomoćnika. Zaposlila sam Nadiju Santos da nosi moje bilježnice i hladi me listom banane, reče.

Svi su se grohotom nasmijali. Curica se dostojanstveno popela u čamac i sjela uz spisateljicu. Majmun se smjestio u njezinu krilu i odande plazio jezik i kreveljio se profesoru Leblancu, koji se također ukrcao, crven od ljutnje.

OSMO POGLAVLJE

Ekspedicija

Skupina se opet našla ploveći uzvodno rijekom. Ovog puta bilo je trinaest odraslih i dvoje djece u po dvije motorne barke, obje vlasništvo Maura Carias koji ih je dao na raspolaganje Leblancu.

Alex je pričekao priliku da bi nasamo prepričao baki čudni razgovor između Maura Carias i satnika Ariosta koji mu je Nadia prevela. Kate ga je pomnjivo saslušala i nije pokazala znakove nevjerice, kao što se on bojao, naprotiv, činila se veoma zainteresiranom.

– Ne sviđa mi se Carias. Kakav bi mogao biti taj njegov plan za istrebljivanje Indijanaca? – zapitala je.

– To ne znam.

– Jedino što zasad možemo napraviti jest da čekamo i držimo ih na oku, odluči spisateljica.

– Isto to rekla je i Nadia.

– Ta bi djevojčica trebala biti moja unuka, Alexandere.

Putovanje rijekom bilo je nalik onom koje su prije toga poduzeli od Manausa do Santa Marije de la Lluviye, premda se krajolik izmijenio. Dotad je dječak odlučio oponašati što čini Nadia i umjesto da se bori protiv komaraca natapajući se insekticidom, puštao je da ga napadaju, obuzdavajući iskušenje da se počеше. Skinuo je i čizme kad se uvjerio da su neprestano mokre i da ga pijavice bockaju baš kao da ih i nema. Prvi put nije to opazio, sve dok mu baka nije pokazala stopala: bile su mu zakrvavljene čarape. Svukao ih je i vidio gnusne životinjice pričvršćene za kožu, nadute od krvi.

– Ne boli jer ubrizgaju anestetik prije nego isišu krv, objasnio je Cesar Santos.

Onda mu je pokazao kako će se osloboditi pijavica paleći ih cigaretom kako bi izbjegnulo da zubi ostanu pričvršćeni za kožu uz opasnost da izazovu infekciju. Ta je metoda za Alexa bila pomalo

složena jer nije pušio, ali malo vrućeg duhana iz lule njegove bake imalo je jednak učinak. Bilo ih je lakše skinuti nego živjeti brinući se kako da ih izbjegne.

Od početka se Alexu činilo da postoji opipljiva napetost između odraslih u ekspediciji: nitko ni u koga nije imao povjerenja. Također je osjećao da ga uhode, bilo je tisuću očiju koje promatraju svaki pokret brodica. Nije se mogao prestati osvrutati, ali rijekom ih nitko nije slijedio.

Pet vojnika bili su caboclosi rođeni u tom području; Matuwe, vodič kojega je zaposlio Cesar Santos, bio je domorodac i služit će im kao tumač s plemenima. Drugi čisti Indijanac bio je Karakawe, Leblancov pomoćnik. Prema doktorici Omayri Torres, Karakawe se nije vladao kao drugi Indijanci i možda se nikad neće vratiti da bi živio sa svojim plemenom.

Među Indijancima se sve dijelilo i jedino su vlasništvo bili malo oružja ili primitivno oruđe koje je svatko mogao nositi sa sobom. Svako je pleme imalo shabono, veliku zajedničku kolibu kružnog oblika, natkrivenu slamom i otvorenu na unutarne dvorište. Svi su živjeli zajedno, dijeleći sve, od jela do odgoja djece. No doticaj sa strancima ubijao je plemena: ne samo da su im prenosili tjelesne bolesti nego i duševne. Tek što bi Indijanci isprobali mačetu, nož ili bilo koji drugu metalnu napravu, njihovi su se životi zauvijek promijenili. Samo s jednom mačetom mogli su tisuću puta povećati proizvodnju u malim vrtovima gdje su uzgajali manioku i kukuruz. S nožem se svaki ratnik osjećao poput boga. Indijanci su patili od opsjednutosti čelikom baš kao i stranci zlatom. Karakawe je prevladao stupanj mačete i sad je bio na stupnju vatrenog oružja: nije se odvajao od svog starinskog pištolja. Onaj tko poput njega misli više na sebe nego na zajednicu nije imao mjesta u plemenu. Individualizam se držao oblikom bezumlja, kao da si opsjednut demonom.

Karakawe je bio čovjek mrk i mučaljiv, kad ne bi mogao izbjeći odgovor na neko pitanje, odgovarao je samo s jednom ili dvjema riječima; nije se slagao dobro s tuđincima, ni s caboclosima, ni s Indijancima. Služio je Ludo vicu Leblancu preko volje, a oči su sjale mržnjom kad se morao obratiti antropologu. Nije jeo s ostalima, nije pio ni kap alkohola i izdvajao se iz skupine kad bi logorovali noću. Nadia i Alex su ga zatekli kako čačka po prtljazi doktorice Omayre

Torres.

– Tarantula, reče umjesto objašnjenja.

Djeca su ga nakanila nadzirati.

Kako su napredovali, plovidba je postajala sve teža, jer se rijeka povremeno sužavala strmoglavljujući se u brzace koji su prijetili da će prevrnuti motorne čamce. Na drugim pak mjestima činilo se da voda stoji i plutali su leševi životinja, trula debla i grane koje su priječile kretanje. Morali su ugasiti motore i nastaviti na vesla, koristeći se bambusovim šibama da odgurnu ostatke. Nekoliko se puta pokazalo da su ti ostaci zapravo veliki kajmani, koje su, gledajući ih odozgo, pobrkali s deblima. Cesar Santos je objasnio da se pojavljuju jaguari za niska vodostaja, a za visokoga, dolaze zmijske. Vidjeli su par divovskih kornjača i jegulju dugu metar i pol, koja je, reče Cesar Santos, napadala snažnim električnim plotunom. Vegetacija je bila gusta i iz nje se širio vonj na organsku tvar u raspadanju, ali katkad bi se, kad bi se smračilo, otvarali veliki cvjetovi spleteni oko stabala i tada se zrak ispunjavao slatkim mirisom na vaniliju i med. Bijele su ih čaplje promatrale nepomične iz visoke trave koja je rasla uz rijeku i posvuda je bilo leptira sjajnih boja.

Cesar Santos bi katkad zaustavljao čamce ispred stabala čije su se grane nagnjale nad vodu i bio je dovoljno istegnuti ruku da bi se s njih ubralo voće. Alex ga nikad nije vidio i nije ga htio kušati, ali su se ostali naslađivali njihovim okusom. Jednom prilikom vođa je skrenuo plovilo kako bi otrgnuo biljku koja je, kako je rekao, bila izvrsna za zacjeljivanje. Doktorica Omayra Torres se složila i preporučila američkom dječaku da protrlja ožiljak na ruci sokom te biljke, iako to zapravo nije bilo potrebno jer je dobro zacijeljena. Ostala mu je tek crvena crta koja mu nije nimalo smetala.

Kate Cold je ispričala da mnogi ljudi traže u tom području mitski grad Eldorado, gdje su prema legendi ulice popločene zlatom, a djeca se igraju s dragim kamenjem. Mnogi su se pustolovi uvukli u prašumu i doprli do Amazone i rijeke Orinoco ne dosegnuvši srce tog začaranog teritorija gdje je svijet ostao nedužan kao u doba zore čovječanstva na planetu. Umrli su ili su se povukli: potukli su ih Indijanci, komarči, zvjerad, tropske bolesti, podneblje i neprohodan teren.

Nalazili su se već na venezuelanskom teritoriju, ali ondje granice nisu ništa značile, sve je bio isti pretpovijesni raj. Nasuprot Rio Negru,

vode ovih rijeka bijahu puste. Nisu se mimoilazili s drugim plovilima, nisu viđali kanue, ni kuće na stupovima, niti jedno jedino ljudsko biće. Flora i fauna, naprotiv, bili su predivni, fotografi su imali pravu svetkovinu, nikad nisu imali nadomak svojih leća tolike vrste drveća, biljaka, cvijeća, kukaca, ptica i životinja. Vidjeli su zelene i crvene papige, elegantne plamence, tukane s tako velikim i teškim kljunom da su ga jedva mogli držati na svojim krhkim lubanjama, stotine kanarinaca i papigica. Mnogima od tih ptica prijetilo je iščezavanje jer su ih trgovci lovili bez milosti kako bi ih krijumčarili i prodavali u drugim zemljama. Majmuni različitih vrsta, gotovo ljudski u svojim izrazima i igrama, doimali su se kao da ih pozdravljaju sa stabala. Bilo je jelena, mravojeda, vjeverica i drugih malih sisavaca. Nekoliko divnih papagaja – ili guacamaja, kako su ih također zvali – slijedilo ih je velik dio puta. Te goleme raznobojne ptice letjele su s nevjerojatnom ljupkošću iznad motornih čamaca, kao da su osjećale znatiželju za ta čudna stvorenja koja putuju na njima. Leblanc je opalio pištoljem na njih, ali ga je Cesar Santos uspio udariti naglo po nadlaktici, skrenuvši metak. Hitac je preplašio majmune i druge ptice, nebo se ispunilo krilima, ali nedugo zatim papagaji su se ravnodušno vratili.

– Njih se ne jede, profesore, meso im je gorko. Nema razloga da ih se ubija, predbacio je Cesar Santos antropologu.

– Sviđa mi se perje, reče Leblanc, neraspoložen zbog vodičeva uplitanja.

– Kupite ih u Manaosu, reče suho Cesar Santos. U Guacamaye se mogu udomaćiti. Moja majka ima jednu u našoj kući u Boa Visti. Prati je posvuda, leti uvijek dva metra iznad njezine glave. Kad majka ide na tržnicu, guacamaya prati autobus dok ona ne siđe, čeka je na nekom stablu dok kupuje, a onda se vraća s njom, kao psetance, ispričala je doktorica Omayra Torres.

Alex se još jednom uvjerio da glazba njegove flaute uzbuđuje majmune i ptice. Činilo se daje Boroba osobito privučen flautom. Kad bi svirao, majmunčić je nepomično slušao sa svečanim i radoznalim izrazom; katkad bi skakao na njega i lupkao po glazbalu tražeći glazbu. Alex bi mu udovoljavao, oduševljen što konačno ima zainteresirano slušateljstvo, nakon što se godinama borio sa svojim sestrama kako bi ga pustile da u miru vježba flautu. Članovi

ekspedicije osjećali su se osokoljenima glazbom koja ih je pratila kako je krajolik postajao negostoljubiviji i tajanstveniji. Dječak je svirao bez napora, note su tekle same, kao da to nježno glazbalo ima pamćenje i sjeća se besprijekorne majstorije svog prethodnog vlasnika, slavnog Josepha Colda.

Dojam da ih prate obuzeo je sve. Ne govoreći o tome, jer ono što se ne imenuje kao da ne postoji, nadzirali su prirodu. Profesor Leblanc je provodio dan sa svojim binokularima u ruci pregledavajući riječne obale; od napetosti je postao čak još neugodniji. Jedini koji nisu bili zaraženi kolektivnom nervozom bili su Kate Cold i Englez Timothy Bruce. Oboje su radili zajedno u mnogo prigoda, bili su obišli pola svijeta zbog svojih putopisnih članaka, bili su u nekoliko ratova i revolucija, verali su se planinama i spuštali do dna mora, tako da im je vrlo malo toga moglo remetiti san. A i sviđalo im se da paradiraju sa svojom ravnodušnošću.

– Ne čini ti se da nas uhode, Kate? – pitao ju je unuk.

– Da.

– Nije te strah?

– Nekoliko je načina da se prevlada strah, Alexandere. Nijedan ne djeluje, odvratila je ona.

Tek što je izgovorila te riječi, jedan od vojnika koji je putovao na njihovu plovilu pao je bez krika pod njihove noge. Kate Cold se nagnula nad njega ne shvativši u početku što se dogodilo, sve dok nije vidjela neku vrstu dugoga trna zabodenog u njegova prsa. Uvjeri se da je smrt nastupila trenutno: trn je prošao glatko između rebara i probio srce. Alex i Kate su uzbunili ostale članove posade koji nisu zamijetili što se dogodilo, tako je nečujan bio napad. Časak poslije pola je tuceta vatrenog oružja ispražnjeno u gustiš. Kad se rasplinuo štropot, prah i stampedo ptica koje su prekrile nebo, vidjeli su da se ništa više ne miče u prašumi. Oni koji su ispalili smrtonosnu strelicu ostali su šćućureni, nepomični i tihi. Jednim potezom Cesar Santos ju je izvukao iz trupla i vidjeli su da je duga približno jednu stopu, a bila je tako čvrsta i savitljiva kao da je od čelika.

Vodič je izdao zapovijed da nastave punim gasom, jer je na tom dijelu rijeka uska i plovila su laka meta za strijele napadača. Zaustavili su se tek dva sata poslije, kad je držao da su na sigurnom. Tek su tada mogli pregledati strelicu ukrašenu čudnim znakovljem crvene i crne

boje, koje nitko nije mogao odgonetnuti. Karakawe i Matuwe uvjeravali su da ih nikad nisu vidjeli, nisu pripadale njihovim plemenima niti ijednom drugom poznatom plemenu, no svi Indijanci na ovom području upotrebljavaju puhaljke, govorili su. Doktorica Omayra Torres je objasnila da bi strelica, i da nije pogodila srce tako spektakularnom preciznošću, svakako ubila čovjeka za samo nekoliko minuta, iako u bolnijem obliku, jer je vršak bio natopljen curareom, smrtonosnim otrovom koji upotrebljavaju Indijanci za lov i za rat, a protiv kojega nije poznat protuotrov.

– To je neprihvatljivo! Ta je strijela mogla pogoditi mene! – prosvjedovao je Leblanc.

– Točno, priznao je Cesar Santos.

– Za to ste vi krivi! – dodao je profesor.

– Ja kriv? – ponovio je Cesar Santos, zbunjen neobičnim obratom kojom se stvar kreće.

– Vi ste vodič! Odgovorni ste za našu sigurnost, za to vas plaćamo!

– Nismo baš na turističkom putovanju, profesore, odvratio je Cesar Santos.

– Okrenut ćemo se i smjesta vratiti. Shvaćate li kakav bi gubitak bio za svijet znanosti ako bi se nešto dogodilo Ludovicu Leblancu? – uzviknuo je profesor.

Začuđeni, članovi ekspedicije su šutjeli. Nitko nije znao što bi rekao dok se nije uplela Kate Cold.

– Unajmili su me da napišem članak o Zvijeri i to mislim napraviti, s otrovnim strijelama ili bez njih, profesore. Ako se želite vratiti, možete to učiniti pješice ili plivajući, kako vam drago. Mi ćemo nastaviti u skladu s planiranim, reče.

– Stara drznice, kako se usuđujete...! – zacičao je profesor.

– Ne zaboravite s kim razgovarate, čovječuljče, prekinula ga je smireno spisateljica, uhvativši ga čvrsto za košulju i paralizirajući ga izražajem svojih zastrašujućih plavih zjenica.

Alex je pomislio da će antropolog baki prilijepiti pljusku i zakoraknuo je, spreman da je predusretne, ali nije bilo potrebno. Pogled Kate Cold imao je moć kojom je smirio duh razdraženog Leblanca kao čarolijom.

– Što ćemo napraviti s tijelom ovog jadnog čovjeka? – zapitala je doktorica pokazujući na truplo.

– Ne možemo ga ponijeti sa sobom u ovom podneblju, Omayra, znaš da vrlo brzo uslijedi raspadanje. Pretpostavljam da ga trebamo baciti u rijeku..., predložio je Cesar Santos.

– Njegov će se duh razljutiti i progoniti nas dok nas ne ubije, upleo se Matuwe, užasnuti indijanski vodič.

– Onda ćemo napraviti što i Indijanci kad trebaju odgoditi kremiranje; izložit ćemo ga i ostaviti da se ptice i životinje okoriste njegovim ostacima, odlučio je Cesar Santos.

– Neće biti svečanosti, kao što bi to trebalo biti? – inzistirao je Matuwe.

– Nemamo vremena. Prikladan sprovod potrajao bi nekoliko dana. Osim toga čovjek je kršćanin, objasnio je Cesar Santos.

Na koncu su se dogovorili da ga umotaju u platno i postave na malu platformu od kora drva koju su postavili na vrh stabla. Kate Cold, koja nije bila religiozna žena, ali je imala dobro pamćenje i sjećala se molitava iz djetinjstva, improvizirala je kratak kršćanski obred. Timothy Brace i Joel Gonzalez su snimili i fotografirali tijelo i pogreb, kao dokaz onoga što se dogodilo. Cesar Santos je izdubio križeve na stablima uz obalu i označio mjesto na zemljovidu najbolje što je mogao, kako bi ga prepoznali kad se poslije vrate da potraže kosti koje će biti predane pokojnikovoj obitelji u Santa Mariji de la Lluviji.

Od tog trenutka putovanje je krenulo od zla na gore. Raslinje je postalo gušće, a sunčeva svjetlost dopirala je do njih samo kad su plovili sredinom rijeke. Bilo im je tako skućeno i neudobno da nisu mogli spavati na plovilima; unatoč opasnosti koju su predstavljali Indijanci i divlje životinje, morali su logorovati na obali. Cesar Santos je raspoređivao namirnice, organizirao odlaske u lov i ribolov i raspoređivao među muškarcima smjene u kojima su noću čuvali stražu. Isključio je profesora Leblanca, jer je bilo očito da mu pri najmanjoj buci popuste živci. Kate Cold i doktorica Omayra Torres zahtijevale su da sudjeluju u stražarenju, osjećale su uvrijeđenost jer ih izuzimaju zbog toga što su žene. Onda je dvoje djece zahtijevalo da se i njih prihvati, djelomično stoga što su htjeli uhoditi Karakawea. Vidjeli su ga kako ubacuje šaku metaka u džepove i vrzma se oko radioopreme pomoću koje se, s vremena na vrijeme, Cesar Santos uspijeva spojiti se s operaterom u Santa Mariji de la Lluviji, s velikim

poteškoćama, kako bi naznačio njihov položaj na zemljovidu. Biljni svod prašume djelovao je kao kišobran, sprečavajući prolaz radiovalova.

– Što je gore, Indijanci ili Zvijer? – zapita Alex u šali Ludovica Leblanca.

– Indijanci, mladiću. Oni su kanibali, ne samo što jedu neprijatelje, nego i mrtve iz vlastitog plemena, odvratio je u zanosu profesor.

– To je točno? Nikad nisam to čula, istakne s ironijom doktorica Omayra Torres.

– Pročitajte moju knjigu, gospođice.

– Doktorice, ispravila ga je po tisućiti put.

– Ovi Indijanci ubijaju da bi osvojili žene, uvjeravao je Leblanc.

– Možda biste vi ubijali zbog toga, profesore, ali ne Indijanci, njima ne nedostaje žena, štoviše, imaju ih i previše, odvrtila je liječnica.

– Uvjerio sam se u to vlastitim očima: napadaju druge shabone kako bi im ukrali djevojke.

– Koliko ja znam, ne mogu prisiliti djevojke da ostanu s njima protiv njihove volje. Ako požele, otići će. Kad dođe do rata između dva shabona to je stoga što je jedan upotrijebio čaroliju kako bi naškodio drugomu, iz osvete, a katkad su to obredni ratovi u kojima se udara toljagama, ali bez nakane da se ikoga ubije, – prekine ih Cesar Santos.

– Varate se, Santose. Pogledajte dokumentarac Ludovica Leblanca i razumjet ćete moju teoriju, uvjeravao je Leblanc.

– Razumio sam da ste razdijelili mačete i noževe u jednom shabonu i obećali Indijancima da ćete im dati još darova ako glume pred kamerama u skladu s vašim uputama..., iznese svoje tvrdnje vodič.

– To je kleveta! Prema mojoj teoriji...

– I drugi antropolozi i novinari dolazili su u Amazonu s vlastitim poimanjem Indijanaca. Jedan od njih snimio je dokumentarac u kojemu su dječaci bili odjeveni kao žene, šminkali se i koristili se dezodoransom, dodao je Cesar Santos.

– Ah! Taj je kolega uvijek imao pomalo čudne ideje..., priznao je profesor.

Vodič je podučio Alexa i Nadiju kako da napune pištolje i koriste se njima. Curica nije pokazala veliku vještinu ni zanimanje; činila se nesposobnom pogoditi metu udaljenu tri koraka. Alex je, naprotiv, bio

zadivljen. Težina pištolja u ruci davala mu je osjećaj nepobjedive moći; prvi je put razumio zašto su toliki ljudi opsjednuti oružjem.

– Moji roditelji ne podnose vatreno oružje. Kad bi me vidjeli s ovim, mislim da bi se onesvijestili, primijetio je.

– Neće te vidjeti, uvjerala gaje baka fotografirajući ga.

Alex se prepustio i napravio pokret kao da će zapucati, kao što je činio kao dijete igrajući se.

– Najsigurnija je tehnika da se promaši kad u žurbi nišaniš i opališ žureći se, reče Kate Cold. Ako nas napadnu, točno to ćeš napraviti, Alexandere, ali ne brini se, jer te nitko neće gledati. Najvjerojatnije ćemo dotad već svi biti mrtvi.

– Ne vjeruješ da bih te mogao obraniti, je li? – Ne. Ali radije bih da me ubiju Indijanci u Amazoni nego da umrem od starosti u New Yorku, odvrati mu baka. Ti si jedinstvena, Kate! – nasmiješi dječak. Svi smo jedinstveni, Alexandere, presiječe ga ona.

Trećega dana putovanja opazili su obitelj jelena na malom proplanku uz obalu. Životinje, naviknute na sigurnost šume, nisu se doimale uznemirenima zbog prisutnosti čamaca. Cesar Santos je naredio da se zaustave i ubio jednoga puškom, dok su ostali izbezumljeni pobjegli. Te će večeri članovi ekspedicije vrlo dobro večerati jer je meso jelena veoma cijenjeno unatoč vlaknastu tkivu, i bit će to prava gozba nakon tolikih dana jednolične prehrane ribom. Matuwe je nosio otrov koji su Indijanci iz njegova plemena bacali u rijeku kako bi paralizirali ribe pa su ih lako nabadali na koplje ili strijelu privezanu za lijanu. Otrovi nije ostavljao posljedice u ribljem mesu i vodi, preostale ribe oporavile bi se za nekoliko časaka.

Bili su na mirnu mjestu gdje je rijeka oblikovala malu lagunu, savršenu da se zaustave na nekoliko sati kako bi pojeli i povratili snagu. Cesar Santos ih je upozorio da budu pažljivi jer je voda mutna, a prije nekoliko sati vidjeli su kajmane, no svi su bili zagrijani i žedni. Šibama su stražari uzburkali vodu i budući da nisu vidjeli tragove kajmana, svi su se odlučili okupati, osim profesora Ludovica Leblanca, koji nije ulazio u rijeku nizašto na svijetu. Majmun Boroba bio je neprijatelj kupanja, ali gaje Nadia prisiljavala da se smoči s vremena na vrijeme kako bi mu skinula buhe. Uzjahavši na glavu svoje gospodarice, životinjica je ispuštala uzvike pravog užasa svaki put kad bi ga poprskala kap vode. Članovi ekspedicije šljapkali su neko

vrijeme dok su Cesar Santos i dva njegova čovjeka komadali jelena i zapalili vatru kako bi ga ispekli.

Alex je spazio baku kako svlači hlače i košulju da bi plivala u donjem rublju, bez znakova stida, unatoč tomu što se, smočivši se, pojavila gotovo naga. Pokušao je da ju ne gleda, no ubrzo je shvatio da tu, usred prirode i tako daleko od poznatog svijeta, nema smisla sramiti se tijela. Bio je odgojen u uskoj povezanosti s majkom i sestrama i u školi se naviknuo na društvo suprotnog spola, ali u posljednje ga je vrijeme privlačilo sve žensko kao daleki i zabranjeni misterij. Poznavao je uzrok: njegovi su hormoni bili vrlo uzburkani i nisu mu dopuštali da razmišlja u miru. Adolescencija je nevolja, najgore od najgoreg, zaključio je. Morali bi izmisliti napravu s laserskim zrakama u koju bi čovjek ušao na minutu i, paf, izišao pretvoren u odraslu osobu. U sebi je nosio uragan, katkad bi bio euforičan, kralj svijeta, spreman na borbu s lavom golim rukama; drugi put je jednostavno bio punoglavac. No, otkako je otpočelo putovanje nije se sjetio hormona, a nije imao ni vremena zapitati se vrijedi li truda nastaviti živjeti, a ta bi ga dvojba prije zaskočila barem jednom na dan. Sada je uspoređivao tijelo svoje bake – suho, puno kvrga, raspucale kože – s nježnim zlatnim oblinama doktorice Omayre Torres, koja je nosila neupadljivi crni kupaći kostim, te s još uvijek dječjom Nadijinom ljupkošću. Promišljao je kako se tijelo mijenja u različitoj životnoj dobi i zaključio da su sve tri žene, na svoj način, jednako lijepe. Pocrvenio je pri toj pomisli. Prije dva tjedna nikad ne bi pomislio da bi vlastitu baku mogao smatrati privlačnom. Hoće li mu od hormona zakuhati mozak?

Jezovit urlik trgnuo je Alexa iz tako važnih mudrovanja. Krik je dolazio od Joela Gonzaleza, jednoga od fotografa koji se očajnički hrvao u blatu uz obalu. U početku nitko nije znao što se događa, vidjeli su tek muškarčeve ruke kako mašu zrakom i glavu koja je tonula i opet izranjala. Alex, koji je bio u plivačkoj ekipi svoje škole, prvi je dospio do njega u dva ili tri zamaha ruku. Kad se primaknuo, vidio je, s potpunim užasom, debelu zmiju, poput nadute vatrogasne cijevi, koja se omotala oko fotografova tijela. Alex je uhvatio Gonzaleza za nadlakticu i pokušao ga povući prema kopnu, no čovjekova težina i gmaz bili su preteški za njega. Objema je ruke nastojao odvojiti životinju, vukući svim svojim snagama, ali su njezini prstenovi još jače

stezali svoju žrtvu. Prisjetio se jezovitog iskustva sa surucucijom koji mu se nekoliko noći prije bio ovio oko noge. Ovo je bilo tisuću puta gore. Fotograf se više nije hrvao ni vikao, on svijestio se.

– Tata, tata! Anakonda! – zazvala je Nadia pridružujući se Alexovim povicima.

Dotad su se Kate Cold, Timothy Bruce i dva vojnika približili i svi su se borili sa snažnom gujom kako bi je otresli s tijela nesretnoga Gonzaleza. Metež je pokrenuo mulj s dna lagune, pretvarajući vodu u tamnu i gustu čokoladu. U zbrci se nije moglo vidjeti što se zbiva, svatko je potezao i izvikivao upute bez ikakva rezultata. Trud se činio uzaludnim sve dok nije došao Cesar Santos s nožem kojim je komadao jelena. Vodič se nije usudio upotrijebiti ga naslijepo iz straha da ne rani Joela Gonzaleza ili nekoga od onih što su se borili s gmazom; trebalo je pričekati trenutak kad glava anakonde nakratko izroni iz blata kako bi je odrubio jednim preciznim rezom. Voda se ispunila krvlju, postajući hrđave boje. Trebalo im je još pet minuta da oslobode fotografa, jer su ga konstriktivni prstenovi i dalje pritiskali refleksnim pokretom.

Izvukli su Joela Gonzaleza do obale, gdje je ležao kao mrtav. Profesor Leblanc postao je tako nervozan da je sa sigurna mjesta ispaljivao metke u zrak pridonoseći zbrci i općem neredu, sve dok mu Kate Cold nije uzela pištolj i prisilila ga da ušuti. Dok su se ostali borili u vodi s anakonom, doktorica Omayra Torres opet se uspela na motorni čamac kako bi potražila svoj kovčežić i sada je klečala uz onesviještenog muškarca sa štrcaljkom u ruci. Radila je u tišini i smireno, kao da je napad anakonde savršeno uobičajen događaj u njezinu životu. Ubrizgala je adrenalin Gonzalezu i kad se uvjerila da diše nastavila ga je pregledavati.

– Ima nekoliko slomljenih rebara i u šoku je, reče. Nadajmo se da mu nije neka kost probila pluća ili da mu nije slomljen vrat. Treba ga imobilizirati.

– Kako ćemo to napraviti? – zapita Cesar Santos.

– Indijanci se koriste korom stabala, blatom i lijanama, reče Nadia, još drhteći od prizora kojemu je upravo prisustvovala.

– Vrlo dobro, Nadia, odobravalala je doktorica.

Vodič je izdao potrebne upute i vrlo je brzo doktorica, kojoj su pomagali Kate i Nadia, omotala ranjenika od bokova do vrata krpama

natopljenim svježim blatom, na to je stavila duge reznjeve kore i potom ga je privezala. Kad se osuši blato, taj primitivni omot imat će jednak učinak kao moderno ortopedsko korito. Joel Gonzalez, ošamućen i trpeći bol, nije još slutio što se dogodilo, ali se osvijestio i mogao je oblikovati pokoju riječ.

– Joela trebamo smjesta odvesti u Santa Mariju de la Lluviju. Odande će ga moći odvesti u bolnicu avionom Maura Carias, odredila je doktorica.

– To je strašno nezgodno! Imamo samo dva čamca. Ne možemo jedan poslati natrag, protuslovio joj je profesor Leblanc.

– Kako? Jučer ste htjeli upotrijebiti čamac kao biste pobjegli, a sada ne želite jednim poslati mog teško ranjenog prijatelja? – upitao je Timothy Brace trudeći se da zadrži smirenost kako ne bi antropologu smrskao glavu.

– Bez primjerene njege Joel može umrijeti, objasnila je doktorica.

– Ne pretjerujte, dobra ženo. Ovaj čovjek nije u tešku stanju, samo je uplašen. Uz kratak odmor oporavit će se za nekoliko dana, reče Leblanc.

– Vrlo obzirno s vaše strane, profesore, progundao je Timothy Bruce, stežući šake.

– Dosta, gospodo! Sutra ćemo donijeti odluku. Već je prekasno za plovidbu, uskoro će se smračiti. Moramo se ovdje ulogoriti, odredio je Cesar Santos.

Doktorica Omayra Torres je naredila da zapale vatru blizu ranjenika, kako bi bio na suhom i toplom tijekom noći, koja je uvijek bila hladna. Kako bi mu pomogla da podnese bol, dala mu je morfij, a da bi spriječila infekcije, počela je s kurom antibiotika. Pomiješala je nekoliko žlica vode i malo soli u boci za vodu i dala upute Timothyju Bruceu kako će žličicama davati svom prijatelju tekućinu kako bi se izbjegla dehidracija jer je bilo očito da neće moći progutati čvrstu hranu idućih dana. Engleski fotograf, koji je rijetko mijenjao svoj izraz bezvoljnog konja, bio je iskreno zabrinut i poslušao je naredbe s majčinskom brižnošću. Čak je i loše raspoloženi profesor Leblanc morao priznati u sebi da je doktoričina nazočnost bila nužna u pustolovini poput ove.

U međuvremenu su tri vojnika i Karakawe odvukli anakondino tijelo do obale. Izmjerivši je vidjeli su da je duga gotovo šest metara.

Profesor Leblanc je zahtijevao da ga fotografiraju s anakondom obavijenom oko njegova tijela, ali da se pritom ne vidi kako joj nedostaje glava. Poslije su vojnici oderali gmazu kožu i prikovali je na deblo da se osuši; tom su metodom mogli povećati dužinu i do dvadeset posto, a turisti će za nju platiti dobru cijenu. No neće je morati nositi u grad jer im je profesor Leblanc ponudio da će je smjesta kupiti kad se uvjerio da je neće dati zabadava. Kate Cold je, rugajući se, šušorila unuku na uho da će zacijelo za nekoliko tjedana antropolog izložiti anakondu kao trofej na svojim predavanjima i pričati da ju je ulovio vlastitim rukama. Tako je zaradio glas junaka među studentima antropologije u cijelome svijetu, koje je opčinjavala pomisao da ubojice imaju dvaput više žena i tri puta više djece nego miroljubivi ljudi. Leblancova teorija o prednosti dominantnog muškaka, kadrog da počini svaku surovost kako bi prenio svoje gene, privlačila je poput droge te studente koji se dosađuju, osuđeni na ukroćeni život u krilu civilizacije.

Vojnici su u laguni potražili anakondinu glavu, ali je nisu mogli naći, potonula je u glib na dnu ili ju je odvukla struja. Nisu se usudili previše čačkati jer se govorilo da ti gmazovi uvijek idu u paru, a nitko nije bio pripravan nabasati na još jedan primjerak. Doktorica Omayra Torres je objasnila da i Indijanci i caboclosi pripisuju zmijama iscjeljujuće i proročke moći. Preparirali su ih, mrvili i prahom se koristili za liječenje tuberkuloze, ćelavosti i bolesti kostiju, te kao pomoć u tumačenju snova. Glava anakonde te veličine bila bi vrlo cijenjena, uvjeravala je, šteta što se izgubila.

Muškarci su odrezali meso reptila, nasolili ga i potom pekli nabodeno na kolce. Alex, koji je dotad odbio okusiti pirarucu, mravojeda, tukana, majmuna ili tapira, osjetio je iznenadnu radoznalost da dozna kakvo je meso te goleme vodene zmije. Osobito je razmotrio koliko će mu porasti ugled pred Cecilijom Burns i prijateljima u Kaliforniji kad doznaju daje večerao anakondu usred amazonske prašume. Pozirao je pred zmijskom kožom s komadom njezina mesa u ruci, zahtijevajući da baka to ovjekovječi na fotografiji. Ispostavilo se da životinja, prilično pougljenjena, jer nitko od članova ekspedicije nije bio dobar kuhar, ima tkivo poput tune i neodređen okus po piletini. U usporedbi s jelenom bila je bljutava, ali je Alex

zaključio da mu je svakako draža od gumastih palačinki kakve priprema njegov otac. Iznenadno sjećanje na obitelj bilo je poput pljuske. Stajao je s komadom anakonde nabodenim na štapić i gledao u noć, zamišljen.

– Što vidiš? – zapitala ga je Nadia šapatom.

– Vidim svoju mamu, odgovorio je dečko i jecaj mu se omaknuo s usana.

– Kako je?

– Bolesna, veoma bolesna, odgovorio je on.

– Tvoja je bolesna u tijelu, moja je bolesna u duši.

– Možeš je vidjeti? – zanimalo je Alexa.

– Katkad, reče ona.

– Ovo je prvi put da mogu vidjeti nekoga na taj način, objasnio je Alex. Imao sam vrlo čudan dojam, kao da vidim mamu na zaslonu pod jarkim svjetlom, a ne mogu je dotaknuti ni govoriti s njom.

– Sve se nauči, Jaguare. Moguće je naučiti gledati srcem. Šamani poput Walimaija mogu isto tako svirati i govoriti izdaleka, srcem, reče Nadia.

DEVETO POGLAVLJE

Narod sumaglice

Te su noći objesili viseće mreže između stabala i Cesar Santos je odredio smjene od po dva sata kako bi čuvali stražu i održavali vatru upaljenom. Nakon pogibije muškarca koji je bio žrtvom strijele te nesreće Joela Gonzaleza ostalo je deset odraslih i dvoje djece –jer se Leblanc nije brojao – da obuhvate osam sati mraka. Ludovic Leblanc se držao vođom ekspedicije i kao takav je trebao ostati svjež; bez dobra sna noću ne bi se osjećao bistrim za donošenje odluka, umovao je. Ostali su se obradovali, jer zapravo nitko nije želio biti na straži s čovjekom koji bi se izivcirao da ugleda vjevericu. Za prvu smjenu, koja je obično bila najlakša jer su ljudi još bili budni, a i nije bilo još odveć hladno, određeni su doktorica Omayra Torres, caboclo i Timothy Bruce, koji je bio neutješan zbog onoga što se dogodilo njegovu suradniku. Bruce i Gonzalez radili su zajedno niz godina i bili su kao braća. Druga je smjena pripala drugom vojniku, Alexu i Kate Cold; treća Matuweu, Cesaru Santosu i njegovoj kćeri Nadiji. Za smjenu u svitanje određeni su dva vojnika i Karakawe.

Svima je bilo teško usnuti jer se jecajima nesretnog Joela Gonzaleza pridružio čudan i uporan miris koji kao da je natopio šumu. Bijahu čuli da se priča o smradu koji je, kako su ih uvjerovali, karakterističan za Zvijer. Cesar Santos je objasnio da su se vjerojatno ulogorili blizu obitelji irara, vrste kune umiljata lica, ali s mirisom nalik smrdljivcima. To tumačenje nije nikoga umirilo. Vrti mi se i muka mi je, primijetio je blijedi Alex. Ako te miris ne ubije, osnažit će te, reče Kate, koja je jedina bila neosjetljiva na zaudaranje. To je užasno!

– Recimo da je drugačije. Osjetila su subjektivna, Alexandere. Ono što tebe odbija drugomu može biti privlačno. Možda Zvijer ispušta taj miris kao ljubavni zov kako bi prizvala družicu, nasmijala se baka.

– Puh! Smrdi na štakorov leš pomiješan sa slonovom mokraćom,

trulim jelom i...

– Odnosno, zaudara kao tvoje čarape, presiječe ga baka. Članovi ekspedicije neprestano su imali dojam da ih promatra stotine očiju iz gustiša. Osjećali su se izloženima, onako osvjetljeni svjetlom ognja i nekoliko petrolejki. Prvi dio noći protekao je bez većih iznenađenja, do smjene Alexa, Kate i jednog od vojnika. Dečko je proveo prvi sat gledajući noć i odraz vode, bdijući nad snom ostalih. Prvi put mogao je provoditi dan u tišini, usredotočen na svoje misli, i ne sjetivši se svojih videoigrica, bicikla ili televizije. Otkrio je da se može premjestiti u intimno mjesto spokoja i tišine koje je trebao dosegnuti penjući se planinama. Prva lekcija iz planinarenja njegova oca bila je da se, dok je napet, nemiran ili užurban, polovica snage raspršuje. Kako bi se pobijedila planina, nužna je smirenost. Mogao je primijeniti tu lekciju kad se penjao, ali do ovog trenutka slabo mu je poslužila u drugim područjima njegova života. Shvatio je da ima mnogo toga o čemu može meditirati, ali najučestalija slika bila je uvijek njegova majka. Ako ona umre... Tu bi se uvijek zaustavljao. Odlučio je da neće nagađati o tome jer je to bilo kao da priziva nesreću. Umjesto toga usredotočio se kako bi joj poslao pozitivnu energiju; bio je to njegov način da joj pomogne.

Odjednom mu neki sušanj prekine misli. Začu posve jasno divovske korake kako gaze obližnje grmlje. Osjetio je grč u prsima, kao da se guši. Sad su mu prvi put, otkako ih je izgubio kod Maura Can'asa nedostajale naočale, jer mu je vid bio mnogo lošiji noću. Držeći pištolj objema rukama kako bi svladao drhtanje, kao što je vidio u filmovima, pričekao je ne znajući što da čini. Kad je opazio da se raslinje vrlo blizu njega pomiče kao da je kontingent šćućurenih neprijatelja, ispustio je dugi uznemirujući krik, koji je zazvučao kao sirena pri brodolomu, i sve je probudio. U hipu je njegova baka bila pokraj njega i zgrabila pušku. Oboje su se našli licem u lice s glavurdom životinje koju u početku nisu mogli prepoznati. Bila je to divlja svinja, veliki vepar. Nisu se pomaknuli, paralizirani od iznenađenja, i to ih je spasilo jer životinja, kao ni Alex, nije dobro vidjela u tami. Na sreću, povjetarac je puhao u suprotnom smjeru, tako da ih nije mogao nanjušiti. Cesar Santos je prvi oprezno skliznuo iz svoje viseće mreže i procijenio situaciju, unatoč vrlo slaboj vidljivosti.

– Neka se nitko ne miče..., naredio je gotovo šaptom, kako ne bi privukao vepra.

Njegovo je meso vrlo ukusno i bilo bi ga dovoljno da se goste nekoliko dana, ali nije bilo svjetla za pucanje, a nitko se nije usudio zgrabiti mačetu i nasrnuti na tako opasnu životinju. Svinja je mirno prošetala između visećih mreža, liznula zalihe koje su visjele na vrpcama kako bi ih spasili od štakora i mravi, te je naposljetku pomolila nos u šatorsko krilo profesora Ludovica Leblanca, koji umalo nije od straha pretrpio srčani udar. Nije bilo druge nego pričekati da napornom posjetiocu dojadi obilaziti logor i da ode, prolazeći tako blizu Alexa da je mogao ispružiti ruku i dotaknuti njegovu naježenu kožu. Nakon što se rasplinula napetost i oni se mogli našaliti, dječak se osjećao kao histerik jer je onako kriknuo, ali ga je Cesar Santos uvjerio da je pravilno postupio. Vodič je ponovio upute u slučaju uzbune: prikriti se i prvo viknuti, a poslije pucati. Nije uspio ni dovršiti rečenicu kad se oglasio pucanj: bio je to Ludovic Leblanc, koji je pucao u zrak deset minuta nakon što je prošla opasnost. Profesor je odista imao kratak fitilj, kako je rekla Kate Cold.

U trećoj smjeni, kad je noć bila hladnija i mračnija, bdjenje je dopalo Cesara Santosa, Nadiju i jednog od vojnika. Vodič je oklijevao da probudi svoju kćer koja je duboko spavala, zagrlivši Borobii, ali je naslutio da mu ona ne bi oprostila ako to ne učini. Djevojčica se razbudila iz sna uz gutljaje dobro zašećerene crne kave i zaogrnila najbolje što je mogla s nekoliko majica, prslukom i očevom jaknom. Alex je uspio odspavati tek dva sata i bio je vrlo umoran, no kad je na slabom svjetlu ognja nazreo da se Nadia priprema za stražarenje, i on je ustao, spreman da joj pravi društvo.

– Sigurna sam, ne brini se. Imam talisman koji me štiti, prošaptala je kako bi ga umirila.

– Vрати se u viseću mrežu, naredio mu je Cesar Santos. Svi se trebamo naspavati, zbog toga sam uspostavio smjene.

Alex je nevoljko poslušao, odlučivši da će ostati budan, ali gaje za samo nekoliko minuta svladao san. Nije mogao procijeniti koliko je dugo spavao, no zacijelo je bilo više od dva sata jer je, kad se probudio, isprepadan okolnom bukom, Nadijina smjena završila već prije nekog vremena. Tek se stalo razdanjivati, izmaglica je bila mliječne boje, a hladnoća intenzivna, no svi su već bili na nogama. U

zraku je lebdio tako zgusnut miris da se mogao rezati nožem.

– Što se dogodilo? – zapitao je iskotrljavši se iz svoje viseće mreže, još uvijek smućen od sna.

– Neka nitko ne izlazi iz logora ni iz kakva razloga! Bacite još drva u vatru! – naredio je Cesar Santos, koji je privezao rupčić na lice i držao pušku u jednoj ruci, a fenjer u drugoj i pregledavao drhturavu sivu maglu koja je osvojila šumu tek stoje pukla zora.

Kate, Nadia i Alex požurili su se prihraniti ogranj s još drva, malo time pojačavši rasvijetljenost. Karakawe je dao znak za uzbunu: jedan od caboclosa koji je s njim bdio nestao je. Cesar Santos je zapucao dva puta u zrak zovući ga, ali kako nije bilo odgovora, odlučio je s Timothyjem Bruceom i dva vojnika obići okolicu, ostavljajući ostale naoružane pištoljima oko ognja. Svi su morali slijediti vodičev primjer i začepiti usta rupčićima kako bi mogli disati. Prošlo je nekoliko vječnih minuta, a da nitko nije izgovorio ni riječi. U taj sat obično su se počinjali buditi majmuni na vrhovima drveća i njihovi krici, koji su zvučali poput psećeg laveža, najavljivali su dan, no te je zore carevala zastrašujuća tišina. Životinje, pa čak i ptice, pobjegle su. Odjednom je zazujao metak praćen glasom Cesara Santosa, a potom i uzvicima drugih muškaraca. Minutu poslije došao je Timothy Bruce bez daha: pronašli su cabocla.

Muškarac je bio ispružen potrbuške u paprati. Glava mu je, međutim, bila sprijeda, kao da ju je neka snažna ruka zavrnila za devedeset stupnjeva prema leđima, lomeći vratne kosti. Oči mu bijahu otvorene, a izražaj potpuna užasa izobličio mu je lice. Kad su ga okrenuli, vidjeli su da su mu trup i trbuh raskomadani dubokim rezovima. Stotine čudnih kukaca, krpelji i malih daždevnjaka bili su na tijelu. Doktorica Omayra Torres potvrdila je ono očito: bio je mrtav. Timothy Bruce je potrčao da pronađe svoj fotoaparatus kako bi ovjekovječio što se dogodilo, dok je Cesar Santos pokupio neke kukce i stavio ih u plastičnu vrećicu kako bi ih odnio u Santa Mariju de la Lluviju, Ocu Valdomeru, koji je poznao entomologiju i skupljao regionalne vrste. Na tom mjestu smrad je bio mnogo gori i trebao im je velik napor volje da ne pobjegnu.

Cesar Santos je dao upute jednom vojniku da se vrati i bdije nad Joelom Gonzalezom, koji je ostao sam u logoru, a Karakaweu i drugom vojniku da pretraže okoliš. Matuwe, indijanski vodič,

promatrao je leš duboko potresen; posivio je kao da vidi utvaru. Nadia je zagrlila oca i zakrila lice u njegova prsa kako ne bi gledala žalosni prizor.

– Zvijer! – uzviknuo je Matuwe.

– Ništa od Zvijeri, čovječe, ovo su napravili Indijanci, opovrgne profesor Leblanc, blijed od dojma, s rupčićem natopljenim kolonjskom vodom u jednoj, drhtavoj, ruci, a pištoljem u drugoj.

U tom je trenutku Leblanc uzmaknuo, spotaknuo se i pao, sjednuvši u blato. Ispustio je kletvu i htio ustati, ali je sa svakim pokretom posrtao sve više i više, prevrćući se u tamnoj, mekanoj i zgrušanoj tvari. Zbog užasna smrada znali su da to nije glib, nego lokva s golemim izmetom: slavni antropolog ostao je doslovno pokriven kakom od glave do pete. Cesar Santos i Timothy Bruce pružili su mu granu kako bi ga potegnuli i pomogli izići, potom su ga otpratili do rijeke na razboritoj udaljenosti kako ga ne bi doticali. Leblancu nije preostalo drugo nego da se prilično dugo namače, drhtureći od poniženja, hladnoće, straha i ljutnje. Karakawe, njegov osobni pomoćnik, nedvosmisleno ga je odbio nasapunati ili mu oprati odjeću, a unatoč tragičnim okolnostima ostali su se morali susprezati da ne prasnu u grohot od pukih živaca. Svima je u glavi bila ista misao: biće koje je proizvelo taj nanos zacijelo je veliko poput slona.

– Gotovo sam uvjeren da stvorenje koje je ovo napravilo ima mješovitu prehranu; povrće, voće i nešto sirova mesa, reče doktorica, koja je privezala rupčić oko nosa i usta dok je promatrala djelić te tvari pod povećalom.

U međuvremenu je Kate Cold puzala pregledavajući tlo i vegetaciju, a njezin ju je unuk oponašao.

– Pogledaj, bako, ima pokidanih grana, a na nekim su mjestima grmovi skršeni, kao golemim šapama. Pronašao sam nekoliko crnih i tvrdih vlasi..., pokazao je dječak.

– Mogu biti veprove, reče Kate.

– Ima i mnogo kukaca, istih kao na lesu. Nisam ih prije vidio.

Tek što se razdanilo, Cesar Santos i Karakawe stali su vješati na drvo, najviše što su mogli, tijelo nesretnog vojnika umotanog u viseću mrežu. Profesor, tako nervozan da gaje spopao tik na desnom oku i drhtanje u koljenima, pripremio se da donese odluku. Rekao je da su svi izloženi ozbiljnoj opasnosti od pogibije, a on, Ludovic Leblanc,

odgovoran za skupinu, treba izdati naredbe. Umorstvo prvog vojnika potvrđivalo je njegovu teoriju da su Indijanci rođeni ubojice, prijetvorni i podmukli. Smrt drugog vojnika, u tako neobičnim okolnostima, mogla se također pripisati Indijancima, ali je priznao da se nije mogla odbaciti ni Zvijer. Najbolje bi bilo postaviti njegove zamke kako bi vidjeli hoće li, uz sreću, u njih pasti stvorenje koje traže prije nego opet nekoga ubije, a potom da se smjesta vrata u Santa Mariju de la Lluviju, gdje bi mogli nabaviti helikoptere. Ostali su zaključili da je čovječuljak ponešto naučio provaljavši se u lokvi s izmetom.

– Satnik Ariosto neće se usuditi odbiti pomoć Ludovicu Leblancu, reče profesor. Kako su prodirali dublje u nepoznati teritorij i Zvijer davala znake života, antropologova sklonost da se obraća samomu sebi u trećem licu postala je naglašena. Nekoliko se članova skupine složilo. No Kate Cold pokazala je odlučnost da nastavi dalje i zahtijevala je da Timothy Bruce ostane s njom, jer, da i pronađu stvorenje, ne bi imalo svrhe ako nemaju fotografije kojima će to i dokazati. Profesor je predložio da se razdvoje i da se oni koji to žele vrata u selo jednim od motornih čamaca. Vojnici i Matuwe, indijanski vodič, željeli su otići što je prije moguće, bili su prestrašeni. Doktorica Omayra Torres, naprotiv, reče da je došla dovde s namjerom da cijepi Indijance, da možda neće imati druge prigode da to učini u skoroj budućnosti i nije se mislila vratiti već pri prvoj neprilici.

– Vrlo si hrabra žena, Omayra, primijetio je zadržano Cesar Santos. Ja ostajem. Vodič sam, ne mogu vas ostaviti ovdje, dodao je.

Alex i Nadia z gledali su se suučesnički: zamijetili su da Cesar Santos prati pogledom lijepu liječnicu i ne gubi priliku da bude u njezinoj blizini. Oboje su pogodili, prije nego je to rekao, da će, ako ona ostane, i on ostati.

– A kako ćemo se mi ostali vratiti bez vas? – želio je znati Leblanc, prilično nemiran.

– Karakawe vas može voditi, reče Cesar Santos.

– Ostajem, odbio je ovaj, lakonski kao uvijek.

– Ja također, ne mislim ostaviti baku samu, reče Alex.

– Ne trebam te i ne želim ići s balavcima, Alexandere, zagundala je njegova baka, ali su svi mogli vidjeti ponosni sjaj u njezinim očima ptice grabljivice zbog unukove odluke.

– Ja ću dovesti pojačanja, reče Leblanc.

– Niste li vi zaduženi za ovu ekspediciju, profesore? – pitala je hladno Kate Cold.

– Korisniji sam ondje nego ovdje..., profufljao je antropolog.

– Činite što želite, ali ako odete, pobrinut ću se da to objavim u International Geographicu i da cijeli svijet dozna kako je hrabar profesor Leblanc, zaprijetila mu je.

Naposljetku su se složili da jedan od vojnika i Matuwe odvezu Joela Gonzaleza natrag u Santa Mariju de la Lluviju. Putovanje će biti kratko jer idu nizvodno. Ostali, uključujući Ludovica Leblanca, koji se nije usudio prkositi Kate Cold, ostat će gdje jesu dok ne stignu pojačanja. Do podneva je sve bilo spremno za povratak, članovi ekspedicije su se oprostili i motorni je čamac s ranjenikom krenuo.

Proveli su ostatak toga dana i dobar dio sljedećega postavljajući zamku za Zvijer u skladu s uputama profesora Leblanca. Bila je djetinjasto jednostavna: velika rupa u tlu pokrivena mrežom i prikrivena lišćem i granama. Pretpostavka je da će kad stane na nju pasti u jamu, povlačeći mrežu. Na dnu bunara bio je alarm na bateriju koji će odmah zazvoniti i uzbuniti ekspediciju. Plan je bio da se približe prije nego se stvorenje uspije osloboditi mreže i izići iz jame te da se u njega ispali nekoliko kapsula snažnog anestetika kadrog da uspava nosoroga.

Najnapornije je bilo iskopati jamu tako duboku da u nju stane stvorenje visine Zvijeri. Svi su se izmjenjivali s lopatom osim Nadije i Leblanca – prve jer se opirala pomisli da ozlijede životinju, a drugi jer su ga boljela leđa. Teren je ispao posve drugačiji no što je profesor vjerovao kad je crtao zamku udobno smješten u radnoj sobi u svojoj kući tisuće milja daleko. Gore je bila tanka korica humusa, ispod toga tvrdo klupko korijenja, potom glina klizava kao sapun, a kako su kopali, bunar se punio crvenkastom vodom u kojoj su plivale svakojake životinjice. Naposljetku su odustali, pobijeđeni preprekama. Alex je predložio da upotrijebe mreže objesivši ih na drveće sustavom užadi, a ispod nje stave meku: kad se lovina približi kako bi uzela mamac, zazvonio bi alarm i mreža bi odmah pala preko nje. Svi osim Leblanca smatrali su da bi u teoriji to moglo djelovati, ali su bili previše umorni da to isprobaju pa su odlučili odložiti projekt do idućeg jutra.

- Nadam se da tvoja ideja neće proraditi, Jaguare, reče Nadia.
- Zvijer je opasna, odvratio je dječak.
- Što će napraviti s njom? Ubiti je? Narezati na komadiće daje prouče? Držati je u kavezu do kraja života?
- Kakvo rješenje imaš ti, Nadia?
- Razgovarati s njom i pitati je što želi.
- Kako genijalna ideja! Mogli bismo je pozvati na čaj..., narugao se on.

- Sve životinje komuniciraju, uvjeravala je djevojčica.
- To kaže moja sestra Nicole, ali njoj je devet godina.
- Vidim da s devet zna više nego ti s petnaest, odvratila Nadia.

Nalazili su se na krasnu mjestu. Gusto i zamršeno raslinje kakvo je bilo uz obalu prema unutrašnjosti se rasprši valo dosežući ondje sve veličanstvenost šume. Debla drveća, visoka i uspravna, bila su stupovi raskošne zelene katedrale. Orhideje i drugo cvijeće visjeli su s grana, a sjajne su paprati prekrivale tlo. Fauna je bila tako raznolika da nikad nije vladala tišina, od svitanja do vrlo duboko u noć čuo se pjev tukana i papagaja; noću je otpočinjalo bučanje žaba i urlanje majmuna. No taj rajski vrt skrivao je mnoge opasnosti: udaljenosti su bile goleme, samoća potpuna i ako se ne poznaje teren snalaženje je bilo nemoguće. Prema Leblancu – a u tome se Cesar Santos slagao s njim – tim se područjem moglo kretati jedino uz pomoć Indijanaca. Morali su ih privući. Doktorici Omayri Torres bilo je najviše stalo da to učine, jer je trebala izvršiti svoju zadaću, cijepiti ih i uspostaviti sustav zdravstvenog nadzora, kako je objasnila.

- Ne vjerujem, Omayra, da će Indijanci ponuditi dobrovoljno svoje nadlaktice kako bi ih ubola. U životu nisu vidjeli iglu, nasmiješeno će Cesar Santos. Između njih tekla je struja naklonosti i već su se prisno oslovljavali.

- Reći ćemo im da je to veoma moćna čarolija bijelaca, reče ona namignuvši mu.

- Stoje potpuno točno, prihvati Cesar Santos.

Prema vodiču, uokolo je bilo nekoliko plemena koja su zacijelo imala neku vezu, makar kratku, s vanjskim svijetom. Iz svog aviončića nazreli su neke shabonose, ali kako ondje nije bilo mjesta za slijetanje, samo su ih označili na svom zemljovidu. Zajedničke kolibe koje su vidjeli bile su prilično male, što je značilo da se svako pleme sastoji od

vrlo malo obitelji. Prema uvjerenjima profesora Leblanca, koji je govorio daje stručnjak za to, po shabonu ima najmanje pedeset osoba – manji broj ne bi se mogao braniti od neprijateljskih napada – a rijetko prelazi dvjesto pedeset. Cesar Santos naslućivao je također da postoje izolirana plemena koja još nisu viđena, kao što se nadala doktorica Torres, i jedini način da se do njih dođe je zrakom. Trebali su poletjeti do prašume na visoravni, do predivnog predjela s vodopadima u koji stranci nisu mogli doći prije izuma aviona i helikoptera.

S nakanom da se privuku Indijanci, vodič je privezao uže između dva stabla i na njega objesio poklone: krunice, raznobojne krpe, zrcala i tričarije od plastike. Sačuvao je mačete, noževe i potrepštine od čelika za poslije, kad počnu istinski pregovori i razmjena poklona.

Te je večeri Cesar Santos nastojao radiom komunicirati sa satnikom Ariostom i Maurom Cariasom u Santa Mariji de la Lluviji, ali naprava nije radila. Profesor Leblanc je šetkao logorom, bijesan zbog te nove neprilike, dok su se ostali smjenjivali, pokušavajući uzalud poslati ili primiti poruku. Nadia je povela Alexa na stranu kako bi mu ispričala daje sinoć, prije nego je vojnik umoren tijekom Karakawine smjene, vidjela Indijanca kako rukuje radiom. Reče daje legla kad je završilo njezino stražarenje, ali nije odmah zaspala i iz svoje viseće mreže mogla je vidjeti Karakawe blizu aparata.

– Dobro si ga vidjela, Nadia?

– Ne, jer je bilo mračno, ali jedini koji su bili na nogama u toj smjeni bila su dva vojnika i on. Gotovo sam uvjeren da to nije bio nijedan od vojnika, odvрати ona. Mislim da je Karakawe osoba koju je spomenuo Mauro Carias. Možda je dio plana da ne možemo tražiti pomoć u nuždi.

– Moramo upozoriti tvoga tatu, ustvrdio je Alex.

Cesar Santos nije primio novost sa zanimanjem, ograničio se samo da ih upozori kako prije nego nekoga optuže moraju biti veoma sigurni u to. Bilo je mnogo razloga zbog kojih tako zastarjela radijska oprema poput te može zakazati. Osim toga, kakav bi razlog imao Karakawe da ga rastavi? Ni njemu nije odgovaralo da ne mogu komunicirati. Umirio ih je rekavši da će za tri ili četiri dana stići pojačanja.

– Nismo izgubljeni, samo izolirani, zaključio je.

– A Zvijer, tata? – upitala je nespokojna Nadia.

– Ne znamo postoji li, kćeri. Za Indijance, naprotiv, možemo biti uvjereni. Prije ili poslije približit će se i nadajmo se da će to biti s miroljubivim namjerama. Bilo kako bilo, dobro smo naoružani.

– Vojnik koji je umro imao je pušku, no nije mu nimalo pomogla, protuslovio mu je Alex.

– Smeo se. Odsad nadalje morat ćemo biti mnogo pažljiviji. Na žalost, samo nas ima šest odraslih za čuvanje straže.

– Ja se ubrajam među odrasle, uvjeravao je Alex.

– Dobro, ali Nadia ne. Ona mi samo može praviti društvo u mojoj smjeni, odlučio je Cesar Santos.

Toga je dana Nadia u blizini logora otkrila drvo urucu poda, otkinula nekoliko njegovih plodova koji su se doimali poput dlakavih badema, otvorila ih i izvukla iz njih nekoliko crvenih sjemenčica. Stisnuvši ih među prstima i pomiješavši ih s malo sline, oblikovala je crvenu smjesu gustoće sapuna, poput one kojom su se koristili Indijanci zajedno s drugim biljnim tinkturama za ukrašavanje tijela. Nadia i Alex su oslikali zrake, krugove i točke na licu, potom su povezali pera i sjemenke oko nadlaktica. Kad su ih ugledali Timothy Bruce i Kate Cold, inzistirali su da ih slikaju, a Omayra Torres da počešlja kovrčavu djevojčičinu kosu i uresi je majušnim orhidejama. Cesar Santos, naprotiv, nije to pozdravio: kad je vidio svoju kćer ukrašenu poput domorodačke djeve, kao da gaje preplavila tuga. Kad se smanjila vidljivost, procijenili su da se na jednoj strani sunce sprema nestati na obzoru ustupajući mjesto noći; ispod svoda drveća sunce se rijetko pojavljuje, njegov je odsjaj difuzan dok se provlači kroz prirodnu zelenu čipku. Samo katkad, ondje gdje bi palo drvo, vidjelo se jasno plavo nebesko oko. U taj sat sjene vegetacije stale su ih omatati poput obruča, za nepun sat šuma će se zacrnjeti i postati gusta. Nadia je zamolila Alexa da zasvira na flauti kako bi se razonodili i nekoje vrijeme glazba, nježna i kristalna, zaposjela prašumu. Majmunčić Boroba pratio je melodiju pomičući glavu u ritmu nota. Cesar Santos i doktorica Omayra Torres, čučajući uz oganj, pekli su ribe za večeru. Kate Cold, Timothy Bruce i jedan vojnik posvetili su se učvršćivanju šatorskih krila i zaštićivanju zaliha od majmuna i mravi. Karakawe i drugi vojnik, naoružani i oprezni, stražarili su. Profesor Leblanc diktirao je zamisli koje su mu prolazile

glavom u džepni diktafon koji je uvijek nosio pri ruci ako bi mu na um pala transcendentalna misao koju čovječanstvo ne smije izgubiti, što se događalo tako učestalo da su djeca, kojoj je išao na živce, čekala priliku da mu ukradu baterije. Otprilike nakon petnaest minuta koncerta na flauti, Borobma je pozornost iznenada promijenila žarište; majmun je počeo nemirno skakati i navlačiti odjeću svoje gospodarice. U početku se Nadia trudila da se ne obazire na njega, ali je životinja nije puštala na miru sve dok nije ustala. Pošto je promotrila gustiš, pozvala je pokretom ruke Alexa, vodeći ga daleko od svjetlosnog kruga ognja, ne prizivajući pažnju ostalih. Psst, reče, prinoseći prst usnama. Još je ostalo nešto dnevne svjetlosti, ali se gotovo nisu razabirale boje, svijet je poprimio sive i crne tonove. Alex je neprestano osjećao da ga promatraju otkako su otišli iz Santa Marije de la Lluvije, ali baš je večeras nestao dojam da ga uhode. Obuze ga osjećaj spokoja i sigurnosti kakav nije imao danima. Također je iščeznuo prodorni miris koji je pratio sinoćnje vojničko umorstvo. Dvoje je djece s Borobom zašlo nekoliko metara među raslinje i ondje iščekivalo, više radoznali no nespokojni. Nisu to izgovorili, no pretpostavljali su da uokolo ima Indijanaca, i da ih namjeravaju ozlijediti, već bi to bili učinili, jer su članovi ekspedicije, dobro osvijetljeni lomačom u logoru, bili izloženi njihovim strijelama i otrovnim strelicama.

Čekali su nečujno, ćuteći kako uranjaju u pamučastu maglu, kao da su se, kad je pala noć, izgubile uobičajene dimenzije stvarnosti. Tada je, malo-pomalo, Alex počeo opažati bića koja su ih okruživala, jednog po jednog. Bili su nagi, oslikani prugama i mrljama, s perima i kožnim vrpcama privezanim o nadlaktice, šutljivi, lagani, nepomični. Unatoč tomu što su se nalazili u njihovoj blizini, bilo ih je teško vidjeti; tako su se savršeno stopili s prirodom da su ispali nevidljivi, poput tananih utvara. Kad su ih uspjeli razabrati, Alex je procijenio da ih je najmanje dvadeset, sami muškarci, i to sa svojim primitivnim oružjem u rukama.

– Aia, prošaptala je Nadia vrlo tiho.

Nitko nije odgovorio, ali jedva primjetan pokret među lišćem značio je da se Indijanci približavaju. U polutmini i bez naočala Alex nije bio siguran u ono što vidi, no njegovo je srce luđački zalupalo i osjetio je kako mu krv tuče u sljepoočicama. Obuzeo ga je isti onaj

halucinantni dojam da je to što proživljava san kao i u prisustvu crnog jaguara u dvorištu Maura Cariasa. Postojala je slična napetost, kao da događaji protječu u staklenom mjehuriću koji bi se u svakom času mogao rasprsnuti. Opasnost je bila u zraku, kao što je to bilo i s jaguarom, no dječak se nije bojao. Nije vjerovao da mu prijete ta prozračna bića koja su lebdjela među drvećem. Pomisao da izvuče bodež ili zovne u pomoć nije mu pala na pamet. Kroz njegov je mozak, naprotiv, poput munje proletio prizor koji je godinama prije vidio u nekom filmu: susret dječaka s vanzemaljcem. Situacija koju je proživljavao u tom trenutku bila je slična. Pomislio je, zapanjen, kako ne bi to iskustvo zamijenio ni za što na svijetu.

– Aia, ponovila je Nadia.

– Aia, promrmljao je i on.

Nije bilo odgovora.

Djeca su čekala, ne ispuštajući jedno drugomu ruku, mirni kao kipovi, a i Boroba je ostao nepomičan, iščekujući, kao da zna da sudjeluje u dragocjenu trenutku. Prošlo je nekoliko beskonačnih minuta i noć je pala velikom brzinom, potpuno ih zavivši u crno. Naposljetku su shvatili da su sami; Indijanci su iščeznuli jednakom lakoćom kojom su ni iz čega iskrsnuli.

– Tko su oni? – pitao je Alex kad su se vratili u logor.

– Trebao bi to biti narod sumaglice, nevidljivi, najudaljeniji i najtajnovitiji žitelji Amazone. Zna se da postoje, ali zapravo nitko nije razgovarao s njima.

– Što žele od nas? – zapitao je Alex.

– Vidjeti kakvi smo, možda, natuknula je.

– To bih želio i ja, reče on.

– Nemojmo nikomu reći da smo ih vidjeli, Jaguare.

– Čudno je što nas nisu napali, a nisu se ni primaknuli privučeni darovima koje je objesio tvoj tata, primijetio je dječak.

– Misliš da su oni ubili vojnika na motornom čamcu? – zapitala je Nadia.

– Ne znam, ali ako su to bili oni, zašto nas nisu danas napali?

Te noći Alex je svoje stražarenje uz baku obavio bez straha, jer nije oćutio miris Zvijeri, a Indijanci ga nisu zabrinjavali. Nakon neobičnog susreta s njima bio je uvjeren da bi pištolji slabo koristili kad bi ih željeli napasti. Kako ćeš ciljati u ta gotovo nevidljiva bića?

Indijanci su se raspršili poput sjena u noći, bili su tek nijeme sablasti koje su mogle napasti i ubiti ih u trenu, a da to oni i ne opaze. U dubini duše bio je ipak uvjeren da nakane naroda sumaglice nisu takve.

DESETO POGLAVLJE

Oteti

Sljedeći je dan protekao sporo i dosadno, s toliko kiše da nisu stizali osušiti odjeću prije nego bi opet pao pljusak. Te iste noći nestala su dva vojnika za vrijeme svoje smjene, a ubrzo su vidjeli da nema ni motornog čamca. Ljudi koje je smrt njihova druga prestrašila pobjegli su rijekom. Umalo su se pobunili kad im nisu dopustili da se vrate u Santa Mariju de la Lluviju s prvim motornim čamcem; nitko im ne plaća da riskiraju život, rekli su. Cesar Santos im je odgovorio da ih upravo za to plaćaju, nisu li vojnici? Odluka da pobjegnu mogla ih je skupo stajati, ali bi se radije suočili s ratnim sudom nego umrli u rukama Indijanaca ili Zvijeri. Za ostatak članova ekspedicije taj je motorni čamac bio jedina mogućnost da se vrate u civilizaciju; bez nje i bez radija bili su posve izolirani.

– Indijanci znaju da smo ovdje. Ne možemo ostati! – uzviknuo je profesor Leblanc.

– Kamo kanite ići, profesore? Ako se pomaknemo, kada dođu helikopteri, neće nas naći. Iz zraka se vidi samo zelena masa, nikad nas neće pronaći, objasnio je Cesar Santos.

– Ne možemo li slijediti riječno korito i pokušati se vratiti u Santa Mariju de la Lluviju vlastitim snagama? – predložila je Kate Cold.

– Nemoguće je to napraviti pješice. Ima previše prepreka i sporednih putova, odvratio je vodič.

– Vi ste za to krivi, Cold! Trebali smo se svi vratiti u Santa Mariju de la Lluviju kao što sam predlagao, priklopi profesor.

– Vrlo dobro, ja sam kriva. Što ćete u vezi s tim učiniti? zapitala je spisateljica.

– Prijavit ću vas! Uništit ću vam karijeru!

– Možda ću ja uništiti vašu, profesore, odvrati ona ne uzbuđujući se.

Cesar Santos ih je prekinuo rekavši da bi, umjesto što se spore,

trebalo ujediniti snage i prosuditi situaciju: Indijanci nisu imali povjerenja i nisu pokazali zanimanje za darove, ograničili su se da ih promatraju, ali ih nisu napali.

– Čini vam se malo to što su napravili onom jadnom vojniku? – zapitao je sarkastično Leblanc.

– Ne vjerujem da su to bili Indijanci, nije to njihov način borbe. Ako imamo sreće, ovo bi moglo biti miroljubivo pleme, odvratio je vodič.

– Ali ako nemamo sreće, pojest će nas, zagundao je antropolog.

– Bilo bi to savršeno, profesore. Tako biste vi mogli potvrditi svoju teoriju o okrutnosti Indijanaca, reče Kate.

– Dobro, dosta gluposti. Treba donijeti odluku. Ostajemo ili odlazimo..., presjekao je fotograf Timothy Brace.

– Prošla su gotovo tri dana otkako je otišao prvi motorni čamac. Budući da ide nizvodno i Matuwe poznaje put, već bi trebali biti u Santa Mariji de la Lluviji. Sutra, ili najviše za dva dana, doći će helikopteri satnika Ariosta. Letjet će danju, tako da ćemo neprestano održavati upaljenu lomaču kako bi vidjeli dim. Situacija je teška, kao što sam i rekao, ali nije ozbiljna, mnogo je ljudi koji znaju gdje smo, doći će nas potražiti, uvjeravao je Cesar Santos.

Nadia je bila mirna držeći u zagrljaju svog majmunčića, kao da nije razumjela važnost onoga što se zbivalo. Alex je naprotiv zaključio da nikad nije bio u takvoj opasnosti, čak ni kad je ostao visjeti na El Capitanu, strmoj stijeni kojom su se samo najstručniji usudili penjati. Da nije bio uzetom privezan za pojas svoga oca, poginuo bi.

Cesar Santos je upozorio članove ekspedicije na različite kukce i životinje u prašumi, od tarantula do zmija, ali je zaboravio spomenuti mrave. Alex je odbio nositi svoje čizme, ne samo stoga što su uvijek bile vlažne i zaudarale, nego i zato što su ga žuljale; pretpostavljao je da su se od vode skupile. Unatoč tomu što prve dane nije izuvao natikače koje mu je dao Cesar Santos, stopala su mu se ispunila krastama i izraslinama.

– Ovo nije mjesto za osjetljiva stopala, bila je jedina primjedba njegove bake kad joj je pokazao krvave porezotine na stopalima.

Njezina se ravnodušnost pretvorila u nemir kad je njezina unuka ubo vatreni mrav. Dječak nije mogao prigušiti urlik: osjetio je kao da mu gležanj pale cigarom. Mrav je ostavio mali bijeli znak, koji je

nakon samo nekoliko minuta pocrvenio i nabreknuo poput trešnje. Bol se, sijevajući, popela uz nogu i nije više mogao napraviti ni koraka.

Doktorica Omayra Torres upozorila ga je da će otrov pokazati učinak za nekoliko sati i morat će ga podnijeti bez ikakva ublažavanja osim obloga od tople vode.

– Nadam se da nisi alergičan, jer će inače posljedice biti vrlo ozbiljne, primijetila je doktorica.

Alex to nije bio, ali mu je ipak ubod upropastio dobar dio dana. Predvečer, čim se mogao osloniti na stopalo i napraviti nekoliko koraka, Nadia mu je ispričala kako je, dok su ostali bili zadubljeni u svoje poslove, vidjela Karakawea kako prevrće kutije s cjepivom. Kad je Indijanac shvatio da ga je otkrila, tako ju je grubo uhvatio za nadlaktice da su joj ostali tragovi prstiju na koži. Upozorio ju je da će veoma skupo platiti ako o tome prozbori ijednu riječ. Bila je uvjeren da će taj čovjek ispuniti svoje prijetnje, no Alex je smatrao da ne mogu šutjeti, trebalo je upozoriti doktoricu. I djevojčica, koja je bila ushićena doktoricom kao i njezin otac i u mašti ju je već vidjela kao svoju maćehu, željela joj je ispričati razgovor između Maura Carfasa i satnika Ariosta koji su čuli u Santa Mariji de la Lluviji. Bila je i dalje uvjeren da je Karakawe osoba koju su odredili da izvrši zlonamjerne Carfasove planove. Još joj nećemo ništa od toga reći, zahtijevao je Alex. Čekali su prikladan trenutak kad se Karakawe udaljio kako bi pecao u rijeci i predočili su situaciju Omayri Torres. Saslušala ih je iznimno pomnjivo, pokazavši prvi put znakove uznemirenosti otkako su je poznavali. Čak i u najdramatičnijim trenucima njihove pustolovine ta divna žena nije gubila smirenost; imala je dobre živce jednog samuraja. Ni ovaj put nije se uznemirila, ali je htjela znati pojedinosti. Odahnula je s olakšanjem kad je čula da je Karakawe otvorio kutije, ali ipak nije silom otvorio kapsule na bočicama.

– Ta su cjepiva Indijancima jedina nada za život. Moramo ih čuvati kao blago, reče.

– Alex i ja smo pazili na Karakawea, vjerujemo da je on rastavio radio, ali moj tata kaže da ga bez dokaza ne možemo optužiti, reče Nadia.

– Ne opterećujmo tvoga tatu tim sumnjama, Nadia, on već ima dosta problema. Nas troje možemo osujetiti Karakawea. Ne skidajte oči s njega, djeco, zamolila ih je Omayra Torres i oni su to obećali.

Danje protekao bez novosti. Cesar Santos se i dalje trudio da radio proradi, no nije imao uspjeha. Timothy Bruce je imao radio koji im je služio za slušanje novosti s Manausa tijekom prvog dijela putovanja, ali radiovalovi nisu dopirali ovako daleko. Dosađivali su se, jer kad bi jednom uhvatili nekoliko ptica i dvije ribe za taj dan, nije se više imalo što raditi; bilo je uzaludno još loviti ili pecati jer bi meso preplavili mravi ili bi se u samo nekoliko sati pokvarilo. Naposljetku je Alex mogao shvatiti mentalitet Indijanaca koji ništa nisu skupljali. Smjenjivali su se održavajući lomaču koja se dimila, kao znak onima koji ih budu tražili premda je, po riječima Cesara Santosa, za to još uvijek bilo prerano. Timothy Bruce je izvukao istrošen snop karata i igrali su poker, blackjack i gin rummy dok nije počelo nestajati svjetla. Nisu više osjećali prodorni miris Zvijeri.

Nadia, Kate Cold i doktorica otišle su se oprati na rijeci i obaviti nuždu; bijahu se složili da se nitko ne smije sam otputiti iz logora. Zbog najintimnijih potreba tri su žene išle zajedno, za ostalo su se smjenjivali u parovima. Cesar Santos bi uvijek sredio da bude s Omayrom Torres što je prilično mučilo Timothyja Brucea jer je i Englez bio očaran doktoricom. Tijekom putovanja fotografirao ju je sve dok nije odbila da mu i dalje pozira, unatoč tomu što gaje Kate Cold upozorila da čuva film za Zvijer i Indijance. Spisateljica i Karakawe bili su jedini koji se nisu činili impresionirani mladom ženom. Kate je procijedila kako je već prestara da zapazi zgodno lice, a ta je primjedba Alexu zazvučala kao znak ljubomore, nedostojne tako oštroumne osobe kao što je njegova baka. Profesor Leblanc, koji se nije mogao natjecati u naočitosti s Cesarom Santosom ili u mladosti s Timothyjem Bruceom, pokušao je impresionirati ženu veličinom svoje slave i nije propuštao priliku da joj naglas pročita odlomke iz svoje knjige, u kojima je u tančine opisivao jezovite opasnosti s kojima se suočavao među Indijancima. Bilo joj je teško zamisliti strašljivog Leblanca odjevenog samo u domorodačke krpice kako se bori prsa o prsa s Indijancima i zvijerima, lovi lukom i strijelom i preživljava usred sve sile prirodnih katastrofa, kako je pričao. Kako god bilo, nadmetanje među muškarcima iz skupine za pozornost Omayre Torres stvorilo je stanovitu napetost, koja se, kako su prolazili sati u tjeskobnu čekanju helikoptera, povećavala.

Alex je pogledao svoj gležanj: još ga je bolio i bio je ponešto

nateknut, ali tvrda crvena trešnja na mjestu uboda mrava smanjila se; oblog od tople vode uvelike je pomogao. Kako bi se razonodio, zgrabio je flautu i počeo svirati omiljeni koncert svoje majke, nježnu i romantičnu glazbu i europskog skladatelja mrtvog već više od stoljeća, ali koja je zvučala u skladu s prašumom što ih je okruživala. Njegov djed Joseph Cold imao je pravo: glazba je univerzalan jezik. Čuvši prve note, doskakutao je Boroba i sjeo do njegovih nogu poput ozbiljna kritičara, a za nekoliko časaka vratila se Nadia s doktoricom i Kate Cold. Djevojčica je pričekala da ostali budu zaokupljeni pripremanjem logora za noć i dala je znak Alexu daje neopazice slijedi.

– Ponovno su ovdje, Jaguare, promrmljala mu je na uho.

– Indijanci...?

– Da, narod sumaglice. Mislim da su došli zbog glazbe. Ne pravi buku i slijedi me.

Zašli su nekoliko metara u gustiš, i kao što su to napravili prije, zastali. Kolikogod da je Alex izoštravao pogled, nije nikoga mogao razaznati među drvećem: Indijanci su se stopili s okolišem. Odjednom je osjetio ruke, koje su ga čvrsto primile za nadlaktice; okrenuvši se, vidio je da su Nadia i on opkoljeni. Indijanci se nisu držali na udaljenosti, kao prošli put; sad je Alex mogao oćutjeti slatkasti miris njihovih tijela. Ponovno je zamijetio da su niske građe i mršavi, no sad se mogao uvjeriti i da su vrlo snažni, a u njihovu je ponašanju bilo nečeg surovog. Je li imao pravo Leblanc kad je tvrdio da su nasilni i okrutni?

– Afa, pozdravio je za pokus.

Jedna mu je ruke začepila usta i prije no što je dospio shvatiti što se događa, osjetio je kako ga podižu u zrak za gležnjeve i ispod ramena. Počeo se uvijati i lupati nogama, no ruke ga nisu ispuštale. Osjetio je da ga udaraju po glavi, nije znao da li šakama ili kamenom, ali je shvatio da je bolje pustiti da ga odnesu, inače će ga na koncu ošamutiti ili ubiti. Pomislio je odvlače li i Nadiju. Učinilo mu se da izdaleka čuje bakin glas kako ga doziva dok su ga Indijanci nosili, zašavši u mrak poput noćnih duhova.

Alexander Cold osjećao je žareće ubode u gležnju u koji ga je ubo vatreni mrav, a koji mu je sada rukom stezao jedan od četiriju Indijanaca koji su ga odnosili. Njihovi su otmičari hitali i sa svakim

korakom dječakovo se tijelo grubo njhalo; bol u ramenima bila je kao da su mu ih iščašili. Svukli su mu majicu i povezali je oko glave, zaslijepivši ga i ušutkujući ga. Jedva je mogao disati, tuklo mu je u glavi po kojoj su ga udarali, ali se razveselio što nije izgubio svijest, to je značilo da ga ratnici nisu jako lupili i da ga nisu nakanili ubiti. Barem ne za neko vrijeme... Činilo mu se da hodaju prilično dugo, dok se napokon nisu zaustavili i pustili ga da padne kao vreća krumpira. Olakšanje u njegovim mišićima i kostima bilo je gotovo trenutno, premda mu je gležanj strašno gorio. Nije se usudio svući majicu koja mu je pokrivala glavu, kako ne bi izazvao napadače, ali nakon što je malo pričekao i ništa se nije zbivalo, odlučio ju je povući dolje. Nitko ga nije zaustavio. Kad su mu se oči sviknule na slabašnu svjetlost Mjeseca, vidio je da je usred šume, na ležaju od humusa koji je prekrivao tlo. U usku krugu oko sebe osjetio je prisutnost Indijanaca, premda ih nije mogao vidjeti na tako slabu svjetlu i bez naočala. Sjetio se svog švicarskog noža i tražeći ga, potajice je prinio ruku pojasu, ali nije mogao dovršiti pokret: čvrsta šaka zgrabila ga je za zglavak. Tada je začuo Nadijin glas i osjetio tanke Borobine ručice na kosi. Ispustio je usklik jer je majmun stavio prste na čvorugu od udarca.

– Tiho, Jaguare. Ozlijedit će nas, reče djevojčica.

– Što se dogodilo?

– Uplašili su se, mislili su da ćeš vikati, zato su te morali odnijeti silom. Samo žele da idemo s njima.

– Kamo? Zašto? – promumljao je dječak pokušavajući sjesti. Osjećao je da mu se u glavi ori kao daje bubanj.

Nadia mu je pomogla da se uspravi i dala piti vode iz tikvice. Oči su mu se već prilagodile i vidio je da ga Indijanci promatraju izbliza i glasno komentiraju, bez ikakva straha da će ih netko čuti i sustići. Alex je pretpostavio da će ih ostatak ekspedicije tražiti, premda se nitko neće usuditi otputiti se tako daleko u mrkloj noći. Pomisli kako će barem jednom njegova baka biti uplašena: kako će objasniti svom sinu Johnu daje izgubila unuka u prašumi? Koliko je mogao vidjeti, Indijanci su se s Nadijom ophodili ljubaznije, jer se ona kretala među njima s povjerenjem. Uspravivši se, osjetio je kako mu nešto mlako klizi s desne sljepoočice i kaplje na rame. Prešao je po tome prstom i prinio ga usnama.

– Razbili su mi glavu, promrmljao je uplašen.

– Pretvaraj se da te ne boli, Jaguare, kao što čine istinski ratnici, upozori ga Nadia.

Dječak je zaključio da treba pokazati srčanost: ustao je trudeći se da ne zamijete kako mu drhte koljena, stao je najuspravnije stoje mogao i udario se u prsa kao stoje vidio u filmovima o Tarzanu, dok je istodobno beskrajno rikao poput King Konga. Indijanci su uzmaknuli nekoliko koraka i, preneraženi, zgrabili oružje. Ponovio je udarce po prsima i gundanje, ali umjesto da, uplašeni, stanu trčati, ratnici se počеше smijati. Nadia se također smiješila, a Boroba je skakao i pokazivao zube, histeričan od smijeha. Gromki se smijeh pojačao, neki su Indijanci popadali na zemlju, drugi se poleđuške svalili na tlo i u zraku lamatali nogama, iz pukog užitka, a ostali su oponašali dječaka urlajući kao Tarzan. Grohoti su dugo potrajali, sve dok se Alex, osjećajući se posve smiješnim, nije također zarazio smijehom. Napokon su se umirili i, brišući si suze, razmijenili prijateljska tapšanja.

Jedan od Indijanaca, koji se u polumraku činio najmanjim, najstarijim i razlikovao se okruglom pernatom krunom, jedinim ukrasom na svom golom tijelu, otpočeo je dug govor. Nadia je uhvatila smisao jer je poznavala nekoliko indijanskih jezika, i premda je narod sumaglice imao vlastito narječje, mnoge su riječi bile slične. Bila je uvjerena da bi se mogla sporazumijevati s njima. Iz govora muškarca s pernatom krunom shvatila je da govori o Rahakanariwi, duhu ptice ljudoždera koju je spomenuo Walimai, o nahab, kako su zvali strance, i o nekom moćnom šamanu. Iako ga nije imenovao jer bi to bilo vrlo neuljudno, zaključila je da je riječ o Walimaiju. Oslanjajući se na riječi koje je poznavala i pokrete, djevojčica je pokazala na izrezbarenu kost što ju je nosila oko vrata, vračev poklon. Muškarac koji se doimao kao poglavica dugo je pregledavao talisman, pokazujući znakove divljenja i poštovanja, potom je nastavio govor, no ovaj put obraćajući se ratnicima koji su se približavali jedan po jedan kako bi dotaknuli amulet.

Nakon toga Indijanci su posjedali u krug i nastavili razgovore dok su dodavali jedni drugima komade neke kuhane mase, nešto poput kruha bez kvasca. Alex je shvatio da satima nije jeo i bio je vrlo gladan; primio je svoj večernji obrok ne mareći na nečistoću i ne pitajući od čega je spravljen; njegovo prenemaganje oko hrane otišlo

je u povijest. Zatim je među ratnicima kolao životinjski mjehur u sluzavom umaku opora mirisa i okusa poput octa, dok su jednolično pjevali pjesmu kako bi prkosili utvarama koje noću uzrokuju košmare. Nisu ponudili bućkuriš Nadiji, ali su bili ljubazni i podijelili ga s Alexom, kojega nije mamio miris, a još manje pomisao da dijeli istu posudu s ostalima. Sjećao se pripovijesti koju je ispričao Cesar Santos o cijelom plemenu zaraženom uvlačenjem dima iz cigarete nekog novinara. Nipošto nije želio predati svoje bacile tim Indijancima, čiji im se imunološki sustav ne bi mogao oduprijeti, ali ga je Nadia upozorila da će se, ako ga ne prihvati, to smatrati uvredom. Uputila gaje daje to masato, fermentirajuće piće napravljeno od izvakane manioke i sline, koje piju samo muškarci. Alex je mislio da će povratiti od tog objašnjenja, ali se nije usudio odbiti piće.

Od udarca po lubanji i masata dječak se bez napora preselio na planet sa zlatnim pijeskom i šest Mjeseca na fosforescentnom nebu koje je vidio u dvorištu Maura Cariasa. Bio je tako zbunjen i zatrovan da ne bi mogao napraviti ni korak, no, srećom, nije ga trebao napraviti jer su i ratnici osjećali utjecaj likera i ubrzo polijegali po tlu hrčući. Alex je pretpostavio da neće nastaviti hodati dok se ne pojavi nešto svjetla i utješio se nejasnom nadom da će ga baka sustići u svitanje. Sklupčan na tlu, ne sjećajući se utvara iz noćnih mora, vatrenih mravi, tarantula ili zmija, klonuo je u san. Nije se uzbunio ni kad je užasni miris Zvijeri preplavio zrak.

Jedini koji su bili trijezni i budni kad se pojavila Zvijer bili su Nadia i Boroba. Majmun se potpuno ukočio, kao da je bio pretvoren u kamen, a ona je dospjela razabrati divovski lik na Mjesečevu svjetlu prije nego je od mirisa izgubila svijest. Poslije će ispričati svom prijatelju isto ono stoje rekao Otac Valdomero: bio je to stvor u ljudskom obliku, uspravan, otprilike tri metra visok, snažnih ruku koje su završavale pandžama zaobljenim poput turskih sablji i nerazmjerno male glave prema veličini tijela. Nadiji se pričinilo da se pomiče veoma sporo, ali kad bi poželjela Zvijer bi im svima mogla rasporeti utrobu. Smrad koji je odašiljala – ili možda apsolutni užas koji je stvarao u svojih žrtava – paralizirao je poput droge. Prije nego se onesvijestila poželjela je viknuti ili pobjeći, ali nije mogla pomaknuti nijedan mišić; u jednom osviještenom bljesku vidjela je tijelo vojnika raskoljeno u kanalu poput goveda i mogla je zamisliti

stravu muškarca, njegovu nemoć i njegovu užasnu smrt. Alex se probudio zbunjen, pokušavajući se sjetiti što se dogodilo, drhtava tijela od sinoćnjeg čudnog likera i smrada koji je još lebdio u zraku. Vidio je Nadiju s Borobdm smotanim u krilu kako sjedi prekrštenih nogu, a pogled joj se gubi gledajući ni u što. Dječak je dopuzao do nje zadržavajući jedva jedvice kovitlanje u utrobi.

– Vidjela sam je, Jaguare, reče djevojčica nekim dalekim glasom, kao daje u transu.

– Koga si vidjela? – – Zvijer. Bila je ovdje. Golema je, div...

Alex je otišao iza paprati isprazniti želudac, nakon čega mu je bilo nešto lakše, unatoč tomu što mu se od zadaha u zraku vraćala mučnina. Nakon njegova povratka ratnici su bili spremni za pokret. Na svjetlu svitanja mogao ih je prvi puta dobro vidjeti. Njihov zastrašujući izgled podudarao se točno s Leblancovim opisima: bili su goli, tijela obojenih crveno, crno i zeleno, s pernatim orukvicama i kose odrezane u krug, s obrijanim gornjim dijelom lubanje, poput svećeničke tonzure. Nosili su lukove i strijele privezane za leđa i malu tikvicu pokrivenu komadom kože, u kojoj je, kako je rekla Nadia, bio smrtonosni curare za strijele i strelice. Nekoliko njih nosilo je debele kolce i svi su imali ožiljke na glavi koji su vrijedili koliko i ratnička odlikovanja: smionost i odvažnost mjerile su se tragovima pretrpljenih udaraca toljagom.

Alex je morao protresti Nadiju daje otriježni, jer je bila ošamućena sinoćnjim užasnim prizorom. Djevojčica je ratnicima uspjela objasniti daje vidjela Zvijer, i oni su je pažljivo slušali, ali nisu pokazivali znakove iznenađenja, niti se osvrtni na miris.

Skupina se smjesta pokrenula, hitajući u nizu iza poglavice kojega je Nadia odlučila zvati Mocarita, jer ga nije mogla pitati kako mu je pravo ime. Sudeći po stanju njegove kože, zubi i izobličnim stopalima, Mocarita je bio mnogo stariji no što je Alex pretpostavio kad ga je vidio u polumraku, ali je bio jednako okretan i izdržljiv kao i drugi ratnici. Jedan od mladih muškaraca isticao se među ostalima, bio je viši i krepkiji i, nasuprot drugima, obojen posve crno, osim neke vrste crvene krinke oko očiju i čela.

Koračao je uvijek uz poglavicu kao da je njegov zamjenik, a samomu sebi obraćao se s Tahama; dvoje djece doznalo je poslije da je to njegova počasna titula, jer je najbolji lovac u plemenu.

Premda se krajolik činio nepromijenjenim i nije bilo nekih točaka po kojima bi se mogli orijentirati, Indijanci su točno znali kamo su se uputili. Nijednom se nisu okrenuli da vide prate li ih strana djeca: znali su da im ne preostaje drugo nego da to učine, inače bi se izgubili. Katkad se Alexu i Nadiji činilo da su sami jer je narod sumaglice nestajao u raslinju, ali taj dojam ne bi potrajao dugo; jednako kao što bi iščeznuli, Indijanci bi se ponovno pojavili u bilo kojem trenutku, kao da vježbaju umijeće postajanja nevidljivima. Alex je zaključio da se ta nadarenost za nestajanje ne može pripisati samo oslikanosti kojom su se prurušili, bila je to prije svega mentalna aktivnost. Kako su to činili? Prosudio je da bi trik s nevidljivosti mogao biti vrlo koristan u životu i nakanio ga je naučiti. Sljedećih dana shvatit će da nije riječ o iluzionizmu, nego o nadarenosti koja se postiže uz mnogo prakse i koncentracije, kao i pri sviranju flaute.

Brzina koraka nije se usporavala nekoliko sati; zaustavljali su se samo s vremena na vrijeme na potocima kako bi se napili vode. Alex je osjećao glad, ali je bio zahvalan što ga barem gležanj u koji gaje ubo mrav više ne boli. Cesar Santos mu je ispričao da Indijanci jedu kad mogu – ne nužno svakoga dana – i njihov je organizam naviknut na skladištenje energije; u njegovoj je kući, naprotiv, hladnjak uvijek bio nakrcan namirnicama, barem dok mu je majka bila zdrava, a ako je ponekad morao preskočiti neko jelo, to mu je smetalo. Mogao se sada samo nasmejati potpunom preokretu svojih navada. Između ostalog, nije oprao zube ni promijenio odjeću nekoliko dana. Odlučio je ignorirati prazninu u želucu i ubiti glad ravnodušnošću. U nekoliko prilika bacio je pogled na svoj kompas i otkrio da hodaju u smjeru sjeveroistoka. Hoće li netko stići i osloboditi ih? Kako bi mogao ostavljati znakove na putu? Hoće li ih vidjeti iz helikoptera? Nije se osjećao optimistično, njihova je situacija zaista bila očajna. Iznenadilo ga je što Nadia ne pokazuje znake umora, činilo se da se njegova prijateljica potpuno predala pustolovini.

Četiri ili pet sati poslije – nemoguće je mjeriti vrijeme na tom mjestu – stigli su do bistre i duboke rijeke. Nastavili su obalom nekoliko milja i odjednom je pred zadivljenim Alexovim očima izronila vrlo visoka planina i veličanstveni vodopad koji je padao uz ratničko urlikanje, oblikujući u podnožju beskrajn oblak pjene i prašinaste vode.

– To je rijeka koja pada s neba, reče Tahama.

JEDANAESTO POGLAVLJE

Nevidljivo selo

Mokarita, poglavica sa žutim perima, dopustio je skupini da se odmori časak prije nego krenu na uspon na planinu. Imao je drveno, lice kože ispucale poput kore stabla, smireno i dobroćudno.

– Ja se ne mogu penjati, reče Nadia ugledavši crnu stijenu, glatku i vlažnu.

Bilo je to prvi put da ju Alex vidi kako se predaje pred nekom preprekom i suosjećao je s njom jer je i on bio uplašen, iako se godinama verao po planinama i stijenama sa svojim ocem. John Cold je bio jedan od najiskusnijih i najodvažnijih penjača u Sjedinjenim Državama, sudjelovao je u slavnim ekspedicijama na gotovo nedostupna mjesta, čak je nekoliko puta bio pozivan da spašava unesrećene ljude na najvišim austrijskim i čileanskim vrhovima. Znao je da ne posjeduje vještinu ni hrabrost svoga oca, još manje iskustvo; također nije nikad vidio tako strmu stijenu poput ove pred njim. Penjati se uz vodopad, bez užadi i bez pomoći, bilo je gotovo nemoguće.

Nadia se približila Mokariti i pokušala mu je znakovima i riječima koje su im bile zajedničke objasniti da se nije kadra popeti. Poglavica se doimao vrlo ljutim, vikao je, gladio svoje oružje i gestikulirao. Drugi su mu se Indijanci pridružili prijeteci opkolivši Nadiju. Alex je stao uz prijateljicu i pokušao umiriti ratnike gestama, no postigao je jedino to da je Tahama uhvatio Nadiju za kosu i stao je vući, povlačeći je prema vodopadu, dok je Boroba mlatarao šapama i cičao. U naletu nadahnuća – ili očajanja – dječak je odriješio flautu s pojasa i počeo svirati. Indijanci su se u trenu zaustavili kao hipnotizirani; Tahama je ispustio Nadiju i svi su okružili Alexa.

Kad su se napokon smirili duhovi, Alex je uvjerio Nadiju da joj on može pomoći da se popne s uzetom. Ponovio joj je ono stoje toliko puta čuo od svoga oca: prije negoli se pobijedi planina treba pobijediti

strah.

– Užasavam se visine, Jaguare, dobijem vrtoglavicu. Svaki put kad ulazim u očev aviončić, razbolim se od straha..., zajecala je Nadia.

– Moj tata kaže da je strah dobar, to je sustav kojim tijelo zove na uzbunu, opominje nas na opasnost; no katkad je opasnost neizbježna i tada treba zaboraviti na strah.

– Ne mogu!

– Nadia, slušaj me! – reče Alex, čvrsto je držeći za ramena i prisiljavajući je da ga pogleda u oči. Diši duboko, smiri se. Pokazat ću ti kako da upotrijebiš strah. Imaj povjerenja u sebe i u mene. Pomoći ću ti da se popneš, učinit ćemo to zajedno, obećavam ti to.

Umjesto bilo kakva odgovora, Nadia je zaplakala s glavom na Alexovu ramenu. Dječak nije znao što da učini, nikad nije bio tako blizu neke djevojčice. U svojim je maštarijama tisuću puta zagrlio Ceciliju Burns, svoju vječnu ljubav, ali zapravo bi pobjegao glavom bez obzira kad bi ga ona dotaknula. Cecilia Burns je bila tako daleko kao da nije ni postojala: nije se mogao prisjetiti njezina lica. Njegove su ruke obgrlile Nadiju automatskim pokretom. Osjetio je kako mu srce udara u prsima poput stampeda bizona, ali se razbistrio shvativši apsurdnost situacije. Bio je usred prašume, okružen bijesnim nalickanim ratnicima, s užasnutom jadnom djevojčicom u svom zagrljaju, a na što je mislio? Na ljubav! Uspio se pribрати odmaknuvši Nadiju kako bi je odlučno suočio sa situacijom.

– Prestani plakati i reci ovoj gospodi da trebamo uže, naredio joj je, pokazujući na Indijance. I sjeti se da te štiti talisman.

– Walimai je rekao da će me štiti od ljudi, životinja i utvara, ali nije spomenuo opasnost od pada i slomljena vrata, objasnila je Nadia.

– Kao što kaže moja baka, od nečega treba umrijeti, utješio ju je prijatelj pokušavajući se nasmiješiti. I dodao: Nisi li mi rekla da treba gledati srcem? Ovo je dobra prilika da to napraviš.

Nadia se snašla i priopćila Indijancima dječakovu molbu. Kad su je napokon shvatili, nekoliko se njih prihvatilo posla i vrlo su brzo izradili uže od prepletenih lijana. Kad su vidjeli da je Alex privezao kraj užeta oko djevojčičina pojasa i omotao ostatak oko svojih prsa, pokazali su veliku znatiželju. Nisu mogli ni zamisliti zbog čega bi stranci radili nešto tako suludo: ako se jedan otkotrlja, povući će onoga drugog.

Skupina se približila vodopadu koji je slobodno padao s više od pedeset metara da bi se rasprsnuo u dojmljivu oblaku vode, okrunjenom veličanstvenom dugom. Tisuće crnih ptica prelijetalo je preko slapa u svim smjerovima. Indijanci su pozdravili rijeku koja pada s neba mašući oružjem i vičući: bili su već vrlo blizu svoga kraja. Popevši se na visoravan, osjećali su se zaštićenima od bilo kakve opasnosti. Trojica su se načas udaljila u šumu i vratila s nekoliko kugli, koje su, kad su ih djeca bolje pogledala, bila od bijele, guste i veoma ljepljive smole. Oponašajući ih, istrljali su dlanove i stopala tom smjesom. U dodiru s tlom humus se lijepio na smolu stvarajući nepravilan potplat. Prvi su koraci bili mučni, ali tek što su zašli pod kišicu vodopada shvatili su čemu koristi smola: bilo je to kao da nosiš čizme i rukavice od prijanjajuće gume.

Išli su uz rub lagune koju je voda ondje oblikovala i ubrzo su, mokri, doprli do slapa, čvrste vodene zavjese koju je od planine odvajalo nekoliko metara. Huk vode bio je takav da se bilo nemoguće sporazumijevati, a nisu to mogli činiti ni znakovima jer je vidljivost bila gotovo nikakva, vodena je para pretvarala zrak u bijelu pjenu. Činilo im se da se kreću naslijepo kroz oblak. Poslušavši Nadijinu naredbu, Boroba se priljubio uz Alexovo tijelo kao veliki dlakavi i topli flaster, dok se ona kretala iza njega jer je bila pričvršćena uzetom, inače bi zaostala. Ratnici su dobro poznavali teren i napredovali polako, ali bez oklijevanja, procijenivši kamo će staviti svako stopalo. Djeca su ih slijedila iz što veće blizine, jer je bilo dovoljno da se razdvoje nekoliko koraka pa da ih potpuno izgube iz vida. Alex je pretpostavio da ime tog plemena – narod sumaglice – potječe od tuste izmaglice koja se stvara pri srazu vode s tlom.

Taj i drugi vodopadi Gornjeg Orinoca uvijek bi porazili strance, no Indijanci su ih pretvorili u saveznike. Znali su točno kamo treba stupiti, bilo je prirodnih udubljenja ili takvih koja su isklesali oni koji su ih zacijelo upotrebljavali stotine godina. Ti urezi u planini oblikovali su stubište iza slapa koje se penjalo do vrha. Ako ne znaš za njihovo postojanje ili svoj točan položaj, nemoguće je uspjeti se tim glatkim, mokrim i klizavim zidovima s gromoglasnim slapom za leđima. Jedno spoticanje i pad je završavao u sigurnoj smrti usred urnebesne pjene.

Prije no što ih je izolirala buka Alex je uspio uputiti Nadiju da ne

gleda dolje, treba se usredotočiti na ponavljanje njegovih pokreta čvrsto se držeći gdje i on, kao što je i on oponašao Tahamu koji je išao pred njima. Također joj je objasnio da je prvi dio teži zbog magle koju stvara voda udarivši o tlo, ali kako se budu penjali, zasigurno će biti manje klizavo i vidljivost će biti bolja. Nadiju to nije ohrabrilo jer njezin najgori problem nije bila vidljivost, nego vrtoglavica. Pokušala se ne obazirati na visinu i zaglušujući huk slapa, razmišljajući kako će smola na rukama i stopalima pomoći da prione uz mokru stijenu. Uže koje ju je spajalo s Alexom davalo joj je nešto sigurnosti, premda je bilo lako pogoditi kako bi ih samo jedan pogrešan korak bilo koga od njih dvoje zavitlao u prazninu. Pokušala je slijediti Alexove upute: usredotočiti mozak na sljedeći pokret, na točno mjesto na koje treba staviti stopalo ili ruku, jedno po jedno, bez žurbe i ne gubeći ritam. Tek što bi se uspjela utvrditi, pažljivo bi se pomaknula tražeći pukotinu ili gornju izbočinu, zatim bi pipkala jednim stopalom dok ne bi nabasala na drugo i tako mogla pogurnuti tijelo nekoliko centimetara naviše. Napukline u planini bile su dostatno duboke da se osloni, najveća je opasnost bila u odvajanju tijela, trebalo se pomicati priljubljen uz stijenu. U bljesku joj je glavom prošao Boroba: ako je ona tako užasnuta, kako lije tek nesretnom majmunu koji visi na Alexu.

Kako su se penjali, vidljivost se povećavala, ali se udaljenost između vodopada i planine smanjivala. Djeca su čula vodu sve bliže iza svojih leđa. Upravo kad su se Alex i Nadia zapitali kako će nastaviti uspon do gornjega dijela vodopada, udubljenja u stijeni skretala su nadesno. Dječak je opipao prstima i naišao na ravnu površinu; tada je osjetio kako ga hvataju za zglavak i vuku prema gore. Odgurnuo se svom snagom i prizemljio u planinskoj špilji, gdje su se već okupili ratnici. Povukavši uže, podignuo je Nadiju koja je pala potrbuške preko njega, otupljena od napora i užasa. Nesretni Boroba nije se pomaknuo, bio je priljubljen kao priljepak za njegova leđa i sleđen od užasa. Ispred otvora špilje padala je zbijena vodena zavjesa, kroz koju su se obrušavale crne ptice spremne da brane svoja gnijezda od upadača. Alex se divio nevjerojatoj hrabrosti prvih Indijanaca koji su se, možda u prapovijesti, usudili doći iza buka, pronašli neke pukotine i isklesali druge, otkrili špilju i otvorili put svojim potomcima.

Jama, duga i uska, nije im dopuštala da stoje, morali su ići

četveronoške ili se povlačiti po tlu. Sunčeva svjetlost probijala se bijela i mliječna kroz slap, ali je osvjetljavala tek ulaz, dublje unutra bilo je mračno. Alex je, pridržavajući Nadiju i Borobu uz prsa, ugledao Tahamu kako stiže do njega gestikulirajući i pokazujući na pad vode. Nije ga mogao čuti, ali je shvatio da se netko otkotrljao ili zaostao. Tahama mu je pokazivao na užu i napokon je razumio da ga kani upotrijebiti kako bi se spustio u potragu za nestalim. Indijanac je bio teži od njega i koliko god bio okretan, nije imao iskustva u spašavanju na visokoj planini. Ni on nije bio stručnjak, ali je barem pratio oca nekoliko puta u riskantnim zadacima, znao se služiti uzetom i čitao je mnogo o tome. Penjanje planinama za njega je bila strast usporediva jedino s njegovom ljubavlju prema flauti. Dao je znakove Indijancima da će on poći dokle dosežu lijane. Odvezao je Nadiju i pokazao Tahami i drugima da ga spuste niz ponor.

Silazak, dok je visio na laganom užetu nad bezdanom s gomilom vode koja je hukala oko njega, Alexu se učinio gorim od penjanja. Vidio je veoma slabo, a čak nije znao ni tko se otkotrljao ni gdje da ga traži. Akcija je zapravo bila beskorisna nepromišljenost, jer tko god daje krivo zakoračio tijekom uspona, već bi dolje bio pretvoren u prah. Što bi napravio njegov otac u ovim okolnostima? John Cold prvo bi pomislio na žrtvu, potom na sebe. John Cold ne bi dopustio da bude pobijeđen, a da ne isproba sva moguća sredstva. Dok su ga spuštali, Alex se napregnuo da vidi dalje od svoga nosa i diše, ali je jedva mogao otvoriti oči i osjećao je kako su mu pluća puna vode. Njihao se u praznini, moleći se da užu lijane ne popusti.

Odjednom je jedno njegovo stopalo nabasalo na nešto meko i trenutak potom pipao je prstima obličje muškarca koji kao daje visio ni na čemu. Zaprepastio se kad je shvatio da je to poglavica Mocarita. Prepoznao ga je po šeširu sa žutim perjem koji je još uvijek stajao čvrsto na njegovoj glavi, usprkos tomu što je nesretni starac bio zakvačen kao govedo na debelom korijenu koje je nicalo iz planine i nekim čudom zaustavilo njegov pad. Alex se nije imao gdje poduprijeti i bojao se da će se, ako se nasloni, korijen slomiti i sunovratiti Mocaritu u bezdan. Procijenio je da ima samo jednu mogućnost da ga ščepa, i bit će bolje da to napravi pomnjivo jer će mu inače ovako mokat iskliznuti kroz prste poput ribe.

Odgurnuo se, ljuljajući se gotovo naslijepo, i ovio se nogama i

rukama oko oborene prilike. U špilji su ratnici osjetili povlačenje i težinu na užetu i počeli pažljivo potezati, vrlo polako, kako bi izbjegli da trenje presiječe lijane, a zibanje razbije Alexa i Mocaritu o stijene. Momčić nije znao koliko je potrajala operacija, možda tek nekoliko minuta, ali njemu se činilo da su prošli sati. Napokon je osjetio da ga hvata nekoliko ruku i podiže do špilje. Indijanci su morali upeti iz sve snage kako bi ispustio Mocaritu: obgrlio gaje nepopustljivo poputpirane.

Poglavica je posložio perje i ocrtao mu se slabašni osmijeh. Mlaz krvi curio mu je iz nosa i usta, no ostalo se činilo netaknutim. Indijanci su bili veoma zadivljeni spašavanjem i predavali su uže od ruke do ruke s divljenjem, ali nikomu nije palo na pamet da poglavičin spas pripiše mladom strancu, nego su čestitali Tahami što se toga dosjetio. Onako izmoždenom i s bolovima Alex je poželio da mu netko zahvali, no čak ga je i Nadia ignorirala. Sklupčavši se s Borobom u jednom kutu, nije ni bila svjesna junaštva svog prijatelja, jer je još bila traumatizirana od uspona na planinu.

Ostatak putovanja bio je lakši jer se na stanovitoj udaljenosti od vode tunel otvarao na mjestu gdje se moglo popeti uz manje rizika. Posluživši se uzetom, Indijanci su podigli Mocaritu jer su mu malaksale noge, i Nadiju, jer joj je malaksao duh, no naposljetku su se svi našli na vrhu.

– Nisam li ti rekao da talisman služi i za opasnosti od visine? – narugao se Alex.

– Točno! – priznala je Nadia, uvjerena u to.

Pred njima se pojavilo Oko Svijeta, kako je narod sumaglice zvao svoj kraj. Bio je to raj s planinama i divnim slapovima, beskrajnom šumom napućenom životinjama, pticama i leptirima, blaga podneblja i bez oblaka komaraca koji su kinjili u nizinskim predjelima. U daljini su se podizali čudni oblici poput silno visokih cilindara od crnoga granita i crvene zemlje. Svalivši se na tlu, nemoćan da se podigne, Mocarita im je pokazao sa smjernošću: To su tepuis, boravište bogova, reče tanušnim glasom.

Alex ih je smjesta prepoznao: te impresivne zaravni bile su identične veličanstvenim tornjevima koje bijaše vidio kad se suprotstavio crnom jaguaru u dvorištu Maura Carfasa.

– To su najstarije i najzagonetnije planine na zemlji, reče.

– Kako znaš? Vidio si ih prije? – pitala je Nadia.

– Vidio sam ih u snu, odgovori Alex.

Indijanski poglavica nije odavao da bi ga boljelo, kao stoje i priličilo ratniku njegova ranga, ali mu je preostalo malo snage, na mahove je zatvarao oči i doimao se onesviještenim. Alex nije znao jesu li mu slomljene kosti ili ima brojna unutarnja nagnječenja, ali je bilo jasno da ne može ustati. Oslanjajući se na Nadiju kao tumača, postigao je da Indijanci improviziraju bolesničku nosiljku od dvije duge motke, nekoliko poprečno postavljenih lijana i komada kore na njima. Ratnici, zbunjeni slabošću starca koji je vodio pleme već nekoliko desetljeća, slijedili su Alexove upute bez rasprave. Dvojica su uhvatila krajeve nosiljke i tako su nastavili hodati pola sata uz obalu rijeke, a vodio ih je Tahama, dok Mocarita nije dao znak da se zaustave kako bi se časak odmorili.

Uspion po obroncima vodopada potrajao je nekoliko sati i sad su već svi bili iscrpljeni i gladni. Tahama i još dva muškarca zašli su u šumu i vratili se ubrzo s nekoliko ptica, jednim pasancem i majmunom koje su ulovili strijelama. Majmun, još živ, ali paraliziran curareom; bio je dokrajčen udarcem kamena po glavi, na užas Borobe koji se pojurio skloniti pod Nadijinu majicu. Upalili su vatru trljajući nekoliko kamenova – što je Alex nastojao uzaludno dok je bio boy-scout – i ispekli plijen naboden na štapove. Lovac nije okusio meso svoje žrtve, bio bi to znak lošeg odgoja i loše sreće, trebao je čekati da mu drugi lovac ponudi svoju. Tahama je ulovio sve osim pasanca, tako da je večera potrajala duže vrijeme dok se ispunjavao strog protokol razmjenjivanja jela. Kad je napokon držao svoj obrok u ruci, Alex gaje progutao ne mareći za perje i kožu koja je još prianjala uz meso, i učinio mu se slasnim.

Još je nedostajalo nekoliko sati do zalaska sunca i na visoravni, gdje je biljni pokrov bio manje zbijen, danje je svjetlo trajalo dulje nego u dolini. Nakon duga savjetovanja s Tahamom i Mocaritom skupina je ponovno počela hodati.

Tapirawateri, selo naroda sumaglice, pojavilo se odjednom usred šume, kao da, poput svojih žitelja, može postati nevidljivo ili vidljivo ako mu se prohtije. Bilo je zaštićeno skupinom divovskih kestenova, najvišeg drveća u prašumi, a neka su debla imala obujam veći od deset metara. Njihove su kupole pokrivalo selo poput golemih kišobrana.

Tapirawateri razlikovalo se od tipičnog shabona, što je potvrdilo Alexovu slutnju da narod sumaglice nije poput ostalih Indijanaca i zasigurno su imali malo dodira s drugim amazonskim plemenima. Selo se nije sastojalo od samo jedne kružne kolibe s dvorištem u sredini gdje živi cijelo pleme, nego od malih prostorija, napravljenih od blata, kamenja, kolaca i slame, pokrivenih granama i grmljem, tako da se savršeno stapalo s prirodom. Mogao si se nalaziti udaljen tek nekoliko metara, a nemati pojma da ondje postoji ljudska građevina. Alex je shvatio da će, ako je tako teško razabrati zaselak kad si usred njega, biti nemoguće ugledati ga iz zraka, kao što bi se nesumnjivo vidio veliki okrugli krov i dvorište shabona očišćeno od raslinja. To je zacijelo bio razlog zbog kojega se narod sumaglice uspio održati u potpunoj izolaciji. Iščeznula je Alexova nada da će ih spasiti vojni helikopter ili aviončić Cesara Santosa.

Selo je bilo jednako onako nestvarno kao i Indijanci. Bilo je nevidljivo kao i kolibe, a i sve ostalo doimalo se mutnim ili prozirnim. Ondje su predmeti, kao i osobe, gubili točne obrise i postojali tek na razini opsjene. Ničući iz zraka, poput utvara, žene i djeca pristizali su kako bi dočekali ratnike. Bili su niska rasta, kože svjetlije no Indijanci iz doline, očiju boje jantara; kretali su se s izvanrednom lakoćom, lebdeći, gotovo kao da nisu od kosti i kože. Jedina su im odjeća bili na tijelu naslikani crteži i nekoliko pera ili cvjetova pričvršćenih na nadlakticama ili zabodenih u ušima. Uplašeni izgledom dvoje stranaca, mala su djeca zaplakala, a žene su se držale na udaljenosti i bojažljivo unatoč prisutnosti svojih naoružanih muškaraca.

– Svući odjeću, Jaguare, zapovjedi mu Nadia dok se oslobađala kratkih hlača, majice, pa čak i donjega rublja.

Alex ju je oponašao ne misleći uopće na to što radi. Pomisao da se obnaži u javnosti bila bi ga užasnula prije nekoliko tjedana, ali ovdje je bila prirodna. Hodati odjeven bilo je neprilično kad su svi ostali bili nagi. Također mu se nije učinilo čudnim što će vidjeti tijelo svoje prijateljice, premda bi se prije bio zacrvenio da se ijedna od njegovih sestara pojavila pred njim bez odjeće. Žene i djeca odmah su se prestali plašiti i malo-pomalo stali su se približavati. Nikad nisu vidjeli osobe tako naročita izgleda, osobito američkog dječaka tako bijelog na nekim dijelovima tijela. Alex osjetio da s osobitom znatiželjom proučavaju razliku u boji između dijela tijela što ga obično pokrivaju

kupaće gaće i ostatka potamnjelog na suncu. Trljali su ga prstima kako bi vidjeli je li obojen i grohotom su se smijali.

Ratnici su na tlo postavili nosiljku s Mokaritom i smjesta su je okružili stanovnici sela. Govorili su šapćući i melodičnim tonom, oponašajući zvukove šume, kiše, vode koja se valja preko kamenja rijeka, kako je govorio Walimai. Zadivljen, Alex je opazio da može prilično dobro razumjeti kad god se ne napreže, trebalo je slušati srcem.

Prema Nadiji, koja je zapanjujuće lako učila jezike, riječi nisu toliko važne kad shvatiš nečije nakane.

Iyomi, Mokaritina supruga, još starija no on, primaknula se. Ostali su joj se razmaknuli s poštovanjem i ona je kleknula uz muža, bez ijedne suze, mrmljajući mu riječi utjehe na uho dok su ostale žene oblikovale krug oko njega, ozbiljne i nijeme, dajući paru potporu svojom blizinom, no ne uplićući se.

Vrlo je brzo pala noć i zrak se rashladio. Obično je u shabonu uvijek pod velikim zajedničkim krovom bio niz upaljenih ognjeva za kuhanje i grijanje, no u Tapirawateriju je vatra, poput svega ostaloga, bila prikrivena. Male su se lomače palile samo noću i u kolibama, na kamenom oltaru, kako ne bi prizvahu pozornost mogućih neprijatelja ili zlih duhova. Dim je suklijao kroz utore u krovu raspršujući se u zraku. Na početku se Alexu činilo da su nastambe posložene nasumce između stabala, ali je ubrzo shvatio da su postavljene u približno kružnom obliku, poput shabona, te povezane tunelima ili krovovima od grana, dajući selu jednoobraznost. Njegovi su se stanovnici mogli seliti kroz te mreže tajnih staza, zaštićeni od napada i zaklonjeni od kiše i sunca.

Indijanci su se grupirali po obiteljima, ali su adolescentni dječaci i muškarci samci živjeli izdvojeni u zajedničkoj sobi, u kojoj je bilo visećih mreža na kolcima i rogožina na podu. Ondje su smjestili Alexa, dok je Nadia odvedena u Mokaritino prebivalište. Indijanski poglavica još se u pubertetu oženio s Iyomi, svojom doživotnom drugom, no osim nje imao je dvije mlade supruge i mnogo djece i unuka. Nije vodio računa o potomstvu, jer zapravo i nije bilo važno tko su roditelji: sva su se djeca odgajala zajedno, a štitili su ih i brinuli se o njima članovi sela.

Nadia je otkrila da je u naroda sumaglice uobičajeno imati

nekoliko supruga ili nekoliko muževa; nitko nije ostajao sam. Ako bi neki muškarac umro, njegovu djecu i supruge smjesta bi posvojio netko drugi tko bi ih mogao štititi i opskrbljivati. Tako je bilo s Tahamom, koji je zacijelo bio dobar lovac, jer bio odgovoran za nekoliko žena i desetak djece. Majka pak čiji je suprug bio loš lovac mogla sije nabaviti druge muževe kako bi joj pomogli da prehrani djecu. Roditelji su običavali obećati za udaju djevojčice čim se rode, ali nijedna djevojka nije bila prisiljena udati se ili ostati uz muškarca protiv svoje volje. Nasilje nad ženama i djecom bilo je tabu i onaj tko bi ga pogazio gubio je svoju obitelj i bio osuđen spavati sam, jer ne bi bio prihvaćen ni u samačku kolibu. Jedina kazna naroda sumaglice bila je izolacija: ničega se nisu tako bojali kao mogućnosti da budu isključeni iz zajednice. Inače pojam nagrade i kazne nije među njima postojao; djeca su učila oponašajući odrasle, jer ako to nisu činila bila su predodređena da izginu. Morala su naučiti loviti, pecati, saditi i žeti, poštovati prirodu i druge, pomagati, održavati svoj položaj u selu. Svatko je učio vlastitim ritmom i u skladu sa sposobnostima.

Katkad se nije rađalo dovoljno djevojčica u jednom naraštaju i tada bi muškarci odlazili na duge izlete u potrazi za suprugama. Djevojke u selu mogle su pak pronaći muža u rijetkim prigodama kad su posjećivale druga područja. Također su se miješali posvajajući obitelji iz drugih plemena koja su napuštena nakon bitaka, jer sasvim mala skupina nije mogla preživjeti u prašumi. S vremena na vrijeme trebalo je objaviti rat drugom shabonu, tako bi ratnici očvrsnuli i razmjenjivali su se parovi. Bilo je vrlo tužno kad su se mladići opraštali kako bi otišli živjeti u drugo pleme, jer bi se vrlo rijetko vraćali u posjet svojoj obitelji. Narod sumaglice ljubomorno je čuvao tajnu svoga sela kako bi se obranio od napada i običaja stranaca. Živjeli su na isti način tisuće godina i nisu se željeli mijenjati.

U unutrašnjosti koliba bilo je malo toga: viseće mreže, tikvice, kamene sjekire, noževi od zubi ili pandža, nekoliko domaćih životinja koje su pripadale zajednici i ulazile i izlazile kako im drago. U samačkoj spavaonici čuvali su se lukovi, strijele, puhaljke i strelice. Nije bilo nikakva beskorisnog ili umjetničkog predmeta, samo ono osnovno za puko preživljavanje, a ostatak je priskrblijvala priroda. Alexander Cold nije vidio nijedan predmet od metala koji bi upućivao na vezu s vanjskim svijetom i sjetio se da narod sumaglice nije

dotaknuo darove koje je objesio Cesar Santos kako bi ih privukao. U tome su se također razlikovali od drugih plemena regije, koja su jedno po jedno podlegla pohlepi za čelikom i drugim dobrima stranaca.

Kad se spustila temperatura, Alex je odjenuo svoju odjeću, no i dalje je drhturio. Vidio je da noću njegovi drugovi u nastambi spavaju dva po dva u visećim mrežama ili nagomilani na tlu da bi održavali toplinu, no on je dolazio iz kulture u kojoj se tjelesni kontakt među muškarcima ne tolerira; muškarci se dotiču samo pri izljevima nasilja ili najgrubljim sportovima. Legao je sam u jedan kut osjećajući se beznačajnim, manjim od buhe. Ta mala ljudska skupina u majušnom prašumskom selu bijaše nevidljiva u beskonačnom zvjezdanom prostoru. Njihovo je životno vrijeme u beskrajnima bilo manje od djelića sekunde. Ili možda uopće ne postoje, možda su ljudska bića, planeti i sve što pripada Stvaranju svijeta, snovi... opsjene. Nasmiješio se ponizno, sjetivši se kako je još prije samo nekoliko dana vjerovao da je središte svijeta. Bilo mu je hladno i bio je gladan, pretpostavio je da će noć biti vrlo duga, ali u nepunih pet minuta zaspao je kao daje pod anestezijom.

Probudio se sklupčan na slamnatoj prostirci na tlu, stisnut između dva krepka ratnika koji su hrkali i dahtali mu na uho, kao što je običavao činiti njegov pas Poncho. Otresao se s teškoćom ruku Indijanaca i neprimjetno ustao, ali nije baš stigao daleko, jer se preko praga prepriječila debela zmija dulja od dva metra. Stao je okamenjen, ne usuđujući se napraviti korak unatoč tomu što gmaz nije pokazivao znakove života: bio je mrtav ili usnuo. Ubrzo su se Indijanci prenuili iz sna i počeli sa svojim aktivnostima u najvećem spokoju, prelazeći preko zmijske ne obraćajući joj pozornost. Bila je to udomaćena boa constrictor, čija je zadaća bila tamanjenje miševa, šišmiša, škorpiona i plašenje otrovnih zmijski. U narodu sumaglice bilo je mnogo maskota: majmuni koji su odgajani uz djecu, psići koje su žene dojile kao i svoje potomstvo, tukani, papagaji, iguane, pa čak i žuti oronuli, bezopasni jaguar, koji je šepao na jednu šapu. Boe, dobro hranjene i uglavnom obamrle, bile su pogodne za igranje s djecom. Alex je pomislio kako bi sretna bila njegova sestra Nicole usred ove egzotične pripitomljene faune.

Dobar dio dana otišao je na pripremu slavlja kako bi se proslavio povratak ratnika i posjet dviju bijelih duša, kako su prozvali Nadiju i

Alexa. Sudjelovali su svi osim jednoga muškarca koji je ostao sjediti na jednome kraju sela, odvojen od ostalih. Indijanac je obavljao obred pročišćenja – unokaimu– obveznog kad se ubije drugo ljudsko biće. Alex je doznao da se unokaimu sastoji od potpuna posta, šutnje i nepokretnosti tijekom nekoliko dana, tako će duh preminuloga koji je pobjegao kroz nosnice trupla malo-pomalo ispustiti prsnu ubojičinu kost uz koju se prilijepio. Ako osoba koja je ubila jede neku hranu, utvara njegove žrtve se deblja i naposljetku će ga njegova težina smrskati. Pred nepokretnim ratnikom u unokaimu bila je duga bambusova puhaljka ukrašena čudnim simbolima, istovjetnim kao na otrovnoj strelici koja je prošla kroz srce vojnika za vrijeme putovanja ekspedicije rijekom.

Neki su se muškarci, predvođeni Tahamom, otputili u lov i ribolov, dok je nekoliko žena otišlo potražiti kukuruz i banane u malim povrtnjacima prikrivenim u šumi, a drugi su se posvetili mljevenju manioke. Najmanja djeca skupljala su mrave i druge kukce kako bi ih kuhali; veća su kupila orahe i voće, druga se penjala s nevjerojatnom okretnošću na stabla kako bi izvukli med iz saća, jedinog izvora šećera u prašumi. Čim su mogla stajati, djeca su se učila verati, bila su sposobna trčati po najvišim granama drveća ne gubeći ravnotežu. Samo gledajući ih kako vise na velikoj visini, poput majmuna, Nadia je osjećala vrtoglavicu.

Pružili su Alexu košaru, podučili ga kako da je priveže da mu visi s glave i pokazali mu da slijedi druge mladiće svoje dobi. Pješačili su prilično dugo šumom, prešli rijeku pridržavajući se za šibe i lijane, i stigli do vitkih palmi čija su debla bila bodljikava zbog oštra trnja. Pod krošnjama, na više od petnaest metara visine, blistali su grozdovi žutog voća nalik breskvama. Mladići su pričvrstili nekoliko kolaca da naprave dva čvrsta križa, jedan postavili oko debla, a nad njega postavili drugi. Jedan se mladić uzverao na prvi križ, gurnuo drugi prema gore, popeo se na njega, ispružio ruku kako bi podignuo križ naviše i tako se penjao do vrha, okretan poput trapezista. Alex je čuo za takve pothvate, ali sve dok to nije vidio, nije mogao pojmiti kako se možeš penjati, a da te trnje ne ozlijedi. Odozgo je Indijanac bacio voće, koje su pokupili u košare. Poslije su ga žene iz sela samljele i pomiješale s bananom kako bi napravile čorbu, vrlo cijenjenu među narodom sumaglice. Unatoč tomu što su svi bili zaposleni s

pripremama, vladala je opuštena i slavljenička atmosfera. Nitko se nije žurio i bilo je vremena u izobilju da se satima veselo namaču u rijeci. Dok je gackao s drugim mladićima, Alexander Cold je pomislio kako mu se nikada svijet nije pričinjao tako lijepim i kako nikad više neće biti tako slobodan. Nakon duga kupanja djevojke Tapirawaterija pripremile su biljne boje različitih boja i ukrasile sve članove plemena, uključujući i bebe, zamršenim crtežima. U međuvremenu su stariji muškarci samljeli i pomiješali listove i kore raznog drveća kako bi dobili yopo, čarobni obredni prah.

DVANAESTO POGLAVLJE

Inicijacijski obred

Slavlje je počelo poslije podne i potrajalo cijelu noć. Indijanci, obojeni od glave do pete, pjevali su, plesali i jeli dok se ne nasitiše. Bilo bi neuljudno da uzvanik odbije ponuđeno jelo ili piće pa su Alex i Nadia, oponašajući druge, napunili trbuh dok ih nije počelo tjerati na povraćanje, što se smatralo znakom veoma dobra ponašanja. Djeca su trčala s velikim leptirima i fosforescentnim skarabejima upletenim u duge kose. Žene, ukrašene krijesnicama, orhidejama i perjem iza ušiju te štapićima probodenim kroz usne, počele su proslavu razdvojivši se na dvije strane, jedne nasuprot drugima, pjevajući u prijateljskom nadmetanju. Potom su na ples pozvale muškarce, nadahnute pokretima životinja kad se sparuju tijekom kišnog razdoblja. Naposljetku su muškarci istupili naprijed, prvo se vrteći u krug oponašajući majmune, jaguare i kajmane, zatim su izveli demonstraciju snage i vještine vitlajući oružjem i izvodeći ukrasne skokove. Nadiji i Alexu se vrtjelo u glavi, bili su ošamućeni predstavom, tamtamom bubnjeva, pjesmama, povicima, glasovima prašume oko njih.

Mokarita je ležao u središtu sela, gdje je primao obredne pozdrave svih nazočnih. Premda je ispijao male gutljaje masata, nije mogao okusiti jelo. Drugi starac, na glasu kao iscjelitelj, pojavio se pred njim pokriven korom od sasušena blata i smolom na koju su mu priljepili bijela pera, koja su mu davala izgled čudne, netom rođene ptice. Iscjelitelj je dugo poskakivao i urlikao kako bi prestravio zloduhe koji su ušli u poglavičino tijelo. Potom mu je isisavao neke dijelove želuca i prsa uz mimiku kao da udiše zlu volju daleko je pljujući. Uz to je protrljao umirućeg smjesom paranarija, biljke koja se upotrebljava u Amazoni za liječenje rana; no Mokaritime rane nisu bile vidljive i lijek nije imao nikakva učinka. Alex je pretpostavio da se pri padu probio neki poglavičin unutarnji organ, možda jetra, jer je, kako su prolazili

sati, starac postajao sve slabiji i slabiji, dok mu je mlaz krvi curio između usana.

U svitanje je Mocarita pozvao k sebi Nadiju i Alexa i s ono malo preostalih snaga objasnio im je da su oni jedini stranci koji su kročili u Tapirawateri od osnutka sela.

– Duše naroda sumaglice i naših predaka obitavaju ovdje. Nahab govore laži i ne znaju za pravdu, mogli bi uprljati naše duše, reče.

Bili su pozvani, nadodao je, prema uputama velikog šamana, koji ih je upozorio da je Nadia predodređena da im pomogne. Nije znao kakvu ulogu igra Alex u događajima koji će doći, ali budući daje djevojčičin drug, i on je dobrodošao u Tapirawateri. Djeca su shvatila da se to odnosi na Walimaija i na njegovo proročanstvo o Rahakanariwi.

– Kakav oblik poprima Rahakanariwa? – pitao je Alex.

– Mnoge oblike. To je ptica krvopija. Nije ljudskoga porijekla, ponaša se kao bezumni, nikad se ne zna što će napraviti, uvijek je žedna krvi, ljuti se i kažnjava, objasnio je Mocarita.

– Vidjeli ste velike ptice koje blistaju? – pitao je Alex.

– Vidjeli smo ptice koje prave buku i vjetar, ali oni nas nisu vidjeli. Znamo da nisu Rahakanariwa premda im veoma nalikuju, to su ptice nahaba. Lete samo danju, nikada noću, zato moramo biti pažljivi kad palimo vatru, kako ptica ne bi vidjela dim. Zato živimo skriveni. Zato smo nevidljiv narod, objasnio je Mocarita.

– Nahab će doći prije ili poslije, to je neizbježno. Što će tada napraviti narod sumaglice?

– Moje se vrijeme u Oku Svijeta bliži kraju. Poglavica koji će doći poslije mene morat će odlučiti, odvratio je izmoreni Mocarita.

Mocarita je umro u svitanje. Zbor žalopojki potresao je Tapirawateri satima: nitko se nije mogao sjetiti vremena koje je prethodilo tom poglavici koji je mnoga desetljeća vodio pleme. Žuta perjanica, simbol njegova autoriteta, položena je na postolje dok se ne odredi nasljednik, u međuvremenu se narod sumaglice odrekao svojih ukrasa i prekrili su se blatom, ugljenom i pepelom u znak žalovanja. Vladao je velik nespokoj, jer su vjerovali da se smrt rijetko pojavljuje iz prirodnih razloga, uglavnom joj je uzrok neprijatelj koji je upotrijebio čaroliju kako bi nanio štetu. Mrtvačev se duh može smiriti pronalaženjem i uklanjanjem neprijatelja, inače utvara ostaje na

svijetu dodijavajući živima. Ako je neprijatelj iz drugoga plemena, to može dovesti do bitke, ali ako je iz istoga sela, može se ubiti – simbolično prikladnim obredom. Ratnici koji su proveli noć pijući masato bili su veoma uzbuđeni pri pomisli da bi mogli svladati neprijatelja koji je prouzročio Mocaritinu smrt. Otkriti ga i poraziti bilo je pitanje časti. Nijedan nije gorio od želje da ga naslijedi jer među njima nije bilo hijerarhije, nijedan čovjek nije bio važniji od onog drugog, poglavica je samo imao više obveza. Mocaritu nisu poštivali zbog njegova zapovjednog položaja, nego stoga što je bio vrlo star, a to je značilo da ima više iskustva i spoznaja. Muškarci, opijeni i raspaljeni, u času su mogli postati nasilni.

– Mislim da je došao trenutak da pozovemo Walimaija, prošaptala je Nadia Alexu.

Povukla se na jedan kraj sela, skinula amulet s vrata i počela u nj puhati. Oštro graktanje koje je odašiljala isklesana kost zazvučalo je čudno na tom mjestu. Nadia je pretpostavila da će biti dovoljno upotrijebiti talisman kako bi se Walimai pojavio čarolijom, ali koliko god ona puhala, šaman se nije prikazivao.

Sljedećih sati napetost se u selu povećavala. Jedan je ratnik nasrnuo na Tahamu, a ovaj mu je uzvratio udarcem toljage po glavi, nakon čega je ostao krvareći ispružen na tlu; moralo se uplesti nekoliko muškaraca kako bi razdvojili i smirili uspaljene ratnike. Naposljetku su odlučili riješiti sukob pomoću yopa, zelenog praha, koji, kao i masato, upotrebljavaju samo muževi. Podijelili su se dva po dva, svaki par opskrbljen dugom, šupljom i na vrhu izrezbarenom trskom kroz koju su puhali prah jedni drugima izravno u nos. Yopo prodire do mozga silinom udarca maljem i čovjek pada unatrag vičući od bola, potom počinje povraćati, poskakivati i gundati, i priviđaju mu se vizije dok mu zelena sluz izlazi kroz nosnu i usnu šupljinu. To nije baš ugodan prizor, ali su se njime koristili kako bi se prenijeli u svijet duhova. Neki su se muškarci pretvorili u zloduhe, drugi su preuzimali duše različitih životinja, neki su proricali budućnost, ali nijednomu se nije pojavila Mocaritina utvara kako bi odredila nasljednika.

Alex i Nadia su naslutili da će to carstvo duhova završiti nasiljem i bilo im je draže stajati po strani i biti nečujni, nadajući se da ih se nitko neće sjetiti. Nisu imali sreće jer je iznenada jedan od ratnika imao viziju da je Mocaritin neprijatelj, uzročnik njegova preminuća,

strani dječak. U času su se ostali pridružili kako bi kaznili navodnog poglavičina ubojicu i isukavši toljage, pojurili su za Alexom. To nije bio trenutak da misli na flautu kao sredstvo za smirivanje duhova; dječak se poput gazele dao u trk. Njegova je jedina prednost bilo očajanje koje mu je davalo krila i to što njegovi progonitelji nisu u najboljoj kondiciji. Zatrovani su se Indijanci spoticali, gurali i u metežu udarali palicama jedni druge, dok su žene i djeca trčali uokolo bodreći ih. Alex pomisli da je došao čas njegove smrti i majčina slika poput munje prošla mu je glavom dok je trčao i trčao prema šumi.

Američki dječak nije se mogao natjecati u brzini i vještini s domorodačkim ratnicima, no oni su bili drogirani i padali su putem, jedan po jedan. Naposljetku se uspio skloniti pod neko drvo, dahćući malaksao. Kad je već povjerovao da je na sigurnom, shvatio je da su ga opkolili, i prije nego je mogao opet potrčati, žene iz plemena su ga napale. Smijale su se, kao daje uloviti ga bila tek dosadna šala, ali su ga čvrsto zavezale i, premda je lamatao rukama i nogama, zajedno su ga odvukle natrag u Tapirawateri privezavši ga za drvo. Više gaje djevojaka škakljalo, a druge su mu trpale komade voća u usta, no unatoč toj pažnji ostavile su poveze čvrsto zauzlane. Dotad je učinak yopa počeo slabjeti i malo-pomalo muškarci su napuštali svoje vizije i iscrpljeni se vraćali u stvarnost. Proći će nekoliko sati prije nego vrate bistrinu duha i snagu.

Alex, kojega je boljelo jer su ga vukli po tlu i osjećao se poniženim zbog ruganja žena, sjetio se jezovitih pripovijesti profesora Ludovica Leblanca. Ako je njegova teorija bila točna, pojest će ga. A što će se dogoditi s Nadijom? Osjećao se odgovornim za nju, najgore je što ih je njegova flauta dovela u tu nevolju; njegova prijateljica nije zavrijedila da skonča pečena kao božićni puran. Pomislio je kako bi u filmovima i romanima to bio trenutak kad stižu helikopteri kako bi ga spasili i pogledao je u nebo bez nade, jer u stvarnom životu helikopteri nikad ne stižu na vrijeme. U međuvremenu se Nadia približila stablu, a nitko je nije zaustavio jer nijedan ratnik nije mogao pretpostaviti da bi im se jedna djevojka usudila prkositi. Alex i Nadia su prve noći kad je pala temperatura navukli odjeću, a kako je narod sumaglice već bio naviknut da ih vidi odjevene, nisu osjećali potrebu da je skinu. Alex je nosio pojas za kojim su visjeli njegova flauta, kompas i nož, kojim se poslužila Nadia da ga oslobodi. U filmovima je također dovoljan jedan

pokret kako bi se presjeklo uže, ali je Nadia trebala prilično dugo piliti kožne vrpce kojima je bio pričvršćen za postolje, dok se on znojio od nestrpljenja. Djeca i neke žene iz plemena primaknuli su se kako bi vidjeli što čini, začuđeni njezinom odvažnošću, ali je ona tako samouvjereno nastupila, lamatajući nožem pred nosovima znatiželjnika, da se nitko nije uplitaio, i za deset minuta Alex je bio slobodan. Dvoje prijatelja počelo je kradom uzmicati ne usuđujući se potrčati kako ne bi privukli pozornost ratnika. To je bio trenutak kad bi im umijeće nevidljivosti bilo veoma korisno.

Mladi stranci nisu stigli veoma daleko, jer je Walimai ušao u selo. Stari se vrač pojavio sa svojom zbirkom vrećica obješenih o štap, svojim kratkim kopljem i valjčićem od kvarca koji je zvučao poput zvečke. Sadržavao je kamenčiće pokupljene s mjesta na koje je udarila munja, to je bio simbol iscjelitelja i šamana i predstavljao je moć Oca Sunca. Dolazio je u društvu mlade djevojke čija je kosa poput crnog plašta visjela do pojasa, počupanih obrva, s ogrlicama od zrnaca i nekoliko izdjeljenih štapića probodenih kroz obraze i nos. Bila je vrlo lijepa i doimala se veselom, a premda nije rekla ni riječi, neprestano se smiješila. Alex je shvatio da je to šamanova supruga- andeo i oduševio se stoje sada može vidjeti, to je značilo da se nešto otvorilo u njegovu poimanju ili njegovoj intuiciji. Kao što gaje podučila Nadia: trebalo je gledati srcem. Ona mu je ispričala da je Walimai prije mnogo godina, kad je još bio mlad, bio prisiljen ubiti djevojku, ranivši je svojim otrovnim bodežom kako bi je oslobodio ropstva. To što je učinio nije bio zločin, nego usluga, no ipak mu se njezina duša pripila uz prsa. Walimai je pobjegao u najdublju prašumu noseći djevojčinu dušu onamo gdje je nitko više nikad neće moći naći. Ondje je obavio obvezne rituale pročišćenja, posta i nepokretnosti. No na putovanju se on i žena bijahu zaljubili i kad je jednom završen ritual unokaimii, njezin se duh nije htio oprostiti i više je voljela ostati na ovome svijetu uz čovjeka kojega voli. To se zbilom prije gotovo jednog stoljeća i otad je uvijek pratila Walimaija čekajući trenutak kad će se i on pretvoriti u duha i moći poletjeti s njom.

Walimaijeva prisutnost olakšala je napetost u Tapirawa-teriju i isti ratnici koji su maločas bili spremni ma-sakrirati Alexa sad su se prema njemu ophodili ljubazno. Pleme je velikog šamana poštivalo i bojalo ga se, jer je posjedovao nadnaravan dar tumačenja znakova. Svi su

sanjali i imali vizije, ali samo odabrani, poput Walimaija, putovali su u svijet viših duhova, gdje su učili značenje vizija i mogli voditi ostale i mijenjati tok prirodnih nesreća.

Starac je objavio da dječak ima dušu crnoga jaguara, svete životinje, i da je došao iz velike daljine kako bi pomogao narodu sumaglice. Objasnio je da su ovo veoma čudna vremena, vremena u kojima je granica između ovdašnjeg i ondašnjeg svijeta mutna, vremena u kojima ih Rahakanariwa može sve proždrijeti. Podsjetio ih je na postojanje nahaba, koje je većina poznavala samo iz priča što su ih pripovijedala njihova braća iz drugih plemena iz nizinskih krajeva. Ratnici Tapirawa-terija danima su motrili ekspediciju International Geographica, ali nitko od njih nije razumio djela ni običaje tih čudnih stranaca. Walimai, koji je kroz stoljeće svoga života mnogo toga vidio, ispričao im je ono što je znao.

– Nahab kao da su mrtvi, duša im je pobjegla iz grudi, reče. Nahab ne znaju baš ništa, ne mogu prikovati ribu kopljem, niti strelicom pogoditi majmuna, niti se uzverati uz drvo. Ne hodaju odjeveni u zrak i svjetlost, poput nas, nego nose smrdljivu odjeću. Ne kupaju se u rijeci, ne poznaju pravila lijepa ponašanja ili uljudnosti, ne dijele s drugima svoju kuću, svoje jelo, svoju djecu ili svoje žene. Imaju mekane kosti i dovoljan je slab udarac toljagom da im se razbije lubanja. Ubijaju životinje i ne jedu ih, ostavljaju ih na tlu da strunu. Kuda god prođu, ostavljaju za sobom trag smeća i otrova, čak i u vodi. Nahab su toliko ludi da pokušavaju odnijeti kamenje s tla, pijesak iz rijeka i drveće iz šume. Neki žele zemlju. Rekli smo im da se prašuma ne može natovariti na leđa poput mrtvog tapira, ali ne slušaju. Govore nam o svojim bogovima i ne žele slušati o našima. Nezasitni su, poput kajmana. Te sam strahote vidio vlastitim očima i čuo vlastitim ušima i dotaknuo vlastitim rukama.

– Nikad nećemo dopustiti da ti zlodusi dođu do Oka Svijeta, ubit ćemo ih svojim strelicama i strijelama kad se popnu uz vodopad, kao što smo napravili sa svim strancima koji su to pokušali prije, još od vremena djedova naših djedova, objavio je Tahama.

– Ipak će doći. Nahab imaju ptice od buke i vjetra, mogu letjeti iznad planina. Doći će jer žele kamenje i drveće i zemlju, prekinuo gaje Alex.

– Točno, priznao je Walimai.

– Nahab također mogu ubijati bolestima. Mnoga su plemena tako umrla, ali narod sumaglice može se spasiti, reče Nadia.

– Ova djevojčica boje meda zna što govori, trebamo je poslušati. Rahakanariwa običava poprimiti oblik smrtnih bolesti, uvjeravao je Walimai.

– Ona je moćnija od Rahakanariwe? – zapitao je u nevjerici Tahama.

– Ja nisam, ali postoji žena koja je vrlo moćna. Ona ima cjepiva kojima se mogu izbjeći epidemije, reče Nadia.

Djevojčica i Alex proveli su idući sat nastojeći uvjeriti Indijance da nisu svi nahab zlokobni zlodusi, postoje oni koji su prijatelji, poput doktorice Omayre Torres. Jezičnim ograničenjima pridružile su se kulturne razlike. Kako da im objasne od čega se sastoji cjepivo? Oni sami nisu to posve razumjeli, tako da su se odlučili kazati im daje riječ o vrlo snažnoj čaroliji.

– Jedini je spas da ta žena dođe i cijepi cijeli narod sumaglice, tumačila je Nadia. Tako vam nahab ili Rahakanariwa žedni krvi, makar i došli, neće moći naškoditi bolestima.

– Mogu nam prijetiti na druge načine. Onda ćemo krenuti u rat, potvrdio je Tahama.

– Rat protiv nahab loša je ideja..., usudila se reći Nadia.

– Novi će poglavica morati odlučiti, zaključio je Tahama.

Walimai je preuzeo predvođenje pogrebnih obreda za Mocaritu u skladu s najdrevnijim tradicijama. Unatoč opasnosti da će ih vidjeti iz zraka, Indijanci su upalili veliki oganj kako bi spalili tijelo i satima je plamen proždirao poglavičine ostatke dok su žitelji sela žalili zbog njegova odlaska. Walimai je priredio čarobni napitak, moćnu ajahuascu, koja će pomoći muškarcima iz plemena da pogledaju duboko u svoja srca. Mladi su stranci bili pozvani jer su trebali ispuniti junačku zadaću, najvažniju u njihovu životu, za koju ne samo da su trebali pomoć bogova nego su trebali upoznati i vlastite snage. Nisu se usudili odbiti premda je okus toga napitka bio odvratn, i trebali su se silno potruditi kako bi ga progutali i zadržali u želucu. Učinke su osjetili tek mnogo poslije, kad se iznenada tlo pod njihovim nogama raspalo, a nebo ispunilo geometrijskim likovima i sjajnim bojama, njihova se tijela počela vrtjeti i rastapati, i spopala ih je panika sve do posljednje stanice u tijelu. Upravo kad su mislili da stiže smrt, osjetili

su kako ih je nešto gurnulo vrtoglavom brzinom kroz brojne svijetle prostorije i odjednom su se otvorila vrata kraljevstva totemskih bogova, zapovijedajući im da uđu.

Alex je osjetio kako mu se produljuju ekstremiteti i neka ga je žarka toplina oblila iznutra. Pogledao je svoje ruke i vidio dvije šape koje završavaju oštrim pandžama. Otvorio je usta kako bi zazvao, a strašna je rika niknula iz njegove utrobe. Vidio je da se preobrazio u veliku mačku, crnu i sjajnu: veličanstvenog mužjaka jaguara što gaje vidio u dvorištu Maura Carias. Životinja nije bila u njemu, ni on u životinji, nego su se oboje stapali u jedno jedino biće; oboje su bili dječak i zvijer istodobno. Alex je napravio nekoliko koraka istežući se, isprobavajući svoje mišiće, i shvatio je da posjeduje jaguarovu lakoću, brzinu i snagu. Potrčao je u velikim mačjim skokovima šumom, opsjedan nekom nadnaravnom energijom. Jednim skokom uzverao se na granu stabla i odande, dok je sporo zrakom pomicao crni rep, promatrao krajolik svojim zlatnim očima. Znao je da je moćan, zastrašujući, osamljen, nepobjediv, kralj južnoameričke prašume. Nije bilo tako jezive životinje poput njega.

Nadia se uzdigla na nebo i za nekoliko trenutaka izgubila strah od visine koji ju je oduvijek tištao. Njezina moćna krila ženke orla jedva su se pomicala; hladni ju je zrak održavao i dostajao je lagan pokret da promijeni smjer ili brzinu putovanja. Letjela je na velikoj visini, mirna, ravnodušna, nezainteresirana, promatrajući daleko dolje zemlju bez radoznalosti. Odozgo su se vidjeli prašuma i ravni vrhovi tepuisa, mnogi od njih pokriveni oblacima kao da su okrunjeni pjenom; vidjela je također slabi stup dima lomače na kojoj su gorjeli ostaci poglavice Mocarite. Nošen vjetrom, orao je bio jednako onako nepobjediv kao što je to jaguar bio na zemlji: ništa ga nije moglo dosegnuti. Djevojčica-ptica napravila je nekoliko olimpijskih okreta prelijećući Oko Svijeta, odozgo promatrajući život Indijanaca. Pera na njezinoj glavi nakostriješila su se poput stotinu antena, hvatajući toplinu sunca, prostranost vjetra, dramatičnu emociju visine. Znala je da je ona zaštitnica tih Indijanaca, majka-orao naroda sumaglice. Letjela je nad selom Tapirawateri i sjena njezinih veličanstvenih krila prekrila je poput plašta gotovo nevidljive krovove malih nastamba skrivenih u šumi. Naposljetku se velika ptica uputila prema vrhu tepuija, najviše planine, u čijem su gnijezdu, izloženom svim

vjetrovima, sjala tri kristalna jaja.

Sutradan ujutro, kad su se djeca vratila iz svijeta totemskih životinja, ispričovijedala su svoja iskustva.

– Što znače ta tri jaja? – pitao je Alex.

– Ne znam, ali su veoma važna. Ta jaja nisu moja, Jaguare, ali ih moram dobiti da bih spasila narod sumaglice.

– Ne razumijem. Kakve veze imaju ta jaja s Indijancima?

– Stvarno ne znam, ali mislim da imaju velike veze s njima..., odvratila je Nadia zbunjena kao i on.

Kad su se smlačile žerave pogrebne lomače, Mokaritina supruga Iyomi odvojila je kalcinirane kosti, samljela ih kamenom pretvorivši ih u fini prah i pomiješala s vodom i zelenom bananom kako bi napravila juhu. Tikvica s tom sivom tekućinom prelazila je od ruke do ruke i svi, čak i djeca, otpili su gutljaj. Potom su zakopali tikvicu i poglavičino je ime zaboravljeno da ga nikad više nitko ne izgovori. Sjećanje na čovjeka te na djeliće njegove hrabrosti i mudrosti koji su ostali u pepelu prešli su na potomke i prijatelje. Tako će jedan njegov dio uvijek ostati među živima. Nadiji i Alexu također su dali da otpiju juhu od kostiju, kao neku vrstu krštenja: sad su pripadali plemenu. Prinijevši je usnama, dječak se sjetio da je čitao o nekoj bolesti uzrokovanoj jedenjem mozga predaka. Zatvorio je oči i ispio s poštovanjem.

Kad je jednom zaključen pogrebni obred, Walimai je zapovjedio plemenu da odabere novog poglavicu. U skladu s tradicijom, samo su muškarci mogli težiti tom položaju, ali je Walimai objasnio da ovog puta treba odabrati s krajnjom razboritošću, jer žive u vrlo čudnim vremenima koja iziskuju poglavicu kadrog da razumije zagonetke drugih svjetova, sporazumijeva se s bogovima i drži Rahakanariwu pod nadzorom. Rekao je daje sad vrijeme šest Mjeseca na nebeskom svodu, vrijeme kad su bogovi prisiljeni napustiti svoje boravište. Pri spomenu bogova Indijanci su prinijeli ruke glavama i stali se njihati naprijed-natrag, jednolično pjevajući nešto što je u Nadijinim i Alexovim ušima zazvučalo poput molitve.

– Svi u Tapirawateriju, uključujući djecu, trebaju sudjelovati u izboru novog poglavice, uputio je pleme Walimai.

Cijeli je dan pleme predlagalo kandidate i pregovaralo. U sumrak su Nadia i Alex usnuli, iscrpljeni, gladni i dosađujući se. Američki je

dječak uzaludno pokušao objasniti oblik izabiranja pomoću glasova, kao u demokraciji, ali Indijanci nisu znali brojiti i taj način glasovanja bio im je jednako onako nerazumljiv kao i cjepivo. Oni su birali preko vizija.

Kad je dobrano zapala noć Walimai ih je probudio viješću da je naj snažnija bila Ivomina vizija i tako je Mokaritina udovica sad bila poglavica u Tapirawa-teriju. Bilo je to prvi put otkako pamte da neka žena zauzima tu dužnost.

Prva naredba koju je dala stara Iyomi, stavivši na glavu šešir sa žutim perjem koji je tolike godine nosio njezin muž, bila je da pripreme jelo. Naredbu su smjesta poslušali jer je narod sumaglice proveo dva dana ne jedući ništa drugo, osim gutljaja juhe od kostiju. Tahama i drugi lovci otputili su se sa svojim oružjem u prašumu i nekoliko sati poslije vratili se s mravojedom i jelenom, koje su rasjekli i ispekli na žeravici. U međuvremenu su žene napravile kruh od manioke i jelo od zelenih banana. Kad su se svi trbusi nasitili, Iyomi je pozvala svoj narod da sjedne uokrug i obznanila svoj drugi proglas.

– Imenujem druge poglavice. Poglavica za rat i lov: Tahama. Poglavica da omekša Rahakanariwu: djevojčica boje meda zvana Orao. Poglavica za pregovaranje s nahab i njihovim pticama od buke i vjetra: stranac zvani Jaguar. Poglavica koji će posjećivati bogove: Walimai. Poglavica svih poglavica: Iyomi.

Tako je mudra žena raspodijelila moć i organizirala narod sumaglice kako bi se suočio sa zlim vremenima koja su se primicala. I tako su se Nadia i Alex suočili s povjerenom im odgovornošću za koju se nijedno nije osjećalo sposobnim.

Iyomi je odmah izdala svoju treću naredbu. Reče da djevojčica Orao treba održati svoju bijelu dušu – kako bi se suočila s Rahakanariwom, što je jedini način kojim će izbjeći da je ptica-kanibal proguta, ali da strani mladić, Jaguar, treba postati muškarcem i primiti svoje ratničko oružje. Svaki muž, prije nego pograbi svoje oružje ili pomisli na ženidbu, treba umrijeti kao dječak i roditi se kao muškarac. Nije bilo vremena za tradicionalni obred koji traje tri dana i obično uključuje sve dječake iz plemena koji su zašli u pubertet. Za Jaguara će trebati improvizirati nešto kraće, reče Iyomi, jer će mladić pratiti Orla na putovanju u planinu bogova. Narod sumaglice je u opasnosti, jedino ovo dvoje stranaca može donijeti spas i prisiljeni su brzo

otputovati.

Walimaija i Tahamu dopalo je da organiziraju ritual inicijacije za Alexa, u kojemu sudjeluju samo odrasli muškarci. Poslije je dječak ispričao Nadiji da bi možda iskustvo bilo manje užasavajuće da je znao u čemu se sastoji obred. Pod Iyominim vodstvom žene su mu obrijale tonzuru oštrim kamenom, prilično bolnom metodom, jer je imao porezotinu koja još nije zacijeljela ondje gdje su ga udarili pri otmici. Kad je tuda prošao kamen za brijanje, rana se otvorila, ali su nanijeli malo blata i ubrzo je prestalo krvariti. Potom su ga žene, presavijajući se od smijeha, obojile u crno od glave do pete smjesom od voska i ugljena. Nakon toga trebao se oprostiti od svoje prijateljice i Iyomi, jer žene nisu mogle biti prisutne za vrijeme obreda i otišle su provesti dan u šumi s djecom. Neće se vratiti u selo sve do noći, kad će ga ratnici odvesti na iskušnja koja su dijelom inicijacije.

Tahama i njegovi ljudi iskopali su iz riječnog mulja posvećena glazbala koja su se upotrebljavala samo za muške obrede. Bile su to povelike tube duge metar i pol, koje su, kad se u njih puhnuo, proizvodile hrapav i dubok zvuk, poput brektanja bika. Žene i dječaci koji još nisu bili inicirani nisu ih sjeli vidjeti, kako se ne bi preko neke čarolije razboljeli i umrli. Ta su glazbala predstavljala mušku moć u plemenu, svezu između roditelja i muške djece. Bez tih truba sva bi moć ostala u ženama koje posjeduju božansku sposobnost da imaju djecu ili prave ljude, kako su oni govorili.

Ritual je počeo ujutro i trebao je potrajati cijeli dan i cijelu noć. Dali su mu da pojede nekoliko gorkih murvi i ostavili ga sklupčanog na tlu, u fetalnom položaju, potom su se, predvođeni VValimaijem, obojeni i ukrašeni obilježjima zloduha, rasporedili oko njega u uskom krugu, udarajući o zemlju stopalima i pušeći cigare od lišća. Uz gorke murve, strah i dim Alex se ubrzo osjetio prilično bolesnim.

Dugo su ratnici plesali i oko njega jednolično pjevali psalme, pušući u teške svete trube čiji su krajevi dodirivali tlo. Zvuk je grmio u zbunjenom dječakovu mozgu. Satima je slušao pjesme što su ponavljale povijest Oca Sunca koji je bio udaljen od svakodnevnog Sunca što osvjetljava nebo, bio je nevidljiva vatra iz koje proistječe Stvaranje; slušao je o kapi krvi koja je iskočila iz Mjeseca kako bi začela korijen prvoga čovjeka; pjevali su o Mliječnoj rijeci koja sadrži sve sjemenke života, ali i o truljenju i smrti; kako ta rijeka vodi u

kraljevstvo gdje se šamani poput Walimaija nalaze s duhovima i drugim nadnaravnim bićima da bi primili mudrost i moć iscjeljivanja. Kazali su kako sve što postoji sanja Majka Zemlja, kako svaka zvijezda sanja svoje stanovnike, a sve što se događa u univerzumu je snoviđenje, puki snovi unutar drugih snova. Usred svoje smetenosti Alexander Cold je osjetio da se te riječi odnose na pojmove koje je sam naslutio, a onda se ostavio umovanja i prepustio čudnom iskustvu misleći srcem.

Prošli su sati i dječak je gubio osjećaj za vrijeme, prostor, vlastitu realnost i uranjao u stanje užasa i duboka umora. U nekom je trenutku osjetio kako ga podižu i prisiljavaju da hoda, tek je tada opazio daje pala noć. Uputili su se u povorci prema rijeci, svirajući u svoja glazbala i vitlajući oružjem, ondje su ga uronili u vodu nekoliko puta i već je pomislio da će se utopiti. Istrljali su ga nabrušenim listovima kako bi skinuli crnu boju i potom su mu stavili papar na užarenu kožu. Uz zaglušujuću viku udarali su ga šibama po nogama, nadlakticama, prsima i trbuhu, ali bez nakane da ga ozlijede; pripremili su mu kopljima katkad ga dotičući vršcima, no ne ranjavajući ga. Nastojali su ga uplašiti svim mogućim sredstvima, i to im je uspjelo, jer nije shvaćao što se zbiva i bojao se da bi se svaki čas njegovim napadačima mogla omaknuti ruka pa će ga uistinu i ubiti. Pokušao se braniti udarcima ruku i odguravajući ratnike iz Tapirawaterija, ali mu je instinkt govorio da ne pokuša pobjeći jer bi to bilo uzaludno, a i nije imao kamo poći na tom nepoznatom i negostoljubivom teritoriju. Bila je to pravilna odluka jer bi, daje tako napravio, ostao kukavica, stoje najneoprostivija mana ratnika.

Kad je već bio na rubu da će izgubiti kontrolu i postati histeričan, Alex se odjednom sjetio svoje totemske životinje. Nije se morao posebno potruditi kako bi ušao u tijelo crnog jaguara, preobrazba se dogodila brzo i lako: rika koja je izišla iz njegova grla bila je ista ona koju je iskusio prije, grebanje pandžama već je poznavao, skok preko glava svojih neprijatelja bio je prirodan čin. Indijanci su proslavili jaguarov dolazak zaglušujućom grajom i zatim ga povelu u svečanoj procesiji do svetog drveta, gdje je iščekivao Tahama s konačnom kušnjom.

U prašumi je svitalo. Vatreli su mravi bili namamljeni u cijev odnosno stožac od ispletene slame, poput onih što su se

upotrebljavale za istiskivanje cijanovodične kiseline iz manioke. Tahama ih je držao pomoću dva pruta kako bi izbjegnuo doticaj s kukcima. Alex je, iscrpljen nakon te duge i jezovite noći, zastao na trenutak kako bi shvatio što se od njega očekuje. Tada je duboko udahnuo, puneći pluća hladnim zrakom, pozvao u pomoć hrabrost svoga oca, penjača po planinama, otpornost svoje majke koja se nikad nije predavala i snagu totemske životinje, a zatim je uvukao lijevu ruku do lakta u cijev.

Vatreni mravi nekoliko su sekunda šetali njegovom kožom prije no što su ga uboli. Kad su to učinili, činilo mu se kao da mu kosti izgriza kiselina. Užasna ga je bol smela na nekoliko trenutaka, ali uz životinjski napor volje nije povukao ruku iz stošca. Sjetio se Nadijinih riječi kad ga je pokušavala poučiti kako da se suzi vi s komarcima: ne brani se, ignoriraj ih. Bilo je nemoguće ignorirati vatrene mrave, ali poslije nekoliko minuta posvemašnjeg očajanja kad je bio na rubu da potrči i baci se u rijeku, shvatio je da je moguće svladati nagon za bijegom, obuzdati urlik u prsima, otvoriti se patnji ne pružajući otpor, dopuštajući da potpuno prodre, do posljednje stanice njegova bića i njegove svijesti. I tada je goruća bol prošla kroz njega poput mača, izišla kroz leđa i nekim je čudom uspio to podnijeti. Alex nikad neće moći objasniti dojam moći koji ga je spopao tijekom te muke. Osjetio se tako snažnim i nepobjedivim kao stoje to bio u liku crnog jaguara kad je popio čarobni Walimaijev napitak. Bila je to nagrada za preživljavanje kušnje. Znao je da je njegovo djetinjstvo sad zaista iza njega i da će se od ove noći moći brinuti o sebi.

– Dobro došao među muškarce, reče Tahama, povlačeći stožac s Alexove nadlaktice.

Ratnici su povelj polusvjesnog mladića natrag u selo.

TRINAESTO POGLAVLJE

Sveta planina

Kupajući se u znoju, uz bolove i goreći od groznice, Alexander Cold, Jaguar, prešao je dugim zelenim hodnikom, prekoračio aluminijski prag i ugledao svoju majku. Lisa Cold bila je u naslonjaču, naslonjena na jastuke, pokrivena plahtom u sobi gdje je svjetlo bilo bijelo poput Mjesečeve svjetlosti. Na ćelavoj je glavi nosila plavu vunenu kapu, a na ušima slušalice, bila je vrlo blijeda i ispijena, s tamnim sjenama ispod očiju. Tanka sonda bila joj je povezana za venu ispod ključne kosti i kroz nju je kapala žuta tekućina iz plastične vrećice. Svaka je kap prodirala poput mravlje vatre izravno u srce njegove majke.

Tisuće milja daleko, u bolnici u Texasu, Lisa Cold je primala svoju kemoterapiju. Pokušavala je ne misliti na drogu koja je, kao otrov, ulazila u njezine vene kako bi se borila s gorim otrovom, svojom bolešću. Kako bi odvratila pažnju, usredotočila se na svaku notu koncerta za flautu koji je slušala, isti onaj što ga je toliko puta čula kako ga vježba njezin sin. U istom trenutku kad ju je Alex, bulazneći, sanjao usred prašume, Lisa Cold vidje posve jasno svoga sina. Vidje ga kako stoji na pragu vrata svoje sobe, višeg i koščatog, zrelijeg i zgodnijeg no što ga se sjećala. Lisa gaje toliko zvala u mislima daju nije začudilo kad je vidjela daje stigao. Nije se zapitala kako ni zastoje došao, jednostavno se prepustila sreći što ga ima pokraj sebe. Alexandere... Alexandere..., promrmlja. Ispružila je ruke i on je krenuo naprijed sve dok ju nije dotaknuo, kleknuo je uz naslonjač i spustio glavu u njezino krilo. Dok je Lisa Cold ponavljala sinovo ime i milovala mu vrat, u slušalicama, kroz prozračne note flaute, začu njegov glas kako je moli neka se bori, neka se ne predaje smrti, govoreći joj opet i opet Volim te, mama.

Susret Alexandera Colda s majkom možda je potrajao tek jedan čas ili nekoliko sati, ni on ni ona nisu znali točno. Kad su se napokon

oprostili, oboje su se okrijepljeni vratili u materijalni svijet. Nedugo zatim John Cold je ušao u sobu svoje žene i iznenadio se vidjevši je nasmiješenu i s bojom u obrazima.

– Kako se osjećaš, Lisa? – upitao je brižno.

– Sretno, John, jer me je Alex došao vidjeti, odgovori ona.

– Lisa, što to govoriš... Alexander je u Amazoni s mojom majkom, zar se ne sjećaš? – promrmljao je njezin muž, užasnut zbog učinka lijekova na mozak njegove supruge.

– Da, sjećam se, ali to ne poništava činjenicu da je pred koji trenutak bio ovdje.

– Ne može biti..., suprotstavio joj se muž.

– Narastao je, viši je i jači, ali mu je jako natekla lijeva ruka..., ispriča mu ona, sklapajući oči kako bi se odmorila.

Usred južnoameričkog kontinenta, u Oku Svijeta, Alexander Cold se probudio iz groznice. Potrajalo je nekoliko minuta dok nije prepoznao zlaćanu djevojku koja se nadnijela nad njega kako bi mu dala vode.

– Sad si muškarac, Jaguare, reče Nadia, smiješeći se s olakšanjem kad je vidjela da se vratio među žive.

Walimai je pripremio smjesu od ljekovita bilja i nanio je na Alexovu nadlakticu, od čega su za samo nekoliko sati nestale groznica i otekline. Šaman mu je objasnio: kao što u prašumi ima otrova koji ubijaju ne ostavljajući traga, postoje i tisuće i tisuće prirodnih lijekova. Dječak mu je opisao majčinu bolest i zapitao ga poznaje li neku biljku koja bi joj mogla donijeti olakšanje.

– Postoji sveta biljka, koju treba pomiješati s vodom zdravlja, odvratio je šaman.

– Mogu li nabaviti tu vodu i tu biljku?

– Možda da, a možda ne. Treba proći mnoge kušnje.

– Napraviti ću sve stoje potrebno! – uskliknuo je Alex.

Sutradan je mladić bio prepun masnica, a na svakom mravljem ubodu sjao je crveni kružić, no stajao je i imao teka. Kad je Nadiji ispričao svoje iskustvo, rekla mu je da djevojčice iz plemena ne prolaze obred inicijacije jer ga ne trebaju; žene znaju kad iza sebe ostavljaju djetinjstvo, jer ih njihovo tijelo upozorava krvareći.

Bio je to jedan od onih dana kad Tahama i njegovi drugovi nisu imali sreće u lovu i pleme je raspolagalo samo kukuruzom i nekoliko

riba. Alex je zaključio da može kušati i tu ribu, ako je prije bio kadar jesti pečenu anakondu, pa makar bila puna ljuska i bodlji. Iznenaden, otkrio je da mu se veoma sviđa. Kad samo pomislim da sam se lišavao tog slasnog obroka više od petnaest godina! – uskliknuo je pri drugom zalogaju. Nadia mu je rekla neka se dobro najede jer će se sutradan otputiti s Walimaijem na putovanje u svijet duhova, gdje možda neće biti hrane za tijelo.

– Walimai kaže da ćemo ići na svetu planinu, gdje žive bogovi, reče djevojčica.

– Što ćemo raditi ondje?

– Tražit ćemo tri kristalna jaja koja su se pojavila u mojoj viziji. Walimai vjeruje da će jaja spasiti narod sumaglice.

Putovanje je počelo u praskozorje, tek što se prva zraka svjetla pojavila na nebeskom svodu. Walimai je koračao naprijed u pratnji svoje lijepe supruge-anđela, koja je na mahove išla pod ruku sa šamanom, a na mahove poput leptira letjela ponad njegove glave, uvijek šutljiva i nasmiješena. Alexander Cold je ponosno nosio luk i strijele, novo oružje koje mu je predao Tahama na kraju inicijacijskog rituala. Nadia je nosila tikvicu s juhom od platane i nekoliko pogačica od manioke koje im je Iyomi dala za put. Vraču nisu trebale zalihe jer se, kako reče, u njegovoj dobi vrlo malo jede. Nije se doimao ljudskim bićem: prehranjivao se gutljajima vode i orasima koje je dugo isisavao bezubim desnim, jedva daje spavao, a imao je snage u izobilju da nastavi pješčiti kad bi mladi već padali od umora.

Stali su hodati kroz šumovite ravnice visoravni u smjeru najvišeg tepuija, crnog i blistavog tornja poput skulpture od opsidijana. Alex je zavirio u svoj kompas i vidio da se neprestano kreću prema istoku. Nije postojala vidljiva staza, ali se Walimai provlačio kroz vegetaciju sa zaprepašćujućom sigurnošću, snalazeći se među drvećem, dolinama, brežuljcima, rijekama i slapovima kao da u ruci nosi zemljovid.

Kako su napredovali, priroda se mijenjala. Walimai je pokazao na krajolik govoreći da je to kraljevstvo Majke Voda, i zaista je ondje bilo nevjerojatno obilje slapova. Donde još uvijek nisu došli garimpeirosi tražeći zlato i drago kamenje, no sve je bilo pitanje vremena. Rudari su radili u skupinama od četiri ili pet, i bili su presiromašni da bi se koristili zračnim prijevozom, kretali su se pješice terenom punim

prepreka ili kanuom po rijekama. Međutim, bilo je ljudi poput Maura Carias koji su poznavali golemo bogatstvo tog pojasa i koji su mogli računati na moderna prijevozna sredstva. Da eksploatiraju rudnike koristeći se mlazom vode pod pritiskom koji će upropastiti šumu i preobraziti krajolik u baruštinu sprečavali su ih jedino novi zakoni o zaštiti okoliša i domorodaca. Prvi od njih kršili su neprestano, ali više nije bilo tako lako to isto činiti i s drugim, jer su oči svijeta bile uperene u amazonske Indijance, posljednja preživjela bića iz kamenog doba. Više ih nisu mogli istrijebiti mecima i vatrom, kao što su činili prije samo nekoliko godina, a da ne izazovu međunarodnu reakciju.

Alex je još jednom pomislio koliko su važna cjepiva doktorice Omayre Torres i bakine reportaže za International Geographic kojima će upozoriti druge države na položaj Indijanaca. Što znače tri kristalna jaja koja je Nadia vidjela u snu? Zašto su trebali krenuti na ovo putovanje sa šamanom? Učinilo mu se korisnijim da se pokuša pridružiti ekspediciji, vratiti cjepiva i da njegova baka objavi svoj članak. Njega je Iyomi proglasila za poglavicu za pregovaranje s nahab i njihovim pticama od buke i vjetra, ali umjesto da ispuni nalog, sve se više i više udaljavao od civilizacije. Nije bilo nikakve logike u ovome što čine, pomisli uzdahnivši. Pred njim su se podizale zagonetke i samotni tepuisi poput građevina s drugog planeta.

Tri su putnika hodala hitro od izlaska do zalaska sunca, zaustavljajući se kako bi odmorili noge i popili vodu iz rijeke. Alex je nastojao uloviti tukana koji se odmarao na grani, udaljen tek nekoliko metara, ali njegova strijela nije pogodila metu. Onda je naciľjao majmuna koji je bio tako blizu da je mogao vidjeti njegovo žuto zubalo, no ni njega nije uspio uloviti. Majmun mu je uzvratio kreveljeći mu se gestom koja mu se učinila iskreno sarkastičnom. Pomislio je kako će mu slabo koristiti njegovo novo novcato ratničko oružje; kad bi njegovi drugovi ovisili o hrani koju bi on pribavio umrli bi od gladi. Walimai je pokazao nekoliko oraha, koji su bili ukusni, te voće na drvetu koje dječak nije uspio dosegnuti.

Indijanci su imali veoma razdvojene prste na stopalima, snažne i savitljive, mogli su se penjati nevjerojatno okretno uz glatka debla. Ta stopala, premda otvrdnula poput krokodilske kože, bila su i vrlo osjetljiva: čak su se služili njima pri pletenju koševa ili užadi. U selu su djeca počinjala vježbati veranje tek što bi stala na noge, dok se on, sa

svim svojim iskustvom penjanja po planinama, nije bio kadar uzverati na stablo kako bi nabrao voća. Walimai, Nadia i Boroba su plakali od smijeha gledajući njegove propale pokušaje i nitko od njih nije pokazao ni mrvu naklonosti kad je prizemljio s poprilične visine, natukavši stražnjicu i ponos. Osjećao se tromim i nespretnim poput debelokožaca.

U suton, nakon dugih sati hodanja, Walimai je rekao da se mogu odmoriti. Ušao je u rijeku do koljena stojeći u vodi, nepomičan i šutljiv dok ribe nisu zaboravile na njegovu nazočnost i počele ga okruživati. Kad mu je plijen bio na dohvatu oružja, svojim kratkim kopljem probio je i predao Nadiji krasnu srebrnastu ribu koja je još lupkala repom.

– Kako to radi s toliko lakoće? – želio je znati Alex, ponižen zbog svojih prethodnih promašaja.

– Tražio je dopuštenje od ribe, objasnio joj da je treba ubiti iz nužde; poslije joj zahvaljuje stoje ponudila svoj život da bismo mi živjeli, pojasnila je djevojčica.

Alexander pomisli kako bi se na početku putovanja na to nasmejao, ali je sada pažljivo slušao što mu je govorila njegova prijateljica.

– Razumije jer je prije toga riba pojela druge ribe, a sad je njezin red da bude pojedena. Tako je to, odvrátila je ona.

Šaman je pripremio maleni oganj kako bi ispekao večeru, koja im je vratila snagu, no on nije okusio ništa osim vode. Djeca su spavala šćućurena između čvrstog korijenja stabla kako bi se zaštitila od hladnoće, jer nije bilo vremena da se pripreme viseće mreže od vrpce kore drveća, kao što su to vidjeli u selu; bili su umorni i veoma je rano trebalo nastaviti putovanje. Svaki put kad bi se netko pomaknuo, onaj se drugi namještao, kako bi bili što je više moguće priljubljeni i ulijevali jedno drugomu toplinu tijekom noći. U međuvremenu je stari Walimai, sklupčan i nepomičan, te sate proveo promatrajući nebeski svod dok je uza nj bdjela njegova supruga poput prozirne vile, odjevena samo u svoje tamne kose. Kad su se mladi probudili, Indijanac je bio u posve jednaku položaju u kakvu ga bijahu vidjeli prošle noći: neosjetljiv na hladnoću i umor. Alex ga je pitao koliko dugo živi, odakle izvlači energiju i silno zdravlje. Starac je objasnio daje vidio kako se rađaju mnoga djeca koja su poslije postala djedovima, također je vidio te djedove kako umiru, a rađaju se njihovi unuci, koliko godina? Slegnuo je ramenima: nije bilo važno ili nije

znao. Reče daje glasnik bogova, običavao je odlaziti u svijet besmrtnika, gdje ne postoje bolesti koje ubijaju ljude. Alex se sjetio legende o Eldoradu, koji ne samo da sadrži bajoslovna bogatstva nego i izvor vječne mladosti.

– Moja je majka veoma bolesna..., promrmljao je Alex, ganut uspomenom. Iskustvo mentalnog preseljenja u bolnicu u Texasu kako bi bio s njom bilo je tako stvarno da nije mogao zaboraviti pojedinosti, od mirisa lijekova u sobi do njezinih mršavih nogu pod plahtom na koju je prislonio čelo.

– Svi ćemo umrijeti! – reče šaman.

– Da, ali ona je mlada.

– Neki odlaze mladi, drugi stari. Ja sam previše živio, volio bih da se moje kosti odmore u sjećanju drugih, reče Walimai.

U podne sljedećeg dana stigli su do podnožja najvišeg tepuija u Oku Svijeta, diva čiji se vrh gubio u gustoj kruni bijelih oblaka. Walimai je objasnio da se oko vrhunca nikad ne razvedrava i nitko, čak ni moćni Rahakanariwa, ne posjećuje to mjesto ako ga ne pozovu bogovi. Dodao je da narod sumaglice već tisuće godina zna za postojanje boravišta bogova, još od početka života, kad su ljudska bića stvorena od topline Oca Sunca, krvi Mjeseca i blata Majke Zemlje. U svakom je naraštaju bila jedna osoba, uvijek šaman koji je prošao mnoge stupnjeve ispaštanja, a koji je bio predodređen da posjeti tepui i posluži kao glasnik. Ta je uloga sad dopala njega, bio je ondje mnogo puta, živio je s bogovima i poznao njihove običaje. Bio je zabrinut, ispričao im je, jer još nije obučio svog nasljednika. Ako on umre, tko će biti glasnik? Tražio ga je na svakom svom duhovnom putovanju, ali nijedna mu vizija nije pristigla u pomoć. Nije mogao obučiti bilo koga, trebao je to biti netko rođen s dušom šamana, netko tko bi imao moć liječenja, pružanja savjeta i tumačenja snova. Ta je osoba od mladosti iskazivala nadarenost; trebala je biti veoma disciplinirana kako bi svladala iskušenja i kontrolirala svoje tijelo: dobar je šaman oskudijevao željama i potrebama. To je, ukratko, ono što su mladi razumjeli iz dugoga govora vrača koji je govorio u krugovima, ponavljajući, kao da recitira beskrajnu pjesmu. No bilo im je jasno da nitko osim njega nije ovlašten da prijeđe prag svijeta bogova, iako su u nekoliko izvanrednih okolnosti onamo ušli i drugi Indijanci. Bilo bi ovo prvi put od postanka svijeta da se strani posjetitelji onamo

pripuste.

– Kako izgleda zemlja bogova? – pitao je Alex.

– Veća je od najvećeg shabona, sjajna i žuta poput Sunca.

– Eldorado! Zar je to legendarni grad od zlata koji su tražili osvajači? – gorljivo se raspitivao dječak.

– Možda da, a možda i ne, odgovorio je Walimai, kojemu je manjkalo podataka da bi znao što je grad, prepoznao zlato ili mogao zamisliti osvajače.

– Kakvi su bogovi? Jesu li nalik stvorenju koje nazivamo Zvijer?

– Možda da, a možda i ne.

– Zašto si nas doveo ovamo?

– Zbog vizija. Narod sumaglice mogu spasiti orao i jaguar, zato ste pozvani u tajno boravište bogova.

– Bit ćemo dostojni povjerenja. Nikad nećemo odati ulaz..., obećao je Alex.

– Nećete moći. Ako iziđete živi, zaboravit ćete to, odvratio je jednostavno Indijanac.

Ako iziđem živ... Dakle, do ovoga mi trenutka nije palo na um da ću umrijeti mlad, pomisli dječak. U dnu duše držao je smrt nečim prilično neugodnim što se događa drugima. Unatoč opasnostima s kojima se suočio posljednjih tjedana, nije dvojio da će se vratiti kako bi se našao sa svojom obitelji. Čak je pripremao riječi kojima će prepričati svoje pustolovine, iako se nije odviše nadao da će mu povjerovati. Koji bi od njegovih prijatelja mogao zamisliti da je bio među bićima iz kamenog doba na korak od Eldorada?

U podnožju tepuija shvatio je da je život pun iznenađenja. Prije nije vjerovao u sudbinu, činilo mu se to fatalističkim stavom, vjerovao je daje svatko slobodan napraviti od svog života ono što želi, a on je bio uporan da napravi nešto veoma dobro od svoga, da bude uspješan i sretan. Sada se sve to činilo apsurdnim. Više se nije mogao pouzdavati samo u razum, zašao je na neizvjesno područje snova, intuicije i magije. Postojala je sudbina i katkad se trebalo upustiti u pustolovinu i isplivati na površinu nekako improvizirajući, kao što je napravio kad ga je baka gurnula u vodu s četiri godine i morao je naučiti plivati. Ništa drugo nije preostalo nego zaroniti u zagonetke koje su ga okruživale. Još je jednom bio svjestan rizika. Bio je sam usred najudaljenijeg predjela na planetu gdje nisu vrijedili poznati

zakoni. Sve što je prije držao pouzdanim sad je bilo relativno. Trebao je to priznati: baka mu je učinila golemu uslugu izvukavši ga iz sigurnosti Kalifornije i izbacivši ga u prazninu. Nisu ga samo Tahama i njegovi vatreni mravi uveli u svijet muškaraca, učinila je to i neizreciva Kate Cold.

Walimai je ostavio svoje dvoje suputnika da se odmaraju kraj potoka, rekavši neka ga čekaju, i otišao je sam. U tom pojasu visoravni raslinje je bilo manje gusto i podnevno je sunce padalo poput olova na njihove glave. Nadia i Alex bacili su se u vodu ustrašivši električne jegulje i kornjače koje su počivale na dnu, dok je Boroba lovio muhe i na obali si trijebio buhe. Dječak se osjećao posve ugodno s tom djevojčicom, bilo mu je zabavno s njom i imao je u nju povjerenja, jer je u tom okolišu bila mnogo mudrija od njega. Činilo mu se čudnim što osjeća toliko udivljenja prema curici sestrina uzrasta. Katkad bi došao u iskušenje da je uspoređuje s Cecilijom Burns, ali nije znao čime bi započeo: bile su potpuno različite.

Cecilia Burns bila bi jednako tako izgubljena u prašumi kao što bi to bila Nadia Santos u gradu. Cecilia se razvila rano i s petnaest godina već je bila mlada žena; on nije bio jedini koji je bio zaljubljen u nju, svi su dečki iz škole gajili iste maštarije. Nadia je, naprotiv, još bila visoka i tanka poput stabljike, bez ženskih oblina, sama kost i osunčana koža, androgino biće koje miriše na šumu. Unatoč svom djetinjem izgledu, pobuđivala je poštovanje: posjedovala je samosvijest i dostojanstvo. Možda se stoga što nije imala sestara ili prijateljica svoje dobi ponašala poput odraslih; bila je ozbiljna, šutljiva, usredotočena, bez onog nametljivog ponašanja koje je Alexa toliko gnjavilo u drugih djevojčica. Mrzio je kad bi curice među sobom šušorile i smijale se, osjećao se nesigurnim, mislio je da mu se rugaju. Ne govorimo uvijek o tebi, Alexandere Colde, ima drugih, zanimljivijih tema, bila mu je jednom rekla Cecilia Burns pred cijelim razredom. Pomisli da ga Nadia nikad ne bi tako ponizila.

Stari se šaman vratio nakon nekoliko sati, svjež i smiren kao uvijek, s dva štapa umočena u smolu nalik onoj koju su upotrebljavali Indijanci za pobočno penjanje uz buk. Objavi da je pronašao ulaz u planinu bogova i pošto je skrio luk i strijele kojima se neće moći koristiti, pozvao ih je da ga slijede.

U podnožju tepuija vegetacija se sastojala od golemih paprati koje

su rasle zapetljane poput kudjelje. Trebalo se kretati veoma pažljivo i polako, razmičući listove i s mukom si krčeći put. Kad su se jednom uvukli pod te divovske biljke, nebo je nestalo, uronili su u biljni svijet, vrijeme se zaustavilo, a stvarnost izgubila svoje poznate oblike. Zašli su u klupko treperećih listova, rose što miriše na mošus, fosforescentnih kukaca i sukulentnih cvjetova iz kojih je kapao plavi, gusti med. Zrak je postao težak poput daha zvijeri, neprestano je zujalo, kamenje je gorjelo poput žeravice, a zemlja je imala boju krvi. Alexander je jednom rukom ščepao Walimaijevo rame, a drugom primio Nadiju, svjestan da će ih, ako se razdvoje nekoliko centimetara, paprat progutati i nikad se više neće naći. Boroba se priljubio uz tijelo svoje gospodarice, šutljiv i oprezan. Trebalo je odmicati s očiju nježne paučine izvezene od komaraca i kapi rose, a koje su se poput čipke pružale između listova. Jedva su mogli vidjeti svoja stopala, tako da su se prestali pitati stoje ta rumena, sluzava i mlaka tvar u koju su uranjali do gležnja.

Dječak nije mogao ni zamisliti kako šaman može prepoznati put, možda ga je vodila njegova supruga-duh; na mahove je bio uvjeren da se vrte na istome mjestu ne napredujući ni koraka. Nije bilo orijentacijskih točaka, samo proždrljiva vegetacija koja ih je umatala u blistav zagrljaj. Htio je pogledati u svoj kompas, ali je igla poludjelo titrala, naglašavajući dojam da idu u krug. Odjednom se Walimai zaustavio, odmaknuo paprat koja se ničim nije razlikovala od drugih, i našli su se pred otvorom na obronku brežuljka, nalik smrdljivčevu brlogu.

Vrač je ušao četveronoške, a oni su ga slijedili. Bio je to uzak prolaz, dug tri ili četiri metra, koji se otvarao u prostranu špilju u kojoj su se mogli uspraviti, osvijetljenu tek jednom zrakom svjetla koja je dopirala izvana. Walimai je potom stao strpljivo trljati svoje kamenje kako bi upalio vatru, dok je Alex mislio kako nikad više neće izići iz kuće bez šibica. Napokon je iskra među kamenjem zapalila slamku koju je Walimai upotrijebio kako bi upalio smolu na baklji.

Na drhturavu svjetlu vidjeli su kako se podiže taman i zbijen oblak tisuća i tisuća šišmiša. Bili su u stjenovitoj duplji okruženi vodom koja je curila kroz zidove i pokrivala tlo poput tamne lagune. Nekoliko prirodnih tunela izlazilo je u različitim smjerovima, neki širi od

drugih, tvoreći zamršeni podzemni labirint. Bez oklijevanja se Indijanac uputio jednim prolazom s djecom za petama.

Alex se sjetio pripovijesti o Arijadninoj niti koja je, prema grčkoj mitologiji, dopustila Tezeju da se vrati iz dubina labirinta nakon što je ubio divljeg Minotaura. On nije imao klupko konca kako bi označio put i zapitao se kako će izići odavde ako Walimai strada. Budući da je igla njegova kompasa besciljno titrala, zaključio je da se nalaze u magnetskom polju. Htio je nožem ostaviti znakove na zidovima, ali je stijena bila tvrda poput granita i trebali bi mu sati da ureze utor. Kretali su se naprijed iz jednoga tunela u drugi, neprestano se uspinjući po unutrašnjosti tepuija, s improviziranom bakljom kao jedinom obranom protiv potpune tmine koja ih je okruživala. U utrobi zemlje nije carevala grobna tišina, kako je zamišljao, nego su se čuli lepetanje šišmiševih krila, cicanje štakora, trk malih životinja, kapanje vode i gluho ritmično udaranje, lupanje srca, kao da se nalaze u živom organizmu, golemoj životinji koja počiva. Nitko nije govorio, ali bi katkad Boroba ispustio uplašeni krik i tada im je jeka labirinta vraćala umnoženi zvuk. Dječak se pitao kakva vrsta stvorenja nastanjuje te dubine, možda zmije ili otrovni škorpioni, ali je odlučio ne misliti ni na jednu od tih mogućnosti, nego zadržati hladnu glavu, kao što se činilo da je ima Nadia koja je hodala iza Walimaija, nijema i s povjerenjem.

Malo-pomalo nazirao se kraj dugoga prolaza. Ugledali su slabašno zeleno svjetlo, a kad su provirili, našli su se u velikoj duplji čiju je ljepotu bilo gotovo nemoguće opisati. Odnekud je ulazilo dovoljno svjetlosti da rasvijetli prostrani prostor, velik poput crkve, gdje su se uzdizale čudesni sklopovi oblika stijena i minerala, kao skulpture. Labirint koji su ostavili iza sebe bio je od tamnoga kamena, ali sada su bili u okrugloj dvorani, osvjetljenoj, pod kupolom katedrale, okruženi kristalima i dragim kamenjem. Alex je znao vrlo malo o mineralima, ali je mogao prepoznati opale, topaze, ahate, komade kvarca i alabastra, zada i turmalina. Vidio je kristale nalik dijamantima, druge koji su bili mliječni, neki su se činili osvjetljenima iznutra, drugi s umetnutim komadićima zelenog, ljubičastog i crvenog kao da su optočeni smaragdima, ametistima i rubinima. Prozirni stalaktiti visjeli su sa svoda poput ledenih bodeža, a s njih je kapala kalcinirana voda. Mirisalo je na vlagu i, začuđujuće, na cvijeće. Ta je mješavina parfema i mirisa grobnice stvarala užeglu, intenzivnu i prodornu aromu,

pomalo izazivajući mučninu. Zrak je bio hladan i štipav, kao zimi kad zasniježi.

Odjednom su ugledali kako se nešto miče na drugome kraju špilje i trenutak poslije sa stijene od plavoga kristala odskočilo je nešto što se doimalo poput čudne ptice, nešto kao reptil s krilima. Životinja je razvila krila spremajući se poletjeti i tada ju je Alex jasno vidio: bila je nalik crtežima legendarnih zmajeva, samo veličine velikog i vrlo lijepog pelikana. Strašni zmajevi iz europskih legenda, koji su uvijek čuvali blago ili zatočenu djevu, bili su krajnje

odbojni. No ovaj pred njegovim očima bio je poput zmajeva što ih je vidio na svečanostima u kineskoj četvrti u San Franciscu: puka radost i životnost. Ipak je otvorio svoj švicarski nož i spremio se za obranu, no Walimai gaje umirio pokretom ruke.

Šamanova žena-duh, nepostojana poput vilinog konjica, preletjela je špiljom i smjestila se između životinjinih krila zajahavši je. Boroba je, užasnut, zacičao i iskesio zube, ali ga je Nadia ušutkala, zabezeknuta pred zmajem. Kad se uspjela dovoljno oporaviti, počela je zazivati jezikom ptica i reptila u nadi da će ga privući, ali životinja iz bajke proučavala je izdaleka posjetitelje svojim crvenkastim zjenicama ne obazirući se na Nadijin poziv. Onda je poletjela, elegantna i laka, napravivši olimpijski okret pod svodom špilje, s Walimaijevom suprugom na slabinama, kao da bi jednostavno htjela pokazati ljepotu svojih linija i svoje fosforescentne ljuštore. Naposljetku se vratila smjestivši se na stijenu od plavoga kristala, preklopila svoja krila i iščekivala s ravnodušnim držanjem mačke.

Ženin se duh vratio do muža i ondje ostao lebdeći, viseći u zraku. Alex se pitao kako će poslije opisati ovo što sada vide njegove oči; sve bi bio dao da ima bakin fotoaparat, kako bi ostavio dokaz da su ovo mjesto i ova bića zaista postojala, da nije stradalnik u oluji vlastitih halucinacija.

Napustili su začaranu duplju i krilatog zmaja s određenim žaljenjem, ne znajući hoće li ga opet vidjeti. Alex se nije htio predati pred očitom činjenicom da je to bio čaroban trenutak u njegovu životu, još je uvijek pokušavao pronaći racionalna objašnjenja za to što se zbivalo, dok je Nadia, naprotiv, prihvaćala čudesno ne postavljajući pitanja. Dječak je pretpostavio da su ti tepuisi, tako izolirani od ostatka planeta, bile posljednje enklave iz paleolitskog

razdoblja u kojima su netaknutima sačuvani flora i fauna otprije tisuća i tisuća godina. Moguće je da se nalaze na nekoj vrsti otoka Galapagosa gdje su najstarije vrste izbjegle mutacijama ili izumiranju. Taj je zmaj zacijelo tek neka nepoznata ptica. U narodnim pričama i mitologiji iz vrlo raznolikih krajeva pojavljuju se ta bića. Bilo ih je u Kini, gdje su bila simbol dobre sreće, kao i u Engleskoj, gdje su služila za iskušavanje hrabrosti vitezova poput Svetoga Jurja. Moguće je, zaključio je, da su to životinje koje su živjele s prvim ljudskim bićima na planetu, kojih se pučka praznovjerica sjeća kao divovskih reptila što izbacuju vatru kroz nosnice. Zmaj iz duplje nije odašiljao plamen, nego prodoran miris kurtizane. A kakvo objašnjenje postoji za Walimaijevu suprugu, tu vilu ljudskog izgleda koja ih je pratila na njihovu čudnom putovanju? No dobro, već će pronaći neko objašnjenje.

Slijedili su Walimaija kroz nove tunele dok je svjetlo baklje postajalo sve slabije. Prošli su kroz druge duplje, no nijedna nije bila tako spektakularna poput prve, a vidjeli su i druga čudna stvorenja: ptice crvenog perja s četiri krila koje su režale poput pasa te neke bijele mačke slijepih očiju koje samo što ih nisu napale, ali su se povukle kad ih je Nadia umirila na jeziku mačaka. Prošavši kroz potopljenu špilju, morali su koračati u vodi, a Boroba je stajao na glavi svoje gospodarice, i vidjeli su neke zlatne ribe s krilima koje su im plivale među nogama, a iznenada bi poletjele gubeći se u mraku tunela.

U drugoj špilji, koja je odisala gustom purpurnom maglom, kao za nekih zalazaka sunca, raslo je nepojmljivo cvijeće na živoj stijeni. Walimai je okrznuo jedan cvijet kopljem i smjesta su između latica izišli mesnati pipci koji su se ispružili tražeći plijen. Na zavoju jednoga prolaza na narančastom i nestalnom svjetlu baklje ugledali su nišu u zidu, gdje se nalazilo nešto nalik djetetu okamenjenom u smoli, poput onih kukaca uhvaćenih u komadu jantara. Alex je zamišljao da je to stvorenje ostalo u svojoj hermetičnoj grobnici od zore čovječanstva i ostat će i dalje netaknuto na istome mjestu tisuće i tisuće godina. Kako je došlo ovamo? Kako je umrlo?

Naposljetku je skupina doprla do posljednjeg hodničića tog golemog labirinta. Provirili su van, gdje ih je mlaz bijelog svjetla zaslijepio na nekoliko trenutaka. Tada su vidjeli da su na svojevrsnu

balkonu, izbočini stijene koja viri unutar šuplje planine poput vulkanskog kratera. Labirint koji su obišli prodirao je u dubine tepuija, spajajući vanjski dio s bajoslovnim svijetom zapretanim u njegovoj unutrašnjosti. Shvatiše da su se tunelima uspeli mnogo metara. Prema gore su se pružali okomiti obronci brežuljka pokriveni vegetacijom, gubeći se u oblacima. Nije se vidjelo nebo, samo gusti i poput pamuka bijeli krov kroz koji se provlačila sunčeva svjetlost, stvarajući čudan optički fenomen: šest prozirnih Mjeseca koji lebde na mliječnom nebeskom svodu. Bili su to Mjeseci iz Alexove vizije u dvorištu Maura Carias. U zraku su letjele nikad viđene ptice, neke prozračne i lagane poput meduza, druge teške poput crnih kondora, poneke nalik zmaju što su ga vidjeli u špilji.

Nekoliko metara niže bila je velika ovalna dolina, koja se s visine na kojoj su se nalazili činila poput zelenoplavog vrta obavijenog parom. Slapovi, mlazovi vode i rječice klizili su niz obronke opskrbljujući vodom lagune u dolini, tako simetrične i savršene da se nisu doimale prirodnima. U središtu, iskreći se poput krune, podizao se ponosni Eldorado. Nadia i Alex prigušili su usklik, zaslijepljeni nevjerojatnim odsjajem grada od zlata, prebivališta bogova.

Walimai je djeci dao vremena da se oporave od iznenađenja i onda im pokazao na stube isklesane u planini, koje su se spuštale vijugajući od izbočine na kojoj su se nalazili sve do doline. Silazeći, shvatili su da je flora tako izvanredna kao i fauna koju bijahu nazreli; biljke, cvijeće i grmovi na obroncima bili su jedinstveni. Kako su se spuštali, tako su se povećavale toplina i vlaga, vegetacija je postajala gušća i raskošnija, stabla viša i bujnijih krošanja, cvjetovi mirisniji, voće sočnije. Dojam, premda iznimno lijep, nije djelovao umirujuće, nego nejasno prijeteće, poput Venerinog tajanstvenog krajolika. Priroda je lupala, dahtala, rasla pred njihovim očima, vrebala. Vidjeli su žute i prozirne muhe poput topaza, plave skarabeje s rogovljem, velike puževe tako obojene da su izdaleka nalikovali cvijeću, egzotične prugaste guštere, glodavce s uvijenim šiljatim očnjacima, bezdlake vjeverice koje su skakutale poput golih gnoma među granama.

Stigavši u dolinu i približivši se Eldoradu putnici su shvatili da to zapravo i nije grad i da nije od zlata. Posrijedi je bio niz prirodnih geometrijskih formacija, poput kristala koje su vidjeli u špiljama. Zlatna je boja potjecala od tinjca, bezvrijednog minerala i pirita, koji

se još naziva – zlatom za glupane. Alex se osmjehnuo pomislivši kako su osvajači i toliki drugi pustolovi, ako bi i uspjeli pobijediti nevjerojatne prepreke kako bi doprli do Eldorada, odlazili siromašniji no što su došli.

ČETRNAESTO POGLAVLJE

Zvijeri

Nekoliko minuta poslije Alex i Nadia ugledali su Zvijer. Bila je sedamdesetak metara udaljena i išla je prema gradu. Doimala se poput divovskog čovjeka-majmuna, bila je viša od tri metra, uspravljena na dvije šape, snažnih ruku koje su visjele do poda i glavice melankolična lica, presitne za takvo tijelo. Bila je pokrivena rutavom jantarnom dlakom, a na svakoj je ruci imala tri duge šiljate pandže, poput zaobljenih bodeža. Kretala se nevjerojatno sporo, kao da se uopće ne pomiče. Nadia je smjesta prepoznala Zvijer, jer ju je vidjela prije. Paralizirani od užasa i iznenađenja, stajali su ne pomičući se i proučavajući to stvorenje. Podsjećala ih je na poznatu životinju, ali nisu mogli odrediti koju.

– Nalik je ljenivcu, reče naposljetku Nadia šaptom.

I tada se Alex sjetio da je u zoološkom vrtu u San Franciscu vidio životinju sličnu majmunu ili medvjedu koja živi na drveću i kreće se jednako sporo kao i Zvijer, od čega potječe njezino ime ljenivac ili ljenivka. Bilo je to nemoćno biće jer mu je nedostajala brzina da napadne, pobjegne ili se zaštiti, ali je imala malo predatora: njezina debela koža i trpklo meso nisu bili ukusno jelo ni najgladnijim mesožderima.

– A miris? Zvijer koju sam ja vidjela imala je užasan miris, reče Nadia ne podižući glas.

– Ova ne zaudara, barem je ne možemo namirisati odavde..., primijetio je Alex. Zacijelo ima žlijezdu, poput smrdljivca, i izlučuje miris po želji, kako bi se obranila ili imobilizirala lovinu.

Šaptaji djece doprli su do uha Zvijeri, koja se veoma polagano okrenula kako bi vidjela o čemu je riječ. Alex i Nadia su uzmaknuli, ali se Walimai sporo pomaknuo naprijed, kao da oponaša zadivljujuću apatiju stvorenja, dok ga je na korak udaljenosti pratila njegova supruga-duh. Šaman je bio malen čovjek, dopirao je do bokova Zvijeri,

koja se poput tornja uzdizala pred starcem. Njegova supruga i on pali su ničice na tlo, kleknuvši pred tim izvanrednim bićem, a tada su djeca jasno začula duboki i mukli glas koji je izgovarao neke riječi na jeziku naroda sumaglice.

– Moj Bože, govori kao ljudsko biće! – promrmljao je Alex, uvjeren da sanja.

– Otac Valdomero je imao pravo, Jaguare.

– To znači da posjeduje ljudsku inteligenciju. Misliš da bi se mogla sporazumjeti s njom?

– Ako može Walimai, mogu i ja, ali se ne usuđujem približiti, prošaptala je djevojčica.

Pričekali su podulje jer su riječi izlazile iz usta stvorenja jedna po jedna, jednako usporeno kako se kretala.

– Pita tko smo, prevela je Nadia.

– To sam razumio. Razumijem gotovo sve, promrmljao je Alex istupivši korak naprijed. Walimai ga je zaustavio pokretom ruke.

Dijalog između šamana i Zvijeri nastavljen je istim nezamjetnim tempom, a da se nitko nije micao dok se svjetlost mijenjala na bijelome nebu postajući narančastom. Djeca su pretpostavila kako je zacijelo izvan ovog kratera sunce počelo svoj zalazak za obzor. Napokon, kad su strah i očaranost prepustili mjesto iskrenoj dosadi, Walimai je ustao i vratio se do njih.

– Održat će vijeće bogova, objavio je.

– Kako? Ima više tih stvorenja? Koliko ih ima? – pitao je Alex, ali Walimai nije mogao razjasniti njegove dvojbe jer nije znao brojati.

Vrač ih je poveo rubom doline kroz unutrašnjost tepuija do male prirodne duplje u stijeni, gdje su se smjestili što su bolje mogli, a potom se otputio u potragu za hranom. Vratio se s nekoliko komada egzotična, vrlo aromatična voća, koje djeca nisu prije vidjela, no bila su tako gladna da su ih proždrla ne postavljajući pitanja. Noć je pala odjednom i našli su se okruženi najdubljom tamom; grad od lažnoga zlata, koji je prije sjao zablješćući ih, nestao je u sjeni. Walimai nije pokušao upaliti svoju drugu baklju, koju je zacijelo čuvao za povratak kroz labirint, i niotkuda nije dopiralo svjetlo. Alex je zaključio da su ta stvorenja, premda ljudskoga jezika, a možda donekle i ponašanja, primitivnija od špiljskih ljudi jer još nisu otkrila vatru. U usporedbi sa Zvijerima, Indijanci su se doimali vrlo profinjenima. Zašto ih je narod

sumaglice smatrao bogovima ako su oni bili toliko razvijeniji?

Vrućina i vlaga nisu jenjali jer je njima odisala sama planina, kao da su zapravo u krateru ugašenog vulkana. Pomisao da se nalaze na tankoj kori zemlje i stijene dok ispod gore plamenovi pakla nije bila umirujuća, ali je Alex zaključio da bi, ako je vulkan neaktivan tisuće godina, što je dokazivala bujna vegetacija u njemu, bila veoma zla sreća kad bi buknuo upravo u noći kad je on došao ovamo u posjet. Sljedeći su sati protekli vrlo sporo. Mladi su jedva uspjeli zaspati na tom nepoznatom mjestu. Sjećali su se vrlo dobro izgleda mrtvoga vojnika. Zvijer se zacijelo poslužila svojim golemim pandžama kako bi mu na onako užasan način razderala utrobu. Zašto čovjek nije pobjegao ili pucao iz svoga oružja? Zastrašujuća sporost stvorenja ostavljala mu je dovoljno vremena. Objašnjenje se jedino može naći u paralizirajućem smradu što ga Zvijer ispušta. Nije bilo načina zaštite ako stvorenja odluče upotrijebiti svoje mirisne žlijezde protiv njih. Nije bilo dovoljno začepiti nos, zadah je prodirao kroz svaku poru tijela, ovladavajući mozgom i voljom; bio je otrov smrtonosan poput curarea.

– Jesu li oni ljudi ili životinje? – zapitao je Alex, ali ni to mu Walimai nije mogao odgovoriti jer za njega nije bilo razlike.

– Odakle dolaze?

– Uvijek su bili ovdje, oni su bogovi.

Alex je zamišljao da u unutrašnjosti tepuija postoji ekološki arhiv gdje preživljavaju vrste iščezle u ostalim dijelovima zemlje. Reče Nadiji da se zacijelo radi o precima ljenivaca koje oni poznaju.

– Ne doimaju se kao humanoidi, Orle. Nismo vidjeli nastambe, oruđe ili oružje, ništa što bi nagovještavalo da postoji društvena zajednica, dodao je. – Ali govore poput ljudi, Jaguare, reče djevojčica.

– Očito su životinje s vrlo sporim metabolizmom, zacijelo žive stotine godina. Ako imaju pamćenje, tijekom duga života mogle su naučiti mnogo toga, uključujući govor, ne misliš li? – usudi se primijetiti Alex.

– Govore jezikom naroda sumaglice. Tko ga je izmislio? Indijanci su naučili Zvijeri? Ili su Zvijeri naučile Indijance?

– Bilo kako bilo, Indijanci i ljenivci kroz stoljeća su imali simbiotski odnos, reče Alex.

– Što? – zapita ona, jer nikad nije čula tu riječ.

– To znači da se uzajamno trebaju.

– Zašto?

– Ne znam, no istražiti ću to. Jednom sam pročitao da bogovima treba čovječanstvo isto toliko koliko čovječanstvu trebaju njegovi bogovi, reče Alex.

– Vijeće Zvijeri zacijelo će biti vrlo dugo i vrlo zamorno. Bolje da se sad pokušamo malo odmoriti, tako ćemo biti svježiji ujutro, predložila je Nadia spremajući se na spavanje. Morala se osloboditi Borobe i natjerati ga da se izvali malo dalje, jer nije podnosila njegovu toplinu. Majmun kao da je bio produžetak njezina bića; oboje su toliko bili sviknuti na dodir svojih tijela da su odvajanje, kako god kratko bilo, čutili kao predznak smrti.

Sa svitanjem se probudio život u gradu od zlata i rasvijetlila se dolina bogova u svim tonovima crvenog, narančastog i ružičastog. Zvijerima su, međutim, trebali sati da bi se razbudile i izranjale su jedna po jedna iz svojih brloga među formacijama stijena i kristala. Alex i Nadia izbrojili su jedanaest stvorenja, tri mušjaka i osam ženki, neka su bila viša od drugih, ali sva bijahu odrasla. Nisu vidjeli mlade primjerke te jedinstvene vrste i pitali su se kako se razmnožavaju. Walimai je rekao da se među njima rijetko netko rađa, za njegova života to se nikad nije dogodilo. Također je dodao da ih nije vidio ni da umiru, premda je znao za pukotinu u labirintu gdje su ležali njihovi kosturi. Alex je zaključio da to pristaje uz njegovu teoriju da žive stoljećima i predmnijevao je da ti prapovijesni sisavci imaju jedno ili dvoje mladunčadi u svome životu, stoga je prisustvovanje njihovom rođenju zacijelo bilo vrlo rijedak događaj. Promatrajući stvorenja izbliza, shvatio je da, s obzirom na njihova ograničenja u kretanju, nisu mogla loviti i zacijelo su bila vegetarijanci. Strašne pandže nisu napravljene za ubijanje, nego za veranje. To objašnjava njihovu sposobnost za spuštanje i penjanje okomitim putem kojim su se oni uspeli uz vodopad. Ljenivci su se koristili istim udubinama, izbočenjima i raspuklinama u stijeni koje su Indijancima služile za penjanje. Koliko ih je vani? Jedna jedina ili nekoliko njih? Kako ostaviti svjedočanstvo o onome stoje vidio?

Mnogo sati poslije počelo je vijeće. Zvijeri su se okupile u polukrugu u središtu grada od zlata, a Walimai i djeca stali su na čelo. Bili su majušni među tim divovima. Činilo im se da tijela stvorenja

titraju i obrisi im bijahu mutni, a potom su shvatili kako u njihovu stoljetnom krznu prebivaju prave kolonije raznovrsnih kukaca, od kojih su neki oblij etali oko njih kao muhe oko voća. Para u zraku stvarala je iluziju oblaka u koji su omotane Zvijeri. Nalazili su se tek nekoliko metara od njih, na dovoljnoj udaljenosti da ih detaljno mogu vidjeti, ali i pobjeći ako bi zatrebalo, premda su oboje znali da ne postoji ta sila na svijetu koja bi ih bila kadra spasiti ako bilo koji od tih jedanaest divova odluči izlučiti svoj miris. Walimai se ponašao silno svečano i smjerno, ali nije se doimao uplašenim.

– Ovo su Orao i Jaguar, prijatelji stranci naroda sumaglice. Došli su primiti upute, reče starac.

Tišina koja se činila vječnom dočekala je ovaj uvod, kao da riječima treba puno vremena kako bi odjeknule u mozgovima tih bića. Onda je Walimai izrecitirao dugu pjesmu s plemenskim vijestima, od posljednjih rođenja do smrti poglavice Mocarite, uključivši vizije u kojima se pojavljivao Rahakanariwa, posjet nizinskim krajevima, dolazak stranaca i izbor Iyomi za poglavicu svih poglavica. Počeo je silno spori dijalog između vrača i stvorenja, koji su djeca razumjela bez teškoća, jer je nakon svake riječi bilo vremena za promišljanje i savjetovanje. Tako su doznali da stoljećima i stoljećima narod sumaglice poznaje položaj grada od zlata i ljubomorno čuva tajnu, štiteći bogove od vanjskoga svijeta, a zauzvrat ta izvanredna bića čuvaju svaku riječ iz plemenske povijesti. Postojali su trenuci velikih kataklizma u kojima je ekološki mjehurić tepuija pretrpio ozbiljne preokrete i vegetacija nije uspjela udovoljiti potrebama vrsta koje su obitavale u njegovoj unutrašnjosti. U tim su razdobljima Indijanci prinosili žrtve: kukuruz, krumpir, manioku, voće, orahe. Postavili bi svoje darove u blizini tepuija, ne zalazeći u tajni labirint, i slali glasnika da obavještava bogove. Darove su činila jaja, ribe i životinje koje su ulovili Indijanci; s vremenom se promijenila vegetarijanska prehrana Zvijeri.

Alexander Cold je pomislio da bi njihovi bogovi, ako ova drevna stvorenja spore inteligencije imaju potrebu za božanskim, mogli biti nevidljivi Indijanci iz Tapirawaterija, jedina ljudska bića koja su poznavali. Za njih su Indijanci bili čarobni: kretali su se brzo, mogli se s lakoćom razmnožavati, posjedovali su oružje i oruđe, bili gospodari vatre i prostranog vanjskog svijeta, bili su svemoćni. Ali divovski

ljenivci nisu još dosegli etapu evolucije u kojoj se promišlja vlastita smrt i nisu trebali bogove. Njihovi silno dugi životi protjecali su na posve materijalnoj razini.

Sjećanje Zvijeri sadržavalo je svaku obavijest koju su im ljudski glasnici predali: bili su živi arhivi. Indijanci nisu poznavali pismo, ali se njihova povijest nije gubila, jer ljenivci ništa nisu zaboravljali. Ako bi ih se strpljivo i polako ispitivalo, mogla se od njih doznati prošlost plemena od prve etape, dvadeset tisuća godina unatrag. Šamani poput Walimaija posjećivali su ih kako bi bili u toku, recitirajući im epske pjesme o davnoj i nedavnoj povijesti plemena. Glasnici su umirali i zamjenjivali ih drugi, ali svaka riječ iz tih pjesama ostajala je pohranjena u mozgovima Zvijeri.

Samo dva puta pleme je prodrlo u unutrašnjost tepuija od početaka povijesti, a u obje su prigode to učinili kako bi pobjegli od moćnoga neprijatelja. Prvi put je to bilo prije četiristo godina, kad se narod sumaglice morao na nekoliko tjedana skriti od odreda španjolskih vojnika koji su uspjeli doći do Oka Svijeta. Kad su ratnici vidjeli da tuđinci bez ikakva napora izdaleka ubijaju štapovima od dima i buke, shvatili su da je u tom sukobu njihovo oružje jalovo. Tada su rastavili svoje kolibe, zakopali skromne osobne stvari, pokrili ostatak sela zemljom i granama, izbrisali tragove i povukli se sa ženama i djecom u sveti tepui. Ondje su bili zaštićeni bogovima dok tuđinci nisu jedan po jedan umrli. Vojnici su tražili Eldorado, bili su slijepi od pohlepe i skončali ubijajući jedni druge. One koji su ostali istrijebile su Zvijeri i domorodački ratnici. Samo je jedan živ izišao odande i nekako se uspio vratiti i opet naći sa svojim zemljacima. Ostatak života proveo je lud, privezan za stup u umobolnici u Navarri, držeći govorancije o mitološkim divovima i gradu od čistoga zlata. Legenda se održala na stranicama kroničara španjolskog carstva, hraneći maštu pustolova do današnjega dana. Drugi put bilo je to prije tri godine, kad su se velike ptice nahaba od buke i vjetra prizemljile u Oku Svijeta. Ponovno se narod sumaglice skrivao dok tuđinci nisu otišli, razočarani jer nisu našli rudnike za kojima su tragali. No Indijanci, koje su upozorile Walimaijeve vizije, pripremali su se za njihov povratak. Ovoga puta neće proći četiristo godina prije nego se nahabi iznova usude doći na visoravan jer su sada mogli letjeti. Onda su Zvijeri odlučile izići i ubiti ih, ne sluteći da ih ima na milijune.

Naviknuti na ograničen broj svoje vrste, vjerovali su da mogu iskorijeniti neprijatelje jednog po jednog.

– Zato nije bilo mrtvih Indijanaca, samo stranaca, primijetio je Alex zadivljeno.

– A Otac Valdomero? – podsjetila gaje Nadia.

– Otac Valdomero je živio s Indijancima. Zvijer je zacijelo razabrala miris i zato ga nije napala.

– A ja? Ni mene nije napala one noći..., dodala je.

– Bili smo s Indijancima. Da nas je Zvijer vidjela kad smo bili s ekspedicijom, bili bismo mrtvi kao i vojnik.

– Ako sam dobro shvatila, Zvijeri su došle kazniti strance, zaključila je djevojčica.

– Točno, no rezultat je bio suprotan. Vidiš što se dogodilo: privukli su pozornost na Indijance i Oko Svijeta. Ja ne bih bio ovdje da bako nisu zaposlili u časopisu kako bi otkrila Zvijer, reče Alex.

Pala je večer i potom noć a da sudionici vijeća nisu postigli neki dogovor. Alex zapita koliko je bogova izišlo iz planine i Walimai reče dva, što nije bio pouzdan podatak, moglo je biti i pola tuceta. Dečko je uspio objasniti Zvijerima da je jedina nada za njihov spas da ostanu u tepuiju, a za Indijance da uspostave vezu s civilizacijom u kontroliranu obliku. Kontakt je neizbježan, reče, prije ili poslije helikopteri će se opet prizemljiti u Oku Svijeta, a tada će nahab doći da ostanu. Bilo je nahaba koji su željeli uništiti narod sumaglice i ovladati Okom Svijeta. Bilo je vrlo teško Zvijerima i Walimaiju razjasniti tu točku, jer nisu shvaćali kako netko može prisvojiti zemlju. Alex je rekao da postoje drugi nahabi koji žele spasiti Indijance i koji će svakako napraviti sve kako bi sačuvali i bogove, jer su posljednji pripadnici svoje vrste na planetu. Podsjetio je šamana daje njega Iyomi imenovala poglavicom za pregovaranje s nahabima i zatražio je dopuštenje i pomoć za ispunjavanje svoje zadaće.

– Ne vjerujemo da bi nahabi mogli biti moćniji od bogova, reče Walimai.

– Katkad jesu. Bogovi se neće moći obraniti od njih, a ni narod sumaglice. Ali nahabi mogu zaustaviti druge nahabe, odvratio je Alex.

– U mojim vizijama Rahakanariwa je žedan krvi, reče Walimai.

– Ja sam imenovana poglavicom da utišam Rahakanariwu, reče Nadia.

– Ne bi više trebalo biti rata. Bogovi se trebaju vratiti u planinu. Nadia i ja ćemo postići da nahabi poštuju narod sumaglice i prebivalište bogova, obećao je Alex, pokušavajući zvučati uvjerljivo.

Zapravo nije imao pojma kako bi mogao pobijediti Maura Can'asa, satnika Ariosta i tolike druge pustolove koji su žudjeli za bogatstvima ovog područja. Čak mu nije bio ni poznat plan Maura Can'asa, a ni uloga koju trebaju odigrati članovi ekspedicije International Geographic u istrebljivanju Indijanaca. Poduzetnik je jasno rekao da će oni biti svjedoci, ali nije se mogao domisliti čega.

Dječak pomisli kako će nastati svjetska pobuna kad njegova baka obavijesti o postojanju Zvijeri i ekološkom raju koji sadrži tepui. Uz nešto sreće i vješto manipulirajući tiskom, Kate Cold bi mogla uspjeti da Oko Svijeta bude proglašeno prirodnim rezervatom i da ga vlade zaštite. No to bi rješenje moglo doći prekasno. Ako Mauro Carias provede svoje, za tri će mjeseca Indijanci biti istrijebljeni, kao što je rekao u razgovoru sa satnikom Ariostom. Jedina je nada bila da prije toga stigne međunarodna zaštita. Iako se neće moći izbjeći znatiželja znanstvenika ni televizijske kamere, barem bi se mogla zaustaviti najezda pustolova i naseljenika spremnih da ukrote prašumu i istrijebe njegove stanovnike. Također mu je prošla glavom mogućnost da neki poduzetnik iz Hollywooda odluči pretvoriti tepui u svojevrsan Disneyworld ili Jurassic Park. Nadao se da bi pritisak koji će stvoriti reportaža njegove bake mogao odgoditi ili izbjeći tu noćnu moru.

Svaka je Zvijer zauzimala drugu dvoranu bajoslovnoga grada. Bila su to samotnička bića koja nisu dijelila svoj prostor. Unatoč iznimnoj veličini, jela su malo, žvačući satima, povrće, voće, korijenje i, s vremena na vrijeme, poneku malu životinju koja bi im mrtva ili ranjena pala pod noge. Nadia je mogla komunicirati s njima bolje nego Walimai. Par stvorenja, ženki, pokazivao je određeno zanimanje za nju i dopustili su joj da se približi, jer ih je ona više od ičega željela dotaknuti. Kad je stavila ruku na čekinjavu krzno, stotine raznovrsnih kukaca uspele su se po njezinoj nadlaktici, cijelu je pokrivajući. Očajnički se stresala, ali se nije mogla otresti i mnogo je njih ostalo prilijepljeno za odjeću i kosu. Walimai joj je pokazao jednu od laguna u gradu i ona uroni u mlaku i plinovitu vodu. Zaronivši, osjećala je na koži golicanje mjehurića zraka. Pozvala je Alexa i oboje se dugo

namakalo, napokon čisti nakon što su se tolike dane vukli po tlu i znojili.

U međuvremenu je Walimai istisnuo u tikvicu pulpu nekoga voća s velikim crnim košticama, zatim je pomiješavši sa sokom plavog i sjajnog grožđa. Rezultat je bila ljubičasta smjesa gusta poput juhe od kostiju kakvu bijahu pili na Mokaritinu pogrebu, ali slasna okusa i silovita mirisa na med i cvjetni nektar. Šaman ju je ponudio Zvijerima, potom je ispio on te je pružio djeci i Borobi. Ta zgusnuta namirnica smjesta je utolila glad i osjetili su laganu ošamućenost, kao da su pili alkohol.

Te noći bili su smješteni u jednoj od prostorija grada od zlata gdje je vrućina bila manje zagušljiva no prošle noći u špilji. Među formacijama minerala rasle su nepoznate vrste orhideja, neke tako miomirisne da se jedva moglo disati u njihovoj blizini. Dugo je padala kiša, topla i gusta poput tuša, natapajući sve, tekući poput rijeke između pukotina kristala uz postojan zvuk bubnjeva. Kad je naposljetku stala, zrak se naglo rashladio i iznemogla su se djeca napokon prepustila snu na tvrdom tlu Eldorada, s osjećajem da im je trbuh pun mirisna cvijeća.

Bučkuriš koji je pripremio Walimai imao je čarobnu moć da ih povede u carstvo mitova i kolektivnoga sna, gdje svi, bogovi i ljudi, mogu dijeliti iste vizije. Tako se može prištedjeti mnogo riječi, mnoga objašnjenja. Sanjali su da je Rahakanariwa zatočen u drvenoj zaključanoj kutiji i očajnički se pokušava osloboditi svojim strašnim kljunom i zastrašujućim pandžama, dok su bogovi i ljudi, privezani za drveće, iščekivali svoju kob. Sanjali su da nahabi ubijaju jedni druge, svi lica pokrivenih krinkama. Vidjeli su pticu-ljudoždera kako uništava kutiju i izlazi, spremna da proždere sve na svome putu, no tada su joj bijeli orao i crni jaguar stali na put izazivajući je na borbu do smrti. Rješenja u tom dvoboju, koja rijetko i postoje u snovima, nije bilo. Alexander Cold je prepoznao Rahakanariwu jer ga je prije toga vidio u noćnoj mori, gdje se pojavio kao lešinar, razbijao prozore njegove kuće i odnio njegovu majku u svojim čudovišnim pandžama.

Probudivši se ujutro, nisu morali pričati što su vidjeli, jer su svi nazočili istom snu, čak i mali Borobž. Kad se sastalo vijeće bogova da nastavi svoje savjetovanje, nije bilo potrebno provoditi sate ponavljajući iste ideje kao prethodnoga dana. Znali su što valja činiti,

svatko je poznao svoju ulogu u događajima koji će doći.

– Jaguar i Orao će se boriti s Rahakanariwom. Ako pobijede, što će biti njihova nagrada? – uspio je uobličiti jedan ljenivac nakon duga oklijevanja.

– Tri jaja iz gnijezda, reče Nadia bez oklijevanja.

– I voda zdravlja, pridoda Alex misleći na majku.

Užasnut, Walimai je upozorio djecu da su prekršili osnovno pravilo uzajamnosti: ne može se primiti ako se ne daje. To je zakon prirode. Drznuli su se zatražiti od bogova nešto, a ne ponudivši u zamjenu ništa. Pitanje koje je postavila Zvijer bila je puka formalnost i ispravan je odgovor kako ne žele nikakvu nagradu, rade to iz smjernosti prema bogovima i sažaljenja prema ljudima. Zaista, Zvijeri su se doimale zbunjenima i neraspoloženima zbog molbi stranaca. Neke su polako stale na noge, prijeteći, režeći i podižući ruke krupne poput hrastovih grana. Walimai se bacio potrbuške pred vijeće mumljajući objašnjenja i isprike, ali nije uspio smiriti duhove. Plašeći se da bi neka Zvijer mogla odlučiti da ih zgromi tjelesnim mirisom, Alex se oslonio na jedino sredstvo spasenja koje mu je palo na pamet: djedovu flautu.

– Ponudit ću nešto bogovima, reče drhteći.

Nježne note glazbala nesigurno su zaplovile vrućim zrakom tepuija. Zatečenim je Zvijerima trebalo nekoliko minuta kako bi reagirale, a tada se Alex već zanio i prepustio se užitku stvaranja glazbe. Njegova se flauta doimala kao da je poprimila Walimaijeve nadnaravne moći. Note su se umnažale u čudnom kazalištu grada od zlata, odbijajući se preobražene u beskrajna arpeggia, od kojih su orhideje titrale među visokim kristalnim formacijama. Nikada dječak nije tako svirao, nikada se nije osjećao tako moćnim: mogao je ukrotiti zvjerad čarolijom svoje flaute. Osjećao je kao daje njegova flauta spojena s moćnim sintisajzerom, koji s cijelim orkestrom gudača, duhača i udaraljkaša prati melodiju. Zvijeri, u početku nepomične, stale su se klimati poput velikih stabala pokretanih vjetrom; njihove tisućljetne šape udarale su o tlo, a plodna šupljina tepuija odzvanjala je poput velikoga zvona. Tada je Nadia, nagonski, skočila u sredinu polukruga vijeća, dok je Boroba, kao da razumije da je to presudan trenutak, ostao miran uz Alexove noge.

Nadia stade plesati s energijom zemlje koja je poput svjetlosti prolazila kroz njezine mršave kosti. Nije nikad vidjela balet, ali je

negdje u sebi pohranila ritmove koje je mnogo puta slušala: brazilsku sambu, venezuelansku salsu i joropo, američku glazbu koja je stizala preko radija. Bijaše vidjela crnce, mulate, caboclose i bijelce kako na karnevalima u Manausu plešu dok ne padnu od iscrpljenosti, Indijance kako svečano plešu tijekom svojih obreda. Ne znajući što čini, pukim je instinktom improvizirala svoj dar bogovima. Letjela je. Njezino se tijelo pokretalo samo, u transu, bez ikakve svijesti ili predumišljaja. Klimala se poput najvitkijih palmi, podizala poput pjene slapa, vrtjela poput vjetra. Nadia je oponašala let guacamaja, trk jaguara, plivanje dupina, zujanje kukaca, vijuganje zmija.

Tisuće i tisuće godina postojao je život u cilindričnoj šupljini tepuija, ali do tog trena nikad se nije čula glazba, čak ni tam-tam bubnja. Dva puta kad je narod sumaglice bio primljen pod zaštitu legendarnog grada učinio je to ne razdražujući bogove, u potpunoj tišini, koristeći se svojim darom koji im omogućuje da postanu nevidljivi. Zvijeri nisu ni naslućivale ljudsko umijeće stvaranja glazbe, jednako tako nisu vidjele tijelo koje se pokreće s lakoćom, strašću, brzinom i ljupkošću s kojima je plesala Nadia. Zaista, ta troma bića nikad nisu primila tako veličanstven dar. Njihovi spori mozgovi prigrlili su svaku notu i svaki pokret i sačuvali ih za buduća stoljeća. Poklon ovo dvoje djece ostat će s njima kao dio njihove legende.

PETNAESTO POGLAVLJE

Kristalna jaja

U zamjenu za darovanu glazbu i ples, Zvijeri su odobrile djeci što su tražila. Rekle su im da se ona treba popeti na vrhunac tepuija, do najviših vrhova gdje je gnijezdo s tri čudesna jaja iz njezine vizije. On se pak trebao spustiti do vode zdravlja u Zemljinoj utrobi.

– Možemo li ići zajedno, prvo na vrh tepuija, a potom na dno kratera? – pitao je Alex, misleći da bi zadaće bile lakše kad bi ih podijelili.

Ljenivci su polako zaniijekali glavom, a Walimai je objasnio da je svako putovanje u carstvo duhova samotno. Nastavio je govoreći da imaju samo idući dan kako bi ispunili misiju, jer se neizostavno kad zanoća treba vratiti u vanjski svijet, takav je njegov sporazum s bogovima. Ako se ne budu vratili, ostat će uhvaćeni u svetom tepuiju, jer nikad neće sami pronaći izlaz iz labirinta.

Ostatak dana djeca su potrošila na obilazak Eldorada i pripovijedajući jedno drugomu svoje kratkotrajne živote; oboje su željeli doznati što je više moguće prije nego se razdvoje. Nadiji je bilo teško zamisliti svog prijatelja u Kaliforniji s obitelji; nikad nije vidjela kompjutor i išla u školu i nije znala što je zima. Američki je dječak, pak, osjećao zavist zbog slobodnog i pritajenog djevojčičina života u tijesnoj povezanosti s prirodom. Nadia Santos je posjedovala zdrav razum i mudrost koji su se njemu činili nedostižnim.

Naslađivali su se veličanstvenim formacijama tinjca i drugih minerala u gradu, nevjerojatnom florom koja je nicala posvuda te jedinstvenim životinjama i kukcima koji su nastanjivali to mjesto. Shvatili su da su zmajevi, poput onoga iz duplje, što su katkad prelijetali zrakom, pitomi poput obučenih papagaja. Pozvali su jednog, prizemljio se ljupko pod njihove noge i mogli su ga dotaknuti. Koža mu je bila meka i hladna, kao u ribe; imao je pogled sokola i dah cvjetnog mirisa. Okupali su se u toplim lagunama i nasitili voća, ali

samo onoga koje je odobrio Walimai. Bilo je smrtonosnog voća i gljiva, neko je poticalo košmarne vizije ili uništavalo volju, drugo je pak brisalo zauvijek sjećanje, objasnio im je šaman. Za svojih šetnji pokatkad bi nabasali na Zvijeri koje su provodile veći dio svoga života obamrle. Kad se jednom najedu lišća i voća koje im je potrebno za prehranjivanje, provodili bi ostatak dana promatrajući žarki okolni krajolik i čep oblaka koji zatvara usta tepuija. Vjeruju da je nebo bijelo i veličine ovoga kruga, primijetila je Nadia, a Alex je odgovorio daje i njihova vizija neba djelomična, dok astronauti znaju da nije plavo nego beskrajno duboko i tamno. Te noći legli su kasno i umorni; spavali su jedno uz drugo, ne dotičući se jer je bilo veoma vruće, ali dijeleći isti san, kao što su naučili činiti uz čarobno Walimaijevo voće.

U praskozorje idućega dana stari je šaman predao Alexanderu Coldu praznu tikvicu, a Nadiji Santos tikvicu s vodom i košaricu koju je pričvrstila na leđa. Upozorio ih je da, kad jednom otpočne putovanje u visine i u dubine, neće biti povratka. Trebat će svladati prepreke ili stradati u pothvatu jer je nemoguće vratiti se praznih ruku.

– Jeste li sigurni da to želite učiniti? – pitao je šaman.

– Ja jesam, ustvrdi Nadia.

Nije imala pojma čemu će poslužiti jaja ni zbog čega ih treba potražiti, ali nije gajila sumnju u svoju viziju. Zacijelo su vrlo vrijedna ili vrlo čarobna; zbog njih je bila spremna pobijediti svoj čvrsto ukorijenjeni strah: visinsku vrtoglavicu.

– I ja, dodao je Alex, pomislivši kako će ići do samoga pakla ako tako može spasiti majku.

– Možda ćete se vratiti, a možda i nećete, oprostio se s njima vrač, ravnodušan, jer je za njega granica između života i smrti tek opna dima koju najmanji lahor može izbrisati.

Nadia je otresla Borobii s pojasa i objasnila mu da ga ne može povesti sa sobom. Majmun je zgrabio Walimaija za nogu jecajući i prijeteći šakom, ali se nije pokušao oglušiti. Dvoje se djece čvrsto zagrlilo, ustrašeni i ganuti. Onda se svatko otputio u smjeru što gaje naznačio Walimai.

Nadia Santos popela se istim isklesanim stubištem u stijeni kojim se bijaše spustila s Walimaijem i Alexom iz labirinta do podnožja tepuija. Uspon do terase nije bio težak unatoč tomu što su stube bile

vrlo strme, uske, nepravilne i istrošene, nije bilo ni rukohvata da se pridrži. Boreći se protiv vrtoglavice, bacila je brz pogled ispod sebe i

vidjela predivan zeleno-plavi krajolik doline obavijen finom izmaglicom, s veličanstvenim gradom od zlata u središtu. Onda se zagledala gore i pogled joj se izgubio u oblacima. Otvor tepuija činio se užim nego njegovo podnožje. Kako će se popeti strmim obroncima? Trebale bi joj skarabejeve šape. Koliko je zapravo visok tepui, koliko pokrivaju oblaci? Gdje je točno gnijezdo? Odlučila je ne misliti na probleme, nego na rješenja: suočit će se s jednom po jednom preprekom onako kako se budu pojavljivale. Ako se mogla popeti po slapu, moći će napraviti i ovo, pomislila je, iako više nije privezana za Jaguara uzetom i sama je.

Stigavši na terasu, shvatila je da ondje stubište završava, odatle se trebala penjati viseći na bilo čemu što može zgrabiti. Poravnala je koš na leđima, zatvorila oči i potražila spokoj u sebi. Jaguar joj je objasnio da su ondje, u središtu bića, koncentrirane životna energija i hrabrost. Udahnula je punom dušom kako bi joj čisti zrak ispunio grudi i proputovala cijelim tijelom dok nije doprla do vrška prstiju na nogama i rukama. Ponovila je isto duboko udisanje tri puta i, sveudilj zatvorenih očiju, vizualizirala orla, svoju totemsku životinju. Zamislila je da joj se ruke istežu, produljuju, preobražavaju u pernata krila, da joj se noge pretvaraju u šape koje završavaju kukastim pandžama, da na njezinu licu raste okrutan kljun, a oči joj se razdvajaju dok se nisu našle svako na jednoj strani glave. Osjetila je da joj se kosa, meka i kovrčasta, pretvara u tvrdo perje priljubljeno uz lubanju, a koje može nakostriješiti po želji, perje koje sadrži mudrost orlova: bile su to antene kojima love sve stoje u zraku, uključujući i ono nevidljivo. Njezino je tijelo izgubilo gipkost, a zauzvrat poprimilo potpunu lakoću da se mogla odvojiti od Zemlje i lebdjeti sa zvijezdama. Iskusila je strašnu moć sa svom snagom orla što joj kola u krvi. Osjetila je da ta snaga dopire do posljednje stanice njezina tijela i svijesti. Orao sam, izgovorila je glasno i zatim otvorila oči.

Nadia se zakvačila za malu pukotinu u stijeni nad svojom glavom i postavila stopalo na drugu koja je bila u visini pojasa. Ispravila je tijelo i zastala dok nije pronašla ravnotežu. Podignula je drugu ruku više tražeći, sve dok se nije uspjela uhvatiti za korijen, pipkajući suprotnom nogom dok nije pronašla rascjep. Ponovila je pokret

drugom rukom, tražeći ispupčenje, a kad ga je našla, podignula se još malo više. Vegetacija koja je rasla na obroncima pomagala joj je, bilo je korijenja, grmova i lijana. Također je vidjela duboke ogrebotine u kamenju i neka debla; pomislila je da su to otisci pandža. Zvijeri su se zacijelo također popele u potrazi za hranom, ili pak nisu poznavale zemljovid labirinta pa su se svaki put kad su ulazile ili izlazile iz tepuija morale uspinjati jednom stranom do vrhunca, a spuštati drugom. Procijeni daje to potrajalo danima, možda tjednima, s obzirom na neviđenu sporost tih divovskih ljenivaca.

Dio njezina uma, još aktivan, shvatio je da šupljina tepuija nije preokrenuti stožac, kako je, zbog optičkog učinka, pretpostavila gledajući ga odozdo, nego se zapravo lagano otvarala. Otvor kratera zapravo je bio širi od podnožja. Neće trebati šape skarabeja, nakon svega, samo koncentraciju i smionost. Tako se penjala metar po metar, satima, sa zadivljujućom odlučnošću i netom stečenom vještinom. Taje vještina proizlazila iz najtajnijeg i najtajnovitijeg mjesta, spokojnog mjesta u srcu gdje su bila plemenita svojstva njezine totemske životinje. Bila je Orao, ptica s najvišim letom, kraljica neba, ona koja pravi svoje gnijezdo ondje gdje ga doseći mogu samo anđeli.

Orao/djevojčica nastavila se uspinjati korak po korak. Vruć i vlažan zrak iz doline pretvorio se u svjež povjetarac koji ju je pogurnuo nagore. Često se zaustavljala, vrlo umorna, boreći se s iskušenjem da pogleda nagore i procijeni udaljenost do vrha, usredotočujući se samo na sljedeći pokret. Pržila ju je strašna žeđ; osjećala je da su joj usta puna pijeska, gorka okusa, ali nije se mogla odmaknuti da bi s leđa odriješila tikvicu s vodom koju joj je dao Walimai. Napit će se kad stigne gore, mrmljala je, misleći na hladnu i čistu vodu kako je vlazi iznutra. Kad bi barem kišilo, pomislila je, ali ni kap nije padala iz oblaka. Kad je pomislila da više neće moći napraviti nijedan korak, osjećala bi čarobni Walimaijev talisman obješen oko vrata i to joj je davalo hrabrost. Bio je njezina zaštita. Pomogao joj je da se uspne po crnim i glatkim stijenama slapa, učinio je prijateljicom Indijanaca, štiti od Zvijeri; dok ga ima, sigurna je.

Dugo poslije njezina je glava dosegnula prve oblake, guste poput žumanca sa šećerom, i tada ju je omotala mliječna bjelina. Nastavila se verati pipkajući, grabeći stijene i raslinje, sve rjeđe kako se penjala.

Nije bila svjesna da joj krvare ruke, koljena i stopala, mislila je samo na čarobnu moć koja ju održava, dok odjednom jednom rukom nije opipala širok rascjep. Ubrzo je uspjela ispraviti cijelo tijelo i našla se na vrhu tepuija, svejednako skrivena nagomilanim oblacima. Snažan usklik trijumfa, pradavni i divlji urlik poput strašnog jednoglasnog krika stotine orlova, izbio je iz grudi Nadije Santos i smrskao se o stijene drugih vrhova, odbijajući se i šireći se, dok se nije izgubio na obzoru.

Djevojčica je pričekala nepomična na uzvisini dok se njezin krik nije izgubio u posljednjim pukotinama velike visoravni. Tada se smirilo bubnjanje njezina srca i mogla je duboko udahnuti. Tek što je osjetila da je čvrsto na stijenama, zgrabila je tikvicu s vodom i ispila do kraja. Nikad ništa nije toliko željela. Svježa je tekućina ušla u njezino grlo, očistila pijesak i gorčinu u ustima, vlažeći jezik i sasušene usne, prodirući u cijelo njezino tijelo poput čudesnog balzama koji može izliječiti tjeskobu i izbrisati bol. Shvatila je da se sreća sastoji u tome da dosegnemo ono što smo dugo čekali.

Visina i surovi napor da stigne onamo i prevlada ono čega se užasavala djelovali su kao droga moćnija od one Indijanaca u Tapirawateriju ili Walimaijeva napitka za kolektivne snove. Opet je osjetila kako leti, ali više nije imala tijelo orla, lišila se svega materijalnog, bila je čisti duh. Visjela je u uzvišenu prostor. Svijet je ostao vrlo daleko, ondje dolje na polju iluzija. Lebdjela je ondje nemjerljivo dugo i odjednom ugledala rupicu u blještavom nebu. Ne oklijevajući, hitnula se poput koplja kroz taj otvor i ušla u prazan i taman prostor poput beskrajna nebeskog svoda u noći bez Mjeseca. Bio je to apsolutni prostor svega božanskoga i smrti, prostor gdje se sam duh raspršuje. Ona bijaše praznina, bez želja i uspomena. Nije se ničega trebala plašiti. Tu postoji izvan vremena.

Ali na vrhu tepuija Nadijino ju je tijelo malo-pomalo zvalo, zazivajući. Kisik je u njezin um vratio osjećaj za materijalnu stvarnost, voda joj je dala energiju potrebnu za kretanje. Napokon je Nadijin duh krenuo na obrnuto putovanje, prošao je opet poput koplja kroz otvor u prazninu, došao do uzvišenog svoda gdje je lebdio nekoliko trenutaka u beskonačnoj bjelini i odande prešao u oblik orla. Trebalo se oduprijeti iskušenju da ostane letjeti zauvijek održavana na vjetru i s posljednjim se naporom vrati u tijelo djevojčice. Zatekne se kako

sjedi na vrhu svijeta i gleda uokolo.

Bila je na najvišoj točki visoravni, okružena prostranom tišinom oblaka. Iako nije mogla vidjeti visinu ili duljinu mjesta na kojemu se nalazila, procijenila je daje rupa u središtu tepuija malena u usporedbi s neizmjerljivošću planine u kojoj se nalazi. Teren je bio izlomljen u dubokim pukotinama, djelomično stjenovit, a djelomično pokriven gustom vegetacijom. Pretpostavila je da će proći mnogo vremena prije no što čelične ptice nahaba istraže to mjesto, jer bi bilo apsurdno pokušati ondje prizemljiti, čak i s helikopterom, a kretanje po ovoj neravnoj površini bilo je gotovo nemoguće. Osjetila je kako klone duhom, jer bi mogla tražiti gnijezdo do kraja života ne pronašavši ga u tim pukotinama, ali se onda sjetila da joj je Walimai bio naznačio točno kamo se treba penjati. Odmorila se na tren i opet krenula, penjući se i spuštajući sa stijene na stijenu, gonjena nepoznatom silom, nekom vrstom nagonske pouzdanosti.

Nije morala ići daleko. Vrlo blizu, u procjepu koji su oblikovale velike stijene, nalazilo se gnijezdo, a u njegovu je središtu ugledala tri kristalna jaja. Bila su manja i sjajnija od onih iz njezine vizije, predivna.

Uz krajnji oprez kako se ne bi otkotrljala u neku od dubokih raspuklina i razbila sve kosti, Nadia Santos se dovukla do gnijezda. Njezini su se prsti zatvorili nad blistavim savršenstvom kristala, ali se njezina ruka nije mogla pomaknuti. Začudena, uhvatila je drugo jaje. Nije ga uspjela podignuti, a ni treće. Nije bilo moguće da ti predmeti, veličine tukanovih jaja, toliko teže. Što se zbivalo? Pregledala ih je, gurkala na sve strane dok se nije uvjerila da nisu prilijepljena ni zabijena, naprotiv, činilo se da se odmaraju gotovo lebdeći u mekanoj perini od grančica i perja. Djevojčica je sjela na stijenu ne shvaćajući što se događa i ne mogavši vjerovati da su cijela ova pustolovina i napor da dovde dođe bili uzaludni. Upotrijebila je nadljudsku snagu kako bi se poput guštera popela unutar njim zidovima tepuija i sada, kad je napokon na vrhu, manjka joj snage da makar za jedan milimetar pomakne blago koje je pošla tražiti.

Nadia Santos je dugo oklijevala, uzrujana, ne smislivši rješenje za tu enigmu. Iznenada joj je palo na pamet da ta jaja nekomu pripadaju. Možda su ih onamo stavile Zvijeri, ali mogla su pripadati i nekom bajkovitom stvorenju, ptici ili reptilu kao što su zmajevi. Tada bi se

majka mogla pojaviti svakoga časa i ako naiđe na uljeza pokraj svojega gnijezda, krenuti u napad s opravdanim bijesom. Nije smjela ostati tu, zaključiti, ali se također nije mislila odreći jaja. Walimai je rekao da se ne može vratiti praznih ruku... Što joj je još rekao šaman? Da se treba vratiti prije noći. I tada se sjetila čemu ju je mudri vječnik podučio prethodnog dana: zakonu uzajamnosti. Za svaku stvar koju uzmeš moraš neku drugu dati u zamjenu.

Neutješno se osvrnula oko sebe. Nije imala ništa što bi mogla dati. Nosila je tek majicu, kratke hlače i koš privezan za leđa. Pretraživši tijelo, opazila je prvi put ogrebotine, masnice i otvorene rane koje su napravile stijene dok se uspinjala na planinu. Njezina krv u kojoj je koncentrirana životna energija što joj je omogućila da stigne ovamo bila je možda njezino jedino vrijedno vlasništvo. Približila se, nagnuvši ozlijeđeno tijelo tako da krv kapa iznad gnijezda. Crvene mrljice poprskale su mekano perje. Nagnuvši se, osjetila je talisman na grudima i smjesta shvatila da je to cijena koju treba platiti za jaja. Dugo se dvoumila. Predati ga značilo je odreći se čarobnih zaštitničkih moći koje je pripisivala isklesanoj kosti, šamanovu poklonu. Nikad neće imati ništa tako čarobno kao što je taj amulet, bilo joj je to mnogo važnije od jaja čiju svrhu čak nije mogla ni zamisliti. Ne, ne može se lišiti toga, odluči.

Nadia zatvori oči iscrpljena dok je Sunce koje se probijalo kroz oblake mijenjalo boju. Na nekoliko trenutaka vratio joj se halucinantni san ayahuasce s Mokaritina pogreba, i opet je bila orao koji leti bijelim nebom, nošen vjetrom, lagan i moćan. Vidjela je odozgo jaja kako blistaju u gnijezdu, kao u toj viziji, i kao i onda pouzdano znala: ona sadržavaju spas za narod sumaglice. Naposljetku je s uzdahom otvorila oči, skinula talisman s vrata i položila ga na gnijezdo. Zatim je ispružila ruku i dotaknula jedno jaje, koje je učas popustilo pa ga je mogla bez napora podignuti. I druga je dva bilo jednako lako uzeti. Sva tri pažljivo je stavila u koš i pripremila se za silazak istim putem kojim se bila i popela. Još se probijala sunčeva svjetlost kroz oblake; procijenila je da bi silazak trebao biti brži i da će stići dolje prije nego zanoća, kao što ju je upozorio Walimai.

ŠESNAESTO POGLAVLJE

Voda zdravlja

Dok se Nadia Santos uspinjala do vrha tepuija, Alexander Cold se spuštao kroz uzak prolaz prema trbuhu Zemlje, zatvorenom, vrućem, mračnom i kuckajućem svijetu, kao u njegovim najgorim noćnim morama. Kad bi barem imao fenjer... Morao se kretati naprijed pipkajući, katkad četveronoške, a kadšto se vukući, u potpunu mraku. Njegove se oči nisu naviknule jer je tmina bila potpuna. Ispružio bi ruku opipavajući stijenu kako bi procijenio smjer i širinu tunela, onda bi pomaknuo tijelo, vijugavo puzeći centimetar po centimetar. Kako je napredovao, činilo se da se tunel sužuje i pomislio je da se neće moći okrenuti kako bi izišao. Ono malo zraka bilo je zagušljivo i smrdljivo, kao daje zakopan u grobnici. Ondje mu ni u čemu nisu služila svojstva crnoga jaguara; trebao je drugu totemsku životinju, nešto kao krticu, štakora ili glistu.

Zaustavljao se često s namjerom da uzmakne prije no što bude suviše kasno, ali svaki put nastavio je dalje gonjen uspomenom na majku. Sa svakom proteklom minutom pritisak se u prsima pojačavao, a užas je postajao sve neizmjerniji. Opet je mogao čuti gluho lupetanje srca kao u labirintu s Walimaijem. U njegovu poludjelom duhu pomiješale su mu se bezbrojne opasnosti koje su vrebale na njega; najgora je od svih pomisao da će ostati živ zatrpan u utrobi te planine. Koliko je dug ovaj prolaz? Doći će do kraja ili će putem nastradati? Hoće li mu dostajati kisika ili će umrijeti ugušivši se?

U jednom trenutku ostao je ležati potrbuške, iscrpljen, jecajući. Mišići su mu bili napeti, krv lupala u sljepoočicama, bolio ga je svaki živac u tijelu; nije mogao rasuđivati, osjećao je da će mu glava eksplodirati zbog pomanjkanja zraka. Nikad se nije toliko bojao, čak ni one duge noći tijekom svoje inicijacije među Indijancima. Pokušao se sjetiti emocija koje su ga potresale kad je ostao visjeti na užetu na El Capitanu, no to se nije moglo usporediti. Tada je bio na vrhu

planine, sada u njezinoj unutrašnjosti. Ondje je bio s ocem, ovdje je potpuno sam. Prepustio se očajavanju, drhteći, malaksao. Cijelu vječnost tmina je prodirala u njegov um i sve je izgubilo smisao, a on je, poražen, bezglasno zazivao smrt. I tada, kad se njegov duh već udaljavao u mraku, glas njegova oca prokrčio si je put kroz izmaglicu u njegovu mozgu i dopro do njega, prvo kao gotovo nezamjetan šapat, potom sve jasniji. Što mu je toliko puta rekao otac podučavajući ga planinarenju? Mirno, Alexandere, potraži središte samoga sebe gdje je tvoja snaga. Diši. Udišući, puniš se energijom, izdišući, lišavaš se napetosti. Ne misli, slušaj nagon. To je on sam savjetovao Nadiji kad su se penjali u Oko Svijeta, kako je to zaboravio?

Usredotočio se na disanje: udahnuti energiju, ne misleći na nedostatak kisika, izdahnuti svoj užas, opustiti se, odbaciti negativne misli koje ga paraliziraju. Mogu to napraviti, mogu to napraviti..., ponavljao je. Malo-pomalo vratio se u svoje tijelo. Vizualizirao je prste na stopalima i opuštao ih jedan po jedan, potom noge, koljena, bokove, leđa, nadlaktice sve do vrška prstiju, vrat, čeljust, vjeđe. Već je mogao bolje disati, prestao je jecati. Pronašao je središte samoga sebe, mjesto crveno i titravo u visini pupka. Slušao je udarce svoga srca. Osjetio je golicanje na koži, potom toplinu u žilama, napokon se snaga vratila u njegovo tijelo, osjetila i um.

Alexander Cold ispusti usklik olakšanja. Zvuku je trebalo nekoliko trenutaka da se odbije o nešto i vrati u njegova slušna osjetila. Shvatio je da tako djeluje sonar šišmiša koji im omogućuje kretanje u mraku. Ponovio je usklik, pričekao da se vrati i naznači mu udaljenost i smjer, tako je mogao čuti srcem, kao što mu je toliko puta govorila Nadia. Otkrio je način na koji će se kretati u tmuni.

Ostatak putovanja tunelom protekao je u polusvjesnu stanju i njegovo se tijelo kretalo samo, kao da poznaje put. S vremena na vrijeme Alex bi se nakratko povezo s logičnim razmišljanjem i u bljesku razumijevanja zaključio kako tu zacijelo zrak, pun nepoznatih plinova, utječe na um. Poslije će pomišljati daje proživio san.

Kad se već činilo da uzak prolaz neće nikad završiti, dječak začu šum vode, kao neku rijeku, a zapuh toploga zraka dopre do njegovih izmoždenih pluća. To mu obnovi snagu. Odgurnuo se naprijed i na podzemnom zavoju opazio kako njegove oči mogu razabrati nešto u crnilu. Svjetlost, vrlo slabašna u početku, malo je pomalo izbijala.

Nastavio se gurati pun nade i ugleda kako se svjetlost i zrak pojačavaju. Ubrzo se našao u špilji, koja je zacijelo nekako bila povezana s vanjskim dijelom jer je bila slabo osvjetljena. Neki čudan miris, na ocat i uvelo cvijeće, postojan i pomalo mučan, zapahnuo mu je nosnice. U špilji bijahu iste one formacije od sjajnih minerala kakve je vidio u labirintu. Izbrušene plohe tih struktura djelovale su poput zrcala, odražavajući i umnažajući oskudno svjetlo što je onamo prodiralo. Našao se na obali male lagune u koju su se stjecale rječice bijelih voda, poput masnoga mlijeka. Nakon grobnice u kojoj se nalazio ta bijela laguna i ta rijeka doimale su mu se nečim najljepšim što je vidio u životu. Je li to izvor vječne mladosti? Miris ga je ošamućivao, pomislio je kako je to zacijelo neki plin koji se oslobađao iz dubina, možda otrovni plin koji mu otupljuje mozak. Šaputavi i milujući glas prizvao mu je pozornost. Iznenađen, zapazio je nešto na drugoj obali male lagune, samo nekoliko metara dalje, a kad je uspio prilagoditi zjenice slaboj svjetlosti u špilji, razabrao je ljudski lik. Nije ga mogao dobro vidjeti, ali oblik i glas pripadali su nekoj djevojci. Nemoguće, reče, sirene ne postoje, ludim, to je od plina, mirisa; ali djevojka se činila stvarnom, njezina se duga kosa pomicala, koža zračila svjetlošću, pokreti su joj bili ljudski, njezin glas zavodnički. Poželio se baciti u bijelu vodu i piti dok se ne zasiti te sprati zemlju koja ga je pokrivala i krv iz masnica na laktovima i koljenima. Iskušanje da se približi krasnom stvorenju koje ga je zvalo i prepusti se uživanju bilo je nepodnošljivo. Krenuo je kako bi to učinio kad opazi da je prikaza Cecilia Burns, ista kestenjasta kosa, iste plave oči, isti usporeni pokreti. Jedan još svjestan dio njegova mozga upozori ga da je ta sirena tvorevina njegova uma, baš kao što su to bile morske meduze, želatinozne i prozirne, koje plutaju na blijedom zraku u duplji. Prisjetio se onoga što je čuo o indijanskoj mitologiji, pripovijesti koje je ispričao Walimai o podrijetlu svemira gdje se pojavljuje Mliječna rijeka koja sadrži sve sjemenke života, ali i truljenje i smrt. Ne, ovo nije čudesna voda koja će vratiti zdravlje njegovoj majci, prosudi; to je igrarija njegova uma kako bi mu odvratila pozornost od njegove zadaće. Nije smio tratiti vrijeme, svaka je minuta bila dragocjena. Začepio je nos majicom, boreći se protiv prodornog miomirisa koji ga je ometao. Vidio je kako se uzduž obale na kojoj se nalazio pruža uzak prolaz koji iščezava slijedeći tok

rječice, i tim je putem pobjegao.

Alexander Cold je slijedio stazu, ostavivši iza sebe lagunu i čudesnu djevojčinu prikazu. Bio je zatečen slabom postojanom svjetlošću, barem se više nije trebao provlačiti i pipkati. Aroma je slabjela sve dok nije posve nestala. Napredovao je najbrže stoje mogao, prignut, pokušavajući ne udarati glavom o svod i zadržavajući ravnotežu pod uskim krovnom vijencem, pomišljajući kako bi ga rijeka, ako padne, povukla sa sobom. Požali što nema vremena za provjeru stoje ta bijela tekućina nalik mlijeku koja miriše na začini za salatu. Duga staza bila je pokrivena skliskom plijesni u kojoj su vrvjele tisuće majušnih stvorenja, larva, kukaca, crva i velikih plavih žaba s tako prozirnom kožom da se moglo vidjeti kako kuckaju unutarnji organi. Njihovi dugi zmijoliki jezici nastojali su doprijeti do njegovih nogu. Alexu su nedostajale čizme jer ih je morao bos odbacivati stopalom, a njihova mekoputa i hladna, želatinozna tijela izazivala su nesavladivo gađenje. Dvjesto metara dalje sloj plijesni i žabe su nestali, a staza se proširila. S olakšanjem je mogao pogledati uokolo i tada je prvi put zamijetio da su zidovi prošarani krasnim bojama. Proučivši ih izbliza, shvatio je da je riječ o dragom kamenju i rudnim žilama dragih metala. Otvorio je svoj švicarski nož i pročačkao po stijeni, uvjerivši se da se kamenje odvaja prilično lako. Stoje to? Prepoznao je neke boje, poput intenzivno zelene boje smaragda i čisto crvene rubina. Bio je okružen bajoslovnim blagom: to je bio istinski Eldorado za kojim su se stoljećima lakomili pustolovi.

Bilo je dovoljno sastrugati zidove bodežom i pokupiti pravi imetak. Kad bi napunio tikvicu tim dragim kamenjem koju mu je dao Walimai, vratio bi se u Kaliforniju kao milijunaš, mogao bi platiti najbolju liječničku skrb za majčinu bolest, kupiti roditeljima novu kuću, školovati sestre. A sebi? Kupio bi trkaći auto da njegovi prijatelji umru od zavisti, a Cecilia Burns ostane otvorenih usta. Ti dragulji bili su rješenje njegova života: mogao bi se posvetiti glazbi, penjati po planinama ili što god poželi, ne brinući se kako će zaraditi plaću... Ne! O čemu to razmišlja? To drago kamenje nije samo njegovo, treba poslužiti kako bi se pomoglo Indijancima. S tim nevjerojatnim bogatstvom stekao bi moć da ispuni misiju koju mu je zadala Iyomi: pregovaranje s nahabima. Pretvorio bi se u zaštitnika plemena i njegovih šuma i slapova; pomoću bakina pera i svoga novca

preobrazili bi Oko Svijeta u najprostraniji prirodni rezervat na svijetu. Za samo nekoliko sati mogao bi napuniti tikvicu i promijeniti sudbinu naroda sumaglice i vlastite obitelji.

Dječak je počeo čačkati vrškom noža oko zelenoga kamena, od čega su poiskakali komadići stijene. Nekoliko minuta poslije uspio ju je osloboditi, a kad mu se našla među prstima, mogao ju je dobro vidjeti. Nije imala sjaj očišćenoga smaragda, kao na prstenju, ali je boja nedvojbeno bila jednaka. Nakanio ju je staviti u tikvicu, kad se sjetio svrhe ove misije na dnu Zemlje: napuniti tikvicu vodom zdravlja. Ne. Neće dragulji kupiti zdravlje njegove majke; nužno je nešto čudotvorno. S uzdahom je spremio zeleni kamen u džep hlača i proslijedio dalje, zabrinut jer je izgubio dragocjene minute, a nije znao koliko još treba hodati dok ne stigne do čudesnog izvora.

Odjednom je staza završavala ispred gomile kamenja. Alex je pipkao uvjeren kako mora postojati način da nastavi dalje, nije moguće da će njegovo putovanje tako naglo završiti. Ako ga je Walimai poslao na to pakleno putovanje u dubine planine, bilo je to stoga što izvor postoji, samo gaje trebalo pronaći; ali moguće je daje krenuo pogrešnim putem, da je skrenuo na nekom račvanju u tunelu. Možda je trebao prijeći mliječnu lagunu jer djevojka nije bila iskušenje koje će ga omesti, nego njegov vodič kako bi pronašao vodu zdravlja... Dvojbe su se počele oriti poput glasnih krikova u njegovu mozgu. Prinio je ruke sljepoočicama pokušavajući se smiriti, ponavljao je duboko disanje kao prije u tunelu i slušao udaljeni glas svoga oca koji ga je vodio. Moram ući u središte samoga sebe, ondje gdje su spokoj i snaga, promrmljao je. Odlučio je da ne gubi energiju razmatrajući moguće počinjene pogreške, nego prepreku koju ima pred sobom. Tijekom prošlogodišnje zime majka ga je zamolila da premjesti veliku hrpu drva iz dvorišta u dno garaže. Kad je primijetio da to ni Herkul ne bi mogao napraviti, majka mu je pokazala kako: cjepanicu po cjepanicu.

Momčić je uklanjao kamenje, prvo šljunak, potom stijene srednje veličine koje su ispadale s lakoćom te naposljetku velike hridi. Bio je to spor i tegoban posao, ali nakon nekog vremena napravio je rupu u zidu. Na licu osjeti nalet vruće pare koji ga je zapahnuo kao da je otvorio vrata pećnice, natjeravši ga da uzmakne. Dok je zrak izlazio, on je čekao, ne znajući kakav će biti njegov sljedeći korak. Ništa nije

znao o rudarstvu, ali je pročitao da u unutrašnjosti rudnika obično kulja plin i pretpostavio je daje, ako je o tome riječ, pečen. Opazio je da se nakon samo nekoliko minuta protok smanjio, kao da je pod pritiskom, te je naposljetku i nestao. Počekaio je časak, a potom pomolio glavu kroz šupljinu.

Na drugoj strani bila je duplja s dubokim grotlom u središtu, iz kojega je sukljao dim i izbijalo crvenkasto svjetlo. Čule su se male eksplozije, kao da dolje vrije nešto gusto, praskajući s mjehurićima. Nije se morao približiti kako bi shvatio daje to zacijelo užarena lava, možda posljednji aktivni ostaci prastaroga vulkana. Bio je u srcu kratera. Pomislio je da bi pare mogle biti otrovne, ali budući da nisu loše mirisale, odlučio se uvući u duplju. Provukao je ostatak tijela kroz otvor i našao se na vrućem kamenju. Usudio se napraviti korak, potom još jedan, odlučan da istraži prostor. Vrućina je bila gora nego u sauni i ubrzo se potpuno kupao u znoju, ali je bilo dovoljno zraka za disanje.

Skinuo je majicu i svezao je preko usta i nosa. Suzile su mu oči. Shvatio je da se mora kretati krajnje oprezno kako se ne bi otkotrljao u bunar.

Duplja je bila široka i nepravilna oblika, osvijetljena crvenkastim svjetlom, trepereći od vatre koja je dolje pucketala. S njegove desne strane prostirala se druga dvorana, koju je istražio pipkajući, otkrivši da je još mračnija jer je do nje jedva dopirala svjetlost koja je rasvjetljavala prvu. U njoj je temperatura bila podnošljivija, možda stoga što je kroz neki procjep ulazio svježiji zrak. Dječak je bio na granici izdržljivosti, natopljen znojem i žedan, uvjeren da neće imati dovoljno snage za povratak dugim putem koji je već prešao. Gdje je izvor koji traži?

U tom je trenutku osjetio jak povjetarac i odmah zatim strahovito titranje koje se počelo razlijevati njegovim živcima, kao da se našao u velikom metalnom bubnju. Nagonski je začepio uši, ali to nije bila buka, nego nepodnošljiva energija, i nije bilo načina da se od nje obrani. Okrenuo se tražeći uzrok. I tada ga je vidio. Bio je to divovski šišmiš, čija su raširena krila zacijelo bila duga nekih pet metara. Štakorsko je tijelo bilo dva puta veće od njegova psa Poncha, a na glavurdi je zjapila njuška s dugim očnjacima. Nije bio crn, nego posve bijel, albino šišmiš.

Užasnut, Alexje shvatio daje on, kao i Zvijeri, posljednja preživjela

životinja iz pradavnoga doba kad su prva ljudska bića podignula čelo s tla i kad su, začuđena, ugledala zvijezde, prije tisuća i tisuća godina. Sljepilo životinje nije za Alexa bila prednost, jer je titranje bilo njezin sonarni sustav: vampir je točno znao kakav je i gdje se nalaži uljez. Nalet vjetra se ponovio: to je on mahao krilima, spreman za napad. Je li to indijanski Rahakanariwa, strašna ptica-krvopija?

Mozak mu je radio punom parom. Znao je da su mogućnosti za bijeg gotovo ništavne, jer se nije mogao povući u drugu dvoranu i potrčati na tom izdajničkom terenu, bez opasnosti da padne u bunar s lavom. Instinktivno je prinio ruku do švicarskog noža koji je nosio za pojasom, premda je znao da je to smiješno oružje u usporedbi s veličinom njegova neprijatelja. Prsti su mu nabasali na flautu obješenu o remen i, ne promislivši dvaput, odvezao ju je i prinio usnama. Uspio je promrmljati ime svoga djeda, Josepha Colda, zamolivši ga za pomoć u ovom času smrtno opasnosti i tada poče svirati.

Prve su se note zaorile kristalne, svježe, čiste u tom zloslutnom prostoru. Golemi vampir, krajnje osjetljiv na zvukove, skupio je krila i činilo se da se smanjio. Možda je proživio nekoliko stoljeća u samoći i tišini tog podzemnog svijeta i ovi su zvukovi imali eksplozivan učinak u njegovu mozgu, oćutio je kao da ga bode milijun bockavih strelica. Ispustio je još jedan krik na valnoj duljini nećujnoj ljudskim ušima, premda nedvojbeno bolnoj, ali se vibracija pomiješala s glazbom i zbunjeni je vampir nije mogao protumačiti svojim sonarom.

Dok je Alex svirao flautu, veliki bijeli šišmiš kretao se unatrag, povlaćeci se malo-pomalo dok nije ostao nepomičan u jednom kutu, kao bijeli krilati medvjed, iskešeni oćnjaka i pandža, ali ukoćen. Još je jednom dječaka zadivila moć te flaute, koja ga je pratila u svakom ključnom trenutku njegove pustolovine. Kad se životinja pomaknula, ugledao je tanak mlaz vode kako curi iz zida duplje i tada spozna da je stigao na kraj svoga puta: bio je pred izvorom vjećne mladosti. Nije to bilo bujno vrelo usred vrta, kako je opisivala legenda. Bilo je to tek nekoliko skromnih kapi što su klizile kroz živu stijenu.

Alexander Cold je napredovao oprezno, korak po korak, ne prestajući svirati, približavajući se ćudovišnom vampiru i pokušavajući misliti srcem, a ne glavom. Bilo je to tako neobićno iskustvo da se nije mogao pouzdati samo u razum ili logiku, došao je trenutak da se posluži istim onim sredstvom koje mu je slućilo za

penjanje po planinama i stvaranje glazbe: intuicijom. Pokušao je zamisliti kako se osjeća životinja i zaključio da je zacijelo prestravljena kao i on sam. Prvi put je bila pred ljudskim bićem, nikad nije čula zvukove poput flaute i ta je buka zacijelo bila gromoglasna u njezinu sonaru, stoga je stajala kao hipnotizirana. Prisjetio se da treba tikvicu napuniti vodom i vratiti se prije no što se smrači. Bilo je nemoguće procijeniti koliko je sati u podzemnom svijetu, ali jedino je želio što prije izići.

Dok je na flauti izvodio samo jednu notu, služeći se jednom rukom, drugu je ispružio prema izvoru, gotovo okrznuvši vampira. No tek što su prve kapi pale u tikvicu, mlazić vode se stanjivao i na koncu posve prestao. Alexova je frustracija bila tako golema, da je zamalo nasrnuo šakama na stijenu. Jedino ga je zaustavila užasna životinja koja je poput stražara bila uspravljena uz njega.

I tada, upravo kad se kanio okrenuti, sjetio se Walimaijevih riječi o neizbježnom zakonu prirode: dati onoliko koliko primaš. Pregledao je svoja skromna dobra: kompas, švicarski nož i flautu. Mogao je ostaviti prvo dvoje, jer mu zacijelo neće odveć koristiti, ali se nije mogao lišiti čarobne flaute, baštine slavnoga djeda, svog glazbala moći. Bez nje je izgubljen. Položio je kompas i nož na tlo i pričekao. Ništa. Nijedna jedina kap više nije pala iz stijene.

Tada je shvatio daje ta voda zdravlja za njega najvrednije blago ovoga svijeta, jedino što bi moglo spasiti majčin život. U zamjenu je trebao predati ono najdragocjenije što posjeduje. Spustio je flautu na tlo dok su se posljednje note odbijale o zidove duplje. Smjesta je tanak mlaz vode opet potekao. Pričekao je nekoliko vječnih minuta da se tikvica napuni, ne gubeći iz vida vampira koji je vrebao pokraj njega. Bio mu je tako blizu da je mogao namirisati njegov zagrobni smrad i izbrojiti mu zube; osjetio je beskrajno sažaljenje prema toj silnoj osamljenosti koja ga obavija, ali nije dopustio da ga to smete u njegovoj zadaći. Kad se iz tikvice stalo prelijevati, polako se povukao kako ne bi izazvao čudovište. Izišao je iz duplje, ušao u drugu gdje se čulo grgoljenje goruće lave u Zemljinoj utrobi, a onda skliznuo kroz rupu u zidu. Pomišljao je da stavi kamenje natrag kako bi je začepio, no nije imao vremena, a i pretpostavljao je da je vampir prevelik da bi mogao proći kroz šupljinu i slijediti ga.

Povratak je protekao brže jer je već poznao put. Nije došao u

iskušenje da pokupi drago kamenje, a kad je prošao kroz mliječnu lagunu gdje je čekala opsjena Cecilije Burns, začepio je nos kako bi se obranio od mirisavog plina koji smućuje razbor i nije se zaustavljao. Najteže je bilo opet se uvući u uski tunel kroz koji bijaše ušao jer je morao tikvicu držati okomito kako ne bi prosuo vodu. Imao je čep, komad kože privezan uzetom, ali nije bio hermetički, a nije želio izgubiti ni kap čarobne tekućine zdravlja. Ovog puta prolaz, iako stiješnjen i mračan, nije bio tako strašan jer je znao da će na kraju doprijeti do svjetla i zraka.

Perina od oblaka u otvoru tepuija s posljednjim zrakama sunca, poprimila je crvenkaste nijanse, od hrđave do zlatne. Šest svjetlosnih Mjeseca počelo je nestajati na kraju nebeskoga svoda tepuija kad su se Nadia Santos i Alexander Cold vratili. Walimai je čekao u amfiteatru grada od zlata ispred vijeća Zvijeri, u Borobinoj pratnji. Tek stoje majmun ugledao gospodaricu, potrčao je, solakšanjem, objesivši joj se oko vrata. Djeca su bila iscrpljena, tijela pokrivenih ogrebotinama i masnicama, ali su nosila blago koje su pošla tražiti. Stari vrač nije pokazivao iznenađenost, primio ih je s jednakim spokojem koji je pratio svaki čin njegova postojanja i napomenuo im je da je stigao trenutak da otputuju. Nije bilo vremena za odmor, noću treba proći kroz unutrašnjost planine i izići u Oko Svijeta.

– Morala sam ostaviti svoj talisman, ispričala je zadihana Nadia svom prijatelju.

– A ja svoju flautu, odvrati on.

– Možeš nabaviti drugu. Glazbu praviš ti, ne flauta, reče djevojčica.

– A moći talismana su u tebi, utješi je on.

Walimai je pomnjivo promotrio tri jaja i obliznuo vodu iz tikvice. Veoma ozbiljan, kimnuo je odobravajući. Onda je odvezao jednu od kožnih vrećica koje su visjele s njegova iscjeliteljskog štapa i pružio je Alexu uz upute da samelje listove i pomiješa ih s vodom kako bi izliječio majku. Dječak je objesio vrećicu oko vrata, duboko dirnut. Walimai je dugo tresao stošcem od kvarca nad Alexovom glavom, puhnuo mu u prsa, sljepoočice i leđa, dotaknuo ga štapom po rukama i nogama.

– Da nisi nahab, bio bi moj nasljednik, rodio si se s dušom šamana. Imaš moć ozdravljivanja, dobro je upotrijebi, reče mu.

– Znači li to da ovom vodom i ovim listovima mogu izliječiti

majku?

– Možda da, a možda i ne...

Alex je shvaćao da se njegove iluzije ne temelje na logici, trebao se pouzdati u moderne liječničke postupke u bolnici u Texasu, a ne u tikvicu s vodom i nekoliko suhih listova koje je primio od gologa starca usred Amazone, ali na ovom je putovanju naučio otvoriti um zagonetkama. Postojale su nadnaravne moći i druge dimenzije stvarnosti, poput ovog tepuija naseljenog stvorenjima iz prapovijesnih razdoblja. Točno, gotovo se sve moglo objasniti racionalno, uključujući i Zvijeri, ali je Alexu bilo draže to ne učiniti i jednostavno se nadati čudu.

Vijeće bogova prihvatilo je upozorenja strane djece i mudroga Walimaija. Neće otići pobiti nahabe, bila je to beskorisna zadaća, jer su brojni poput mravi i uvijek će stizati drugi. Zvijeri će ostati u svojoj svetoj planini, gdje su barem za neko vrijeme sigurne.

Nadia i Alex su se s tugom oprostili od velikih ljenivaca. Ispadne li sve dobro, labirintski ulaz u tepui neće biti otkriven, a ni helikopteri iz zraka neće se spustiti. Uz nešto sreće proći će još jedno stoljeće prije no što ljudska znatiželja dopre do posljednjeg utočišta iz prapovijesnih vremena. Ne bude li tako, nadali su se, barem, da će znanstvena zajednica braniti ta izvanredna stvorenja prije no što ih uništi pohlepa pustolova. Kako god bilo, neće više vidjeti Zvijeri.

Kad je počela padati noć, uspjeli su se stubama koje vode u labirint, osvijetljeni Walimaijevom bakljom od smole. Prešli su bez oklijevanja kroz zamršeni sustav tunela koje je šaman poznavao do savršenstva. Ni u jednom trenutku nisu naišli na slijepu uličicu, nikad se nisu trebali vratiti ili krenuli starim putem, jer je zemljoivid bio urezan u vračevoj glavi. Alex je odbacio pomisao da pamti skretanja, jer su mu, premda bi ih mogao zapamtiti ili čak nacrtati na papiru, svakako nedostajale neke odredišne točke i bilo bi se nemoguće snaći.

Došli su do čudesne duplje u kojoj su vidjeli prvoga zmaja i još su ih jednom zanijele boje dragoga kamenja, kristala i metala koji su ondje blistali. Bila je to prava Alibabina špilja sa svim bajoslovnim blagom koje najnadobudniji um može zamisliti. Alex se sjetio zelenog kamena koji je ubacio u džep i izvukao ga je uspoređujući ga. Na blijedom odsjaju duplje kamen više nije bio zelen, nego žućkast, i tada

je shvatio da je boja tih dragulja plod svjetla i možda su bezvrijedne poput tinjca u Eldoradu. Dobro je postupio oduprijevši se iskušenju da njima, umjesto vodom zdravlja, napuni svoju tikvicu. Sačuvao je lažni smaragd za uspomenu: ponijet će ga kao dar svojoj majci.

Krilati zmaj bio je u kutu gdje su ga i prvi put vidjeli, ali s još jednim, manjim i crvenkastih boja, možda svojom drugom. Nisu se pomaknuli zbog nazočnosti triju ljudskih bića, a ni kad je Walimaijeva supruga-duh poletjela da ih pozdravi, lepršajući oko njih poput vile bez krila.

Ovaj put, kao što mu se dogodilo i kad je lutao do dna Zemlje, Alexu se učinilo daje povratak kraći i lakši, jer je poznavao put i nije očekivao iznenađenje. Nije ga bilo, a pošto su prešli posljednji dio, našli su se u špilji tek nekoliko metara od izlaza. Ondje im je Walimai naznačio da sjednu, otvorio jednu od svojih tajanstvenih vrećica i izvadio nekoliko listova nalik duhanu. Objasnio im je ukratko da trebaju biti očišćeni – kako bi izbrisali uspomene na ono što su vidjeli. Alex nije želio zaboraviti Zvijeri ni svoje putovanje do dna Zemlje, a ni Nadia se nije željela odreći naučenog, ali ih je Walimai uvjerio da će se svega toga sjećati, samo će se iz njihovih umova izbrisati put kako se ne bi mogli vratiti u svetu planinu.

Smotao je listove lijepeći ih slinom, zapalio ih kao cigaru i nastavio je pušiti. Udisao je, a potom snažno otpuhivao dim u usta djece, prvo Alexa, a potom Nadije. Nije to bio ugodan postupak jer je dim, smrdljiv, vruć i opor, išao ravno u lice, a učinak je bio kao da udišeš papar. Osjetili su oštro probadanje u glavi, neobuzdanu želju za kihanjem i ubrzo su bili ošamućeni. U Alexov se um vratilo njegovo prvo iskustvo s duhanom kad se baka Kate zatvorila s njim u kolima, gdje su pušili dok se nije razbolio. Ovoga puta simptomi su bili slični, a uz to se sve oko njega vrtjelo.

Tada je Walimai ugasio baklju. Do spilje nije dopirala slaba zraka svjetlosti koja ju je rasvjetljavala prije nekoliko dana kad su ušli i mrak je bio potpun. Djeca su se primila za ruke dok je Boroba jecao uplašen, ne ispuštajući gospodaričin pojas. Njih dvoje utonuvši u tminu, zapazilo je čudovišta koja vrebaju i čuli su jezive urlike, ali ih nije bilo strah. Uz ono malo bistrine što im je ostala zaključili su da su te užasavajuće vizije učinak udahnutoga dima i da su, što god bilo, na sigurnom sve dok im je vrač prijatelj... Smjestili su se na tlo zagrljeni, i

za samo nekoliko minuta izgubili su svijest.

Nisu mogli procijeniti koliko su dugo spavali. Polako su se budili i ubrzo su čuli Walimaijev glas kako im zaziva imena, a njegove su ruke pipkale kako bi ih pronašao. U špilji više nije bilo potpuno mračno, blagi je polumrak omogućavao da se nazru njihovi obrisi. Šaman im je pokazao uzak prolaz kroz koji trebaju izići i oni su ga, još pomalo ošamućeni, slijedili. Izišli su u šumu paprati. Već je svanulo u Oku Svijeta.

SEDAMNAESTO POGLAVLJE

Ptica kanibal

Sutradan su putnici krenuli natrag u Tapirawateri. Kad su se približili, ugledali su odbлесак helikoptera među drvećem i znali da je civilizacija nahaba naposljetku doprla do sela. Walimai je odlučio ostati u šumi; cijeli život bio se držao daleko od stranaca i ovo nije bio trenutak da promijeni svoje navade. Šaman je, kao i cijeli narod sumaglice, posjedovao dar koji mu omogućuje da bude gotovo nevidljiv i godinama se vrtio oko nahaba, primičući se njihovim logorima i selima kako bi ih promatrao, a da nitko nije posumnjao u njegovo postojanje. Poznavali su ga tek Nadia Santos i Otac Valdomero, njegov prijatelj iz vremena kad je svećenik živio s Indijancima. Vrač je pronašao djevojčicu boje meda – u nekoliko svojih vizija i bio je uvjeren da su je poslali duhovi. Smatrao ju je pripadnicom obitelji, zato joj je dopustio da ga zove imenom kad su sami, ispričao joj mitove i legende Indijanaca, poklonio talisman i poveo u sveti grad bogova.

Alexa je spopala radost kad je izdaleka ugledao helikoptere: nije zauvijek izgubljen na planetu Zvijeri, moći će se vratiti u poznati svijet. Pretpostavio je da su helikopteri u ovih nekoliko dana preletjeli Oko Svijeta tražeći ih. Njegova je baka zacijelo podignula stravičnu galamu kad je nestao, natjeravši satnika Ariosta da iz zraka pročešljava beskrajna područja. Moguće je da su vidjeli dim Mokaristine pogrebne lomače i tako otkrili selo.

Walimai je objasnio djeci da će pričekati skriven među stablima kako bi vidio što se događa u selu. Alex mu je htio dati uspomenu u zamjenu za čudesno sredstvo kojim će vratiti zdravlje svoje majke i dao mu je svoj švicarski nožić. Indijanac je uzeo taj metalni predmet crvene boje, osjetio njegovu težinu i čudan oblik, nemajući pojma čemu služi. Alex je, jedan po jedan, otvarao nožiće, pincete, škarice, vadičep, odvijač, sve dok se predmet nije preobrazio u sjajnoga ježa.

Pokazao je šamanu kako se svaki pojedini dio upotrebljava i kako će ih otvoriti i zatvoriti.

Walimai je zahvalio na poklonu, ali je proživio više od stoljeća ne poznavajući metale i iskreno govoreći osjećao se pomalo starim da bi naučio trikove nahaba; ipak, nije želio biti neuljudan i objesio je švicarski perorez oko vrata uz svoje ogrlice od zubi i druge amulete. Onda je podsjetio Nadiju na krik ušare koji im je služio kako bi se zazivali, tako će ostati u vezi. Djevojčica mu je predala košaru s tri kristalna jaja, jer je pretpostavila da će biti sigurnija u starčevim rukama. Nije se željela pojaviti s njima pred strancima, pripadala su narodu sumaglice. Oprostili su se i u nepunoj sekundi Walimai je iščeznuo među raslinjem poput opsjene.

Nadia i Alex su se oprezno primaknuli mjestu na kojem su se prizemljile ptice od buke i vjetra, kako su ih zvali Indijanci. Skrili su se među drvećem, gdje su mogli promatrati i ne biti viđeni, iako su bili predaleko da bi jasno čuli. Usred Tapirawaterija uz te su ptice od buke i vjetra bila ondje i tri šatorska krila, veliki šator, pa čak i kuhinja na petrolej. Rastegnuli su žicu na kojoj su visjeli darovi kako bi privukli Indijance: noževi, posude, sjekire i drugi čelični i aluminijski predmeti od kojih se odbijalo Sunce. Ugledali su nekoliko naoružanih vojnika koji su stajali u stavu mirno, ali ni traga Indijancima. Narod sumaglice je nestao kao što je uvijek činio naslućujući opasnost. Ta je strategija služila plemenu za preživljavanje, dok su Indijanci koji su se suprotstavljali nahabima bili istrijebljeni ili asimilirani. Oni koji su se priključili civilizaciji pretvoreni su u prosjake, izgubili su dostojanstvo ratnika i zemlju, živjeli su poput miševa. Zato poglavica Mocarita nikad nije dopustio da se njegov narod približi nahabima i uzme njihove darove, držao je da bi u zamjenu za mačetu ili šešir pleme izgubilo zauvijek svoje podrijetlo, jezik i bogove. Dvoje mladih pitalo se što kane ovi vojnici. Ako su oni dio plana za uklanjanje Indijanaca iz Oka Svijeta, bolje da se ne približavaju. Sjećali su se svake riječi razgovora koji satnika Ariosta i Maura Cariasu koji su slušali u Santa Mariji de la Lluviji. Pretpostavljali su da taj par bandita neće oklijevati da ih ubije ako se upletu u njihove planove.

Počelo je kišiti, kao što se događalo dva ili tri puta na dan, nepredviđeni pljuskovi, kratki i siloviti, koji bi nakratko sve natopili i odjednom prestali, ostavljajući svijet svježim i čistim. Dvoje prijatelja

provelo je gotovo jedan sat promatrajući logor iz skloništa među stablima, kad su ugledali kako u selo stiže tročlana skupina, koja je očito

išla istražiti okolicu i sad se vraćala trčeći, mokra do kostiju. Unatoč udaljenosti, umah su ih prepoznali: bili su to Kate Cold, Cesar Santos i fotograf Timothy Bruce. Djeca nisu mogla suspregnuti usklik olakšanja: to je značilo da su profesor Leblanc i doktorica Omayra Torres također blizu. Uz njihovu nazočnost u selu, satnik Ariosto i Mauro Carias neće se moći poslužiti mecima kako bi smaknuli Indijance – ili njih.

Djeca su napustila skrovište i oprezno se približila Tapirawateriju, ali nakon kratkotrajna hodanja spazila ih je straža i smjesta su ih opkolili. Krik veselja Kate Cold kad je vidjela svog unuka bio je usporediv jedino s onim što gaje ispustio Cesar Santos ugledavši svoju kćer. Oboje su potrčali ususret djeci pokrivenoj ogrebotinama i masnicama, prljavoj, u poderanoj odjeći i iscrpljenoj. Osim toga Alexanderova je kosa bila odrezana kao u Indijanaca s tonzurom ondje gdje je imao dugu porezotinu pokrivenu suhom krastom. Santos je podignuo Nadiju u naručje i stegnuo je tako snažno da umalo nije slomio rebra Borobi, koji je također bio ulovljen u zagrljaj. Kate Cold, naprotiv, uspjela je svladati val nježnosti i olakšanja koji je osjećala; tek što joj je unuk bio nadohvat ruke, opalila mu je pljusku.

– To je zbog straha koji ste nam priuštili, Alexandere. Sljedeći put kad mi nestaneš iz vida ubit ću te, reče baka. Umjesto odgovora, Alex ju je zagrlio, ganut kao i ona.

Smjesta su stigli ostali: Mauro Carias, satnik Ariosto, doktorica Omayra Torres i neopisivi profesor Leblanc, posvuda izboden pčelama. Indijanac Karakawe, plah kao uvijek, nije pokazivao iznenađenje ugledavši djecu.

– Kako ste došli dovde? Pristup ovom mjestu nemoguć je bez helikoptera, upitao je satnik Ariosto.

Alex je ispričao ukratko svoju pustolovinu s narodom sumaglice, ne iznoseći pojedinosti i ne objašnjavajući kuda su se penjali. Također nije spomenuo svoje putovanje s Nadijom u sveti tepui. Pretpostavio je da ne izdaje tajnu, jer su nahabi već znali za postojanje plemena. Bilo je očitih znakova da su Indijanci napustili selo samo nekoliko sati prije: manioka je kapala iz koševa, žeravica je još tinjala na malim

ognjištima, meso od posljednjega lova preplavile su muhe u kolibi samaca, neki kućni ljubimci još su tumarali uokolo. Vojnici su mačetama poubijali miroljubive boe i njihova su osakaćena tijela trunula su na suncu.

– Gdje su Indijanci? – pitao je Mauro Carias.

– Otišli su daleko, odvrátila je Nadia.

– Ne vjerujem da će stići baš daleko sa ženama, djecom i starcima.

Ne mogu nestati ne ostavljajući traga.

– Nevidljivi su.

– Govorimo ozbiljno, djevojčice! – uskliknuo je.

– Ja uvijek govorim ozbiljno.

– Želiš mi reći i da ti ljudi lete poput vještica?

– Ne lete, ali brzo trče, pojasnila je ona.

– Ti možeš govoriti jezikom tih Indijanaca, ljepotice?

– Zovem se Nadia Santos.

– Dobro, Nadia Santos, možeš li razgovarati s njima ili ne? – inzistirao je Carias, nestrpljiv, ali ne gubeći ljubazan smiješak i zavodnički ton.

– Da. – Doktorica Omayra Torres uplela se kako bi objasnila prijeku potrebu da se pleme cijepi. Selo je otkriveno, neizbježno je da će u vrlo kratku roku doći u doticaj sa strancima.

– Kao što znaš, Nadia, možemo ih zaraziti za njih smrtonosnim bolestima, makar to i ne željeli. Cijela su plemena poumirala za dva ili tri mjeseca zbog prehlade. Najteže su ospice. Imam cjepiva, mogu te jadne Indijance učiniti otpornima na zaraze. Tako će biti zaštićeni. Možeš mi pomoći? – preklinjala je lijepa žena.

– Pokušat ću, obećala je djevojka.

– Kako možeš komunicirati s plemenom?

– Još ne znam, moram promisliti.

Alexander Cold prelio je vodu zdravlja u bocu s hermetičnim čepom i stavio je pažljivo u torbu. Njegova ga je baka vidjela i željela je znati što radi.

– To je voda koja će izliječiti mamu, reče on. Pronašao sam izvor vječne mladosti, Kate, onaj što ga drugi traže stoljećima. Moja će mama ozdraviti.

Prvi put otkako dječak pamti, njegova je baka samoinicijativno iskazala nježnost prema njemu. Osjetio je kako ga obavijaju njezine

mršave i mišićave ruke, osjetio je miris na duhan iz lule, njezinu gustu kosu odrezanu škarama, suhu i grubu kožu poput potplata cipele; čuo je njezin promukli glas kako ponavlja njegovo ime i napokon je spoznao koliko ga ona voli. Čim je Kate Cold shvatila što čini, naglo se odvojila, gurajući ga prema stolu gdje ga je čekala Nadia. Dvoje djece, gladne i izmorene, navalilo je na grah, rižu, kruh od manioke i nekoliko riba napola pougljenjenih i bodljikavih od koščica. Alex je sve proždri s divljim tekom, praćen zapanjenim pogledom Kate Cold, koja je znala koliko je njezin unuk izbirljiv pri jelu.

Poslije jela prijatelji su se dugo kupali u rijeci. Znali su da su okruženi nevidljivim Indijancima, koji su iz gustiša slijedili svaki pokret nahaba. Dok su se praćakali u vodi, osjećali su njihove oči na sebi baš kao da ih dotiču rukama. Zaključili su da se ne približavaju zbog prisustva neznanaca i helikoptera, koje su opazili na nebu, no nikad nisu vidjeli izbliza. Pokušali su se malo udaljiti, misleći da će se, ako budu nasamo, narod sumaglice pokazati, ali je u selu vladalo veliko komešanje i bilo je nemoguće povući se u šumu ne prizivajući pozornost. Na sreću, vojnici se nisu usudili pomaknuti ni korak od logora, jer ih je užasavala priča o Zvijeri i načinu na koji je prosula utrobu jednom od njihovih drugova. Nitko nije nikada prije istražio Oko Svijeta i čuli su za duhove i zloduhe što švrljaju ovim područjem. Manje su se bojali Indijanaca jer su računali na svoje vatreno oružje, a oni sami imali su domorodačke krvi.

Kad je zanoćalo, svi su osim straže na smjeni posjedali u skupinama oko ognjišta pušeći i pijući. Atmosfera je bila sumorna i netko je predložio malo glazbe za podizanje raspoloženja. Alex je morao priznati da je izgubio slavnu flautu Josepha Colda, ali nije mogao reći gdje, kako ne bi spomenuo pustolovinu u unutrašnjosti tepuija. Baka mu je dobacila ubojit pogled, ali nije rekla ništa, nagađajući da joj unuk mnogo toga taji. Neki je vojnik izvadio harmoniku i zasvirao nekoliko popularnih melodija, ali su njegove dobre namjere pale u prazno. Strah ih je sve obuzeo.

Kate Cold je povelala na stranu djecu kako bi im ispričala što se događalo otkako su ih odveli Indijanci. Kad su shvatili da su isparili, odmah su otpočeli potragu i, opskrbljeni fenjerima, pošli u šumu zazivajući ih gotovo cijelu noć. Leblanc je pridonio općoj tjeskobi još jednom od svojih nagađanja: odvukli su ih Indijanci i sada ih zacijelo

jedu pečene na ražnju. Profesor je to iskoristio kako bi potkrijepio način na koji karipski Indijanci na komade režu žive zatvorenike kako bi ih pojeli. Točno, priznao je, ne nalaze se među Karibima, koji su uljuđeni ili istrijebljeni prije više od sto godina, ali nikad se ne zna koliko daleko mogu doprijeti kulturološki utjecaji. Cesar Santos umalo nije navalio šakama na antropologa.

Navečer sljedećega dana napokon se pojavio helikopter da ih spasi. Čamac s nesretnim Joelom Gonzalezom došao je bez poteškoća u Santa Mariju de la Lluviju, gdje su redovnice iz bolnice preuzele skrb o njemu. Matuwe, indijanski vodič, nabavio je pomoć i sam je bio u helikopteru kojim je doputovao satnik Ariosto. Njegov smisao za orijentaciju bio je tako izvanredan da se mogao snalaziti u beskrajnom prostranstvu prašumskog zelenila i točno pokazati mjesto gdje čeka ekspedicija International Geographica, premda nikad nije letio. Tek što su se spustili, Kate Cold je natjerala vojnika da radio-vezom zatraži još pojačanja kako bi organizirali sustavnu potragu za izgubljenom djecom.

Cesar Santos je prekinuo spisateljicu dodajući daje priprijetila satniku Ariostu tiskom, američkim veleposlanstvom, pa čak i CIA-om ako ne bude surađivao; tako su dobili drugi helikopter, kojim je stiglo još vojnika, a i Mauro Carias. Nije mislila otići odavde bez unuka, uvjeravala je, makar morala obići cijelu Amazonu pješice.

– Zaista si to rekla, Kate? – pitao je Alex, zabavljajući se.

– Ne zbog tebe, Alexandere. To je pitanje načela, zagundala je.

Te noći Nadia Santos, Kate Cold i Omayra Torres zauzeli su jedan šator, Ludovic Leblanc i Timothy Bruce drugi, Mauro Carias svoj, a preostali su se ljudi smjestili u viseće mreže među drvećem. Postavili su stražu na četiri strane logora i održavali upaljene petrolejske svjetiljke. Iako to nitko nije glasno spomenuo, pretpostavili su da će tako Zvijer držati na udaljenosti. Svjetla su ih pretvorila u laku metu za Indijance, ali nikada dotad plemena nisu napadala po mraku, jer su se bojala noćnih zloduha pobjeglih iz ljudskih noćnih mora.

Nadia, koja je imala lak san, odspavala je nekoliko sati i probudilo ju je nakon ponoći hrkanje Kate Cold. Nakon što se uvjerala da se ni doktorica ne miče, naredila je Borobi da ostane na svome mjestu i šutke iskliznula iz šatora. Pomnjivo je promatrala narod sumaglice, odlučivši oponašati njihovu sposobnost da se kreću nezamijećeni, i

tako je otkrila da se ona ne postiže samo kamufliranjem tijela, nego i čvrstom voljom da se postane nematerijalan i nestane. Iziskuje se koncentracija da bi se dosegulo mentalno stanje nevidljivosti u kojemu se može stajati metar daleko od druge osobe, a da ne bude viđen. Znala je kad je dosegla to stanje jer je osjećala kako je njezino tijelo vrlo lagano, a potom se činilo da se rastapa, potpuno briše. Trebala se bez odvrtaćanja pozornosti držati svoje nakane, ne dopuštajući da je živci izdaju, jer je to jedini način da pred drugima ostaneš skriven. Kad je izišla iz svog šatorskog krila, trebala je kliznuti vrlo blizu čuvarima koji su patrolirali logorom, no napravila je to bez ikakva straha, zaštićena tim izvanrednim mentalnim poljem što ga je stvorila oko sebe.

Čim se osjetila sigurnom u šumi slabo osvijetljenoj Mjesecom, dva je puta oponašala ušarin pjev i pričekala. Časak poslije opazila je pokraj sebe šutljivu Walimaijevu nazočnost. Zamolila je vrača neka govori s narodom sumaglice kako bi ih uvjerio da se približe logoru i cijepe. Neće se moći neograničeno dugo skrivati u sjenama drveća, reče, a ako budu htjeli izgraditi novo selo, otkrit će ih ptice od buke i vjetra. Obećala mu je da će ona pratiti Rahakanariwu, a da će Jaguar pregovarati s nahabima. Ispričala mu je da njezin prijatelj ima moćnu baku, ali mu nije pokušala objasniti koliko vrijedi pisanje i objavljivanje u tisku, pretpostavila je da šaman ne bi shvatio o čemu govori, jer nije poznao pismo i nikad nije vidio tiskanu stranicu. Ograničila se tek na to da mu kaže kako ta baka raspolaže s mnoštvom čarolija u svijetu nahaba, iako njihova čarolija maločemu služi u Oku Svijeta.

Alexander Cold je pak legao u viseću mrežu na otvorenom, malo izdvojen od drugih. Nadao se da će tijekom noći Indijanci komunicirati s njim, ali je zaspao kao klada. Sanjao je crnog jaguara. Susret sa svojom totemskom životinjom bio je tako jasan i precizan da sljedećeg dana nije bio siguran je li ga sanjao ili se on zaista zbio. U snu se dizao iz svoje viseće mreže i oprezno udaljavao iz logora, a straža ga nije vidjela. Kad je ušao u šumu, izvan dosega svjetla lomače i petrolejske lampe, vidio je crnu mačku izvaljenu na debeloj grani golemog akestena, njezin se rep pomicao u zraku, a oči sjale u noći poput blještavih topaza, onako kao što se pojavio u njegovoj viziji kad je popio čarobni Walimaijev napitak. Zubima i pandžama mogao je

rasporiti utrobu kajmana, pomoću jakih mišića trčao je poput vjetra, s tom snagom i hrabrošću mogao se suočiti sa svakim neprijateljem. Bio je veličanstvena životinja, car među zvijerima, sin Oca Sunca, princ iz američke mitologije. U snu se dječak zaustavio na tek nekoliko koraka od jaguara i, kao za svog prvog susreta u dvorištu Maura Cariasa, začuo potmuli glas kako ga pozdravlja imenom: Alexandere... Alexandere... Glas je zvečao u njegovu mozgu poput divovskog brončanog gonga, opet i opet ponavljajući njegovo ime. Što je sve to značilo? Kakva je bila poruka koju mu je crni jaguar želio prenijeti?

Probudio se kad su već svi u logoru bili na nogama. Živi gaje sinoćnji san uznemirivao, bio je uvjeren da sadrži poruku, ali je nije mogao odgonetnuti. Jedina riječ koju je jaguar izrekao prikazavši se bilo je njegovo ime, Alexander. Ništa više. Baka se približila sa šalicom kave s kondenziranim mlijekom, nešto što prije ne bi ni okusio, ali se sada doimalo slasnim doručkom. Prepustivši se porivu, ispričao joj je san.

– Branitelj ljudi, reče baka.

– Što?

– To znači tvoje ime. Alexander je grčko ime i znači branitelj.

– Zašto su mi dali to ime, Kate? – Zbog mene. Tvoji su te roditelji željeli nazvati Joseph, po tvome djedu, ali sam ja inzistirala da te prozovu Alexander, po velikom drevnom vojskovođi. Bacali smo novčić u zrak i ja sam dobila. Zato se tako zoveš, objasnila je Kate.

– Zašto ti je palo na um da bih trebao imati to ime? – Mnogo je žrtava i plemenitih razloga koje treba braniti na ovome svijetu, Alexandere. Dobro ratničko ime pomaže u borbi za pravdu.

– Razočarat ćeš se u meni, Kate. Nisam junak. – Vidjet ćemo, odvrátila je pružajući mu šalicu.

Dojam da ih promatra stotinu očiju činio je živčanima sve u logoru. Posljednjih godina nekoliko vladinih zaposlenika poslanih kako bi pomogli Indijancima ubila su ista ona plemena koja su namjeravali zaštititi. Katkad je prvi kontakt bio srdačan, razmijenili bi poklone i jelo, ali odjednom bi Indijanci zgrabili oružje i iznenada napadali. Indijanci su bili nepredvidljivi i nasilni, reče satnik Ariosto, koji se potpuno slagao s Leblancovim teorijama, stoga nisu mogli ukinuti stražu, trebali su neprestano biti na oprezu. Nadia se uplela rekavši da je narod sumaglice drugačiji, ali njoj nitko nije obraćao pozornost.

Doktorica Omayra Torres objasnila je da se tijekom posljednjih deset godina njezin liječnički rad odvija uglavnom među miroljubivim plemenima; ništa nije znala o tim Indijancima koje je Nadia zvala narodom sumaglice. Kako god bilo, nada se da će imati više sreće nego u prošlosti i uspjeti ih cijepiti prije nego se zaraze. Priznala je da su u nekoliko prethodnih prigoda njezina cjepiva stigla prekasno. Ubrizgala bi ih, a ipak su se za nekoliko dana razboljeli i stotine su pomrle.

Dotad je Ludo vic Leblanc bio potpuno izgubio strpljenje. Njegova je misija bila beskorisna, morat će se vratiti praznih ruku, bez vijesti o slavnoj amazonskoj Zvijeri. Što će reći izdavačima International Geographica? Da je jedan vojnik umro raskomadano u tajanstvenim okolnostima, da su bili izloženi prilično neugodnu mirisu i da se on nehotice prevrnuo u izmet nepoznate životinje. Iskreno govoreći, to nisu baš uvjerljivi dokazi o postojanju Zvijeri. Također nije imao ništa dodati o Indijancima ovog područja jer ih čak nije ni spazio. Bilo je to jadno traćenje vremena. Jedva je čekao povratak na sveučilište gdje su se prema njemu ophodili kao prema junaku i gdje je bio na sigurnom od uboda pčela i drugih neugoda. Njegov odnos sa skupinom nije baš bio savršen, a s Karakaweom je bio prava katastrofa. Indijanac kojega je zaposlio kao svog osobnog pomoćnika prestao je mahati listom banane tek što su otišli iz Santa Marije de la Lluvije, i umjesto da mu služi, posvetio se zagorčavanju profesorova života. Leblanc ga je optužio da je mu stavio živog škorpiona u torbu i mrtvog crva u kavu, a i da ga je sa zlom namjerom odveo onamo gdje su ga izbole pčele. Ostali članovi ekspedicije podnosili su profesora jer je bio vrlo osebujan i mogli su mu se rugati pred nosom, a on to ne bi uočio. Leblanc je samoga sebe tako ozbiljno shvaćao da nije mogao zamisliti da s ostalima nije tako.

Mauro Carias je poslao izviđački odred vojnika u različitim smjerovima. Ljudi su se otputili nevoljko i vratili vrlo brzo bez vijesti o plemenu. Predio su također nadlijetali helikopterima unatoč tomu što im je Kate Cold dala do znanja da će buka prestraviti Indijance. Spisateljica ih je savjetovala da strpljivo čekaju: prije ili poslije vratit će se u svoje selo. Kao i Leblanca više ju je zanimala Zvijer nego domoroci, jer je trebala napisati svoj članak.

– Znaš li nešto o Zvijeri što mi nisi rekao, Alexandere? – upitala je

unuka.

– Možda da, a možda i ne..., odvratio je dječak, ne usuđujući se pogledati je u oči.

– Kakav je to odgovor?

Negdje oko podneva logor se uzbunio: neki je lik izišao iz šume i bojažljivo se približavao. Mauro Carias ga je zvao prijateljskim znakovima pošto je naredio vojnicima da se povuku kako ga ne bi uplašili. Fotograf Timothy Bruce predao je svoj fotoapararat Kate Cold, a on je uzeo kameru: prvi kontakt s nekim plemenom jedinstvena je prilika. Nadia i Alex su namah prepoznali posjetitelja, bila je to Iyomi, poglavica svih poglavica iz Tapirawaterija. Došla je sama, gola, naslonjena na iskrivljeni kolac koji joj je služio kao štap za hodanje, i s okruglim šešikom sa žutim perima navučenim do ušiju. Bila je nevjerovatno stara, sva naborana i bezuba, približavala se korak po korak na čuđenje nahaba. Mauro Carias je pozvao Karakavvea i Matuwea da bi ih pitao poznaju li pleme kojemu pripada ta žena, ali nijedan nije znao. Nadia je istupila naprijed.

– Ja mogu razgovarati s njom, reče.

– Reci da joj nećemo učiniti ništa našao, prijatelji smo njezina naroda, neka nas dođu posjetiti bez oružja, jer imamo mnogo poklona za nju i ostale, reče Mauro Carias.

Nadia je slobodno prevodila, ne spominjući dio o oružju, što joj se nije učinilo dobrom idejom ako se ima na umu količina vojničkog oružja.

– Ne želimo poklone nahaba, želimo da odu iz Oka Svijeta, odvratila je čvrsto Iyomi.

– Uzaludno je, neće otići, objasnila je djevojčica starici.

– Onda će ih moji ratnici ubiti.

– Doći će ih još, mnogo više, i svi će tvoji ratnici umrijeti.

– Moji su ratnici jaki, ovi nahabi nemaju lukova ni strijela, trapavi su, nespretni i mekih lubanja, a i plašljivi su poput djece.

– Rat nije rješenje, poglavico svih poglavica. Trebamo pregovarati, preklinjala je Nadia.

– Koga vruga govori ova stara? – pitao je nestrpljivo Carias, jer već prilično dugo djevojčica nije prevodila.

– Kaže da njezin narod nije jeo nekoliko dana i veoma su gladni, izmisli u hipu Nadia.

– Reci joj da ćemo im dati svu hranu koju žele.

– Boje se oružja, doda, iako zapravo Indijanci nisu nikad vidjeli pištolj ili pušku i nisu naslućivali njihovu smrtonosnu moć.

Mauro Carias je izdao zapovijed muškarcima da polože oružje u znak dobre volje, ali se upleo prestravljeni Leblanc, podsjetivši ih da Indijanci običavaju prijetvorno napasti. Imajući to na umu, ispustili su mitraljeze, ali su zadržali pištolje za opasačem. Iyomi je primila zdjelicu mesa s kukuruzom iz ruku doktorice Omayre Torres i vratila se odakle je i došla. Satnik Ariosto nakanio ju je slijediti, ali u nepunu minutu pretvorila se u dim u raslinju.

Čekali su ostatak dana motreći gustiš i ne ugledavši nikoga, trpeći Leblancova upozorenja, koji je očekivao da će kontingent kanibala navaliti na njih. Profesora je, naoružana do zuba i okružena vojnicima, užasnuo posjet gole prabake sa šešikom sa žutim perima. Kate Cold mu je morala dati veliku čašu votke kako bi se umirio. Sati su protjecali bez nezgoda, osim trenutka napetosti koji je nastao kad je doktorica Omayra Torres zatekla Karakawea kako njuška po njezinim kutijama s cjepivom. Nije to bilo prvi put. Mauro Carias se upleo, upozorivši Indijanca da će ga satnik Ariosto smjesta zatvoriti ako ga opet vide u blizini lijekova.

Poslije podne, kad su već posumnjali da se starica neće vratiti, stvorilo se pred logorom cijelo pleme naroda sumaglice. Prvo su stigli žene i djeca, neopipljivi, mutni i tajanstveni. Trebalo im je nekoliko sekunda da opaze ljude koji su zapravo već prije došli i stajali su u polukrugu. Iznikli su niotkuda, nijemi i ponositi, predvođeni Tahamom, obojeni ratničkim bojama, crvenom bojom od arnota, crnom od ugljena, bijelom od vapna i zelenom od biljaka, ukrašeni perima, zubima, pandžama i sjemenkama, sa svim svojim oružjem u rukama. Nalazili su se nasred logora, ali tako dobro prilagođeni okolišu da je trebalo sviknuti oči kako bi ih se jasno vidjelo. Bili su lagani, eterični, doimahu se tek ocrtanima u krajoliku, ali jednako tako nije bilo dvojbe da su divlji.

Duge minute dvije su se strane promatrale nijemo u tišini, na jednoj strani prozirni Indijanci, a na drugoj zbunjeni stranci. Napokon se Mauro Carias probudio iz transa i stao davati upute vojnicima da posluže jelo i podijele poklone. S bolom, su Alex i Nadia gledali žene i djecu kako primaju tričarije kojima su ih nakanili privući. Znali su da

tako, s tim nevinim poklonima, počinje kraj plemena. Tahama i njegovi ratnici ostali su stajati, budni, ne ispuštajući oružje. Najopasnije su bile njihove debele toljage, s kojima su mogli nasrnuti u sekundi, dok bi ciljanje strijelom trajalo dulje i dalo bi vojnicima vremena da zapucaju.

– Objasni im ono s cjepivom, ljepotice, naredio joj je Mauro Can'as djevojčici.

– Nadia, zovem se Nadia Santos, ponovi ona.

– To je za njihovo dobro, Nadia, da bismo ih zaštitili, nastavi doktorica Omayra Torres. Bojat će se igala, ali zapravo manje boli od uboda komarca. Možda muškarci žele biti prvi kako bi dali primjer ženama i djeci...

– Zašto vi ne biste dali primjer? – pitala je Nadia Maura Carias.

Savršeni osmijeh koji je uvijek bio na poduzetnikovu brončanom licu izbrisao je djevojčičin izazov i njime je nakratko prešao izraz potpuna užasa. Promatrajući prizor, Alex je pomislio daje to pretjerana reakcija. Znao je da se ljudi boje injekcija, no Cariasovo je lice izgledalo kao daje ugledao Drakulu.

Nadia je prevela i nakon dugih rasprava u kojima je ime Rahakanariwa iskrsnulo mnogo puta Iyomi je pristala da promisli i posavjetuje se s plemenom. Bili su usred razgovora o cjepivu kad je odjednom Iyomi promrmljala za strance neprimjetnu naredbu i narod sumaglice smještaje iščeznuo jednako brzo kao što se i pojavio. Povukli su se u šumu poput sjena a da se nije čuo ni jedan jedini korak, ni jedna jedina riječ, ni jedan jedini dječji plač. Ostatak noći Ariostovi su vojnici čuvali stražu, u svakom trenutku očekujući napad.

Nadia se probudila u ponoć čuvši kako doktorica Omayra Torres napušta šator. Pretpostavila je da ide obaviti nuždu u grmlju, ali je imala neki predosjećaj i odlučila ju je slijediti. Kate Cold je hrkala u tipično dubokom snu i nije imala pojma što rade njezine drugarice. Djevojčica se kretala naprijed, tiha poput mačke, koristeći se netom naučenim darom postajanja nevidljivim. Pritajivši se iza paprati, ugleda doktoričin obris na slabašnoj mjeseci. Minutu poslije prišao joj je drugi lik i, na Nadijino iznenađenje, uhvatio lijepu ženu oko struka i dugo je ljubio.

– Bojim se, reče doktorica.

– Ne boj se, ljubavi. Sve će ispasti dobro. Za nekoliko dana završit

ćemo ovdje i moći ćemo se vratiti u civilizaciju. Znaš da te trebam...

– Uistinu me voliš?

– Jasno je da te volim. Obožavam te, učinit ću te veoma sretnom, imat ćeš sve što želiš.

Opet su se strastveno poljubili. Nadia se krišom vratila u šator, legla na svoju rogožinu i pravila se da spava.

Muškarac koji je bio s doktoricom Omayrom Torres bio je Mauro Carias.

Ujutro se narod sumaglice vratio. Žene su nosile košare s voćem i velikog mrtvog tapira, kako bi uzvratili za dan prije primljene poklone. Činilo se da je vladanje ratnika opuštenije i, premda nisu ispuštali svoje toljage, pokazivali su jednaku znatiželju kao žene i djeca. Gledali su ih izdaleka i nisu se približavali neobičnim pticama od buke i vjetra, doticali su odjeću i oružje nahaba, čačkali su po njihovim osobnim stvarima, uvlačili se u šatore, pozirali za kamere, vješali si plastične ogrlice i začuđeni isprobavali mačete i noževe.

Doktorica Omayra Torres smatrala je raspoloženje prikladnim da otpočne svoj posao. Zamolila je Nadiju da još jednom objasni Indijancima hitnu potrebu da ih se zaštiti od epidemija, no oni nisu bili uvjereni. Jedini razlog zbog kojega ih satnik Ariosto nije prisilio zaprijetivši oružjem, bila je prisutnost Kate Cold i Timothyja Brucea; nije se mogao poslužiti surovom silom pred tiskom, morao je očuvati privid. Nije bilo druge nego strpljivo čekati da završe dugotrajne rasprave između djevojčice i plemena. Besmislenost ideje da ih pucajući pobije kako bi spriječio da pomru od ospica nije prošla vojnikovom glavom.

Nadia je podsjetila Indijance da ju je Iyomi imenovala poglavicom za smirivanje Rahakanariwe, koji je običavao ljude kažnjavati strašnim epidemijama, tako da bi je trebali poslušati. Ponudila se da se ona prva podvrgne injekciji s cjepivom, no to je bilo uvredljivo za Tahamu i njegove ratnike. Oni će biti prvi, rekoše napokon. S uzdahom zadovoljstva prevela je odluku naroda sumaglice.

Doktorica Omayra Torres dala je postaviti stol u hlad i raširila je svoje šprice i bočice, dok je Mauro Carias pokušavao svrstati pleme u jedan red, kako bi bili sigurni da nitko ne bi ostao necijepljen.

U međuvremenu je Nadia povelala na stranu Alexa kako bi mu ispričala čemu je prisustvovala prošle noći. Nijedno od njih nije znalo

rastumačiti taj prizor, ali su nekako maglovito osjetili da ih je izdala. Kako je moguće da slatka Omayra Torres održava odnos s Maurom Can'asom, čovjekom koji nosi srce u kovčegu? Zaključili su da je, nedvojbeno, Mauro Carias zaveo dobru doktoricu, nisu li rekli da ima mnogo uspjeha sa ženama? Nadia i Alex nisu vidjeli ni najmanju privlačnost u tom muškarcu, ali su pretpostavili da njegovo ponašanje i novac mogu prevariti druge. Vijest će kao bomba pasti među doktoričine obožavatelje: Cesara Santosa, Timothyja Brucea pa čak i profesora Ludovica Leblanca.

– To mi se nimalo ne sviđa, reče Alex.

– I ti si ljubomoran? – narugala se Nadia.

– Ne! – uzvikne ljutito. Ali osjećam nešto ovdje u prsima, nekakvu užasnu težinu, neku slutnju.

– To je zbog vizije koju smo podijelili u gradu zlata, sjećaš se? Kad smo popili Walimaijev napitak za kolektivne snove, svi smo sanjali isto, čak i Zvijeri.

– Točno. Taj mi se san pričinio poput onoga koji sam sanjao prije no stoje počelo putovanje: golemi lešinar otimao je moju majku i odletio s njom. Tada sam to protumačio kao bolest koja prijeti njezinu životu, pomislio sam da lešinar predstavlja smrt. U tepuiju smo sanjali da Rahakanariwa razbija kutiju u kojoj je zatočen i da su Indijanci privezani za stabla, sjećaš se?

– Da, a nahabi su nosili krinke. Što znače krinke, Jaguare?

– Tajnu, laž, izdaju.

– Zašto misliš daje Mauru Cariasu toliko stalo da cijepi Indijance? – Pitanje je ostalo u zraku poput strijele zaustavljene usred leta. Djeca su se zagledala, užasnuta. U trenu prosvjetljenja shvate strašnu zamku u koju su svi povjerovali: Rahakanariwa je epidemija. Smrt koja prijeti plemenu nije mitološka ptica, nego nešto mnogo konkretnije i mnogo neposrednije. Otrčaše u središte sela gdje je doktorica Omayra Torres ciljala iglom svoje šprice u Tahaminu nadlakticu. Ne razmišljajući, Alex je jurnuo poput bolida na ratnika, oborivši ga na tlo. Tahama je ustao u skoku i podignuo toljagu kako bi smlavio dječaka kao žohara, no Nadijin je urlik zaustavio oružje u zraku.

– Ne! Ne! Ovo je Rahakanariwa! – poviče curica pokazujući na bočice s cjepivom.

Cesar Santos pomisli da mu je kći poludjela i pokušao je zadržati, ali

se ona oslobodila njegova zagrljaja i potrčala da se pridruži Alexu, cičeći i lupajući šakama Maura Cariasu koji joj se prepriječio. Žurno je pokušala objasniti Indijancima da se prevarila, da ih cjepiva neće spasiti, naprotiv, ubit će ih, jer se Rahakanariwa nalazi u šprici.

OSAMNAESTO POGLAVLJE

Krvave mrlje

Doktorica Omayra Torres nije izgubila prisebnost. Reče da je sve to dječja mašta, poremetilo im se od vrućine te naredi satniku Ariostu da ih odvede. Potom se pripremila kako bi nastavila prekinutu zadaću, unatoč tomu što se dotad već potpuno promijenilo raspoloženje plemena. U tom trenutku, kad je satnik Ariosto bio spreman nametnuti red pucajući, a dok su se vojnici borili s Nadijom i Alexom, istupio je Karakawe, koji na cijelom putovanju nije progovorio više od desetak riječi.

– Trenutak! – uskliknuo je.

Na sveopću preneraženost, taj čovjek koji je tijekom cijelog putovanja izgovorio samo desetak riječi, objavi da je dužnosnik Odjela za zaštitu domorodaca i potanko objasni da se njegova misija sastojala od istrage uzroka masovnih pomora amazonskih plemena, osobito onih koja žive u blizini ležišta zlata i dijamantata. Sumnjao je već neko vrijeme u Maura Carias, čovjeka koji se najviše okoristio eksploatacijom tih područja.

– Satnice Ariosto, zaplijenite cjepiva! – naredio je Karakawe. Dat ću ih ispitati u laboratoriju. Ako sam u pravu te bočice ne sadrže cjepivo nego smrtonosnu dozu virusa ospica.

Umjesto bilo kakva odgovora, satnik Ariosto nacilja oružjem i opali u Karakawina prsa. Dužnosnik je pao mrtav na licu mjesta. Mauro Carias gurne doktoricu Omayru Torres, izvuče oružje i u trenu kad je Cesar Santos potrčao kako bi ženu pokrio svojim tijelom, isprazni pištolj u bočice nanizane na stolu, smrskavši ih u komadiće. Tekućina se izlila po tlu.

Događaji su tako silovito jurili da ih poslije nitko nije mogao precizno ispriopovijedati, svatko je imao drugačiju verziju. Kamera Timothyja Brucea zabilježila je dio zbivanja, a ostalo se našlo u fotoaparatu što ga je držala Kate Cold.

Vidjevši raskomadane bočice, Indijanci su povjerovali daje Rahakanariwa pobjegao iz svog zatvora i sad se vraća u obliku ptice kanibala kako bi ih proždri. Prije no što je to itko mogao spriječiti, Tahama je ispustio jezovit urlik i strahovito opalio toljagom po glavi Maura Cariasu, koji se poput vreće srušio na tlo. Satnik Ariosto je okrenuo oružje prema Tahami, ali mu se Alex zaletio u noge, a Nadijin majmun, Boroba, skočio mu je na lice. Satnikovi su meci zalutali u zraku dajući vremena Tahami da uzmakne zaštićen svojim ratnicima koji su već pograbili lukove.

U ono malo sekunda koliko je trebalo vojnicima da se srede i isuču pištolje pleme se raštrkalo. Žene i djeca pobjegli su kao vjeverice, nestavši u raslinju, a muškarci su stigli izbaciti nekoliko strijela prije nego su i oni umaknuli. Vojnici su pucali naslijepo dok se Alex još uvijek borio s Ariostom na tlu, potpomognut Nadijom i Borobom.

Satnik je opalio Alexa kundakom pištolja u čeljust, što je ovog napola ošamutilo, zatim se, čuškajući ih, otresao djevojčice i majmuna. Kate Cold je pojurila unuku u pomoć odvlačeći ga izvan središta pucnjave. U svoj toj vici i metežu nitko nije čuo Ariostove zapovijedi.

U samo nekoliko minuta selo je bilo umrljano krvlju: tri su vojnika ranjena strijelama, nekoliko je Indijanaca bilo mrtvo, a uz Karakawin leš ležalo je i nepokretno tijelo Maura Cariasu. Neka je žena pala na tlo izrešetana mecima, a dijete koje je nosila u naručju ostalo je ležati na korak od nje. Ludovic Leblanc, koji se od pojavljivanja plemena držao na razumnoj udaljenosti, zaklonjen iza drveta, neočekivano je reagirao. Dotad se ponašao kao uzdrhtali živci, ali kad je ugledao dijete izloženo nasilju, odnekud je izvukao hrabrost, trkom prešao bojno polje i podigao u naručje jedno djetesce. Bilo je to dojenče od tek nekoliko mjeseci, poprskano majčinom krvlju, koje je očajno plakalo. Leblanc je stajao ondje, usred kaosa, privivši ga čvrsto uz prsa i drhteći od bijesa i smetenosti. Njegove su se najgore noćne more vratile: divljaci nisu Indijanci, nego oni. Naposljetku se približio Kate Cold, koja je s malo vode pokušavala isprati zakrvavljena unukova usta, i predao joj je djetesce.

– 'Ajde, Coldova, vi ste žena, znat ćete što napraviti s ovim, reče joj.

Iznenadena spisateljica primila je dijete pridržavajući ga ispruženim rukama, kao da je vaza. Tolike godine nije držala dijete u rukama da nije znala što bi napravila s njime.

Dotad je Nadia uspjela stati na noge i promatrala je polje posijano tijelima. Prišla je Indijancima pokušavajući ih prepoznati, ali ju je otac prisilio da se povuče, grleći je, zovući je imenom, mrmljajući umirujuće riječi. Djevojčica je uspjela vidjeti da među truplima nema Iyomi i Tahame i pomislila je kako narod sumaglice barem još može računati na dva svoja poglavice, jer su ih drugo dvoje, Oraq i Jaguar, iznevjerili.

– Stanite svi pred ovo drvo! – naredio je satnik Ariosto članovima ekspedicije. Vojnik je bio ljubičast u licu, a oružje mu je drhtalo u ruci. Sve je ispalo vrlo loše.

Kate Cold, Timothy Bruce, profesor Leblanc i dvoje djece poslušali su ga. Alexu je jedan zub bio slomljen, usta puna krvi i još je uvijek bio ošamućen udarcem kundakom u čeljust. Nadia se doimala kao daje u šoku, s krikom koji joj je zastao u grudima, očiju uperenih na mrtve Indijance i vojnike koji su stenjali ležeći na tlu. Doktorica Omayra Torres, nesvjesna svega što ju je okruživalo i okupana suzama, držala je na krilu glavu Maura Carias. Ljubila je njegovo lice moleći ga da ne umre, da je ne ostavi, dok joj se odjeća natapala krvlju.

– Vjenčat ćemo se..., ponavljala je poput litanije.

– Doktorica je ortakinja Maura Carias. Na nju je mislio kad je rekao da neka povjerljiva osoba putuje s ekspedicijom, sjećaš se? A mi smo optuživali Karakawe! – prošaptao je Alex Nadiji, no ona, utonula u užas, nije ga mogla čuti.

Dječak je shvatio da je đavolski poduzetnikov plan za istrebljenje Indijanaca epidemijom ospica iziskivao suradnju doktorice Torres. Već nekoliko godina domoroci masovno umiru kao žrtve te i drugih bolesti, unatoč naporima vlasti da ih se zaštiti. Jednom kad bi epidemija planula, nije se moglo ništa učiniti, jer su Indijanci oskudijevali obrambenim mehanizmom; živjeli su u izolaciji tisuće godina i njihov imunološki sustav nije bio otporan na viruse bijelaca. Obična ih je prehlada mogla ubiti u samo nekoliko dana, a da se ne spominju druge, ozbiljnije bolesti. Liječnici koji su proučavali problem nisu mogli shvatiti zašto nijedna od preventivnih mjera nije davala rezultate. Nitko nije mogao ni pomisliti da bi Omayra Torres, osoba ovlaštena za cijepljenje Indijanaca, bila ta koja im ubrizgava smrt kako bi njezin ljubavnik mogao doći u posjed njihove zemlje.

Žena je uklonila nekoliko plemena ne pobudivši sumnju, kao što je

to kanila napraviti s narodom sumaglice. Što joj je obećao Carias da je počinila tako golem zločin? Možda to nije napravila zbog novca, nego jedino iz ljubavi prema tom čovjeku. Kako god bilo, zbog ljubavi ili pohlepe, rezultat je bio isti: umorene su stotine muškaraca, žena i djece. Da nije bilo Nadije Santos, koja je vidjela Omayru Torres i Maura Cariasu kako se ljube, zamisli ovoga para ne bi bile otkrivene. I zahvaljujući pravodobnoj Karakawinoj intervenciji – koju je platio životom – plan je propao.

Sada je Alexander Cold razumio ulogu koju je Mauro Carias namijenio članovima ekspedicije International Geographic. Nekoliko tjedana pošto bi bio ucijepljen virus ospica plemenom bi se proširila epidemija i zaraza bi se velikom brzinom proširila na druga sela. Tada bi smučeni profesor Ludovic Leblanc posvjedočio pred svjetskim tiskom da je bio nazočan pri prvom kontaktu s narodom sumaglice. Ne bi mogli nikoga optužiti: bile su poduzete mjere potrebne da bi se zaštitilo selo. Antropolog, podržavan reportažom Kate Cold i fotografijama Timothyja Brucea, mogao bi dokazati da su svi članovi plemena bili cijepljeni. U očima svijeta epidemija bi bila neizbježna nesreća, nitko ne bi posumnjao ni u što drugo i na taj se način Mauro Carias osiguravao od vladine istrage. Bila je to čista i učinkovita metoda istrebljenja koja nije ostavljala tragove krvi, poput metaka i bombi koji su godinama upotrebljavani protiv domorodaca da bi se očistio – amazonski teritorij i otvorio put rudarima, trgovcima, naseljenicima i pustolovima.

Čuvši Karakawinu optužbu, satnik Ariosto, također sudionik u tom lopovluku, izgubio je glavu i nagoni ga ubio kako bi zaštitio Cariasu i sebe. Ponašao se samouvjereno što mu je omogućavala uniforma. U tom udaljenom i gotovo nenapučenom kraju do kojega ne dopire duga ruka pravde nitko neće dovesti u pitanje njegovu riječ. To mu je davalo opasnu moć. Bio je grub i bezobziran čovjek koji je proveo godine u pograničnim mjestima, naviknut na nasilje. Kao da mu njegovo oružje za pojasom i časnički položaj nisu bili dovoljni pa je računao na zaštitu Maura Cariasu, s kojim je počinio razna zlodjela. Poduzetnik je pak imao veze u najvišim sferama vlasti, pripadao je vladajućem staležu, imao mnogo novca i ugled, nitko nije od njega tražio da položi račune. Ariostovo i Cariasovo udruživanje za obojicu je bilo probitačno. Satnik je procijenio da bi u nepune dvije godine

mogao objesiti uniformu o klin i otići živjeti u Miami kao milijunaš; no sada je Mauro Carias ležao razbijene glave i više ga neće moći štiti. To je značilo daje došao kraj njegovoj nekažnjivosti. Trebat će pred vladom opravdati Karakawino ubojstvo i ovih Indijanaca koji leže nasred logora.

Kate Cold, još uvijek s dojenčecom u naručju, zaključila je da je njezin život i životi ostalih članova ekspedicije, uključujući djecu, u velikoj opasnosti, jer je Ariosto pod svaku cijenu morao izbjeći da se razglase događaji iz Tapirawaterija. To više nije bilo tako jednostavno, da samo polije tijela benzinom, upali vatru i proglasi ih nestalima. Satnikov se plan izjalovio: nazočnost ekspedicije International Geographica prestala je biti prednost i pretvorila se u ozbiljan problem. Valjalo se riješiti svjedoka, no to je trebalo napraviti veoma pomnjivo; ne mogu ih samo tako smaknuti, a da ne upadnu u nevolju. Na nesreću za strance, nalazili su se vrlo daleko od civilizacije, gdje je satniku bilo lako prikriti tragove.

Kate Cold je bila uvjerena da vojnici, ako ih satnik odluči ubiti, neće ni prstom maknuti da to spriječe, a također se neće usuditi prokazati svog nadređenog. Prašuma će progutati dokaze o zločinima. Nisu mogli stajati prekriženih ruku čekajući konačni hitac, trebalo je nešto napraviti. Nisu imali što izgubiti, stanje nije moglo biti gore. Ariosto je bezdušnik, a uz to je i živčan, mogla ih je zapasti ista kob kao Karakawea. Kate nije imala plan, ali pomisli da bi prvo trebalo unijeti pomutnju u neprijateljske redove.

– Satnice, mislim da najhitnije valja poslati ove muškarce u bolnicu, predloži, pokazujući na Cariasu i ranjene vojnike.

– Ušuti, stara! – zarežao je Ariosto na nju.

Ipak, za samo nekoliko minuta naredio je da Maura Cariasu i trojicu vojnika stave u helikopter. Naredio je Omayri Torres da pokuša izvaditi strijele ranjenicima prije no što ih iskrcaju, ali ga je ona potpuno ignorirala: njezine su oči vidjele samo svog umirućeg ljubavnika. Kate Cold i Cesar Santos prihvatili su se pravljenja tampona od krpa, kako bi se spriječilo krvarenje nesretnih vojnika.

Dok su se vojnici bavili smještanjem ranjenika u helikopter i uzaludno nastojali komunicirati radiovezom sa Santa Marijom de la Lluvijom, Kate je potihom objasnila profesoru Leblancu svoje bojazni zbog situacije u kojoj se nalaze. I antropolog je došao do istih

zaključaka: predstoji im veća opasnost u Ariostovim rukama nego u rukama Indijanaca ili Zvijeri.

– Kad bismo mogli pobjeći u prašumu..., prošaptala je Kate.

Jednom u životu taj ju je muškarac iznenadio razumnom reakcijom. Kate je bila tako naviknuta na profesorove hirove i ispade, ali kad ga je vidjela smirenoga, gotovo automatski mu je prepustila autoritet.

– To bi bila ludost, odvratio je Leblanc odlučno. Odavde možemo jedino otići helikopterom. Ključ je Ariosto. Srećom, on je neznalica i tašt čovjek, to nam ide u korist. Trebamo hiniti kako ne sumnjamo u njega i pobijediti ga lukavošću.

– Kako? – upita spisateljica u nevjerici.

– Manipulirajući njime. Uplašen je pa ćemo mu ponuditi priliku da spasi kožu i uz to ode odavde kao junak, reče Leblanc.

– Nikad! – usklikne Kate.

– Nemojte biti ludi, Coldova. To ćemo mu ponuditi, ali ne znači da ćemo i ispuniti. Kad jednom budemo sigurni izvan ove zemlje, Ludovic Leblanc će prvi prokazati surovosti koje su počinili protiv ovih jadnih Indijanaca.

– Vidim da se vaše mišljenje o Indijancima malo izmijenilo, procijedila je Kate Cold.

Profesor se nije udostojao odgovoriti. Uspravio se cijelim svojim smanjenim stasom, popravio košulju poprskanu blatom i krvlju i uputio se do satnika Ariosta.

– Kako ćemo se vratiti u Santa Mariju de la Lluviju, cijenjeni moj satnice? Ne stanemo svi u drugi helikopter, reče pokazujući na vojnike i skupinu koja je čekala uz drvo.

– Ne guraj svoj nos u to! Ovdje naredbe izdajem ja! – zaurla Ariosto.

– Dakako! Sreća je što ste vi zaduženi za ovo, satnice, inače bismo bili u vrlo teškoj situaciji, primijetio je Leblanc blago.

Zbunjeni Ariosto načuli uši.

– Da nije vašega junaštva, svi bismo izginuli od indijanske ruke, doda profesor.

Ariosto, nešto mirniji, prebrojio je ljude, uvidio da Leblanc ima pravo i odlučio poslati polovicu vojničkog kontingenta na prvo putovanje. Tako je ostao sa samo pet muškaraca i članovima

ekspedicije, ali budući da oni nisu bili naoružani, nisu predstavljali opasnost. Stroj je poletio, stvarajući oblake crvenkaste prašine podižući se s tla. Ubrzo se izgubio na nebu ponad zelenog svoda prašume.

Nadia Santos je pratila zbivanja zagrljena s ocem i Borobom. Kajala se što je ostavila Walimaijev talisman u gnijezdu s kristalnim jajima, jer se bez zaštite amuleta osjećala izgubljenom. Odjednom stade kriještati kao ušara. Smeten, Cesar Santos pomisli daje njegova jadna kći pretrpjela previše uzbuđenja i da doživljava živčani slom. Bitka koja se vodila u selu bila je vrlo nasilna, urlici ranjenih vojnika i mlaz krvi iz tijela Maura Cariasas bili su jezovit prizor; tijela Indijanaca još su ležala ondje gdje su pali, a nitko nije ništa poduzimao kako bi ih se uklonilo. Vodič je zaključio daje Nadia potresena surovošću nedavnih događaja, nije bilo drugog objašnjenja za to djevojčičino graktanje. Nasuprot njemu, Alexander Cold je morao prikriti ponosni smiješak kad je čuo svoju prijateljicu: Nadia se hvatala za posljednje moguće uže za spašavanje.

– Predaj mi filmove! – zahtijevao je satnik Ariosto od Timothyja Brucea.

Za fotografa je to bilo kao da mora predati život. Bio je fanatik kad su posrijedi bili njegovi negativ, nikada se nijednog nije lišio, držao ih je pomnjivo svrstane u svom londonskom studiju.

– Čini mi se odličnim to što poduzimate mjere opreza, satnice Ariosto, kako se ne bi izgubili ti vrijedni negativ, upleo se Leblanc. Oni su dokaz onoga što se ovdje dogodilo, kako je ovaj Indijanac napao gospodina Cariasas, kako su hrabri vojnici pali pogođeni strijelama, kako ste vi sami bili prisiljeni pucati na Karakaweas. – – Taj se čovjek petljao u ono što nije smio! – uzviknuo je satnik.

– Dakako! Bio je luđak. Htio je spriječiti da doktorica Torres ispuni svoju dužnost. Njegove su optužbe sumanute! Žalim što su bočice cjepiva uništene u urnebesnoj tučnjavi. Nikad nećemo doznati što su sadržavale i neće se moći dokazati da je Karakaweas lagao, reče lukavo Leblanc.

Ariosto je napravio grimasu koja bi u nekim drugim okolnostima mogla biti osmijeh. Zataknuo je oružje za pojas, zaboravio na negative i prvi put nije vikao odgovarajući. Možda ovi stranci nisu ni u što posumnjali, gluplji su no stoje mislio, procijedi za sebe.

Kate Cold je pratila antropologov i vojnikov razgovor otvorenih usta. Nikad ne bi pomislila da je svađalica Leblanc sposoban za takvu hladnokrvnost.

– Zašuti, Nadia, molim te, zamolio je Cesar Santos kad je Nadia deseti put ponovila ušarin krik.

– Pretpostavljam da ćemo provesti noć ovdje. Želite li da pripremimo nešto za večeru, satnice? – ponudi ljubazno Leblanc.

Ariosto im je dopustio da skuhaju jelo i kreću se logorom, ali im je naredio da se zadržavaju unutar promjera od trideset metara, gdje ih može vidjeti. Poslao je vojnike da pokupe mrtve Indijance i sve ih zajedno stave na jedno mjesto; sutradan će ih moći pokopati ili spaliti. Noćni sati omogućit će mu pak da donese neku odluku u vezi sa strancima. Santos i njegova kći mogli bi nestati i nitko ne bi postavljao pitanja, ali s drugima mora biti oprezan. Ludovic Leblanc je slavna ličnost, a stara i dečko su Amerikanci. Iz iskustva je znao da se uvijek poduzima istraga ako se nešto dogodi nekom Amerikancu; ti arogantni gringos vjeruju da su gospodari svijeta.

Iako je to bila zamisao profesora Leblanca, večeru su pripremili Cesar Santos i Timothy Bruce, jer antropolog nije bio kadar skuhati ni jaje. Kate Cold se ispričala objasnivši da zna spravljati samo kosane odreske, a ovdje nije imala potrebnih sastojaka; osim toga bila je veoma zauzeta, jer je pokušavala žličicom nahraniti dojenče nekom otopinom vode i kondenziranog mlijeka. U međuvremenu je Nadia sjela kako bi motrila gustiš, s vremena na vrijeme ponavljajući ušarin krik. Nakon njezine diskretne naredbe Boroba se izvukao iz njezina zagrljaja i otrčao, izgubivši se u šumi. Pola sata poslije, satnik Ariosto sjetio se filmova i natjerao Timothyja Brucea da ih preda, pod izlikom koju mu je dao Leblanc: u njegovim će rukama biti sigurni. Raspravljanje engleskog fotografa, koji ga je čak nastojao i potkupiti, bilo je uzaludno, vojnik je ostao čvrst.

Jeli su na smjenu dok su vojnici stražarili, a onda je Ariosto poslao članove ekspedicije na spavanje u šatore, gdje će biti nešto zaštićeniji od mogućeg napada, kako reče, iako je pravi razlog bilo to da ih može bolje nadzirati. Nadia i Kate Cold s bebom zauzele su jedan šator, Ludovic Leblanc, Cesar Santos i Timothy Bruce drugi. Satnik nije zaboravio kako je Alex nasrnuo na njega i zamrzio gaje iz dna duše. Krivnjom to dvoje djece, osobito prokletog američkog dječaka, on je

upleten u strašnu nevolju, mozak Maura Carias pretvoren je u kašu, Indijanci su pobjegli, a njegovi planovi da u Miamiju živi kao milijunaš bili su ozbiljno ugroženi. Taj je balavac predstavljao rizik za njega, trebalo ga je kazniti. Odlučio ga je odvojiti od drugih i izdao je naredbu da ga privežu za drvo na kraju logora, daleko od šatora ostalih članova skupine i daleko od petrolejki. Kate Cold je, bijesna, prigovarala zbog postupka prema njezinu unuku, no satnik ju je ušutkao.

– Bolje je ovako, Kate, prošaptala je Nadia.

– Ariosto ga kani ubiti tijekom noći, uvjeren sam, odvrtila je spisateljica, drhteći od gnjeva.

– Boroba je otišao potražiti pomoć, reče Nadia.

– Misliš da će nas taj majmunčić spasiti? – otpuhne Kate.

– Boroba je vrlo inteligentan.

– Djevojčice, zacijelo ti se pomiješalo u glavi! – uskliknula je baka.

Proveli su nekoliko sati, a nitko u logoru nije spavao osim dojenčeta, iscrpljenog od plakanja. Kate Cold ga je namjestila na naramak odjeće, pitajući se što će napraviti s tim nesretnim djetetom: posljednje što želi u životu jest skrb o siročetu. Spisateljica je ostala budna, uvjeren da bi svakoga časa Ariosto mogao ubiti prvo njezina unuka, a potom i ostale, ili možda obratno, prvo njih, a zatim će se osvetiti Alexu polaganom i strašnom smrću. Taj je čovjek veoma opasan. Timothy Bruce i Cesar Santos također su držali uši priljubljene uz platno svog šatorskog krila, pokušavajući pogoditi kretanje vojnika vani. Profesor Ludovic Leblanc izišao je pak iz šatorskog krila ispričavajući se da mora obaviti svoje potrebe i zastao je u razgovoru sa satnikom Ariostom. Svjestan da se sa svakim satom povećava rizik za njih i da bi bilo dobro pokušati odvratiti satnikovu pozornost, antropolog ga je pozvao na partiju karata i da podijele bocu votke koju mu je dala Kate Cold.

– Ne pokušavajte me opiti, profesore, upozorio gaje Ariosto, ali je napunio svoju čašu.

– Što vam pada na pamet, satnice! Gutljaj votke ne može naškoditi čovjeku poput vas. Noć je duga, baš bismo se mogli malo zabaviti, odvratio je Leblanc.

DEVETNAESTO POGLAVLJE

Zaštita

Kao što se često događa na visoravni, temperatura je naglo pala čim je zašlo sunce. Vojnici, naviknuti na toplinu u nizinskom kraju, drhturili su u svojoj odjeći, još uvijek mokri od popodnevene kiše. Nitko nije spavao, satnikova je naredba bila da svi moraju čuvati stražu oko logora. Bili su na oprezu i čvrsto su držali oružje objema rukama. Više se nisu bojali samo zloduha iz prašume ili pojavljivanja Zvijeri, nego i Indijanca, koji bi se u svakom trenutku mogli vratiti kako bi osvetili svoje mrtve. Oni su imali prednost u vatrenom oružju, ali Indijanci su poznavali teren i posjedovali su tu jezovitu sposobnost da izniknu niotkuda, poput duša u mukama. Da nije bilo tijela nabacanih uz stablo, mislili bi da nisu ljudi i da im meci ne mogu naškoditi. Vojnici su žudno čekali jutro kako bi odletjeli odatle što je moguće prije; u mraku je vrijeme vrlo sporo prolazilo, a zvukovi iz šume koja ih je okruživala postali su užasavajući.

Kate Cold je, sjedeći u ženskom šatoru prekriženih nogu uz usnulo dijete, smišljala kako bi mogla pomoći unuku i kako da iziđu živi iz Oka Svijeta. Kroz platno je šatorskoga krila probijalo nešto svjetlosti od ognja i spisateljica je mogla vidjeti Nadijinu siluetu umotanu u očev prsluk.

– Sad odlazim..., prošaptala je djevojčica.

– Ne možeš otići! – prekine je Kate.

– Nitko me neće vidjeti, mogu se napraviti nevidljivom.

Kate Cold ju uhvati za nadlaktice, uvjerena da djevojčica bunca.

– Nadia, slušaj me... Nisi nevidljiva. Nitko nije nevidljiv, to su maštarije. Ne možeš otići odavde.

– Da, mogu. Nemojte praviti galamu, gospođo Cold. Pazite na dijete dok se ne vratim, onda ćemo ga predati njegovu plemenu, promrmljala je Nadia. U njezinu se glasu osjetila takva uvjerenost i smirenost da ju se Kate nije usudila zadržati.

Nadia Santos prvo je ušla u mentalno stanje nevidljivosti, kako je naučila od Indijanaca, svela je samu sebe na ništavilo, na puki prozirni duh. Onda je tiho otvorila zatvarač šatorskog krila i iskliznula van, zaklonjena sjenama. Prošla je poput nečujne lasice tek nekoliko metara od stola gdje su profesor Leblanc i satnik Ariosto kartali, prošla je ispred naoružanih stražara koji su obilazili logor, prošla je ispred drveta gdje je bio privezan Alex i nitko je nije vidio. Djevojčica se udaljila iz treperavog kruga svjetla fenjera i ognja te nestala među drvećem. Ubrzo je ušarin krik prekinuo kreketanje žaba.

Alex je, kao i vojnici, drhturio od hladnoće. Bijahu mu utrnule noge i ruke, natečene od poveza stisnutih oko zglavaka. Boljela ga je čeljust, mogao je osjetiti zategnutu kožu, zacijelo je imao užasnu masnicu. Jezikom je doticao slomljeni zub i osjećao otečene desni ondje gdje gaje pogodio satnikov pištolj. Trudio se da ne misli na mnoge mračne sate koji se protežu pred njim ili na mogućnost da ga ubiju. Zašto ga je Ariosto odvojio od ostalih? Što je nakanio napraviti s njim? Htio je biti crni jaguar, posjedovati snagu, okrutnost i okretnost velike mačke, pretvoriti se u same mišiće i pandže i zube kako bi se suprotstavio Ariostu. Pomislio je na bocu s vodom zdravlja koja je čekala u njegovoj torbi i na to da treba izići živ iz Oka Svijeta kako bi je odnio majci. Uspomena na obitelj bila je mutna, poput nejasna, nefokusirana prizora na fotografiji na kojoj je lice njegove majke bilo tek blijeda mrlja.

Stao je glavinjati, potpuno izmožden, kad odjednom osjeti kako ga dotiču nečije ručice. Poskočio je uspravivši se. U mraku je uspio prepoznati Borobu, koji mu je njuškao vrat, grleći ga i polako jecajući na njegovo uho. Boroba, Boroba, promrmlja momčić, tako dirnut da su mu se oči ispunile suzama. Bio je to samo majmun veličine vjeverice, ali ga je njegov dolazak zapljusnuo novim valom nade. Pustio je da ga životinja miluje, duboko utješen. Tada postane svjestan nazočnosti nekog drugog, nevidljive i šutljive nazočnosti prikrivene sjenama stabala. Prvo je pomislio daje to Nadia, no potom shvati daje riječ o Walimaiju. Mali je starac bio posve blizu, mogao je osjetiti njegov miris na dim, ali koliko god da je prilagođavao oči, nije ga mogao vidjeti. Šaman mu stavi jednu ruku na prsa, kao da traži otkucaje njegova srca. Težina i toplina te prijateljske ruke prenijela je dječaku hrabrost, osjetio se mirnijim, prestao je drhtati i mogao je

jasno misliti. Nož, nož, promrmljao je. Čuo je klik metala koji se otvara i ubrzo je oštrica peroreza kliznula preko poveza. Nije se ni pomaknuo. Bilo je mračno, a Walimai se nije nikad služio nožem, mogao mu je zarezati zglavke, no za minutu je starac prerezao konope, uzeo ga pod ruku i poveo u prašumu.

U logoru je satnik Ariosto završio partiju karata i više ništa nije preostalo od boce votke. Ludovicu Leblancu nije ništa padalo na pamet čime bi mu odvratio pažnju, a još je preostalo mnogo sati do svitanja. Alkohol nije otupio vojnika, kako je Leblanc očekivao, zaista je imao čeličnu utrobu. Predložio mu je da upotrijebe radioprijemnik i vide mogu li uspostaviti vezu s vojarnom u Santa Mariji de la Lluviji. Prilično su dugo prtljali oko aparata, uz zaglušujuće šumove atmosferskih smetnji, no bilo je nemoguće uspostaviti vezu s operaterom. Ariosto je bio zabrinut; nije mu odgovaralo što nije u vojarni, morao se vratiti što prije, jer je morao nadgledati kakve će biti verzije vojnika o događajima iz Tapirawaterija. Što će ispričati njegovi ljudi? Trebao je poslati izvještaj nadređenima u vojsci i suočiti se s tiskom prije nego razglase klevete. Omayra Torres je mrmljala o virusu ospica. Ako počne govoriti, pečen je. Kako glupa žena!, promumljao je satnik.

Ariosto je naredio antropologu da se vrati u šator, napravio je krug po logoru kako bi se uvjerio da njegovi ljudi čuvaju stražu kako valja, a potom se uputio do drveta za koje su privezali američkog dječaka, spreman da se časak pozabavi s njim. U tom ga je trenu miris zapahnuo poput udarca toljagom. Od udara je pao poleđuške na tlo. Htio je prinijeti ruku do pasa kako bi izvukao oružje, ali se nije mogao pomaknuti. Osjetio je val mučnine, srce mu je zalupalo u prsima, a potom ništa. Utonuo je u nesvijest. Nije dospio vidjeti uspravljenu Zvijer tri koraka od njega, koja ga je izravno poprskala smrtonosnim zadahom svojih žlijezda.

Zagušljiv smrad Zvijeri prodro je do ostatka logora, oborivši prvo vojnike, a potom one zaštićene šatorskim platnom. U nepune dvije minute nitko nije ostao na nogama. Nekoliko sati carevao je zastrašujući mir u Tapiravvateriju i obližnjoj prašumi, gdje su čak i ptice i životinje umaknule, prestravljene zadahom. Dvije Zvijeri napale su istodobno i povukle se uobičajeno sporo, no njihov je miris potrajao dobar dio noći. Nitko u logoru nije znao što se zbivalo u tim

satima, jer nisu došli k svijesti do drugoga jutra. Poslije su vidjeli tragove pa su mogli izvući neke zaključke.

Alex, s Borobdm na ramenima, hodao je u sjeni prateći Walimaija i probijajući se kroz raslinje sve dok treperava svjetla logora nisu posve nestala. Šaman se kretao kao da je bijeli dan, možda slijedeći suprugu anđela koju Alex nije mogao vidjeti. Vijugali su između drveća prilično dugo i naposljetku je starac pronašao mjesto na kojemu je ostavio Nadiju da ga čeka. Djevojčica i šaman komunicirali su krikovima ušare velik dio popodneva i noći, sve dok ona nije uspjela izići iz logora kako bi se sastala s njim. Kad su mladi prijatelji ugledali jedno drugo, zagrlili su se, a Boroba se objesio za svoju gospodaricu cičeći od sreće.

Walimai je potvrdio ono što su već znali: pleme je bdjelo nad logorom, ali je naučilo da se valja plašiti čarolije nahaba i nije im se usudilo suprotstaviti. Ratnici su bili tako blizu da su čuli plač dojenčeta, kao što su čuli i zov mrtvih koji su još čekali dostojanstven pogreb. Duhovi ubijenih muškaraca i žena još su bili priljubljeni uz tijela, reče Walimai; nisu ih mogli napustiti bez prikladna obreda i ako nisu osvećeni. Alex mu je objasnio da je jedina nada ako domoroci napadnu noću, jer danju nahabi upotrebljavaju pticu od buke i vjetra i obilazit će Okom Svijeta sve dok ih ne budu pronašli.

– Ako sad napadnu, neki će umrijeti, ali inače će cijelo pleme biti istrijebljeno, reče Alex i doda da ih je on spreman voditi i boriti se s njima, za to je prošao inicijaciju: on je također ratnik.

– Poglavica za rat: Tahama. Poglavica za pregovaranje s nahabima: ti, odvratio je Walimai.

– Kasno je za pregovaranje. Ariosto je ubojica.

– Ti si rekao da su neki nahabi zli, a da su drugi nahabi prijatelji. Gdje su prijatelji? – ustrajao je vrač.

– Moja baka i neki ljudi u logoru su prijatelji. Satnik Ariosto i njegovi vojnici su neprijatelji. Ne možemo pregovarati s njima.

– Tvoja baka i njezini prijatelji trebaju pregovarati s nahabima neprijateljima.

– Prijatelji nemaju oružja.

– Nemaju li čarolije?

– U Oku Svijeta nema mnogo čarolija. Ali postoje drugi prijatelji s mnogo čarolije daleko odavde, u gradovima, u drugim dijelovima

svijeta, obrazlagao je Alexander Cold, očajan zbog jezičnih ograničenja.

– Onda moraš poći tim prijateljima, zaključio je starac.

– Kako? Zarobljeni smo ovdje! – Walimai nije više odgovarao na pitanja. Ostao je čučeci, zagledan u noć, u pratnji supruge koja je preuzela najprozirniji oblik, tako daju nijedno od djece nije moglo vidjeti. Alex i Nadia proveli su sate ne usnuvši, vrlo blizu jedno uz drugo, pokušavajući si uzajamno udahnuti toplinu, ne razgovarajući jer se malo toga imalo reći. Mislili su na sudbinu koja očekuje Kate Cold, Cesara Santosa i ostale članove njihove skupine; mislili su na narod sumaglice koji je osuđen; mislili su na stoljetne ljenivce i grad od zlata; mislili su na vodu zdravlja i kristalna jaja. Što će biti s njima dvoma, zarobljenima u prašumi?

Nalet strašna mirisa odjednom dopre do njih, ublažen zbog udaljenosti, ali savršeno prepoznatljiv. Ustali su u hipu, ali se Walimai nije pomaknuo, kao daje to čekao.

– To su Zvijeri! – uskliknula je Nadia.

– Možda da, a možda i ne, primijeti ravnodušno šaman.

Ostatak noći se odužio. Nedugo prije svitanja hladnoća je postala jaka i djeca su, sklupčavši se uz Borobii, cvokotala zubima dok je stari vrač čekao, ne pomičući se, pogleda izgubljenog u sjenama. S prvim znacima svitanja probudili su se majmuni i ptice i tada je Walimai dao znak za odlazak. Slijedili su ga među drvećem prilično dugo; do logora su stigli kad je sunčeva svjetlost već prodirala kroz krošnje. Oganj i svjetla bili su pogašeni, nije bilo znakova života, a miris je još uvijek natapao zrak kao da je mjesto istodobno poprskalo stotinu smrdljivaca. Pokrivši lice rukama, ušli su u krug koji je do maloprije bio pitomo selo Tapirawateri. Šatori, stol, kuhinja, sve je ležalo rasuto po tlu; posvuda je bilo pobacanih ostataka jela, ali nijedan majmun ili ptica nisu čačkali po otpacima i smeću, jer se nisu usudili izazvati strahovito zaudaranje Zvijeri. Čak se i Boroba držao nekoliko metara podalje, vičući i poskakujući. Walimai je pokazivao jednaku ravnodušnost prema zadahu kako i prošle noći prema hladnoći. Djeca nisu imala drugog izbora nego da ga slijede.

Nije bilo nikoga, ni traga članovima ekspedicije, ni vojnicima, ni satniku Ariostu, a ni tijelima ubijenih Indijanaca. Oružje, oprema, pa čak i fotoaparati Timothyja Brucea bili su ondje; vidjeli su i veliku

krvavu mrlju koja je zatamnila zemlju pokraj stabla za koje je Alex bio privezan. Nakon kratka pregleda Walimai se doimao vrlo zadovoljnim i stao se vraćati. Oba djeteta pošla su za njim bez pitanja, tako omamljena mirisom da su se jedva mogla držati na nogama. Kako su se udaljavali i punili pluća svježim jutarnjim zrakom, oporavljao im se duh, no u sljepoočicama im je lupalo i bilo im je mučno. Boroba im se ubrzo pridružio i mala se skupina uvukla u prašumu.

Nekoliko dana prije, kad su ugledali ptice od buke i vjetra kako kruže nebom, stanovnici Tapirawaterija pobjegli su iz sela ostavivši svoje skromne osobne stvari i domaće životinje koje su im otežavale sposobnost da se pritaje. Kretali su se zaklonjeni vegetacijom do sigurna mjesta i ondje podigli privremene nastambe na vrhovima stabala. Vojničke ophodnje koje je poslao Ariosto prošle su vrlo blizu njima, a nisu ih vidjele, dok su sva kretanja stranaca Tahamini ratnici promatrali prikriveni prirodom.

Iyomi i Tahama dugo su raspravljali o nahabima i o tome je li prikladno prići im, kako su ih savjetovali Jaguar i Orao. Iyomi je smatrala da se njihov narod ne može zauvijek skrivati na drveću poput majmuna, došlo je vrijeme da posjete nahabe i prime njihove poklone i cjepiva, bilo je to neizbježno. Tahama je smatrao da je bolje umrijeti boreći se, no Iyomi je bila poglavica svih poglavica i njezin je sud prevladao. Odlučila se prva približiti, zato je sama došla u logor, ukrašena veličanstvenim šeširoom sa žutim perima, kako bi pokazala strancima tko je autoritet. Nazočnost Jaguara i Orla među strancima, koji su se bili vratili iz svete planine, umirila ju je. Bili su prijatelji i mogli su prevoditi pa se ta jadna bića odjevena u smrdljive dronjke neće pred njom osjećati posve izgubljenima. Nahabi su je dobro primili, nesumnjivo su ih se dojmili njezino uzvišeno držanje i brojnost njezinih bora koje potvrđuju koliko je toga proživjela i kakva je sve znanja stekla. Unatoč jelu koje su joj ponudili starica je bila prisiljena zatražiti od njih da odu iz Oka Svijeta, jer im ondje dodijavaju; to je njezina posljednja riječ, nije spremna pregovarati. Povukla se uzvišena sa svojom zdjelicom mesa s kukuruzom, uvjeren da je prestrašila nahabe svojim neizmjernim dostojanstvom.

Imajući na umu uspjeh Iyomina posjeta, ostatak plemena naoružao se hrabrošću i slijedio njezin primjer. Tako su se vratili na mjesto gdje je prije bilo njihovo selo, koje su sada izgazili stranci što očito nisu

poznavali najosnovnija pravila obzirnosti i uljudnosti: ne možeš doći u posjet shabonu ako nisi pozvan. Ondje su Indijanci vidjeli velike sjajne ptice, šatorska krila i čudne nahabe o kojima su čuli tako zastrašujuće pripovijesti. Ti tuđinci prostačkog ponašanja zavrijedili su nekoliko dobrih udaraca toljagom po glavi, no Indijanci su morali poslušati Ivominu naredbu i naoružati se strpljenjem. Prihvatili su njihovo jelo i darove kako ih ne bi uvrijedili, a zatim su otišli u lov i berbu meda i voća kako bi mogli uzvratiti primljene poklone, kao što dolikuje.

Sutradan, kad je Iyomi bila uvjeren da su Jaguar i Oraj još ondje, dopustila je plemenu da se iznova pojavi pred nahabima i cijepi. Ni ona ni itko drugi nije mogao objasniti što se tada dogodilo. Nisu znali zašto su ta strana djeca koja su toliko inzistirala da je cijepljenje nužno, odjednom skočila sprečavajući ga. Čuli su nepoznatu buku, poput kratke grmljavine. Vidjeli su kako se Rahakanariwa oslobodio kad su se razbile bočice i kako je u svom nevidljivom obličju napao Indijance, koji su pali mrtvi, iako ih nisu dotaknule strijele ili toljage. U silovitoj bitki ostali pobjegoše glavom bez obzira, zbunjeni i smućeni. Više nisu znali tko su im prijatelji, a tko neprijatelji.

Napokon je došao Walimai dajući im neka objašnjenja. Rekao je da su djeca Oraj i Jaguar prijatelji i da trebaju pomoć, ali svi ostali mogli bi biti neprijatelji. Rekao je kako Rahakanariwa hoda slobodan i mogao bi preuzeti bilo koje obličje: potrebna su vrlo moćna istjerivanja duhova kako bi ga poslali natrag u carstvo duhova. Rekao je da se trebaju obratiti bogovima. Tada su pozvana dva divovska ljenivca koji se još nisu vratili u sveti tepui, nego su šetkali Okom Svijeta, a noću su ih povelili u selo u ruševinama. Nikad se samoinicijativno ne bi približili nastambi Indijanaca, nisu to učinili tisuće i tisuće godina. Bilo je potrebno da ih Walimai natjera da shvate kako to više nije selo naroda sumaglice, jer je oskvrnuto nazočnošću nahaba i ubojstvima počinjenim na njegovu tlu. Tapirawateri će morati biti iznova izgrađen na drugome mjestu u Oku Svijeta, daleko odavde, gdje će se duše ljudi i duhovi predaka osjećati zadovoljnima, gdje zloća neće onečistiti plemenitu zemlju. Zvijeri su zadužene da poprskaju logor nahaba, jednako poništavajući prijatelje i neprijatelje.

Tahamini su ratnici trebali čekati mnoge sate prije nego je miris ispario dovoljno da se mogu približiti. Prvo su pokupili tijela Indijanaca i odnijeli ih kako bi ih pripremili za doličan pokop, potom

su se vratili da potraže ostale i odvukli su ih, uključujući i truplo satnika Ariosta, koje je strahovitim pandžama raskomadao jedan od bogova.

Nahabi su se budili jedan po jedan. Našli su se na čistini prašume, ležeći na tlu i tako smučeni da se nisu sjećali ni vlastitih imena. A pogotovu se nisu sjećali kako su dospjeli onamo. Kate Cold je prva reagirala. Nije imala pojma gdje se nalazi ni što se dogodilo s logorom, helikopterom, satnikom, a osobito s njezinim unukom. Prisjetila se dojenčeta i potražila ga uokolo, ali ga nije mogla naći. Prodrimala je ostale koji su se pomalo rasanjivali. Sve je strašno boljela glava i zglobovi, povraćali su, kašljali i plakali, osjećali su se kao premlaćeni, ali ni na komu se nisu zamjećivali tragovi nasilja.

Posljednji je otvorio oči profesor Leblanc, kojega je to iskustvo toliko pogodilo da nije mogao stati na noge. Kate Cold je pomislila da bi im svima dobro došli šalica kave i gutljaj votke, ali nisu imali ništa da stave u usta. Odjeća, kosa i koža još su im bili natopljeni zadahom Zvijeri; trebalo se odvući do obližnjega potoka i dugo se namakati u vodi. Pet vojnika bilo je izgubljeno bez svoga oružja i satnika, i kad je Cesar Santos preuzeo zapovijedanje, oni su ga poslušali ne zucnuvši. Timothy Bruce, prilično ojađen što je bio tako blizu Zvijeri, a nije je fotografirao, želio se vratiti u logor da potraži svoje fotoaparate, ali nije znao u kom smjeru treba hodati, a činilo se da ga nitko nije spreman pratiti. Hladnokrvni Englez koji je pratio Kate Cold u ratovima, kataklizmama i mnogim pustolovinama rijetko je gubio izraz dosađivanja na licu, no posljednja su ga zbivanja uspjela oneraspoložiti. Kate Cold i Cesar Santos mislili su samo na svog unuka odnosno svoju kćer. Gdje su djeca?

Vodič je pomnjivo pregledao teren i pronašao pokidane grane, pera, sjemenke i druge znakove naroda sumaglice. Zaključio je da su ih Indijanci donijeli na ovo mjesto, spašavajući im tako život, jer bi inače umrli ugušivši se ili bi ih raskomadala Zvijer. Ako je tako, nije mogao objasniti zašto Indijanci nisu iskoristili priliku i ubili ih, osvetivši tako svoje mrtve. Daje bio kadar misliti, profesor Leblanc bi bio prisiljen još jednom preispitati svoju teoriju o okrutnosti tih plemena, ali je jadni antropolog stenjao potrbuške na tlu, napola mrtav od mučnine i glavobolje.

Svi su bili uvjereni da će se narod sumaglice vratiti i točno se to i

dogodilo; odjednom je cijelo pleme izronilo iz gustiša. Njihova nevjerojatna sposobnost kretanja u potpunoj tišini i pojavljivanja u sekundi poslužila im je da okruže strance prije no što su ih uspjeli opaziti. Vojnici odgovorni za smrt Indijanaca drhtali su poput male djece. Tahama se približio i prostrijelio ih pogledom, ali ih nije dotaknuo; možda je pomislio da ti crvi ne zavređuju nekoliko dobrih udaraca toljagama od tako plemenita ratnika kakav je on.

Iyomi je istupila jedan korak i obratila im se dugim govorom na svom jeziku, ali je nitko nije razumio, a zatim je primila Kate Cold za košulju i počela vikati nešto unijevši joj se u lice. Spisateljici pak nije preostalo drugo nego da zgrabi staricu sa šeširom sa žutim perima za ramena i uzvratu joj vičući na engleskom. Tako su dvije bake prilično dugo razmjenjivale nerazumljive pogrde, sve dok se Iyomi nije umorila, okrenula i pošla sjesti pod stablo. Ostali Indijanci također su sjeli, govoreći među sobom, jedući voće, jezgraste plodove i gljive koje su pronašli među korijenjem i predavali iz ruke u ruku, dok su Tahama i nekoliko njegovih ratnika ostali stražariti, ali ne nasrćući ni na koga. Kate Cold je u naručju neke mlade djevojke spazila dojenče o kojemu je skrabila i razveselila se što je djetesce preživjelo kobni zadah Zvijeri i bilo opet u krilu svoga naroda.

Kasno poslije podne pojavili su se Walimai i dvoje djece. Kate Cold i Cesar Santos pojuriše im u susret, grleći ih s olakšanjem, jer su se bojali da ih više nikad neće vidjeti. S Nadijom je sporazumijevanje olakšano; ona je mogla prevoditi i tako su razjasnili neke pojedinosti. Stranci su doznali da Indijanci još uvijek ne povezuju smrt svojih drugova s vatrenim oružjem vojnika jer ga nikad nisu vidjeli. Njihova jedina želja bila je da izgrade svoje selo na drugome mjestu, da spale pepeo svojih mrtvih i vrate mir koji su oduvijek uživali. Željeli su vratiti Rahakanarivra na njegovo mjesto, među zloduhe, i izbaciti nahabe iz Oka Svijeta.

Profesor Leblanc, ponešto oporavljen, ali još uvijek smućen od slabosti, preuzeo je riječ. Izgubio je australski šešir s percima, bio je prljav i kao svi oni, zaudarao je u odjeći natopljenoj mirisom Zvijeri. Nadia je prevela, prilagođujući rečenice kako Indijanci ne bi pomislili da su svi nahabi arogantni poput ovoga čovječuljka.

– Možete biti mirni. Obećavam da ću se osobno pobrinuti kako bih zaštitio narod sumaglice. Svijet sluša kad Ludovic Leblanc govori,

uvjeravao je profesor.

Dodao je da će objaviti svoje dojmove o onome što je vidio, ne samo u članku za International Geographic, nego će napisati i knjigu. Zahvaljujući njemu, uvjeravao je, Oko Svijeta bit će proglašeno domorodačkim rezervatom i zaštićeno od bilo kakva oblika iskorištavanja. Vidjet će oni tko je Ludovic Leblanc!

Narod sumaglice nije razumio ni riječi te govorancije, ali je Nadia to sažela govoreći da je to nahab prijatelj. Kate Cold je dodala da će ona i Timothy Bruce pomoći Leblancu u njegovim nakanama, što ih je također uključilo među nahabe prijatelje. Napokon, nakon vječnih pregovora kako bi se vidjelo tko su prijatelji, a tko neprijatelji, domoroci su ih pristali sutradan sve povesti natrag do helikoptera. Očekivali su da će dotad zadah Zvijeri u Tapirawateriju oslabjeti.

Uvijek praktična Iyomi izdala je zapovijed ratnicima da odu u lov dok žene budu pripremale vatru i nekoliko visećih mreža kako bi mogli ondje prenoćiti.

– Ponovit ću ti pitanje koje sam ti uputila prije, Alexandere. Što znaš o Zvijeri? – reče Kate Cold unuku.

– Ne postoji samo jedna, Kate, nekoliko ih je. Nalik su divovskim ljenivcima i to su veoma drevne životinje, možda iz kamenog doba, ili prije.

– Vidio si ih?

– Da ih nisam vidio, ne bih ih mogao opisati, ne misliš li tako? Vidio sam ih jedanaest, ali mislim da postoji još jedna ili dvije koje se vrzmaju ovuda. Čini se da imaju vrlo spor metabolizam, dugovječne su, možda prožive i stoljeća. Uče, imaju dobro pamćenje i, nećeš to povjerovati, govore, objasni Alex.

– Zafrkavaš me! – usklikne baka.

– Točno je. Nisu odveć elokventne, da tako kažem, ali govore istim jezikom kao narod sumaglice.

Alexander Cold ju je nastavio informirati da ta bića čuvaju povijest Indijanaca u zamjenu za zaštitu koju im oni pružaju.

– Jednom si mi rekla da Indijancima ne treba pismo jer imaju dobro pamćenje. Ljenivci su živeće pamćenje plemena, dodao je dječak.

– Gdje si ih vidio, Alexandere?

– Ne mogu ti to reći, to je tajna.

– Pretpostavljam da žive na istome mjestu gdje si pronašao vodu zdravlja..., nagađala je baka.

– Možda da, a možda i ne, odvratio je unuk dražeći je.

– Moram vidjeti te Zvijeri i fotografirati ih, Alexandere.

– Zbog čega? Zbog članka u časopisu? To bi bio kraj tih jadnih stvorenja, Kate, dolazili bi ih loviti kako bi ih zatvorili u zoološke vrtove ili proučavali u laboratorijima.

– Nešto moram napisati, za to su me unajmili...

– Napiši daje Zvijer legenda, puko praznovjerje. Uvjeravam te da ih nitko neće dugo dugo ponovno vidjeti. Zaboravit će se na njih. Zanimljivije je pisati o narodu sumaglice, tom narodu koji je ostao nepromijenjen tisuće i tisuće godina, a mogao bi nestati u svakom trenutku. Ispričaj kako su mu htjeli ubrizgati virus ospica, kao što su napravili s drugim plemenima. Možeš ga proslaviti i tako spasiti od istrebljenja, Kate. Možeš se pretvoriti u zaštitnicu naroda sumaglice i uz malo domišljatosti možeš postići da ti Leblanc bude saveznik. Tvoje pero može dovesti malo pravde u ove krajeve, možeš prijaviti hulje kao što su Carias i Ariosto, postaviti pitanje o ulozi vojnika i odvesti Omayru Torres pred sud. Moraš napraviti nešto ili će ubrzo doći drugi lešinari čineći zločine u ovim krajevima, nekažnjivo kao uvijek.

– Vidim da si veoma sazreo u ovih nekoliko tjedana, Alexandere, priznala je Kate Cold, zadivljena.

– Možeš li me zvati Jaguar, bako?

– Kao tip automobila?

– Da.

– Svakomu po njegovu ukusu. Mogu te zvati kako želiš, dokle god ti mene ne zoveš bakom, odvratila je ona.

– Dobro, Kate.

– Dobro, Jaguare.

Te su noći nahabi jeli s Indijancima oskudnu večeru od peče'noga majmuna. Nakon dolaska ptica od buke i vjetra u Tapirawateri, pleme je izgubilo svoj vrt, svoje banane i svoju manioku, a budući da nisu smjeli zapaliti vatru, da ne privuku neprijatelje, više dana proveli su gladujući. Dok je Kate Cold pokušavala razmijeniti obavijesti s Iyomi i drugim ženama, profesor Leblanc je, zadivljen, ispitivao Tahamu o njihovim običajima i vještinama ratovanja. Nadia, zadužena za prevođenje, opazi da Tahama ima zločest smisao za humor pa je

ispričao profesoru niz izmišljotina. Osim ostaloga, rekao mu je daje on treći Ivomin muž i da nikad nije imao djece, stoje srušilo Leblancovu teoriju o genetskoj nadmoći alfa mužjaka. U bliskoj budućnosti te će Tahamine priče postati temelj za drugu knjigu slavnoga profesora Ludovica Leblanca.

Idućega dana narod sumaglice, s Iyomi i Walimaijem na čelu te Tahamom i njegovim ratnicima u odstupnici, poveo je nahabe natrag u Tapirawateri. Što metara nadomak sela ugledali su tijelo satnika Ariosta, koje su Indijanci postavili na drvo između debelih grana kao hranu pticama i životinjama, kao što su činili osobama koje ne zavređuju pogrebni obred. Zvijeri su ga tako raskomadale svojim pandžama da vojnici nisu imali želudac kako bi ga otkvačili i odnijeli natrag u Santa Mariju de la Lluviju. Odlučili su se vratiti poslije da bi pokupili njegove kosti i kršćanski ga pokopati.

– Zvijer je izvršila pravdu, promrmljala je Kate grleći Nadiju kako ne bi vidjela truplo koje se već počelo raspadati.

Cesar Santos je naredio Timothyju Bruceu i Alexanderu Coldu da od vojnika zaplijene sve oružje razasuto po logoru, kako bi se izbjegao novo rasplamsavanje nasilja ako netko postane nervozan. No nije bilo vjerojatno da će se to dogoditi jer su, još uvijek natopljeni zadahom Zvijeri, svi bili smučeni i krotki. Santos je nadgledao dizanje prtljage u helikopter, osim šatorskih krila, koja su zakopana jer je procijenio da bi bilo nemoguće ukloniti loš miris.

Kad su rastavili šatorska krila, Timothy Bruce je pronašao svoje fotoaparate i nekoliko rola filmova, iako su oni koje je zaplijenio satnik Ariosto bili neupotrebljivi – izložio ih je svjetlu. Alex je pak pronašao svoju torbu i unutra, netaknutu, bocu s vodom zdravlja.

Članovima ekspedicije žurilo se vratiti u Santa Mariju de la Lluviju. Nisu imali pilota jer je ovaj helikopter dovezao satnik Ariosto, a drugi se pilot odvezao prvim helikopterom. Santos nikad nije upravljao nekim od tih strojeva, no bio je uvjeren da će, ako je kadar letjeti svojim oštećenim aviončićem, to moći i s ovim.

Došao je trenutak da se oproste od naroda sumaglice. Učinili su to razmjenjujući darove, kao što je bio običaj među Indijancima. Jedni su se lišili svojih pripasača, mačeta, noževa i kuhinjskih potrepština, drugi su skinuli pera, sjemenke, orhideje i ogrlice od zubi. Alex je Tahami dao svoj kompas, koji je ovaj objesio oko vrata kao ukras, a

on je američkom dječaku poklonio svežanj otrovnih strelica s curareom i puhaljku dugu tri metra, koja je jedva stala u skućeni prostor helikoptera. Iyomi je ponovno primila za košulju Kate Cold kako bi joj glasno odurlala govor, a spisateljica je odgovorila s jednakom strašću na engleskom. U posljednjem trenu, kad su nahabi pohitali da se ukrcaju u pticu od buke i vjetra, Walimai je predao Nadiji malu košaru.

DVADESETO POGLAVLJE

Razdvojeni putevi

Put natrag u Santu Mariju de la Lluviju bio je noćna mora, jer je Cesaru Santosu trebalo više od sata da svlada komande i stabilizira stroj. Tijekom tog prvog sata nitko nije mislio da će živ doći u civilizaciju i čak se Kate Cold, čija je krv bila hladna kao riba iz dubokoga mora, oprostila s unukom čvrstim stiskom ruke.

– Zbogom, Jaguare. Bojim se da nećemo stići dalje odavde. Žalim što ti je život bio tako kratak, rekla mu je.

Vojnici su molili glasno i pili liker kako bi smirili živce, dok je Timothy Bruce pokazivao duboku nelagodu podižući lijevu obrvu, stoje činio kad je na rubu da eksplodira. Jedinu istinski smireni bili su Nadia, koja je izgubila strah od visine i imala povjerenja u čvrstu ruku svoga oca, te profesor Ludovic Leblanc, koji je bio tako ošamućen da nije bio svjestan opasnosti.

Satima poslije, nakon prizemljenja, jednako nemirnog kao stoje bilo i uzlijetanje, članovi ekspedicije mogli su se napokon smjestiti u bijednom hotelu u Santa Mariji de la Lluviji. Sljedećeg dana vratit će se u Manaus, odakle će ih zrakoplovi prevesti u njihove zemlje. Brodom će prijeći Rio Negro, kao što su i došli, jer se aviončić Cesara Santosa odbio podići s tla unatoč novom motoru. Joel Gonzalez, pomoćnik Timothyja Brucea, prilično oporavljen poći će s njima. Redovnice su improvizirale steznik od gipsa koji ga je imobilizirao od vrata do bokova i prognozirale da će mu rebra zacijeliti bez posljedica, iako je moguće da se nesretnik nikad neće izliječiti od svojih noćnih mora. Sanjao je svake noći kako ga grli anakonda.

Redovnice su uvjeravale da će se i tri ranjena vojnika oporaviti jer, srećom za njih, strijele nisu bile otrovne, no budućnost Maura Cariasu čini se vrlo lošim. Udarac Tahamine toljage oštetio mu je mozak i u najboljem slučaju ostatak života provest će u invalidskoj stolici s kotačima, s umom u oblacima i hraneći se kroz sondu. Već su ga

odvezli njegovim aviončićem u Caracas, s Omayrom Torres, koja se ni tren nije odvajala od njega. Ona nije znala daje Ariosto mrtav i da je više neće moći štiti; jednako tako nije slutila da će se, čim stranci ispričaju što se dogodilo s lažnim cjepivom, morati suočiti s pravdom. Živci joj bijahu tako uništeni da je neprestano ponavljala kako je sve njezina krivnja, da je Bog kaznio Maura i nju zbog virusa ospica. Nitko nije razumio njezine čudne izjave, ali je Otac Valdomero, koji je došao pružiti duhovnu utjehu umirućem, obratio pozornost tomu i zabilježio njezine riječi. Svećenik je, kao i Karakawe, prilično dugo sumnjao da Mauro Carias ima plan za eksploataciju indijanske zemlje, ali nije uspio otkriti kako ga misli provesti. Navodna doktorkina trabunjanja ponudila su mu ključ.

Dok je satnik Ariosto zapovijedao vojarnom, poduzetnik je mogao raditi što god poželi na ovom teritoriju. Misionar nije imao moći kojima bi raskrinkao te ljude, iako je godinama obavještavao Crkvu o svojim sumnjama. Nisu se obazirali na njegova upozorenja jer je manjkalo dokaza, a uz to su ga držali poluludim; Mauro Carias se pobrinuo da se razglasi kleveta kako župnik bunca otkako su ga oteli Indijanci. Otac Valdomero je oputovao čak u Vatikan da bi prijavio nasilje nad domorocima, ali su ga njegovi nadređeni duhovnici podsjetili kako je njegova misija pronosjenje Kristove riječi Amazonom, a ne petljanje u politiku. Vratio se poražen, pitajući se kako misle da će spasiti duše za raj ako prvo ne spasi živote na Zemlji. No, nije bio nacistu koliko je prikladno pokrštavati Indijance, koji su imali vlastiti oblik duhovnosti. Tisuće su godina živjeli u skladu s prirodom, kao Adam i Eva u raji i komu treba da im se usadi ideja grijeha, mislio je Otac Valdomero.

Doznajući da se skupina International Geographica vraća u Santa Mariju de la Lluviju i daje satnik Ariosto poginuo na neobjašnjiv način, misionar se pojavio u hotelu. Priče vojnika o onome što se zbilo na visoravni bile su proturječne, neki su krivili Indijance, drugi Zvijer, a nije manjkalo ni onih koji su prstom upirali na članove ekspedicije. Bilo kako bilo, napokon se, bez Ariosta na vidiku, pružila sitna prilika da se udovolji pravda. Ubrzo će neki drugi vojnik biti zadužen za trupe, a nema jamstva da će on biti časniji od Ariosta, jednako bi tako mogao podleći potkupljenosti i zločinu, što se često događalo u Amazoni.

Otac Valdomero predao je profesoru Ludovicu Leblancu i Kate Cold informacije koje je prikupio. Pomisao da je Mauro Carias izazivao epidemije uz sudioništvo doktorice Omayre Torres i pod okriljem vojnih službenika optuživala ga je za tako zastrašujući zločin da u nj nitko neće povjerovati bez dokaza.

– Vijest da su Indijanci masakrirani na taj način dirnula bi svijet. Šteta je što to ne možemo dokazati, reče spisateljica.

– Mislim da možemo, odgovorio je Cesar Santos vadeći iz džepa prsluka jednu od bočica s navodnim cjepivom.

Objasnio je da ju je Karakawe uspio ukrasti iz doktoričine prtljage netom prije no što gaje Ariosto ubio.

– Alexander i Nadia su ga zatekli kako kopa po kutijama s cjepivom, i unatoč tomu što im je priprijetio ako ga odaju, djeca su mi to ispričala. Vjerovali smo daje Karakawe poslao Carias, nikad nismo pomislili da je vladin agent, reče Kate Cold.

– Ja sam znao da Karakawe radi za Odjel za zaštitu domorodaca i stoga sam predložio profesoru Leblancu da ga uposli kao osobnog pomoćnika. Tako je mogao pratiti ekspediciju ne izazivajući sumnje, objasnio je Cesar Santos.

– To znači da ste me iskoristili, Santose, naglasi profesor.

– Vi ste htjeli nekoga tko bi vam mahao lepezom od lista banane, a Karakawe je htio poći s ekspedicijom. Nitko nije bio na gubitku, profesore, nasmiješio se vodič i dodao da je Karakawe mjesecima vodio istragu o Mauru Cariasu i daje imao debeo dosje o njegovim prljavim poslovima, osobito o načinu na koji je eksploatirao zemlje domorodaca. Zacijelo je sumnjao u odnos između Maura Carias i doktorice Omayre Torres, – zato je odlučio slijediti njezin trag.

– Karakawe nije bio prijatelj, no bio je zatvoren čovjek i nije govorio više no stoje nužno. Nikad mi nije ispričao da sumnja u Omayru, reče Santos. Pretpostavljam da je tražio ključ kojim bi objasnio masovne pomore Indijanaca, stoga je uzeo jednu bočicu s cjepivom i predao mi je kako bih je čuvao na sigurnu mjestu.

– Ovime bismo mogli dokazati izopačeni način kojim su izazivali epidemije, reče Kate Cold gledajući malu bocu na svjetlu.

– I ja imam nešto za tebe, Kate, nasmiješeno će Timothy Bruce, pokazujući joj nekoliko filmova na dlanu.

– Štoje to? – zapita radoznalo spisateljica.

– To su slike koje svjedoče kako Ariosto ubija Karakawea hicem izbliza, kako Mauro Carias uništava bočice i o pucnjava na Indijance. Zahvaljujući profesoru Leblancu koji je satniku odvratio pozornost na pola sata, imao sam vremena da ih zamijenim prije no što ih on uništi. Predao sam filmove s prvog putovanja, a spasio ove, razjasnio je Timothy Bruce.

Reakcija Kate Cold bila je neočekivana za nju: obisnula se oko vrata Santosu i Bruceu i obojici utisnula poljubac u obraz.

– Blaženi bili, momci! – uskliknula je sretna.

– Ako ovo sadrži virus, što vjerujemo, Mauro Carias i ona žena počinili su genocid i morat će za to platiti..., promrmljao je Otac Valdomero držeći bočicu s dva prsta i ispruživši ruku, kao da se boji da bi mu otrov mogao skočiti u lice.

Predložio je da osnuju zakladu za zaštitu Oka Svijeta i osobito naroda sumaglice. S elokventnim perom Kate Cold i međunarodnim ugledom Ludovica Leblanca uvjeren je da će to uspjeti, objasni oduševljen. Doduše, nedostaje financijskih sredstava, ali svi će se pobrinuti da se prikupi novac: obilazit će crkve, političke stranke, međunarodne organizacije, vlade, neće biti vrata na koja neće pokucati dok ne prikupe potrebna sredstva. Treba spasiti plemena, odlučio je misionar, a ostali su se složili s njim.

– Vi ćete biti predsjednik zaklade, profesore, ponudila je Kate Cold.

– Ja? – zapitao je Leblanc istinski iznenađen i očaran.

– Tko bi to mogao činiti bolje od vas? Kad Ludovic Leblanc govori, svijet sluša..., reče Kate Cold oponašajući napuhani antropologov ton, na što su se svi nasmijali, osim Leblanca, dakako.

Alexander Cold i Nadia Santos sjedili su na molu u Santa Mariji de la Lluviji, gdje su nekoliko tjedana prije vodili prvi razgovor i započeli prijateljstvo. Kao i onomad, pala je noć, žabe su kreketale i majmuni urlicali, no ovaj put nije ih osvjetljavao Mjesec. Nebeski je svod bio taman i poprskan zvijezdama. Alexander nikad nije vidio takvo nebo, nije mogao pojmiti da ima toliko mnogo zvijezda. Djeca su osjećala kao da je protekao velik dio života otkako su se upoznali, oboje su odrasli i promijenili se u tih nekoliko tjedana. Dugo su šutjeli zagledani u nebo, razmišljajući o tome kako se vrlo brzo moraju razdvojiti, sve dok se Nadia nije sjetila košarice koju je ponijela za svoga prijatelja, iste one koju joj je dao Walimai opraštajući se. Alex je

primi s poštovanjem i otvori: unutra su blistala tri jaja sa svete planine.

– Čuvaj ih, Jaguare. Vrlo su vrijedna, to su najveći dijamanti na svijetu, šaptom će Nadia.

– To su dijamanti? – pitao je zapanjeni Alex ne usuđujući se dotaknuti ih.

– Da. Pripadaju narodu sumaglice. Prema viziji koju sam imala, ova jaja mogu spasiti Indijance i šumu u kojoj su uvijek živjeli.

– Zašto mi ih daješ?

– Jer si imenovan poglavicom za pregovaranje s nahabima. Dijamanti će ti poslužiti za razmjenu, objasni ona.

– Jao, Nadia! Ja sam samo petnaestogodišnji balavac, nemam nikakve moći u svijetu, ne mogu pregovarati ni s kim, a pogotovu ne mogu preuzeti brigu o ovom blagu.

– Kad stigneš u svoju zemlju, dat ćeš ih baki. Ona će zacijelo znati što da napravi s njima. Tvoja se baka čini vrlo moćnom gospođom, ona može pomoći Indijancima, uvjerala gaje djevojčica.

– Doimaju se kao komadi stakla. Kako znaš da su dijamanti? – zapita on.

– Pokazala sam ih tati, on ih je prepoznao na prvi pogled. Ali nitko drugi ne treba to znati dok ne budu na sigurnu mjestu, jer će ih inače ukrasti, shvaćaš, Jaguare?

– Shvaćam. Profesor Leblanc ih je vidio?

– Ne, samo ti, moj tata i ja. Ako profesor dozna, odjurit će i ispričati to cijelome svijetu, ustvrdi ona.

– Tvoj je tata vrlo častan čovjek, netko bi drugi ostavio dijamante za sebe.

– Ti bi to učinio?

– Ne!

– Ne bi ni moj tata. Nije ih htio dotaknuti, rekao je da nose zlu sreću, da se ljudi ubijaju zbog tog kamenja, odgovorila je djevojčica.

– A kako ću proći carinu u Sjedinjenim Državama? – zapitao je dječak odvažujući težinu veličanstvenih jaja.

– Nosit ćeš ih u džepu. Ako ih netko vidi, pomislit će da su rukotvorine iz Amazone za turiste. Nitko ne sluti da postoje dijamanti takve veličine, a pogotovu ne da bi ih posjedovao dečkić napola obrijane glave, nasmije se Nadia, prolazeći mu prstima preko ogoljele

tonzure.

Dugo su sjedili šutke zagledani u vodu pod svojim nogama i zasjenjeno raslinje koje ih je okruživalo, tužni jer za samo nekoliko sati trebaju reći zbogom. Razmišljali su kako se nikad više neće dogoditi ništa tako izvanredno u njihovim životima kao ova pustolovina koju su podijelili. Što bi se moglo usporediti sa Zvijerima, gradom od zlata, njegovim putovanjem u utrobu zemlje i njezinim usponom do gnijezda s čudesnim jajima?

– Baku su zadužili da napiše drugu reportažu za International Geographic. Mora ići u Carstvo Gromovitog Zmaja, primijeti Alex.

– To zvuči tako zanimljivo kao i Oko Svijeta. Gdje je to? – zapita ona.

– Na Himalaji. Volio bih ići s njom, ali...

Dječak je shvaćao daje to gotovo nemoguće. Trebalo se uključiti u uobičajeni život. Bio je odsutan nekoliko tjedana, bilo je vrijeme da se vrati na nastavu ili će izgubiti školsku godinu. A želio je i vidjeti svoju obitelj i zagrliti svoga psa Poncha. Osim toga trebao je majci predati vodu zdravlja i Walimaijevu biljku; bio je uvjeren da će je to, uz kemoterapiju, izliječiti. No više no išta boljelo ga je što mora ostaviti Nadiju, poželio je da nikad ne svane, da ostane vječno pod zvijezdama u društvu svoje prijateljice.

Nitko na svijetu nije ga tako poznao, nitko mu nije bio tako blizak srcu kao ta djevojčica boje meda koju je na čudesan način pronašao na kraju svijeta. Što će biti s njom u budućnosti? Odrast će mudra i divlja u prašumi, silno daleko od njega.

– Hoću li te opet vidjeti? – uzdahne Alex.

– Jasno je da hoćeš! – reče ona, grleći Borobii, s hinjenim veseljem, kako ne bi opazio njezine suze.

– Pisat ćemo si, zar ne?

– Pošta ovdje nije baš dobra, recimo...

– Nije važno, makar pisma kasnila, pisat ću ti. Za mene je na ovom putovanju najvažnije bilo to što smo se upoznali. Nikad, nikad te neću zaboraviti, zauvijek ćeš biti moja najbolja prijateljica, obećao je Alexander Cold prepukla glasa.

– A ti moj najbolji prijatelj, odvrati Nadia Santos.

– Do viđenja, Orle...

– Do viđenja, Jaguare...

O autorici

Isabel Allende rođena je 1942. u Peruu, a odrasla u Čileu. Nakon pada vlade Salvadora Allendea napustila je domovinu. Autorica je romana Kuća duhova, Eva Luna, O ljubavi i sjeni, Beskonačni plan, Kći sreće, Portret u sepiji; zbirke pripovijedaka Priče Eve Lune; te memoara Paula, Afrodita: priče, recepti i drugi afrodizijaci i Moj izmaštani zavičaj. Isabel Allende živi u Kaliforniji i ubraja se među najčitanije pisce u Latinskoj Americi, SAD i Europi.